

UNIVERSITAT_{DE}
BARCELONA

Estudi etnobotànic i revitalització dels recursos vegetals del delta del Llobregat

Juan Manuel Marín Fernandez

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement 4.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento 4.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution 4.0. Spain License.**

ESTUDI ETNOBOTÀNIC I REVITALITZACIÓ DELS RECURSOS VEGETALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

**JUAN MANUEL
MARÍN FERNÁNDEZ**

TESI DOCTORAL

BARCELONA, 2024

Disseny de la portada: Mar Caro
Fotografia de la portada: Caterina Barjau

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Biologia

Departament de Biologia, Sanitat i Medi Ambient

Laboratori de Botànica

Programa de Doctorat en Biodiversitat

ESTUDI ETNOBOTÀNIC I REVITALITZACIÓ DELS RECURSOS VEGETALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Memòria presentada per

Juan Manuel Marín Fernández

per a optar al grau de

Doctor per la Universitat de Barcelona

Doctorand

Juan Manuel Marín Fernández

Directors

Joan Vallès Xirau

Teresa Garnatje Roca

Tutor

Joan Vallès Xirau

*Abans,
tot això eren camps.*

Dita popular

Agraïments, però no només

Quan vaig entrar al despatx, les seves cares van ser un poema.

Un dissenyador fent de botànic?

No passa res.

Hi estava acostumat. No era la primera vegada, ni tampoc seria la darrera. Però ara em succeïa al revés, després d'anys i panys veient les cares rares dels clients i dels alumnes quan confessava que era biòleg. Un botànic fent disseny?

Doncs sí.

I amb el temps, he arribat a apreciar aquest joc de sortir del confort que donen els títols, els màsters, la credencial compostel·lana o els noms propis compostos acabats en *-el*. Crec que ja m'agrada això de traspasar la frontera invisible però magnètica de la puresa.

El Baix Llobregat és impur. I quan no ets pur, ets ric i divers. El Baix Llobregat és carxofa Prat, és les dunes de Gavà, és la Ricarda, la tercera pista, el Pota Blava, el corriol camanegre, els Estopa i en Marian Colomé, és el castell d'Eramprunyà i la Ballena Alegre. Aquesta tesi va d'això: d'impuresa, de riquesa i de diversitat. Perquè el problema és que, quan un és a dins, potser no valora el que té. I cal sortir-ne, encara que sigui un instant, per a apreciar el teu voltant. Ja ens passa això, als del Baix Llobregat!

És per aquest motiu que, en primer lloc, li dedico aquesta tesi a tots aquells que diuen, amb vergonya i apocats, que són del Prat, de Viladecans o de Castefa, nen. Aquesta tesi va de sentir-se orgullós dels teus orígens, de qui ets i què has fet. Per aquesta raó, i en segon lloc, em dedico la tesi a mi mateix. Sí, ho sé. És presumptuós dedicar-se una fita com aquesta a un mateix. Però durant aquests vuit anys oficials de tesi doctoral són poques les vegades que m'he donat un petit cop amistós a l'esquena, un "va, que tu pots!" o que m'he permès descansar "deu minuts més"; tanmateix, són moltes les vegades que m'he anat afegint més pes a la motxilla: i per què no fer la tesi i muntar una empresa nova? I per què no fer-la créixer i, a més, coordinar un màster? I per què no també anar al gimnàs i apuntar-se a l'AFA de l'escola? I per què...? Tot això amb les responsabilitats d'un senyor de quaranta anys amb família, parella i fills. Així que sí. Que soni pedant. Felicitats!

Aquesta tesi no hauria estat possible sense les dues persones que, en l'inici, van posar cara de poema i, afortunadament, la van anar virant a cara de cançó melòdica. Moltes i moltes gràcies, Teresa i Joan, per la confiança que m'heu fet durant aquests anys. La Ciència (amb majúscula) mai podrà retornar-vos tot el temps i la passió que li dediqueu. Que sapigueu que tots els vostres alumnes i doctorands s'han vist gratament pol·linitzats per aquesta passió botànica que oferiu a totes aquelles bestioles que se us apropen, com jo mateix. Carlicos, part de la tesi és també (culpa) teva. Confesso que entenia la meitat del que em deies per telèfon. Però és normal. També enteníem la meitat dels gestos que feies quan jugàvem a futbol. Mai hem sabut si el braç cap avall era desmarcar-se o defensar. Però són paraules grans, que només de sentir-les m'encoratjaven i em feien millor. Era com el Guardiola donant-li indicacions al Jeffren. Però bé que van guanyar dues Champions. Gràcies també a tot l'equip del grup de recerca EtnoBioFiC, sobretot a l'Airy i a l'Ugo, que han entrat al partit quan havien de fer-ho. I al senyor baixet aquell tan amable que m'obria la porta del despatx quan us anava a visitar.

Són molts els alumnes que han sofert les conseqüències de tenir un professor que, alhora, era alumne apassionat amb la seva recerca doctoral. Gràcies a tots i totes les que s'han involucrat en aquesta aventura. Especialment, la Carolina i l'Oriana (membres del *Top-3*) que, amb els seus treballs i la seva dedicació, han enriquit la meua feina. També ha patit la meua tesi tot l'equip de Bridepalla. A totes elles, gràcies infinites per saber cobrir les meves absències, físiques i mentals, durant tots aquests anys d'anar aixecant una empresa feta de terra i llavors.

Evidentment, necessito donar les gràcies a totes aquelles persones -informants, els anomenem- que m'han sabut i volgut explicar la seva història, la de les seves mares, la de les seves àvies i la de les seves veïnes. Alguns m'han fet partícip de moments molt íntims, d'altres m'han ofert síndries, melons o licors estranys. Però, sobretot, el que més valoro és la seva hospitalitat i la immensa generositat. Agraït a tots i totes. Molt especialment al Josep Campmany, que ho sap tot (tot!) de Gavà i li hauria encantat poder llegir aquesta tesi.

El treball de camp, l'he fet sobre una bici. "Ja ve el de la bici", deien el Sergi i la Marta quan anava a visitar-los. Amb la bici pels camps sembrats. Amb la bici pels camins, de les sorres als mercats. Amb les alforges de la bici plenes de notes, de plec d'herbari, de

figues i de cols. La bici mai em va deixar tirat. Ni tan sols anant per pistes minades amb els fruits de les rebentabicietes (*Tribulus terrestris*), que deia en Jaume Ribas. Fer la tesi pedalant va ser una bona teràpia que em va ajudar a no baixar (de la tesi) a la segona corba. Així que l'he volgut mencionar.

De corbes n'hi ha hagut moltes durant aquests anys. I si no he baixat a la tercera, ni a la quarta ha sigut per l'exemple que he trobat en la Patrícia. Has estat consellera, terapeuta, animadora, referent. Mentre jo anava en bici pel delta tu has parit un parell de vegades, has acabat una carrera i t'han ascendit, has aprovat unes oposicions, saps fer pastissos i bombons i has après a tocar el piano. T'has passat el joc. Gràcies, *my little* musa. Joel i Robert, he intentat no perdre'm gaire de la vostra curta vida. Estic molt orgullós que sapigueu més noms de plantes que de jugadors de futbol. Moltes gràcies per ser-hi, ser-hi i ser-hi. Finalment, la família. Poques paraules, però cor gran. Un pensa que per ser el germà gran ha de ser sempre exemple de tot i, en realitat, sempre m'he volgut assemblar a vosaltres. I si faig tot el que faig i soc tot el que soc és gràcies al meu pare i a la meva mare. No parlàvem d'estar orgullosos?

Abstract

The right floodplain at the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula) is a complex and heavily anthropized territory. It is practically impossible to find any place in this peri-urban space where the human footprint is not clearly evident. However, within this territory lie ecosystems such as the Llobregat Delta Natural Park and the Baix Llobregat Agricultural Park, which provide richness and relevance to this area in terms of plant diversity.

This doctoral thesis is conceptually divided into three sections, which share the common objective of studying plant diversity and associated local ecological knowledge to drive the revitalization of the territory and its resources through design practices.

The first section consists of an inventory of traditional botanical knowledge of the Llobregat River delta plain, through a complete ethnobotanical survey, including the different uses and names of plants known, appreciated, and used by humans. The second section focuses on the analysis of commercialized agrobiodiversity in the Baix Llobregat Agricultural Park, through the exhaustive inventory of agricultural products sold in different distribution centers, especially in farmers' markets, while establishing relationships with cultivated agrobiodiversity and the traditional botanical knowledge of the same territory. The third section aims to establish relationships between ethnobotany and design in order to preserve and enhance the territory's plant resources using innovation and valorization tools, and acting from both business and academic perspectives.

The methodology used in ethnobotanical studies is based, among other methods, on the application of semi-structured interviews with local informants. It has been used for the first and second sections, together with other methods such as observation. For the third section, specific tools to the design discipline have been used.

A large number of traditional knowledge associated with existing plant species has been documented, belonging to a wide variety of uses, especially related to food, medicine, and artistic aspects. This thesis includes the ethnobotanical catalog of the study area. On the other hand, the importance of short distribution circuits for preserving and promoting

local agrobiodiversity has become evident, and, as a third point, the possibilities of design as a strategy to revitalize and claim plant diversity are shown.

The conclusion reached is that there is significant plant diversity in this peri-urban area of high territorial tension, as well as interesting associated ethnobotanical knowledge, but multisectoral tools and strategies are needed to preserve and recover this rich natural and cultural heritage.

Sinopsi

La plana dreta del delta del riu Llobregat (Catalunya) és un territori complex i molt antropitzat. És pràcticament impossible trobar cap lloc en aquest espai periurbà on la petjada humana no es faci evident. No obstant això, dins d'aquest territori hi ha ecosistemes com el Parc Natural del Delta del Llobregat i el Parc Agrari del Baix Llobregat, que aporten riquesa i rellevància en termes de diversitat vegetal.

Aquesta tesi doctoral es divideix en tres seccions, que comparteixen l'objectiu comú d'estudiar la diversitat vegetal i els coneixements ecològics locals associats per a impulsar la revitalització del territori i els seus recursos a través de pràctiques de disseny.

La primera secció consisteix en un inventari etnobotànic de la plana dreta del delta del riu Llobregat, mitjançant un estudi etnoflorístic complet, que inclou els diferents usos i noms de les plantes conegudes, apreciades i utilitzades pels humans. La segona secció es centra en l'anàlisi de la biodiversitat agrícola comercialitzada al Parc Agrari del Baix Llobregat, a través de l'inventari exhaustiu dels productes agrícoles venuts en diferents centres de distribució, especialment als mercats de pagès, establint relacions amb la biodiversitat agrícola cultivada i el coneixement botànic tradicional del mateix territori. La tercera secció té com a objectiu establir relacions entre l'etnobotànica i el disseny per tal de preservar i millorar els recursos vegetals del territori mitjançant eines d'innovació i revitalització.

La metodologia utilitzada es basa, entre altres eines, en l'ús d'entrevistes semiestructurades amb informants locals, sobretot en la primera i en la segona secció. Per a la tercera secció, s'han utilitzat eines específiques de la disciplina del disseny.

S'ha documentat un gran nombre de coneixements tradicionals associats a espècies vegetals existents, pertanyents a una àmplia varietat d'usos, especialment relacionats amb l'alimentació, la medicina i uns usos artístics endògens del territori estudiat. Aquesta tesi inclou el catàleg etnobotànic de l'àrea d'estudi. D'altra banda, s'ha posat de manifest la importància dels circuits de distribució curts per preservar i promoure la biodiversitat agrícola local, i, com a tercer punt, s'han mostrat les possibilitats del disseny com a estratègia per revitalitzar i reivindicar la diversitat vegetal.

La conclusió a la qual s'ha arribat és que hi ha una diversitat vegetal rellevant en aquesta zona periurbana de gran tensió territorial, així com interessants coneixements etnobotànics associats, però són necessàries eines i estratègies multisectorials per preservar i revitalitzar aquest ric patrimoni natural i cultural.

Continguts

1. Introducció general	17
1.1. Marc contextual	19
1.1.1. Enfocament i perspectiva	19
1.1.2. Context geogràfic	20
1.2. Prospecció etnobotànica	23
1.2.1. Etnobotànica general	23
1.2.2. Etnobotànica a Catalunya	25
1.2.3. Etnobotànica agrícola periurbana	27
1.2.4. Etnobotànica artística	27
1.3. Agrobiodiversitat comercialitzada	29
1.3.1. Agrobiodiversitat cultivada i comercialitzada	29
1.3.2. El Parc Agrari del Baix Llobregat	30
1.3.3. Mercats de pagès com a node d'agrobiodiversitat	31
1.3.4. Intersecció entre etnobotànica i mercats	32
1.4. El paper del disseny	32
1.4.1. Disseny per al desenvolupament local	32
1.4.2. Intersecció entre disseny i coneixement ecològic local	33
1.4.3. Coneixement ecològic local i docència universitària en disseny	35
1.4.4. Disseny per a revitalitzar el coneixement ecològic local	35
2. Objectius generals de la tesi	37
3. Informe dels directors	41
4. Compendi de publicacions	47
4.1. Prospecció etnobotànica	49
4.1.1. Traditional knowledge 10 min far from Barcelona: ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula), a heavily anthropized agricultural area	49
4.1.2. Ethnobotany of Artistic Plant Uses. Crop Art in Baix Llobregat (Catalonia, NE Iberian Peninsula)	67
4.2. Agrobiodiversitat comercialitzada	103
4.2.1. Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of Baix Llobregat Agrarian Park	103

4.3.El paper del disseny	121
4.3.1. Seed gifting. Cultural product design as a means to preserve and promote traditional local biodiversity	121
4.3.2. Local ecological knowledge as a resource for design studies	151
5. Discussió general	187
6. Conclusions	195
7. Bibliografia	201
Annexos	213
Annex 1. Catàleg de plantes	215
Annex 2. Catàleg de barreges medicinals	477
Annex 3. Catàleg de barreges alimentàries	485

1. Introducció general

1.1. Marc contextual

1.1.1. Enfocament i perspectiva

La tesi doctoral que aquí es presenta ha estat duta a terme en el grup de recerca EtnoBioFiC (Institut Botànic de Barcelona, IBB, (CSIC-CMCNB) - Universitat de Barcelona) especialitzat en etnobotànica (www.etnobioc.cat). No obstant, no es tracta d'una tesi de caràcter estrictament etnoflorístic. L'etnobotànica té la finalitat de rescatar i catalogar l'ús tradicional de les plantes, però també serveix com a eina pràctica per al desenvolupament dels territoris des d'un punt de vista socioeconòmic (Pardo de Santayana i Gómez 2003). D'aquesta forma, la present tesi doctoral pretén ser una aproximació holística a un territori massa ofegat pels interessos propis d'una gran àrea metropolitana com és la de Barcelona, que ajudi a preservar un coneixement cultural valuós per la seva escassetat i senectut i que formuli noves propostes per tal que aquest saber etnogràfic actuï com a palanca de dinamització territorial. La pluridisciplinarietat intrínseca que comporta l'etnobotànica ha estat explorada en gran mesura, barrejant aquesta amb pràctiques de disciplines tan dispars com les ciències agronòmiques o el disseny.

Les motivacions personals de l'autor en la realització de la tesi han estat fonamentals per a atorgar-li aquest enfocament pluridisciplinari, aproximant-nos a l'autoetnografia, entesa com a mètode que integra la subjectivitat i aspectes emocionals en el procés d'investigació en reconèixer que les experiències personals de l'investigador influeixen en gran mesura en la investigació (Anderson 2006, Ellis *et al.* 2010). Per una banda, l'autor, biòleg de vocació i de formació, ha estat convivint amb el territori des de la seva infància, ja que és natiu i criat en aquesta zona. D'altra banda, la investigació doctoral ha estat compaginada durant els vuit anys de recerca amb la tasca acadèmica de l'autor com a professor universitari i coordinador de programes educatius en estudis superiors de disseny (grau i màster), així com amb la seva implicació com a fundador i gerent en una empresa local (www.bridepalla.com), la qual es centra en la intersecció entre el disseny i la botànica com a model de negoci. Aquesta triple perspectiva investigació-docència-empresa de l'autor i l'enfocament des de múltiples disciplines fa que la recerca adquireixi una dimensió innovadora en l'estudi d'un territori complex i s'adeqüi al que la Unió Europea anomena "investigació i innovació responsables" (European Commission 2013).

1.1.2. Context geogràfic

La zona d'estudi se situa a la costa central de Catalunya i abasta la plana deltaica del marge dret del riu Llobregat (anomenada "plana de Ponent"). Aquest hemidelta sud del riu queda ocupat pels municipis de Sitges, Castelldefels, Gavà, Viladecans, el Prat de Llobregat i Sant Boi de Llobregat. No obstant, per al present estudi hem obviat el municipi de Sitges i hem incorporat el municipi de Sant Climent de Llobregat. Pel que fa a Sitges, en l'àrea d'estudi tan sols es troba el barri de les botigues de Sitges que, a tots els efectes -a excepció de l'administratiu-, queda integrat dins la trama urbana i historicocultural de Castelldefels. Pel que fa a Sant Climent de Llobregat, queda incorporat en l'àmbit del present estudi perquè, tot i no formar part de la plana deltaica, els seus accessos són únicament a través de Sant Boi de Llobregat o Viladecans i històricament i culturalment els seus habitants tenen una relació directa amb la plana deltaica (figura 1).

Figura 1. Zona d'estudi en relació a Europa i Catalunya. L'àrea de color blau fosc correspon als municipis estudiats. Font: elaboració pròpia.

Es tracta d'un territori seleccionat per qüestions de rellevància paisatgística, florística, geogràfica, econòmica i cultural, amb una naturalesa homogènia i unitària. L'extensió de l'àrea d'estudi es de 127,71 km² i comprèn 335.939 habitants, amb una densitat de població de 2.629,07 habitants/km².

L'evolució física del territori no es pot entendre sense tenir en compte l'acció humana. La seva complexitat actual és el resultat de moltes fases de transformació per les quals ha

passat aquest territori i del pòsit que totes hi han deixat. Resulta pràcticament impossible trobar cap indret al delta del Llobregat on la petjada humana no es mostri de forma evident. Ni tan sols en els espais naturals: el nombre, la morfologia i la superfície dels estanys, la distribució actual de les maresmes, l'origen i l'evolució de les pinedes o la presència (o absència) de les comunitats dunars responen a una intervenció humana recent o antiga, directa o indirecta, que va des de l'explotació agrícola més o menys respectuosa amb l'entorn fins a la instal·lació i posteriors ampliacions de l'aeroport de Barcelona o el desviament del riu (Esteban *et al.* 2018). La figura 2 mostra la superfície dels diferents elements territorials en què s'ha dividit. Els sistemes urbans (àrees residencials i industrials) i les infraestructures (xarxa de carreteres i ferrocarrils, aeroport i altres instal·lacions) ocupen el 58% del territori. Les àrees agrícoles explotades comprenen el 10% del territori i el 32% són àrees naturals (zones protegides, costa, platges i altres paratges naturals).

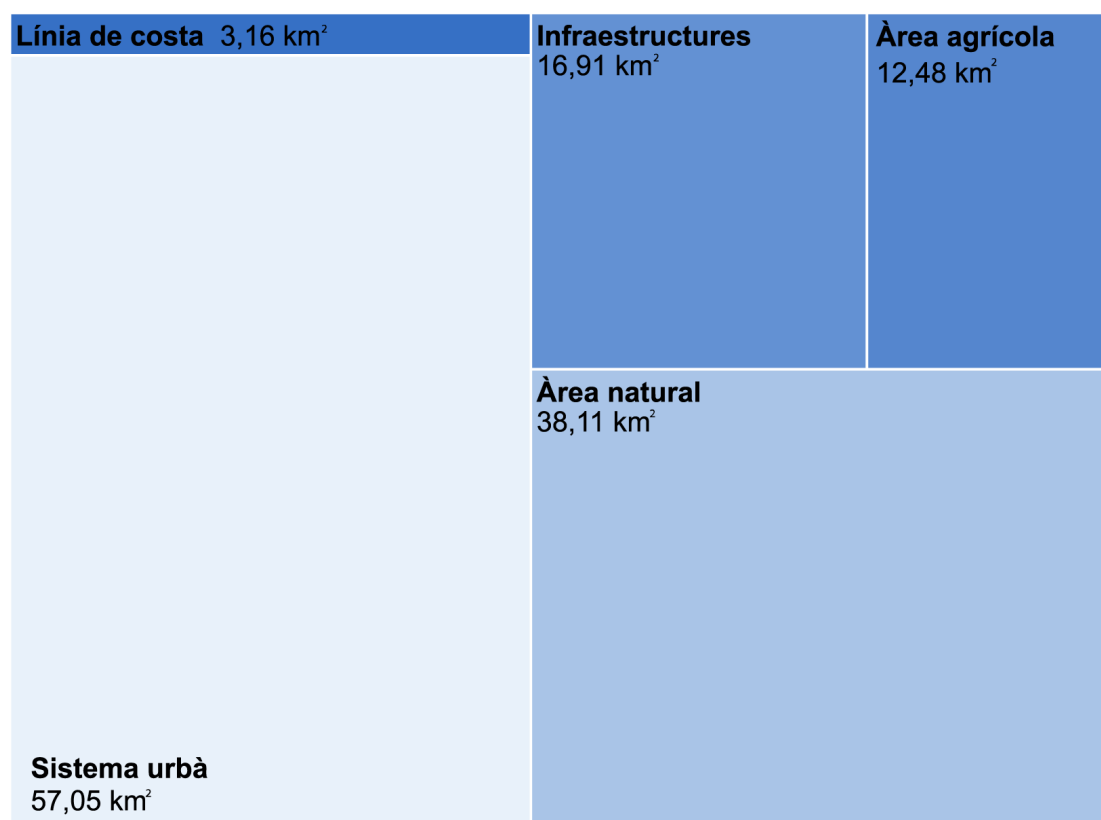

Figura 2. Representació esquemàtica dels diferents elements territorials de l'àrea d'estudi. Font: elaboració pròpia a partir d'Institut d'Estadística de Catalunya (2023) i Diputació de Barcelona (2023).

Històricament, els assentaments més antics de la zona es remunten al segle XII, amb l'agricultura i la ramaderia com a activitats econòmiques principals. Al segle XVIII, es

produeix una notable transformació del paisatge, caracteritzada per la dessecació de zones pantanoses i l'alteració subseqüent de l'entorn original del delta. La introducció de tècniques avançades de gestió de l'aigua, inclosa la construcció de canals d'irrigació i la disponibilitat de fonts d'aigua artesiana, juga un paper fonamental en el desenvolupament de finques d'irrigació altament productives a la darrereria del segle XIX (Esteban *et al.* 2018). Les transformacions més significatives en el delta del Llobregat són impulsades per l'aparició i la progressió de la industrialització durant el segle XX. Com a conseqüència, es produeix un ràpid creixement demogràfic als municipis adjacents a Barcelona -inclosa l'àrea d'estudi-, provocada principalment per una onada substancial d'immigració, especialment durant els anys 1960-1970 (figura 3). La majoria d'aquests migrants provenen de diverses regions espanyoles, com Andalusia, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Galícia i Extremadura. A la dècada de 1970, els migrants constitueixen el 53% de la població del Baix Llobregat i el 37% a la dècada de 1990 (Recaño 2000). Com a conseqüència, s'origina una expansió urbana no planificada i un desenvolupament industrial molt importants en les zones més properes al riu. Al mateix temps, i derivat d'aquest creixement caòtic, es produeix una degradació significativa de l'estat de conservació del medi ambient al delta del Llobregat (Bofill 1995, Esteban *et al.* 2018).

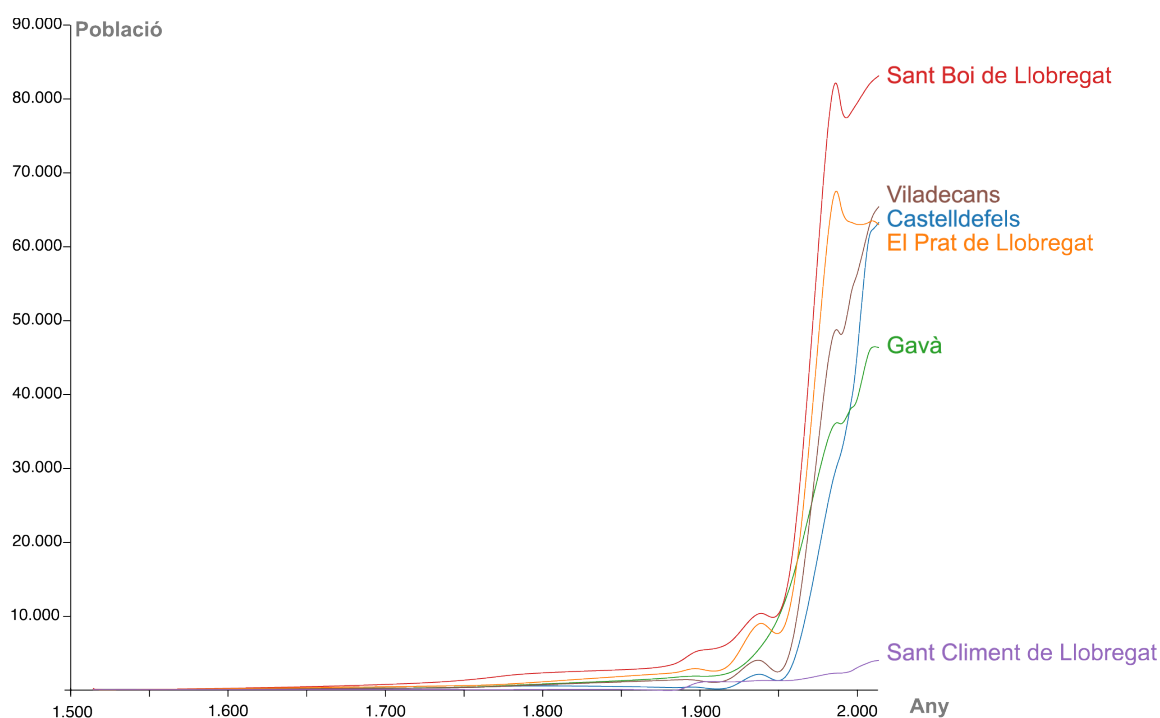

Figura 3. Evolució de la població en els municipis estudiats entre 1515 i 2014. Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (2023).

En les dècades de 1980 i 1990, s'aconsegueix la protecció d'algunes zones naturals, com les Reserves Naturals Parcials de la Ricarda-Ca l'Arana i del Remolar-Filipines, així com la creació del Parc Agrari del Baix Llobregat, però també s'executa l'excavació del canal olímpic de Castelldefels i s'amplien i es creen noves infraestructures, com la C-32, que talla la plana deltaica en dos. L'any 2004 s'executa la desviació del riu Llobregat per l'ampliació del port de Barcelona i la zona d'activitats logístiques (ZAL), i s'inaugura la terminal T1 de l'aeroport, així com la seva tercera pista. També s'instal·len una dessalinitzadora i una depuradora en l'antic curs del riu. En l'actualitat, la pressió antròpica augmenta exponencialment a mesura que l'àrea metropolitana barcelonina s'expandeix i posa els ulls en un espai encara no urbanitzat, amb projectes executats o en procés d'execució com l'ampliació dels vials de la C-32 i la C-245, el nou vial ferroviari de connexió amb l'aeroport, o els projectes urbanístics supramunicipals com el Pla de Ponent a Gavà-Castelldefels, l'Eixample del Prat de Llobregat i el Pla Director Urbanístic de la Colònia Güell a Sant Boi de Llobregat-Santa Coloma de Cervelló. Així mateix, sempre estan latents projectes tan controvertits com Eurovegas o la quarta pista de l'aeroport, amb una forta i organitzada oposició veïnal.

Segons el "Pla d'adaptació al canvi climàtic de l'àrea metropolitana de Barcelona" (2015), la zona del delta del riu Llobregat és un espai altament vulnerable per les seves característiques ecosistèmiques i la seva ubicació. A més, el seu paisatge natural presenta un estat de conservació deficient, amb fragmentació d'hàbitats, baixa connectivitat i sobrefreqüentació. Aquesta forta pressió antròpica posa en perill tant els recursos paisatgístics com el coneixement associat (Zazo i Hernández 2010). És per aquest motiu que resulta rellevant estudiar i posar en valor la seva biodiversitat, el seu patrimoni natural i cultural, i la seva identitat local, amb l'objectiu de promoure un desenvolupament sostenible a la regió.

1.2. Prospecció etnobotànica

1.2.1. Etnobotànica general

L'ésser humà s'alimenta, es vesteix, es guareix i construeix amb vegetals del seu voltant des dels inicis de la humanitat. L'etnobotànica és una matèria multidisciplinària situada en la cruïlla de les ciències naturals i les ciències socials (Barrau 1971) i s'ocupa de les

relacions entre les societats humanes i les plantes. Constitueix una bona eina per a l'estudi etnològic d'un indret a través del seu paisatge. La recuperació del patrimoni etnològic associat a antigues pràctiques agrícoles, a tradicions populars amb plantes com a protagonistes, receptes, remeis i altres usos botànics, és essencial per a entendre el passat, el present i el futur d'una comunitat.

L'etnobotànica és una ciència recent, però que ha evolucionat ràpidament al costat d'altres disciplines. Aquesta pluridisciplinarietat que, de vegades, ha fet que hagi sigut menystinguda com a ciència (Vallès i Garnatje 2015), és on recau la seva veritable raó de ser. Vallès (2019) anomena fins a 22 disciplines que són properes, afins o necessàries per a l'etnobotànica, des de les ciències agronòmiques fins a l'economia (oblida la disciplina del disseny, a la qual dediquem un bloc complet en aquesta tesi). Gispert (1994) considera que l'etnobotànica ha d'abastar des de la història de les plantes i del paisatge en què es troben enclavades, fins al passat i el present de la societat en estudi, els costums dels seus pobladors, llur idiosincràsia, la percepció que tenen de la natura, la classificació dels biomes que els circumden, la nomenclatura popular botànica, edàfica i geogràfica que utilitzen, la gestió de llurs ecosistemes, les pràctiques agrícoles tradicionals, les categories d'ús que els confereixen (medicinals, alimentàries, agrosilvopastorals, ornamentals o artístiques, entre d'altres) i el que tot això, en el seu conjunt, representa en llurs decisions econòmiques i polítiques. L'etnobotànica, en un indret amb poca autoconeixença de la seva riquesa cultural, pot fer ressorgir un patrimoni que, en conjunció amb la resta de disciplines, és capaç de posar en valor els coneixements ecològics locals, tant per a la comunitat científica com per a la mateixa comunitat. Com afirma Parada (2007), l'objectiu final de tot etnobotànic hauria de ser el restabliment d'aquests coneixements a la comunitat, i en particular, a les generacions més joves del territori i evitar, en part, l'aculturació a la qual estan sotmeses.

La metodologia emprada en els estudis etnobotànics es basa, entre altres mètodes, en l'aplicació d'entrevistes semiestructurades (Pujadas *et al.* 2004). Es tracta de mantenir llargues i sovint repetides converses amb els informants per tal que expliquin com usen les plantes, com les anomenen i quina percepció en tenen. En el transcurs de l'entrevista es recullen mostres de les plantes citades per tal de ser determinades i de poder-ne disposar plecs en un herbari públic, en el nostre cas el BCN, del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la Universitat de Barcelona, on també hi ha una secció

especial (BCN-E) per a mostres etnobotàniques que no es poden presentar com a plecs d'herbari convencionals. Per a les entrevistes, es seleccionen persones que, per la seva edat avançada, ocupació, tradició familiar o interessos personals, conserven coneixements etnobotànics. S'aplica una tècnica de mostreig de bola de neu, demanant als informants que assenyalin altres persones amb experiència en l'ús tradicional de plantes (Goodman 1961). Totes les entrevistes -majoritàriament individuals, però alguna de col·lectiva- són enregistrades amb consentiment previ dels informants i es duen a terme respectant els principis ètics de la Societat Internacional d'Etnobiologia (International Society of Ethnobiology 2008).

1.2.2. Etnobotànica a Catalunya

Catalunya és una de les àrees més ben prospectades del sud d'Europa, amb una elevada riquesa etnoflorística propiciada per la diversitat del territori (Gras 2019). Es considera el doctor Pius Font i Quer (1888-1964) com un dels precursors dels estudis etnobotànics a les terres mediterrànies occidentals (Camarasa 1984) pels seus treballs a la península Ibèrica, a terres nord-africanes i per la seva obra *Plantas medicinales. El Dioscórides renovado* (Font 1961). A mitjans de la dècada del 1980, es va crear, informalment, un petit grup de discussió i treball anomenat Grup Català d'Etnobotànica, que va publicar dos butlletins i va dur a terme alguna prospecció (Grup Català d'Etnobotànica 1986). Tot i no prosperar en el temps, va contribuir notablement a establir una recerca continuada en aquest àmbit. Des de llavors, l'etnobotànica s'ha consolidat a les terres de llengua catalana, principalment, des del món acadèmic, però també des de les entitats culturals comarcals o locals i des de la ciutadania (Vallès 2019). L'extensa bibliografia produïda des d'aleshores, permet dibuixar un panorama prou acurat de l'estat de coneixement etnobotànic de Catalunya (figura 4).

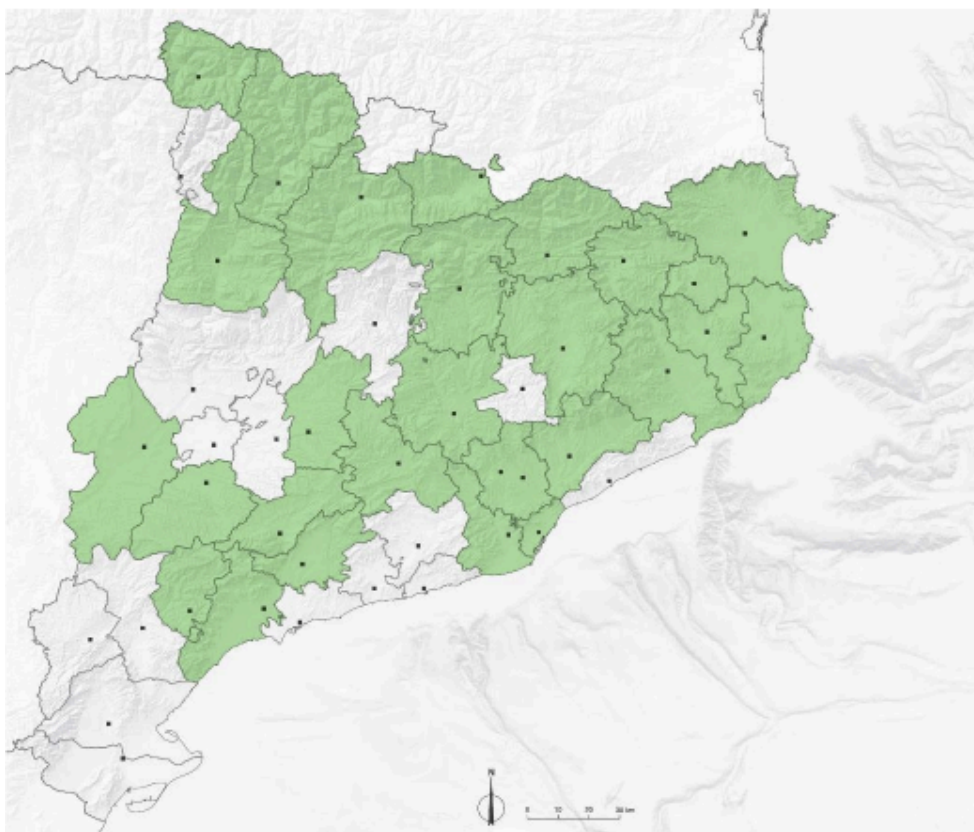

Figura 4. Territoris de Catalunya estudiats, marcats en verd, des del punt de vista etnoflorístic. Font: Gras 2019.

Les zones muntanyoses catalanes han estat àmpliament estudiades, la qual cosa dibuixa un mapa etnobotànic gairebé complet del Pirineu català (Agelet 1999, Aleda *et al.* 2019, Llongarriu i Sala 2005, Muntané 1991, Muntané 2005, Rigat 2005, Rigat *et al.* 2017), a excepció de les comarques de la Ribagorça i el Solsonès. Les serralades litoral i prelitoral també han estat prospectades en profunditat, sobretot en la zona nord (Bonet 1991, Selga 1998, Bonet 2001, Bonet *et al.* 2008, Gras *et al.* 2019, Parada 2007, Royo *et al.* 2008, 2009, 2010, Saura 2009, Batet *et al.* 2011, Serrasolses 2014, Talavera 2018, Ysamat 2020), així com els altiplans i les conques de la Catalunya central (Gras *et al.* 2020, Raja 1995). Resta pendent bona part de les comarques tarragonines i l'alt Penedès.

La present tesi doctoral és d'especial rellevància, perquè la prospecció es realitza en un espai que forma part de l'àrea metropolitana de Barcelona, i permet completar el mapa des d'un punt de vista fisiogràfic i demogràfic, omplint un buit important del territori català, i permet retratar l'etnoflora típica d'un indret de tradició agrícola i fortament antropitzat. La riquesa del coneixement botànic -sobretot, agrícola- dels seus habitants més antics s'intueix en consultar diverses fonts bibliogràfiques que ens posen sobre la

pista de la rellevància i potencialitat del patrimoni etnobotànic en aquest territori. Són, per exemple, d'interès les obres de Sunyer (2004), Gómez (2005) o algunes conferències presentades en les trobades anuals d'estudiosos d'Eramprunyà, en les quals es descriuen alguns usos populars de plantes medicinals, d'aplicació agrícola o altres.

1.2.3. Etnobotànica agrícola periurbana

Les àrees industrialitzades pateixen un procés d'aculturació exponencial, que provoca la pèrdua del coneixement ecològic local i limita la seva recuperació (Ember i Ember 1997). És per aquest motiu que alguns autors consideren essencial l'estudi etnobotànic en àrees metropolitanes d'arreu del món (Hurrell i Pochettino 2014, Pardo de Santayana *et al.* 2010).

Actualment, els estudis que comprenen el coneixement etnobotànic de les àrees urbanes i periurbanes són poc freqüents. La literatura internacional és limitada i es concentra en mercats urbans (Bye i Linares 1983, Leitão *et al.* 2014, Monteiro *et al.* 2010), en horts urbans (González-Ball *et al.* 2022, Palheta *et al.* 2017, Poot-Pool *et al.* 2015, Taylor i Love 2014), adaptacions interculturals (Ceuterick *et al.* 2008, Ceuterick *et al.* 2011, d'Ambrosio *et al.* 2023, Fonseca i Balick 2018) o en regions semirurals dins d'entorns industrialitzats (Gras *et al.* 2019, Motti i Motti 2017, Mullalija *et al.* 2021).

Amb la realització d'aquesta tesi, podrem analitzar la salut del coneixement etnobotànic d'una de les àrees metropolitanes més importants d'Europa (la de Barcelona), fortament antropitzada i amb un llegat agrícola que, tot i amenaçat, encara continua vigent.

1.2.4. Etnobotànica artística

Encara que l'etnobotànica tracta sobre tot tipus d'ús de les plantes, la recerca etnobotànica es centra particularment en els usos medicinals i alimentaris (Pardo de Santayana *et al.* 2010, 2015). Les causes principals són, per una banda, que aquestes dues aplicacions són les que es troben més directament relacionades amb la salut humana i, per tant, s'ha conservat el seu coneixement amb més èxit al llarg del temps, fins i tot, en societats industrialitzades, tot i el procés d'aculturació esdevingut durant la segona meitat del segle XX. Per altra banda, les propietats alimentàries i medicinals són les que probablement

poden conduir al desenvolupament de noves fonts comercials de productes enfocats al benestar humà i són, per això, les més ben estudiades (Gras *et al.* 2016).

La recerca dels usos no medicinals ni alimentaris en etnobotànica és, avui en dia, relativament escassa. A Europa existeixen estudis enfocats, sobretot, a temàtiques com la cosmètica (González *et al.* 2012, Rigat *et al.* 2015) o l'artesanía (Carvalho *et al.* 2006, Fajardo *et al.* 2015, Guarrera 2006, Guarrera 2008, Nedelcheva *et al.* 2011, Salerno *et al.* 2005). En l'àmbit català, els usos no medicinals ni alimentaris persisteixen d'una forma rellevant, sobretot aquells relacionats amb els treballs del camp o l'artesanía (Gras *et al.* 2016).

Tanmateix, entre aquests usos no destaquen aquells amb finalitat artística. Tampoc en l'àmbit internacional existeixen gaires estudis centrats en els usos artístics de les plantes (Baránková 2022, Łuczaj 2009, Menezes 2021). Malgrat tot, les expressions artístiques són un component valuós del coneixement tradicional, i aquelles que impliquen material biològic són considerades part de la diversitat biocultural d'una regió (Pretty *et al.* 2009, Wiersum 2017).

A la zona d'estudi, s'ha observat una pràctica artística vinculada a les fires agrícoles i als productes agraris que s'originà al 1964. Aquesta activitat popular és la de fer paneres artístiques i pot ser classificada com a part del moviment artístic conegut com a *crop art*, que implica la creació d'escultures, quadres i diorames utilitzant llavors i altres parts de plantes. No s'han localitzat altres pràctiques artístiques similars a la resta d'Europa. El fet que no hi hagi gairebé experiències similars a tot el món fa que aquesta sigui encara més rellevant. No obstant això, a la fira estatal de Minnesota (EUA), el *crop art* es va introduir el 1965 (Sheehy 2007). Com observa Simpson (2005), utilitzar aliments per a crear art serveix com a icona d'abundància, mostrant un territori fèril i afegint un element innovador i d'atracció a les fires i als productes agrícoles locals.

S'ha considerat convenient aprofundir en aquesta pràctica, tot inventariant les plantes i les seves parts específiques utilitzades, i avaluant les seves vitalitat i significació actuals.

1.3. Agrobiodiversitat comercialitzada

1.3.1. Agrobiodiversitat cultivada i comercialitzada

La pèrdua de biodiversitat és una preocupació que s'ha anat observant des de fa temps a escala europea i mundial com a conseqüència de determinades activitats humanes en el medi. Concretament en l'entorn agrícola, la pèrdua més gran de la biodiversitat es produeix a partir de la segona meitat del segle XX com a conseqüència de la revolució industrial lligada a diversos factors com el despoblament de les zones rurals als països industrialitzats, la reducció de les economies d'autoconsum i major dependència del comerç, la intensificació de la mecanització agrària, les grans transformacions hidràuliques en alguns països emergents, les polítiques afavoridores de l'accés a fertilitzants i altres insums i la disponibilitat de varietats d'alt rendiment, amb la consegüent disminució del conreu de gran nombre de varietats tradicionals i d'altres recursos fitogenètics (Montenegro 2016, Wolff 2004). La revolució verda va portar a l'augment de la productivitat agrícola i la intensificació dels cultius, però també a la pèrdua de la diversitat genètica, a la desforestació i a l'erosió del sòl i la contaminació de les aigües subterrànies (Evenson i Gollin 2003). A principis dels anys 60 del segle passat es va començar a desenvolupar diferents estratègies per a aturar la pèrdua de biodiversitat, entre les quals destaca el Conveni de la Diversitat Biològica adoptat a la cimera de Rio (1992) i el Tractat Internacional sobre els Recursos Fitogenètics per a l'Alimentació i l'Agricultura (2009). Entre les mesures a adoptar s'inclou la realització d'estudis i inventaris dels recursos fitogenètics per a l'alimentació i l'agricultura i la promoció de la conservació *in situ* i *ex situ* d'aquests recursos. També preveuen la conservació i utilització sostenible dels recursos genètics vegetals per a l'alimentació i l'agricultura com a base de la seguretat alimentària. A Catalunya, en 2013 es va aprovar el Pla d'Acció per a la Biodiversitat Cultivada, amb l'objectiu de promoure la recuperació, la conservació, l'ús, la divulgació i la comercialització de les races i varietats locals de Catalunya, que hauria d'haver-se actualitzat l'any 2023, encara pendent d'acord.

Segons els experts, per a preservar i promoure amb èxit la biodiversitat agrícola, aquesta ha de quedar integrada en tots els nivells de governança, tot adoptant un enfocament integral del global dels sistemes alimentaris, des de la provisió d'insums fins al consum (IPES food 2015). En aquest sentit, els mateixos autors afirmen que les polítiques per al

foment de l'agrobiodiversitat passen, entre d'altres aspectes, pels reptes i necessitats localitzats en l'etapa de comercialització, establint relacions directes entre l'agrobiodiversitat cultivada i l'agrobiodiversitat comercialitzada (Girard i Frison 2018, Rist *et al.* 2020).

En un indret eminentment agrícola com el que ens ocupa, l'agrobiodiversitat comercialitzada variarà respecte de l'agrobiodiversitat cultivada en funció del tipus de sistemes alimentaris que existeixin. Conèixer quins són aquests sistemes, quines relacions s'estableixen, quins circuits de comercialització s'hi donen, i quins són els actors principals ens permetrà esbrinar de quina manera pot contribuir l'etapa de comercialització dels productes agraris en el foment de la biodiversitat local.

1.3.2. El Parc Agrari del Baix Llobregat

L'agricultura té un paper molt significatiu en l'àrea d'estudi, ja que hi defineix el paisatge i la seva cultura. Malgrat tot, com apunta l'Agència Europea del Medi ambient (2010), les regions agrícoles periurbanes experimenten impactes associats a la urbanització, que condueixen a la pèrdua i fragmentació de les terres de cultiu i amenacen la seva existència. Aquesta pressió urbana no només afecta la productivitat potencial de les àrees agrícoles, sinó també els serveis ecosistèmics associats, els quals proporcionen importants continguts de suport i regulació, com la conservació de la biodiversitat agrícola, la fertilitat del sòl, la protecció de la fauna salvatge, el patrimoni cultural o els paisatges rurals (Calvet-Mir *et al.* 2012, Filippini *et al.* 2021). Amb l'objectiu de preservar i enriquir els actius naturals i culturals de la regió, en la dècada del 1990 apareix la figura del Parc Agrari del Baix Llobregat, un consorci públic de caràcter local i naturalesa associativa i institucional que, segons el Pla de Gestió i Desenvolupament del Parc Agrari del Baix Llobregat (PGD), té per objecte l'ordenació, el desenvolupament i la gestió del Parc mitjançant les formes de gestió establertes per la legislació de règim local i l'ús i el foment dels instruments de cooperació interinstitucional per tal d'estudiar i cercar solucions globals als problemes de l'Espai Agrari que li dona nom, i constituir un fòrum consultiu i assessor de debat i participació en el marc d'aquest objecte. Segons el PGD la figura de "parc agrari" és una proposta d'actuació en el sòl agrari que posa de manifest la voluntat de preservar els valors territorials i de potenciar les funcions que li són pròpies. El Parc ocupa 3.473 hectàrees amb quasi 600 explotacions agrícoles. Són explotacions petites (el

70% de les explotacions tenen menys de cinc hectàrees) i de caràcter familiar (el 62% dels pagesos són titulars o familiars). El Parc Agrari del Baix Llobregat ha obtingut reconeixement com a model espanyol per a mantenir activitats agrícoles en un entorn densament urbanitzat (Zazo i Hernández 2010).

S'estima que el 70% de la producció agrícola del Parc Agrari es distribueix a través de Mercabarna, i el 30% es distribueix mitjançant circuits curts de comercialització (CCC) (Francés-Tudel 2018). Els CCC estan tenint una presència més gran com a estratègia de comercialització per a un nombre creixent d'explotacions en l'àmbit del Parc Agrari del Baix Llobregat, perquè permeten establir una relació entre productor i consumidor més propera, transparent, equitativa i justa (López *et al.* 2015). Entre aquests CCC, hi destaquen els mercats de pagès.

1.3.3. Mercats de pagès com a node d'agrobiodiversitat

Els mercats de pagès del Parc Agrari del Baix Llobregat són espais destinats a la venda directa de productes agraris del propi Parc i el seu àmbit d'influència. Es tracta d'una iniciativa del Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat, d'alguns ajuntaments de l'àmbit del Parc Agrari i el seu entorn immediat, i del sector de la pagesia, per a promocionar els productes locals. Existeixen nou mercats setmanals en ubicacions preestablertes en diversos municipis. En alguns casos, aquests mercats de pagès estan integrats dins dels mercats setmanals, on es ven tot tipus de productes (roba, accessoris per a la llar i productes alimentaris que no necessàriament són locals). En altres casos, els mercats de pagès operen de manera independent i es duen a terme, sobretot, en caps de setmana. Aquestes dues modalitats difereixen en el tipus de consumidor i, per tant, també es poden observar diferències en el tipus de producte i preu. Els mercats de pagès són un reflex veritable de la biodiversitat agrícola cultivada de la zona, ja que els productes venuts han de ser cultivats dins del Parc Agrari del Baix Llobregat. Alguns autors asseguren que aquesta tipologia de distribució d'aliments contribueix a la conservació de la biodiversitat agrícola local, sobretot, perquè funcionen com a punt de trobada directa entre productors i consumidors, de manera que la demanda de productes agrícoles locals, innovadors i de qualitat per part dels consumidors provoca l'impuls dels petits productors per a experimentar amb el cultiu de noves varietats atractives per als consumidors (Garner i Ayala 2018, Pinna 2017, Pochettino *et al.* 2012).

1.3.4. Intersecció entre etnobotànica i mercats

En estudiar, amb d'un enfocament etnobotànic, els punts de distribució d'aliments, es fa possible identificar patrons de consum i preferències dels consumidors. De la mateixa manera, es pot comprendre com es conserva, es comparteix i es transmet el coneixement tradicional sobre l'ús de plantes en les comunitats locals. Existeixen nombrosos estudis que així ho ratifiquen, sobretot a Amèrica (Bye i Linares 1983, Macía *et al.* 2005, van den Berg 1984). Més recentment, l'estudi dels mercats en ambients urbans s'ha tornat indispensable per a la prospecció etnobotànica (Martin 1995). A Catalunya, estudis com els de Parada i Vallès (2015) o D'Ambrosio *et al.* (2023) proporcionen informació etnobotànica rellevant per a comprendre millor les interaccions entre les persones i les plantes que tenen lloc en indrets demogràficament densos i complexos.

El plantejament d'aquesta tesi pretén establir connexions entre la diversitat vegetal inventariada en els diversos circuits de comercialització -especialment, els mercats de pagès- i el coneixement etnobotànic prospectat en la zona d'estudi, sobretot, a nivell intraespecífic, per analitzar les possibilitats de conservació i promoció de la biodiversitat agrícola, així com el recolzament de sistemes alimentaris sostenibles.

1.4. El paper del disseny

1.4.1. Disseny per al desenvolupament local

La disciplina de disseny no es centra només en la configuració conceptual i formal dels objectes, com es considera sovint de manera errònia, sinó que ha assumit responsabilitats més complexes en els sistemes de producció i consum, actuant com a eina estratègica (Clark i Brody 2009, Kotler 1984), capaç d'afrontar amb metodologies pròpies els reptes presents i futurs sota paradigmes emergents com el de la innovació i el desenvolupament local sostenible (Doloreux 2002, Jiménez-Martínez 2014).

Segons la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), el desenvolupament local és el conjunt d'iniciatives que tenen com a objectiu fer competitives les ciutats o els territoris mitjançant un millor aprofitament dels seus recursos i factors d'atracció.

Combina les inversions i iniciatives dels actors locals i els externs, impulsa la millora del coneixement i l'aprenentatge de les organitzacions, la interacció entre els actors que prenen les decisions d'intervenció sobre el territori i la sinergia entre les mesures.

El disseny ocupa un espai preferent en el desenvolupament local perquè dona forma als recursos, a la cultura i als coneixements que caracteritzen un territori i fa visible les seves peculiaritats a través d'un procés de materialització de productes, serveis o estratègies (Maffei i Villari 2006, Margolin 2007). Segons Manzini (2015), els dissenyadors actuen alhora com a solucionadors de problemes i com a creadors de sentit. A nivell de resolució de problemes, creen missatges visuals, contingut, productes, espais, sistemes i serveis que satisfan les necessitats funcionals d'individus o grups. Pel que fa a la creació de sentit, produeixen significat, discurs social i conversa cultural en diferents contextos. Per tant, el pensament de disseny i la innovació impulsada pel disseny es poden concebre com a mitjans valuosos per a l'activació i la valoració del coneixement ecològic local i el capital territorial (Verganti 2009).

1.4.2. Intersecció entre coneixement ecològic local i disseny

El coneixement ecològic local és un cos acumulatiu de coneixements, pràctiques i creences que evoluciona a través de processos adaptatius i es transmet mitjançant formes culturals d'una generació a una altra, sobre les relacions entre els éssers humans i la resta dels éssers vius, amb el seu entorn (Berkes *et al.* 2000). Aquest coneixement ecològic local està estretament lligat amb la cultura, la identitat i el territori, i és essencial tenir-lo en compte en qualsevol procés de desenvolupament local (Bañuelos i Salido 2007). El coneixement ecològic local engloba el coneixement agroecològic tradicional, el maneig de sistemes silvícoles i pesquers o la saviesa en relació amb les plantes i les formes en què s'utilitzen, entre d'altres. L'etnoecologia és la ciència que estudia el coneixement ecològic local i inclou subdisciplines com l'etnobiologia, la qual, al seu torn, en comprèn d'altres com l'etnozoologia, l'etnoentomologia -part de l'anterior- o l'etnobotànica (Martin 1995). Tal i com apunten Verde *et al.* (2009), els resultats i les implicacions dels estudis etnoecològics poden i han de ser revertits a la societat, en forma de coneixements, tècniques o productes.

En aquest context, la disciplina del disseny hi té un paper crucial. De fet, participa de diverses maneres en relació amb el coneixement ecològic local (Margolin 2007).

Per una banda, els experts coincideixen en destacar l'aplicabilitat i els usos potencials - comercials i no comercials- d'aquest tipus de coneixement (Kate i Lird 1999, Reyes-García 2009). Per exemple, existeixen tècniques agrícoles -com la permacultura- o de conservació d'aigua i sòl basades en el coneixement ecològic tradicional. També d'altres productes com artesanies, pesticides, cosmètics o medicines. Aquestes iniciatives, vinculades a pràctiques de desenvolupament local, poden enriquir-se notablement amb la intervenció del disseny per a donar forma i comercialitat a aquests productes, serveis o estratègies (Maffei i Villari 2004).

En segon terme, el rol de dissenyador com a facilitador comunitari permet fer “que les coses passin” (Del Giorgio Solfa 2014, Jiménez-Martínez 2014, Maffei i Villari 2004). Treballant en estreta col·laboració amb diferents actors locals, el dissenyador pot fomentar la participació ciutadana, fer aflorar el coneixement ecològic local, enfortir les xarxes de col·laboració i contribuir a l'empoderament de la comunitat. Això s'inscriu en la línia de les regions d'aprenentatge (OECD 2001), posant èmfasi en la importància de la cooperació i la interacció entre les persones i diferents actors del territori, amb la finalitat de facilitar relacions cooperatives, no jeràrquiques i de suport mutu, i crear models d'organització des de la base per a l'aflorament del coneixement ecològic local i per al desenvolupament local. Des d'una perspectiva de disseny, crear activitats de desenvolupament potencial per al territori i proposar noves visions de disseny a través d'un enfocament creatiu també implica crear les condicions de disseny per permetre el mateix mecanisme de transformació (Parente i Villari 2010).

En tercer lloc, el disseny actua com a transmissor dels valors territorials i implica la capacitat de captar, interpretar i difondre les característiques úniques d'un territori a través de la seva praxi. El dissenyador juga un paper important en la generació de consciència sobre la importància de la conservació i el respecte pel medi ambient i el patrimoni local (Deniz 2016, Thompson i Sherwin 2001).

1.4.3. Coneixement ecològic local i docència universitària

La sostenibilitat com a objectiu d'ensenyament en l'educació superior està esdevenint habitual (Hernández-Barco *et al.* 2019, Lozano *et al.* 2013). Des de 1992, la UNESCO ha reconegut i promogut l'educació com un dret bàsic per a la promoció del desenvolupament sostenible, però és en la nova Agenda Mundial per al Desenvolupament Sostenible 2030 on aquesta visió es fa evident. Però, com afirmen Jickling i Wals (2008), el veritable repte per a assolir un futur més sostenible es centra en com eduquem els estudiants d'una manera diferent. El desenvolupament sostenible ha de ser tractat com una metodologia d'ensenyament sistèmica, dinàmica i holística. L'educació sistèmica ha de buscar l'aprenentatge experiencial i és per això que l'aprenentatge fora de l'aula i sobre el territori real ha de ser un element clau a través del qual els estudiants puguin entendre l'entorn com una part de la societat en la qual viuen (Hernández-Barco *et al.* 2019). A través del territori i el seu ús com a eina pedagògica, podem obtenir competències bàsiques i integrar els aprenentatges de les diferents disciplines. Per això, sembla oportú plantejar iniciatives pedagògiques en ensenyaments superiors entorn del delta del Llobregat, utilitzant el seu paisatge i els seus elements patrimonials com a fil conductor per a aprendre i practicar les habilitats competencials entorn del disseny de sistemes (Gutiérrez-García *et al.* 2020).

1.4.4. Disseny per a revitalitzar el coneixement ecològic local

Una de les utilitats de l'etnobotànica és la de proporcionar informació que pugui ser aprofitada per a un procés que acabi posant en el mercat productes útils derivats de plantes que permetin a una franja àmplia de la població de gaudir de beneficis provinents d'un saber local (Vallès 2019). En aquest sentit, el disseny de fàrmacs i de productes alimentaris resulta un bon exemple. Tanmateix, existeixen altres indústries on el coneixement ecològic local pot incidir i, de fet, el poden ajudar a ser difós.

La indústria del producte cultural és definida per Peltoniemi (2014) com aquella que produeix béns experiencials amb elements creatius considerables destinats al consum massiu. Aquests elements creatius inclouen narratives i estils amb un alt contingut simbòlic de caràcter local. Són clars exemples d'aquesta indústria els regals, *souvenirs* o objectes artesanals estretament vinculats a un territori o a una identitat cultural (He i Timothy 2023). Sent el coneixement ecològic local un element cultural rellevant, aquest pot ésser transformat en un bé experiencial a través de la pràctica del disseny. Tal i com

demostrin alguns estudis, el disseny pot actuar com a catalitzador per a la preservació cultural, el desenvolupament local i el foment de l'orgull identitari d'una regió (Lin 2007, Mathrani i Ibrahim 2022). A més, els productes resultants funcionen com a elements de difusió activa del coneixement ecològic local i de la importància del patrimoni biocultural i, encara, poden actuar com a eina de reversió del saber etnobotànic.

2. Objectius generals de la tesi

El plantejament d'aquesta tesi doctoral es desenvolupa en tres línies d'investigació complementàries, que s'han dut a terme de forma paral·lela al llarg dels anys 2014 a 2023. L'aportació que es fa, per tant, és triple: per una banda, es contribueix a l'estudi etnobotànic de Catalunya realitzant la prospecció etnoflorística d'un territori plenament periurbà i, fins ara, poc investigat; per altra banda, es realitza un inventari de l'agrobiodiversitat comercialitzada per a esbrinar quina importància tenen els centres de distribució en la preservació de l'agrobiodiversitat cultivada; per últim, es realitza una aproximació de la revitalització del coneixement ecològic local a través de la disciplina del disseny. De manera més detallada, els objectius generals d'aquesta tesi són els següents:

- I) **Inventariar els coneixements tradicionals botànics de la plana deltaica del riu Llobregat (Baix Llobregat, Catalunya)**, mitjançant la realització d'una prospecció etnoflorística completa, que inclogui els diferents usos i noms de les plantes conegudes, apreciades i utilitzades per l'ésser humà.
- II) **Analitzar l'agrobiodiversitat comercialitzada en el Parc Agrari del Baix Llobregat**, a través de l'inventari exhaustiu dels productes agrícoles posats a la venda en els diferents centres de distribució, especialment en els mercats de pagès, tot establint relacions amb l'agrobiodiversitat cultivada i el coneixement tradicional botànic del mateix territori.
- III) **Establir relacions entre l'etnobotànica i el disseny** per tal de preservar i potenciar els recursos vegetals del territori emprant eines d'innovació i de revitalització, i actuant des de les vessants empresarial i acadèmica.

Els objectius específics associats a cadascun d'aquests objectius generals queden detallats en els treballs que apareixen en el compendi de publicacions.

3. Informe dels directors

El Dr. Joan Vallès Xirau i la Dra. Teresa Garnatje Roca, com a directors i tutor de la tesi doctoral titulada “Estudi etnobotànic i revitalització dels recursos vegetals del delta del Llobregat”, presentada pel Sr. Juan Manuel Marín Fernández, i d’acord amb el que s’estableix la normativa reguladora del doctorat a la Universitat de Barcelona, emetem el següent informe.

Aquesta tesi, feta a temps parcial, car el doctorand és professor en una escola de disseny, empresari i pare de dos fills nascuts durant aquest període, motius pels quals hem exhaurit tots els anys assignats d’entrada i totes les pròrroques possibles, consta de tres aproximacions independents, però molt relacionades entre elles, amb l’etnobotànica com a punt de partida i com a eix vertebrador de totes les recerques que s’hi ha dut a terme.

Part de l’interès d’aquesta tesi, especialment el de la part del catàleg etnoflorístic, rau en la recollida i la preservació del coneixement tradicional sobre plantes, moltes d’elles cultivades, en una àrea periurbana, fortament antropitzada per la seva proximitat a la gran metròpoli que és Barcelona, però que, alhora, inclou espais naturals de gran interès. Els resultats d’aquest estudi han estat força sorprenents -en el sentit que han sigut superiors als esperats en una zona tan metropolitana- i demostren l’existència d’un coneixement tradicional, especialment sobre les plantes cultivades, encara vigent, tot i haver patit, com en totes les zones industrialitzades del món, un fort retrocés. Un benefici col·lateral de la prospecció etnoflorística ha sigut la detecció de l’ús de plantes cultivades en la producció d’art popular, tema poc tractat en treballs etnobotànics i que ha constituït un dels articles del compendi de la tesi.

La segona aproximació, no menys interessant, deriva dels resultats de la primera i de la particularitat que l’existència d’un parc agrari confereix a aquesta àrea. Per aquest motiu, s’han dut a terme estudis de distribució dels productes agrícoles estudiant els diversos circuits de distribució, i posant èmfasi en els anomenats mercats de pagès, com a via de comercialització de les espècies i races locals, el seu impacte en el consum i en les preferències dels consumidors, i les diferències entre aquests circuits de distribució tradicionals i els considerats més convencionals o de gran abast.

La tercera aproximació, gens habitual en una tesi etnobotànica, i dirigida per botànics, prové de la formació i experiència professional del doctorand en la disciplina del disseny.

Aquesta ha part s'ha dut a terme sota la supervisió del Dr. Carlos Jiménez, de la Universidad de la Laguna, especialista en disseny i sostenibilitat. L'objectiu d'aquesta tercera part, que inclou dos treballs, és el de revitalitzar els recursos detectats i estudiats en les dues parts anteriors, mitjançant el disseny com a eina de transmissió de coneixement a la societat actual.

El treball que aquí es presenta s'ha dut a terme al llarg de molts anys, a causa de la profunditat de l'estudi, dels seu múltiples enfocaments i, per descomptat, de la compatibilització de les ocupacionas, familiars i professionals per part del doctorand. Les dificultats que han anat sorgint s'han superat amb èxit i els resultats obtinguts han permès estructurar la tesi en un compendi de publicacions que consta de cinc articles, tres d'ells ja publicats, i dos més enviats i en procés d'avaluació.

A continuació fem constar els factors d'impacte dels tres ja publicats o acceptats.

1. **Marín, J.,** Garnatje, T. & Vallès, J. 2023. Traditional knowledge 10 min far from Barcelona: ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula), a heavily anthropized agricultural area.
Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine; 19, 41.
DOI:10.1186/s13002-023-00615-2

Revista d'accés obert, rellevant en l'àmbit de la biodiversitat. El seu factor d'impacte segons Journal Citation Reports - Clarivate, és de 3,6. La revista és al quartil 1 de l'àrea 'Biodiversity conservation'.

2. **Marín, J.,** Garnatje T., & Vallès, J. 2024. Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of Baix Llobregat Agrarian Park.
Sustainability; 16(7):2882.
DOI:10.3390/su16072882

Revista d'accés obert, rellevant en l'àmbit de les ciències ambientals. El seu factor d'impacte segons Journal Citation Reports - Clarivate, és de 3,9. La revista és al quartil 2 de l'àrea 'Environmental Sciences'.

3. **Marín, J.,** Garnatje, T. & Vallès, J. Ethnobotany of Artistic Plant Uses. Crop Art in Baix Llobregat (Catalonia, NE Iberian Peninsula).
Ethnobiology Letters (en premsa, acceptat el 12.02.2024).

Revista d'accés obert, rellevant en l'àmbit de l'etnobiologia. El seu factor d'impacte segons Journal Citation Reports - Clarivate, és de 0,7. La revista és al quartil 3 de l'àrea 'Anthropology'.

La relació dels directors de la tesi amb el doctorand ha estat fluida, amb contacte permanent per a resoldre els dubtes, problemes i reptes que s'anaven presentant. En aquest punt cal esmentar la gran autonomia que ha mostrat el doctorand al llarg de la seva tesi, la generació d'idees, i el seu rigor i la seva bona praxi en l'obtenció i el tractament de les

dades científiques que contenen els treballs. El fet que els codirectors no signem un dels cinc treballs de la tesi, no és fruit de cap desacord, sinó només del desconeixement del tema (el disseny -el segon article que implica el disseny té també un vessant d'innovació docent, a través del qual hi hem pogut entrar més-) i la confiança en la supervisió d'una persona externa que, de ben segur, hauria pogut ser codirectora d'aquesta tesi. En tot cas, aquest article ha sigut revisat pels directors, com la resta de la tesi.

El doctorand Juan Manuel Marín Fernández és el primer autor i l'autor per a la correspondència de tots els treballs que conté la tesi. Ha estat el responsable del disseny, la conceptualització i l'execució de tots els treballs, amb el suport i supervisió dels codirectors i del Dr. Carlos Jiménez. Ni els treballs ni els resultats que s'hi presenten no constitueixen (ni han constituït ni ho faran en el futur) una part de cap altra tesi doctoral.

Així doncs, considerem que els resultats d'aquesta tesi, tots ells en forma de publicacions, però també la part introductòria, la discussió general i les conclusions són d'alta qualitat i n'autoritzem el dipòsit sense cap reserva.

Barcelona, 6 de maig de 2024

Dr. Joan Vallès Xirau
Director i tutor de la tesi

Dra. Teresa Garnatje Roca
Directora de la tesi

4. Compendi de publicacions

4.1. Prospecció etnobotànica

4.1.1. Traditional knowledge 10 min far from Barcelona: ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula), a heavily anthropized agricultural area

Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J.

Coneixement tradicional a deu minuts de Barcelona: estudi etnobotànic del delta del Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica), un espai agrícola fortament antropitzat

Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine; 19, 41.

DOI:10.1186/s13002-023-00615-2

La plana deltaica dreta del riu Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica) constitueix una àrea periurbana agrícola adjacent a Barcelona, que ha restat inexplorada fins ara des del punt de vista de l'etnobotànica. Aquesta zona comprèn un mosaic molt antropitzat d'usos del sòl -urbans, industrials, naturals, agrícoles- incloent-hi el Parc Agrari del Baix Llobregat. L'objectiu principal d'aquest treball ha estat recollir i analitzar l'etnoflora d'aquesta àrea per tal de cobrir un buit en el coneixement etnobotànic en àrees industrialitzades. La metodologia seguida s'ha basat en entrevistes semiestructurades. Les dades obtingudes s'han analitzat qualitativament i quantitativament i s'han comparat amb altres estudis. Les dades han estat recollides de 83 informants. Els informants entrevistats van reportar 1.965 informes d'ús de 292 taxons, incloent-hi espècies cultivades i no cultivades, de 85 famílies botàniques. D'aquests, 451 es van referir a usos medicinals, 1.247 a usos alimentaris i 267 a altres usos. En aquest estudi, s'han registrat 779 noms vernaculars per a 287 taxons. A més dels usos medicinals i alimentaris, aquest estudi millora significativament la nostra comprensió d'alguns dels usos agrosilvopastorals de les plantes, de l'ús artístic de les plantes i dels aliments funcionals populars. En aquest sentit, proposem un nou índex d'etnobotànica quantitativa (l'índex d'aliments funcionals populars, FI) per avaluar la importància relativa dels taxons emprats com a aliments funcionals populars. Els resultats d'aquest estudi posen de manifest la presència actual de coneixement etnobotànic en aquesta regió agrícola periurbana i posen en rellevància la importància de la seva conservació i revitalització.

RESEARCH

Open Access

Traditional knowledge 10 min far from Barcelona: ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula), a heavily anthropized agricultural area

Jon Marín^{1*}, Teresa Garnatje² and Joan Vallès^{1,3}

Abstract

Background The right floodplain at the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula) constitutes an agricultural periurban area adjacent to Barcelona, which has remained ethnobotanically unexplored until now. This area comprises a very heavily anthropized mosaic of soil uses—urban, industrial, natural, agricultural—including the Agricultural Park of Baix Llobregat. The main aim of this work has been to collect and analyze the ethnoflora of this area in order to fill a gap in the ethnobotanical knowledge in industrialized areas.

Methods The followed methodology has been based on semi-structured interviews. The obtained data have been qualitatively and quantitatively analyzed and compared with other studies.

Results Data have been gathered from 83 informants. The interviewed informants referred 1965 use reports from 292 taxa, including both non-cultivated and cultivated species, from 85 botanical families. Among those, 451 were referred to medicinal uses, 1247 to food uses and 267 to other uses. In the present study, 779 vernacular names have been reported for 287 taxa. In addition to medicinal and food uses, this study significantly enhances our understanding of some agrosilvopastoral uses of plants, artistic use of plants and insights into folk functional foods. In this regard, we propose a novel quantitative ethnobotany index (the folk functional food index) to assess the relative significance of taxa employed as folk functional foods.

Conclusions The findings of this study highlight the enduring presence of ethnobotanical knowledge in this periurban agricultural region and underscore the significance of its preservation.

Keywords Agricultural periurban areas, Ethnobotanical indexes, Folk agrosilvopastoral uses, Folk functional food, Spain

*Correspondence:

Jon Marín

jmeirin@gmail.com

Full list of author information is available at the end of the article

© The Author(s) 2023. **Open Access** This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>. The Creative Commons Public Domain Dedication waiver (<http://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/>) applies to the data made available in this article, unless otherwise stated in a credit line to the data.

Introduction

Plants are used by humans from immemorial times. From 60,000 years ago, evidences have been suggested of this use, which most probably started much earlier [1]. Since its first definition [2], ethnobotanical research, dealing with peoples' plant naming, using and managing, was conducted all over the World. The Catalan linguistic area (CLA) is one of the most studied territories in Europe at the level of traditional knowledge on plant biodiversity [3].

However, both in this territory [4] and worldwide [5], these studies have historically focused on rural regions. However, there is an urgent need to study areas in industrialized countries, especially in southern Europe, where the alteration of the physical and biological environment, rural depopulation and the new means of communication are causing an accelerated loss of traditional knowledge [6, 7]. Among particularly interesting areas, urban agglomerations, including not only cities but also their metropolitan areas, hold significant relevance [8]. Likewise, Pardo de Santayana et al. [9] encourage researchers to conduct ethnobotanical studies in metropolitan areas throughout Europe.

Urban ethnobotany is a relatively novel and specialized subdiscipline [8], with limited international literature currently accessible on this subject. Consequently, certain studies concentrate on urban markets [10–13], while others explore urban home gardens [14–17], cross-cultural adaptations [18–21] or semirural regions within industrialized environments [22–24].

The current study centers on a predominantly agricultural periurban region adjacent to Barcelona (Catalonia,

Iberian Peninsula). According to Pochettino et al. [25], agrouban areas offer a favorable environment for the advancement of ethnobotanical studies. This is mainly attributed to the substantial coexistence of the productive, industrial and residential sectors, along with the botanical diversity of specific and infraspecific taxa.

The aim of this work is to identify the plant lore within the right floodplain of the Llobregat river delta (NE Iberian Peninsula). This pursuit serves a dual purpose: (1) to enhance ethnobotanical knowledge in the Catalan linguistic area (CLA) and the Mediterranean basin, and (2) to further the ethnobotanical understanding of agricultural and periurban landscapes.

Material and methods

Study area

The studied area is located in the central coast of Catalonia (Fig. 1), in its turn situated in the NE Iberian Peninsula. It comprises the right floodplain at the Llobregat river delta. It covers an area of 127.71 km² and is inhabited by 335,759 residents, leading to a population density of 2629.07 individuals per km². Details about the study area are provided in the supplementary material (Additional file 1).

The study area features a Mediterranean climate. Temperature is significantly regulated by its proximity to the sea, resulting in mild winters and moderately warm summers, characterized by relatively moderate temperature fluctuations. The average annual temperature is 16.5 °C [26]. The average annual rainfall amounts to 612.38 mm, often concentrated in brief yet intense periods [27].

Fig. 1 Studied area in Europe and Catalonia. On the right, dark-blue area corresponds to municipalities studied. Font: own elaboration

The vegetation features of the studied area were described by Blanco et al. [28]. Four major plant community groups can be differentiated: halophilic communities, associated with soil salinity; psammophilic communities, linked to coastal sands; hygrophilous communities, influenced by water presence; and anthropic communities, connected to agricultural and urban settings. However, human influence is highly significant, and some of the plant communities are found in disturbed areas to a greater or lesser extent. [29].

Historically, the area's roots extend to the twelfth century, driven by agriculture. During the eighteenth century, landscape changes, including marshland drainage. Water innovations further enabled irrigated farms by the nineteenth century [30]. These transformations accelerated in the twentieth century due to industrialization and immigration [31], resulting a significant urban growth and environmental impact [32, 33]. Currently, the study area is part of the periurban area of Barcelona and the interdependence with Barcelona and its extensive area of influence is highly significant [34]. Regarding the economy, 44% of the population is engaged in the tertiary sector, while only 1% is involved in the primary sector [35], experiencing clear regression. Despite its limited economic impact, agriculture holds significant social importance within the study area, primarily due to the creation of the Baix Llobregat Agricultural Park (BLAP) in the 1990s, aimed at conserving and enhancing the region's territorial values [36]. BLAP has gained recognition and has been extensively studied as a Spanish model for preserving agricultural activities in a highly urbanized setting [33, 37–39].

Field work

Field work was conducted from May 2015 to August 2018 throughout the study area. We carried out 80 interviews to 83 informants: 77 interviews were individual and three were concerning two people each, no one implying a bigger group. For interviews, we selected local experts working, either currently or in the past, as farmers who, because of their greater age, occupation, family tradition or personal interests, were most likely to have retained ethnobotanical knowledge. We applied a snowball sampling approach [40, 41] asking the informants to indicate further people experienced in traditional plant use. We conducted semi-structured interviews to foster communication and facilitate memory flow [3, 42].

In all, 42 men and 41 women born between 1918 and 1994 were interviewed. Regarding their occupations, the most notable professions include farmers (35%), fruit and vegetable merchants (19%), and individuals involved in household activities (10%). About 65% of the interviewed informants were born in the same region (Baix

Llobregat), while the rest have spent a significant portion of their lives there. The notable presence of informants not originally from the studied area, coming from other parts of Spain, can be attributed to the historical waves of migration that the Baix Llobregat region has experienced [31].

Ethical principles of the International Society of Ethnobiology [43] were taken into account and oral informed consent was provided by informants. Ethnobotanical survey was conducted by adopting the guidelines on ethnopharmacological studies [44, 45]. All information was registered, transcribed and introduced into our research group database (<http://gestio.etnobotanica.cat>).

The plant taxa cited by the informants were identified mainly using *Flora Manual dels Països Catalans* [46], which was followed for taxonomy and nomenclature. *Flora agrícola* [47] was used as a supplement to identify some cultivated plants. These floras represent the study area and are frequently used in many other works related to this region. In Additional file 2, the equivalence with Plants of the World Online [48] is given. APG IV [49] was adopted for botanical families. The herbarium vouchers have been deposited in the herbarium BCN (Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal, Universitat de Barcelona). In the ethnobotanical catalog (see Additional files 2 and 3, in original language), codes of each taxon from the herbarium are indicated.

Data analyses

With the aim of assessing the state of ethnobotanical knowledge in the studied area, the following indexes were calculated. The ethnobotanicity index (EI) [50], expressed as a percentage, is calculated as the ratio between the number of plants used and the total number of plants constituting the territory's flora, previously studied by González et al. [29]; the informant consensus factor (F_{IC}) [51], which is the quotient between the number of medicinal use reports minus the number of used medicinal plants and the number of medicinal use reports minus one. This indicates the degree of reliability of the uses claimed (higher when closer to 1); the relative frequency of citation (RFC), which is obtained by dividing the number of informants who mention the use of the species by the number of informants. An RFC close to 1 indicates that a plant is widely known and used in the community, while an RFC close to 0 suggests that the plant is less known or rarely used [52]; the index of medicinal importance (MI), which is obtained by dividing the total of the use reports (UR) cited for a specific use-category by the number of taxa that have this use. MI is useful to evaluate the real importance of the use, as a specific use can be cited for a few or many species and this may change the relevance of the information [53].

To assess the relative importance of taxa utilized as folk functional food, we introduce a novel metric: the folk functional food index (FI). This index is computed using the following equation,

$$FI = \frac{UR_F \times UR_M}{UR_T},$$

where UR_F is the number of food use reports, UR_M is the number of medicinal use reports, and UR_T represents the total number of use reports attributed to a specific taxon.

The outcome provides a relative gauge of the frequency of food use reports compared to medicinal use reports, considering the total number of use reports. A higher result signifies a greater recognition of a taxon as a functional food.

Regarding vernacular names, ethnophytonymy index [54] was calculated.

This index reflects the percentage of taxa with folk names. Additionally, we determined the allochthonous ethnophytonomy index [53] to gauge the proportion of

taxa cited in languages other than Catalan. Furthermore, linguistic diversity index [55] was calculated by dividing the number of folk names by the number of taxa reported. This index illustrates the cultural richness of the folk plant knowledge.

Results and discussion

Plant species, use reports and botanical families

Data from 292 taxa belonging to 85 botanical families were collected in the present study, resulting in a total of 1,965 use reports (UR). All the data grouped by uses are included in the taxa catalog (see Additional file 3).

Regarding number of taxa, the best-represented families are Asteraceae (9%), followed by Poaceae (8%), Rosaceae (7%), Brassicaceae (5%), Lamiaceae (5%), Fabaceae (5%) and Apiaceae (5%). Regarding use reports, the same families are the most reported (in a different order) (Table 1).

These results align with studies conducted in other agricultural regions of the Mediterranean basin [23, 56]. Furthermore, apart from Brassicaceae, the best-represented families are consistent with those observed in other surveyed regions of the CLA, owing to their considerable diversity and widespread distribution [22, 57, 58].

Quantitative ethnobotany

Some quantitative ethnobotany indexes concerning 10 territories (including the one here studied) of the CLA are presented in Table 2. The ethnobotanicity index (EI) for the studied area is 25.50%, indicating that approximately one-quarter of the plants in the area have been reported as useful by the informants. This places it in an intermediate position within the range of values obtained

Table 1 Botanical families, number of taxa and use reports (UR)

Family	Number of taxa	% taxa	UR	% UR
Asteraceae	26	8.90	168	8.55
Poaceae	23	7.88	101	5.14
Rosaceae	19	6.51	173	8.80
Brassicaceae	15	5.14	116	5.90
Lamiaceae	15	5.14	149	7.58
Fabaceae	15	5.14	122	6.21
Apiaceae	15	5.14	104	5.29

Table 2 Quantitative ethnobotany indexes in 10 territories (in bold, the one here studied) in the Catalan linguistic area

Studied areas	Extension (km ²)	Population	Flora	MP	MP/km ²	MP/inhab	MP/I	EI	F _{IC}
Alt Empordà ^a	1358	118,718	1650	334	0.25	0.28 × 10 ⁻²	1.87	25.90	0.91
Baix Llobregat (del-ta-ic floodplain)	127.71	335,939	1144	117	0.92	0.035 × 10⁻²	1.41	25.50	0.74
Castelló ^b	6679	385,283	2128	365	0.06	0.095 × 10 ⁻²	2.34	17.20	–
Cerdanya ^c	1140	26,250	1500	146	0.13	0.56 × 10 ⁻²	4.56	9.70	0.93
Garrigues ^d	1123	22,243	1500	196	0.17	0.88 × 10 ⁻²	1.94	23.47	0.89
Gironès ^e	187	10,659	1,500	137	0.73	1.29 × 10 ⁻²	2.40	22.56	0.86
Eastern Mallorca ^f	238	31,764	780	121	0.51	0.038 × 10 ⁻²	2.88	15.51	0.71
Montseny ^g	826	79,373	1500	351	0.42	0.44 × 10 ⁻²	1.95	23.20	0.91
Pallars ^h	2530	18,880	1500	437	0.17	2.32 × 10 ⁻²	1.66	29.10	0.87
Ripollès ⁱ	957	25,700	1600	282	0.30	1.10 × 10 ⁻²	1.73	28.60	0.96

Flora: approximate number of the species of vascular plants of the flora of the territory; MP: number of reported medicinal plants; MP/I: number of medicinal plants reported by informant; EI: ethnobotanicity index; F_{IC}: informant consensus factor

Fonts: ^a[57]; ^b[61]; ^c[62]; ^d[63]; ^e[22]; ^f[53]; ^g[64]; ^h[65]; ⁱ[58]

for other CLA. The informant consensus factor (F_{IC}) of medicinal information obtained (0.74) is among the lowest values observed in the quoted areas. However, these are common values in rural areas of the Mediterranean Basin, such as the Greek Aegean Islands (0.72) [59] or northeastern Algeria (0.72) [60]. While the interpretation of F_{IC} values should be approached cautiously, taking into account factors like culture, social context and methodology, the ability to compare these values on an equal footing leads us to believe that significant local ecological knowledge is still preserved in agricultural periurban regions like this one.

Medicinal uses

Our informants mentioned 117 species with medicinal uses, representing 45 botanical families and 451 use reports. Among these, 99.12% are referring to human medicine, 0.44% to veterinary medicine and an additional 0.44% to both contexts. The average number of medicinal taxa cited by informant stands at 1.41, exhibiting striking similarity to other urban agricultural areas (1.28) [23]. Furthermore, these figures approach those derived from rural territories within the CLA surveyed [45, 46]. This underscores the assertion presented in Gras et al. [22] that ethnobotanical knowledge is still relevant in industrialized areas, even in comparison with non- or less-industrialized territories.

The 20 most cited species are included in Table 3. They represent the 52% of medicinal use citations. *Thymus vulgaris* is the most cited taxon, with a RFC of 0.205. Most of these taxa are among the most quoted in the rest of the CLA [22, 58, 63]. Furthermore, the presence of species abundant in ruderal environments stands out, such as *Malva sylvestris*, *Matricaria recutita* or *Foeniculum vulgare* subsp. *piperitum*. These findings align with those observed in other European periurban agricultural areas [23]. In addition to this, the medicinal use of *Cynara scolymus* is notable, as it is a cultivated species with a rich agricultural tradition in the area. In total, species cultivated for food that also have medicinal uses comprise 39%. (Fig. 2). These could be considered as folk functional foods, which are further discussed below.

Concerning botanical families, Lamiaceae is the most cited (19%), followed by Asteraceae (16%), Apiaceae (7%) and Rosaceae (5%). These results agree with the general family distribution of the area. Lamiaceae and Asteraceae have a high number of representatives in the Mediterranean flora and Rosaceae include some fruit trees. The three of them agree with other ethnobotanical studies of Mediterranean areas [6]. In other regions of the Mediterranean basin, the Apiaceae family similarly emerges

Table 3 List of the 20 most cited species concerning medicinal uses

Taxon	Family	UR	UR (%)	RFC	C
<i>Thymus vulgaris</i>	Lamiaceae	33	7.30	0.205	No
<i>Malva sylvestris</i>	Malvaceae	17	3.77	0.169	No
<i>Cynara scolymus</i>	Asteraceae	17	3.77	0.133	Yes
<i>Matricaria recutita</i>	Asteraceae	15	3.33	0.145	No
<i>Foeniculum vulgare</i> subsp. <i>piperitum</i>	Apiaceae	13	2.88	0.133	No
<i>Eucalyptus globulus</i>	Myrtaceae	13	2.88	0.108	Yes
<i>Zea mays</i>	Poaceae	12	2.66	0.120	Yes
<i>Calendula officinalis</i>	Asteraceae	11	2.44	0.060	No
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Lamiaceae	11	2.44	0.120	No
<i>Lippia triphylla</i>	Verbenaceae	11	2.44	0.072	Yes
<i>Sambucus nigra</i>	Adoxaceae	10	2.21	0.084	No
<i>Citrus limon</i>	Rutaceae	10	2.21	0.084	Yes
<i>Ruta graveolens</i>	Rutaceae	9	1.99	0.108	No
<i>Urtica dioica</i>	Urticaceae	9	1.99	0.060	No
<i>Borago officinalis</i>	Boraginaceae	8	1.77	0.024	No
<i>Origanum vulgare</i>	Lamiaceae	8	1.77	0.048	No
<i>Lavandula dentata</i>	Lamiaceae	8	1.77	0.036	No
<i>Mentha pulegium</i>	Lamiaceae	7	1.55	0.072	No
<i>Laurus nobilis</i>	Lauraceae	7	1.55	0.036	Yes
<i>Equisetum arvense</i>	Equisetaceae	6	1.33	0.060	No

UR use reports, UR (%) relative use reports, RFC relative frequency of citation, C cultivated

as one of the most prominently represented in terms of medicinal use reports [60, 66].

The results from the most reported parts align with those observed in other regions of the CLA, irrespective of geographic conditions [63–65]. The aerial parts (including the young aerial, sterile aerial, flowering aerial and fructified aerial parts) are the most frequently cited, accounting for 46% of UR. Fronds and leaves constitute 23% of UR, while fruits (including fruit juice like, for instance, from *Citrus limon*) comprise 12%. Generally, these are the plant parts that allow an easier identification to informants and that present less collection and conservation difficulties.

The most treated disorders are those referred to digestive system, accounting for 37% of the total. Respiratory system disorders represent 13% of the total (Fig. 3). The same findings have also been highlighted by several studies conducted in CLA [22, 57, 58] and all around Mediterranean basin [6, 23, 56, 60]. Most of the remedies concern the treatment of unimportant pathologies [63]. The most cited digestive ailments are related to diuretic and hepatoprotective uses. In terms of respiratory diseases, colds and coughs are predominant.

The most cited taxon for digestive system disorders is *Cynara scolymus*, primarily used as a hepatoprotective.

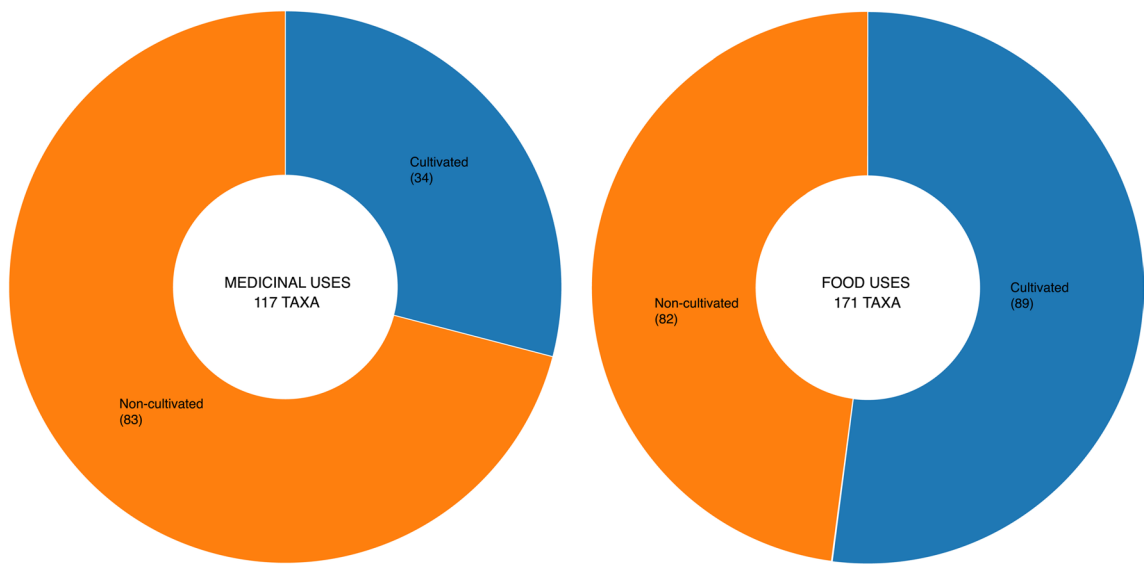

Fig. 2 Sources of medicinal use (left) and food use (right) taxa reported

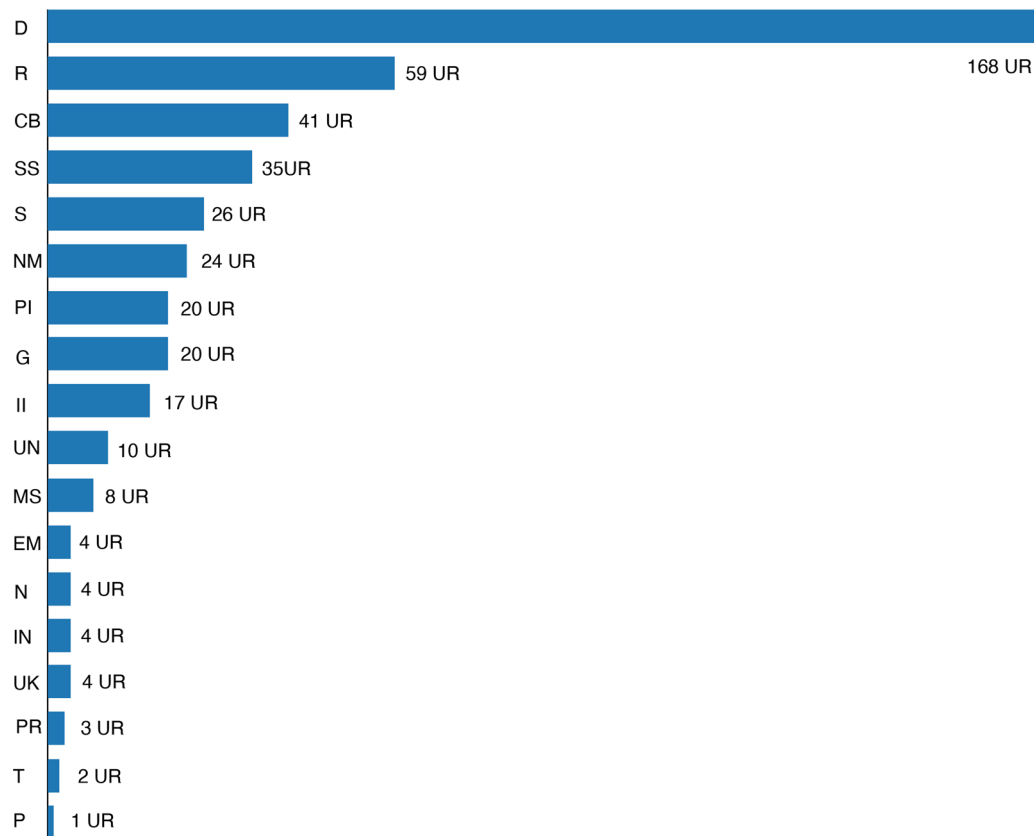

Fig. 3 Systems and disorders addressed with medicinal plants in the area studied (UR). *D* digestive system disorders, *R* respiratory systems disorders, *CB* circulatory system and blood disorders, *SS* skin and subcutaneous system disorders, *S* sensory systems disorders, *NM* nervous system and mental disorders, *PI* pain and inflammations, *G* genitourinary system disorders, *II* infections and infestations, *UN* unspecific disorders, *MS* musculoskeletal system disorders, *EM* endocrine system and metabolic disorders, *N* nutritional disorders, *IN* immune system disorders and neoplasia, *UK* unknown by the informant, *PR* pregnancy, birth and puerperal disorders, *T* traumatism, *P* poisoning

This species is extensively cultivated within the surveyed area. This fact reflects the idea that plants used in folk medicine are obtained from places close to those where the users live [3, 4, 54, 58].

When the index of medicinal importance (MI) is calculated, sensory system disorders have the highest results. As an example of sensory system disorders, it is relevant to mention eye problems, which are treated with some species such as *Thymus vulgaris* (7 UR), *Matricaria recutita* (6 UR), *Ruta graveolens* (5 UR) or *Sambucus nigra* (5 UR).

Regarding the pharmaceutical form, tisane—including decoction and infusion—represents 41% of the total forms reported, in line with the findings of other studies in the Mediterranean basin, including Spain, Morocco, Algeria and Italy [3, 6, 23, 56, 60, 66]. Direct use represents 16%. Thus, the simplest pharmaceutical forms employed are the most common, as indicated by Parada et al. [67]. Likewise, it is noteworthy to highlight the 19% of use reports cited (the second most represented category) where the pharmaceutical form is either not specified or is unknown by the informant. Interestingly, these reports are primarily not associated with the most frequently mentioned medicinal uses (Fig. 2). This observation might suggest that informants are aware of the medicinal properties of certain plants but are not actively using them, potentially due to a decline in traditional knowledge. Nevertheless, further investigation into this aspect would be necessary in future surveys.

In terms of medicinal mixtures, 18 recipes have been inventoried (54 UR, involving 34 taxa). The species most commonly employed include *Rosmarinus officinalis*, *Thymus vulgaris* and *Olea europaea* subsp. *europaea* var. *europaea*. These mixtures are predominantly employed for pain relief purposes, encompassing analgesic, antalgic and anti-inflammatory properties, along with applications for treating colds and tetanus. Specifically, concerning the latter therapeutic application, informants refer to a practice known in Catalan as “fer una palla” (literally translating to “make a straw”). This method involves utilizing a straw made from *Triticum aestivum* combined with olive oil (*Olea europaea* subsp. *europaea* var. *europaea*). This remedy was used for instances where animals or humans sustained puncture wounds. In this approach, oil is inserted into the straw and positioned vertically over the wound. The lower end of the straw is ignited, causing the oil to heat and subsequently trickle onto the wound, facilitating its healing process.

Food uses

Food uses are the most reported in this area: 1247 UR of 171 taxa belonging to 55 botanical families. These findings show a distinct pattern in comparison with

other ethnobotanical studies on useful plants, where medicinal uses tend to surpass food uses [57, 58, 64]. However, this aligns with a study by Gras et al. [22] in a semirural area near industrial zones. While interview biases might exist, this reflects the agricultural importance within the local community.

Regarding their usage, 85.19% of these taxa are for human consumption, 14.58% for animal feed, and 0.23% are used for both human and animal consumption. On average, each informant cites 2.06 food taxa, with an F_{IC} of 0.86—both values are higher, compared to those calculated for medicinal uses. Based on informant responses and participatory observation, it has been determined that among the mentioned plants, 52% are cultivated and the rest are wild or restored to a natural state (Fig. 2).

The Rosaceae family leads in terms of use reports (11%), followed by Asteraceae (10%), Solanaceae (8%) and Brassicaceae (8%). With the exception of Solanaceae, these families align with the broader family distribution in the area. Notably, these families hold considerable importance for food applications in Mediterranean countries like Spain, France or Italy [68–70].

The 20 species with the highest use reports are listed in Table 4. Notably, the most frequently cited taxa are cultivated species. This observation aligns with the logical assumption that cultivated species are primarily consumed as food and have been reported accordingly. Among the non-cultivated species, *Thymus vulgaris*, *Portulaca oleracea*, *Foeniculum vulgare* subsp. *piperitum* and *Borago officinalis* hold the 9th, 15th, 17th and 19th positions, respectively. It is worth mentioning that these non-cultivated species emerge as prominently cited, echoing findings from an ethnobotanical review of wild edible plants in Spain [70] and other Mediterranean areas [71]. Additionally, *Thymus vulgaris* has consistently appeared as one of the most cited species for food use in studies across various Mediterranean regions [57, 63].

Interestingly, *Portulaca oleracea* is linked with crops and is considered a weed by farmers. Recently, it has gained attention as a functional food due to its chemical composition [72]. Another significant species is *Cerastium siliqua* (13 use reports, 1% of total), once a fading crop in Catalonia used for human and animal consumption. However, its nutritional value is still recognized, and the demand for it as human food is rising due to the trend for natural products [73]. Both species have valuable economic and environmental potential, making them worthy of market exploration for future research.

Fruit and infructescence are the most used plant parts (36%), followed by leaves (21%), aerial part (15%), and flowers and inflorescences (7%). Regarding the mode of consumption, the most common way is fresh (28%). The

Table 4 The top twenty taxa regarding human food uses

Taxon	Family	UR	UR (%)	RFC	C
<i>Solanum lycopersicum</i>	Solanaceae	39	3.40	0.386	Yes
<i>Allium cepa</i>	Amaryllidaceae	36	3.14	0.398	Yes
<i>Cynara scolymus</i>	Asteraceae	33	2.87	0.289	Yes
<i>Lactuca sativa</i>	Asteraceae	32	2.79	0.386	Yes
<i>Brassica oleracea</i> subsp. <i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Brassicaceae	29	2.53	0.337	Yes
<i>Cucurbita maxima</i>	Cucurbitaceae	30	2.26	0.301	Yes
<i>Solanum tuberosum</i>	Solanaceae	25	2.18	0.253	Yes
<i>Beta vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>	Amaranthaceae	24	2.09	0.277	Yes
<i>Thymus vulgaris</i>	Lamiaceae	24	2.09	0.229	No
<i>Allium sativum</i>	Amaryllidaceae	23	2.00	0.241	Yes
<i>Pyrus malus</i> subsp. <i>mitis</i>	Rosaceae	23	2.00	0.253	Yes
<i>Prunus persica</i>	Rosaceae	22	1.92	0.241	Yes
<i>Brassica oleracea</i> subsp. <i>oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	Brassicaceae	21	1.83	0.253	Yes
<i>Phaseolus vulgaris</i>	Fabaceae	20	1.74	0.241	Yes
<i>Portulaca oleracea</i>	Portulacaceae	20	1.74	0.241	No
<i>Daucus carota</i> subsp. <i>sativus</i>	Apiaceae	19	1.66	0.217	Yes
<i>Foeniculum vulgare</i> subsp. <i>piperitum</i>	Apiaceae	18	1.57	0.169	No
<i>Prunus avium</i>	Rosaceae	18	1.57	0.169	Yes
<i>Borago officinalis</i>	Boraginaceae	17	1.48	0.145	No
<i>Cichorium endivia</i> subsp. <i>endivia</i>	Asteraceae	17	1.48	0.181	Yes

UR use reports, UR (%) relative use reports, RFC relative frequency of citation, C cultivated

plants boiled (11%) and used as a condiment (8%) constitute the following categories.

Regarding food mixtures, the predominant approach is focused on food preservation, accounting for 63% of the recipes. For instance, some recipes involve preserving olives (*Olea europaea* subsp. *europaea* var. *europaea*) in brine, along with other species like *Ceratonia siliqua*, *Satureja montana*, *Foeniculum vulgare* subsp. *piperitum*, *Allium sativum*, or *Citrus limon*. Likewise, an ancient Catalan practice called “arrop,” akin to confiture, is used to preserve fruits and vegetables. This involves boiling

plant parts in wine [74]. Informants add sugar and fruits like *Prunus avium*, *Solanum melongena*, *Vitis vinifera* (grapes), *Cucumis melo* subsp. *melo*, *Citrus limon* and *Citrullus lanatus*. Typically, this approach involves repurposing fruits or their parts that are usually discarded due to their unappealing appearance (Fig. 4).

Concerning animal fodder (Fig. 5), the Fabaceae family is most frequently mentioned (34%). The most cited taxa are *Ceratonia siliqua* (14%) and *Medicago sativa* (14%). *Ceratonia siliqua*, as mentioned earlier, was a widely cultivated crop in the Catalan region, and it

Fig. 4 On the left, seasoned olives prepared with a mix of species. On the right, watermelon “arrop”

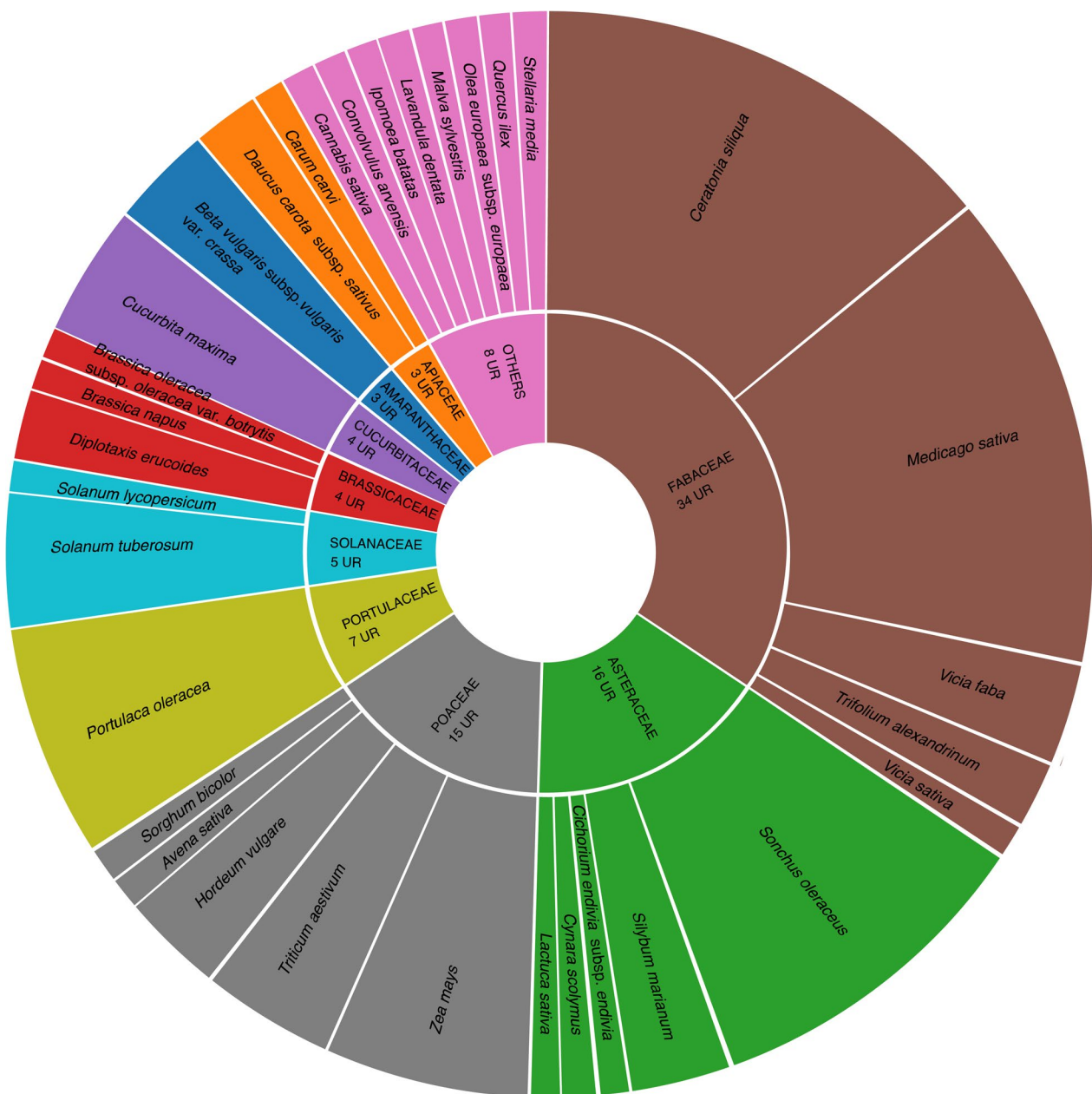

Fig. 5 Botanical families and taxa for animal feed (UR)

was provided to horses and draft animals to supplement their energy intake. The commonly used plant parts include the aerial parts (39%), fruits (21%), raw or powdered seeds (17%) and underground parts (9%). Notably, 45% of the taxa used for animal feed are also cultivated for human consumption, suggesting that animals are often fed with discarded plants or parts. Of the taxa, 27% are intentionally grown for fodder, while the remaining 27% are wild plants.

Folk functional food

In recent times, there has been a significant interest in food products that perform some healthful function in the human body [75–77]. In ethnobotany, the interface between the food and medicinal uses of plants is very permeable, so that many foods heal and many medicines nourish. It is what is called a popular, traditional or folk

Table 5 The top ten taxa regarding folk functional food consideration index (FI)

Taxon	UR _F	UR _M	FFI
<i>Thymus vulgaris</i>	24	33	13.89
<i>Cynara scolymus</i>	34	17	11.33
<i>Foeniculum vulgare</i> subsp. <i>piperitum</i>	18	13	7.55
<i>Rosmarinus officinalis</i>	14	11	6.16
<i>Borago officinalis</i>	17	8	5.44
<i>Citrus limon</i>	11	10	5.24
<i>Allium cepa</i>	36	6	5.14
<i>Malva sylvestris</i>	7	17	4.96
<i>Laurus nobilis</i>	13	7	4.55
<i>Zea mays</i>	7	12	4.42

UR_F food use reports, UR_M medicinal use reports

functional food [78–80]. In this study, 56% of reported medicinal plants also contribute to human nutrition, similar to findings in other Mediterranean studies [80].

The most relevant species identified as folk functional food are presented in Table 5. *Thymus vulgaris* occupies a preeminent position in this ranking, in line with findings by Vallès et al. [79] and Rivera et al. [71]. Except for *Allium cepa*, the remaining species are also prominent in terms of medicinal uses (as discussed earlier), suggesting a perceived continuum between medicinal and food plants [23, 77, 80, 81].

When comparing the list of folk functional food in our study area with the encompassing CLA [79], it emerges that 77% of taxa have already been documented in prior studies, indicating their concurrent roles in both medicinal and food uses. Conversely, it is noteworthy that species such as *Ceratonia siliqua*, *Anethum graveolens* or *Cucurbita maxima* are being highlighted for the first time within the context of the CLA as folk functional food.

Other uses

This category encompasses uses that are neither medicinal nor related to food. A total of 267 use reports are collected, concerning 111 taxa from 46 families. The average number of taxa mentioned per informant is 1.34. The most used taxa in this category are outlined in Table 6. The most frequently taxa cited are *Arundo donax*. This species is associated with agricultural management, particularly for supporting the growth of climbing cultivated plants. *Arundo donax* is also prominently cited in other regions with similar characteristics [22, 63]. Within this category, Poaceae emerges as the family with the highest UR (18%), followed by Fabaceae (12%). These families are also well represented in the broader distribution.

Table 6 List of the 10 most cited species regarding other uses

Taxon	Family	UR	UR%	RFC	C
<i>Arundo donax</i>	Poaceae	25	9.36	0.205	No
<i>Zea mays</i>	Poaceae	9	3.37	0.096	Yes
<i>Laurus nobilis</i>	Lauraceae	8	3.00	0.096	Yes
<i>Ulex parviflorus</i>	Fabaceae	8	3.00	0.060	No
<i>Lavandula dentata</i>	Lamiaceae	7	2.62	0.060	No
<i>Pinus halepensis</i>	Pinaceae	7	2.62	0.072	No
<i>Spartium junceum</i>	Fabaceae	7	2.62	0.072	No
<i>Phormium tenax</i>	Asparagaceae	6	2.25	0.060	Yes
<i>Symphytum officinale</i>	Boraginaceae	5	1.87	0.024	Yes
<i>Juncus acutus</i>	Juncaceae	4	1.50	0.048	No

UR use reports, UR (%) relative use reports, RFC relative frequency of citation, C cultivated

The most frequently mentioned uses are related to agrosilvopastoral applications (28%), followed by the creation of artistic works (11%) (Fig. 6). The significant use in agrosilvopastoral management is influenced by the area's agricultural nature. Some subcategories are incorporated within the agrosilvopastoral category, and the top cited use is the crafting of agricultural tools (13%). These tools primarily serve two purposes: (1) to support the growth of cultivated species (mainly tomatoes, beans and peas) using exclusively *Arundo donax* stems, and (2) for tying other cultivated species (mainly lettuce, chards and cabbages) with materials such as *Spartium junceum*, *Phormium tenax* or *Juncus acutus*. Other subcategories within the agrosilvopastoral category also hold significance due to their historical and current applications in non-intensive agricultural practices: ecosystemic balance (5%) involves growing certain species beneficial to crops; specific plants, like *Symphytum officinale* or *Equisetum arvense*, are used as natural fertilizers (4%); some contribute to the landscape's formation (3%) as natural enclosures or erosion-protecting soil barriers, such as *Opuntia maxima* (2 UR); some plants function as natural pesticides (2%) or are employed for mulching (1%), which entails applying crushed plant material to the ground to shield it from harsh weather conditions (excessive sun or frost).

The second most frequently mentioned category among other uses is the creation of artistic works. These mostly involve the crafting of “paneres artistiques” (“artistic baskets”) (Fig. 7), which are imaginative murals constructed from plant material. This practice is deeply rooted in local tradition and culminates in an exhibition and competition held during the Gavà Asparagus Fair, a spring event that has taken place annually since 1932. Around 20 distinct species are cited for this creative purpose.

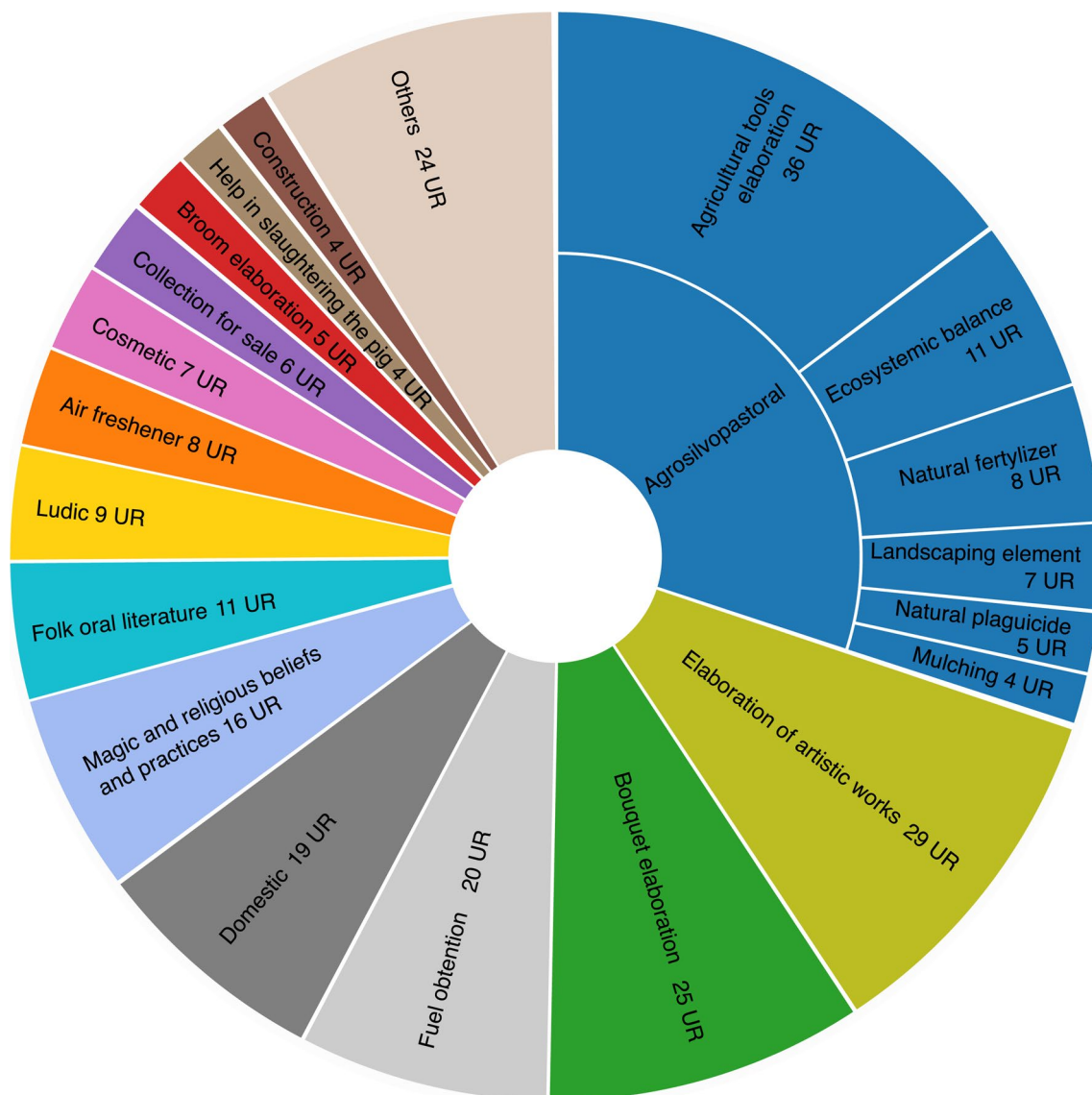

Fig. 6 Other uses categories and subcategories (UR)

The most used parts of plants for other uses are aerial parts (40%), followed by leaves (14%) and the living plant itself (9%).

Studying other uses is vital due to their strong cultural importance and potential economic contributions [82]. Traditional knowledge is crucial for enhancing agricultural sustainability, fostering self-sufficiency and promoting the responsible use of local resources [83]. Unlike some ethnobotanical studies, applying botany for non-food or non-medicinal purposes, particularly in agrosilvopastoral management, holds real value. Additionally, artistic uses play a key role in preserving traditions and strengthening social ties. Protecting and promoting these

applications is essential for conserving natural resources and revitalizing associated knowledge [84].

Vernacular names

In this study, 779 vernacular names have been recorded for 287 taxa, across 2295 reports. Notably, cultivated plants with distinct races, such as *Solanum lycopersicum* (95 reports, 31 folk names), *Phaseolus vulgaris* (65 reports, 27 folk names) and *Lactuca sativa* (69 reports, 15 folk names), stand out in terms of folk nomenclature. In total, 246 folk names are linked to specific races, making up 32% of the total, underscoring the importance of cultivated plants in our surveyed area. This wealth of naming diversity is common in regions with a strong

Fig. 7 Some exhibited “paneres artístiques” at Gavà Asparagus Fair

agricultural presence [63]. Among non-cultivated plant species, those with fewer vernacular names are the most cited, like *Thymus vulgaris* (35 reports), *Rosmarinus officinalis* (29 reports) and *Portulaca oleracea* (28 reports).

The ethnophytonomy index for vernacular names (25%) closely resembles the traditional ethnobotanycity index, indicating that most plants have a vernacular name in Catalan. The allochthonous ethnophytonomy index is 17%, meaning around one-fifth of cited taxa have been named in a non-Catalan language (mainly Spanish, but also English), reflecting the diverse population in the area due to historical immigration.

The linguistic diversity index is 2.71. This is a high value compared to other places in the Catalan territory because many names have been found associated with the different cultivated races. If we do not count these races, the index is 1.84, a similar value to that of the periurban Gironès (1.90) [22], and the more rural—but including some small cities as well—Alt Empordà (1.94) [57] or Montseny (1.76) [64].

The linguistic diversity index is 2.71, higher than in many other parts of Catalonia. This is due to the numerous names associated with different cultivated races. Excluding these, the index becomes 1.84, similar to values in other CLA [22, 57, 64].

Lastly, it is worth noting certain unique folk names and deviations from standard names that are not covered in a comprehensive compilation of over 35,000 Catalan-language plant names for approximately 6000 taxa

[85]. For instance, folk names such as “sargués” (*Rubus ulmifolius*; 5 reports), “vordolaga” (*Portulaca oleracea*; 4 reports) or “galerà” (*Ruscus aculeatus*; 3 reports) are observed. It is also notable to mention the frequent use of linguistic variations already documented in the compilation mentioned above, such as “llaurel” (*Laurus nobilis*; 17 reports), “ufals” (*Medicago sativa*; 12 reports), “àpit” (*Apium graveolens*; 4 reports) and “jonquillo” (*Narcissus tazetta*; 4 reports).

Conclusions

This study reveals that this type of territory, located in a metropolitan area, is attractive for its scientific interest in biocultural diversity. Local ecological knowledge exists, persists and is generated in this periurban agricultural area. This is indicated by the number of taxa with names and use reports cited, as well as the values of the calculated quantitative ethnobotanical indexes.

Knowledge about medicinal uses of plants has been found among the informants. However, the decline in their use is significant, caused by acculturation or transculturation, partly due to the industrialization of medicinal and food systems [22]. At a food level, this periurban agricultural area plays a role as a reservoir of fundamental plant biodiversity, particularly at intraspecific level [25, 86]. Furthermore, in agricultural areas like this one, the relationship between medicine uses and food uses of plants becomes even closer,

highlighting the possibility of a deeper exploration of folk functional foods in these type of territories.

Traditional botanical and agricultural knowledge is derived from the specific management of the local environment. As a result, several cultivated plants, plant races and land management practices have been documented, and this knowledge has been preserved and transmitted [25]. In the study area, there is a reservoir of knowledge concerning its agrosilvopastoral activities, which can be leveraged for the future management of the territory.

Hence, this study underscores the importance of ethnobotanical research in periurban agricultural regions, threatened by all kind of urban pressures. Such studies can lead to multidisciplinary initiatives for revitalization, including seed exchange programs, community gardens, cultural preservation projects and leveraging historical heritage as a tourist attraction [8, 33, 87].

Abbreviations

CLA	Catalan linguistic area
EI	Ethnobotanical index
FFI	Folk functional food index
F _{IC}	Informant consensus factor
MI	Index of medicinal importance
MP	Medicinal plants
RFC	Relative frequency of citation
UR	Use report

Supplementary Information

The online version contains supplementary material available at <https://doi.org/10.1186/s13002-023-00615-2>.

Additional file 1. Details about the study area.

Additional file 2. Table with uses reported.

Additional file 3. Ethnobotanical catalog, in original language.

Acknowledgements

We thank our informants, who generously shared with us their knowledge.

Author contributions

The three authors designed the research, the first author (JM) collected the data, analyzed the results, and wrote the draft and final manuscript. TG and JV supervised the work and participated in designing the research and commenting/suggestions on the write-up. All authors read and approved the final manuscript and agreed to its submission for publication.

Funding

This work was partially supported by a grant of the Institut Ramon Muntaner (AP26/16), as well as projects from the Catalan government (2021SGR00315, CLT051-OPEI) and the Institut d'Estudis Catalans (PRO2023-S02-VALLES).

Availability of data and materials

All data generated or analyzed during this study are included in this published article (and its supplementary information files).

Declarations

Ethics approval and consent to participate

Oral consent was obtained from participants after the purpose of the study was briefly presented.

Consent for publication

Not applicable.

Competing interests

The authors declare that they have no competing interests.

Author details

¹Laboratori de Botànica – Unitat associada al CSIC, Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació, Universitat de Barcelona, Avinguda Joan XXIII 27-31, 08028 Barcelona, Catalonia, Spain. ²Institut Botànic de Barcelona (IBB), CSIC-Ajuntament de Barcelona, Passeig del Migdia S/N, 08038 Barcelona, Spain. ³Secció de Ciències Biològiques, Institut d'Estudis Catalans, Carrer del Carme 47, 08001 Barcelona, Catalonia, Spain.

Received: 28 June 2023 Accepted: 18 September 2023

Published online: 26 September 2023

References

- Lietava J. Medicinal plants in a Middle Paleolithic grave Shanidar-IV. *J Ethnopharmacol.* 1992;35:263–6.
- Harshberger JW. Purposes of ethnobotany. *Bot Gaz.* 1896;21:146–54.
- Vallès J. La recerca etnobotànica a Catalunya: objectius, mètodes, zones estudiades i alguns resultats i comentaris generals. *RIDECA (Recerca i Difusió de l'Etnologia Catalana)*. 2007; 1–10.
- Vallès J. Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals, situació i perspectives als Països Catalans. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. 2019.
- Schultes RE, Reis S. *Ethnobotany: evolution of a discipline*. London: Chapman and Hall; 1995.
- González-Tejero MR, Casares-Porcel M, Sánchez-Rojas CP, Ramiro-Gutiérrez JM, Molero-Mesa J, Pieroni A, Giusti ME, Censorii E, de Pasquale C, Della A, Paraskeva-Hadjichambi D, Hadjichambi A, Houmani Z, El-Demerdash M, El-Zayat M, Hmamouchi M, El-Johrig S. Medicinal plants in the Mediterranean area: synthesis of the results of the project Rubia. *J Ethnopharmacol.* 2008;11:341–57. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2007.11.045>.
- Hadjichambis A, Paraskeva-Hadjichambi D, Della A, Giusti M, Pasquale C, Lenzerin C, Censorii E, Gonzales-Tejero M, Sanchez-Rojas C, Ramiro-Gutierrez J, Skoula M, Johnson C, Sarpaki A, Mohammed H, Jorhi S, El-Demerdash M, El Zayat M, Pieroni A. Wild and semi-domesticated food plant consumption in seven circum-Mediterranean areas. *Int J Food Sci Nutr.* 2008;59:383–414.
- Hurrell JA, Pochettino ML. Urban ethnobotany: theoretical and methodological contributions. In: Albuquerque UP et al (eds) *Methods and techniques in ethnobiology and ethnoecology*. Springer protocols handbooks. 2014. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-8636-7-18>.
- Pardo de Santayana M, Pieroni A, Puri R. The ethnobotany of Europe, past and present. In: *Ethnobotany in the New Europe. People, health and wild plant resources*. 2010. <https://doi.org/10.1515/9781845458140-004>.
- Bye R, Linares E. The role of plants found in the Mexican markets and their importance in ethnobotanical studies. *J Ethnobiol.* 1983;3(1):1–13.
- Leitão F, Leitão S, Almeida M, Cantos J, Coelho T, Silva P. Medicinal plants from open-air markets in the State of Rio de Janeiro, Brazil as a potential source of new antimycobacterial agents. *J Ethnopharmacol.* 2013. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2013.07.009>.
- Leitão F, Leitão S, Fonseca-Krue V, Silva I, Martins K. Medicinal plants traded in the open-air markets in the State of Rio de Janeiro, Brazil: an overview on their botanical diversity and toxicological potential. *Rev Bras.* 2014;24:225–47. <https://doi.org/10.1016/j.bjp.2014.04.005>.

13. Monteiro J, Araújo E, Amorim E, Albuquerque U. Local markets and medicinal plant commerce: a review with emphasis on Brazil. *Econ Bot*. 2010;64:352–66. <https://doi.org/10.1007/s12231-010-9132-1>.
14. González-Ball R, Bermúdez-Rojas T, Romero M, Ceuterick M. Medicinal plants cultivated in urban home gardens in Heredia, Costa Rica. *J Ethnobiol Ethnomed*. 2022. <https://doi.org/10.1186/s13002-022-00505-z>.
15. Palheta I, Tavares A, Lucas F, Jardim M. Ethnobotanical study of medicinal plants in urban home gardens in the city of Abaetetuba, Pará state, Brazil. *Boletín Latinoamericano y del Caribe de Plantas Medicinales y Aromáticas*. 2017;16:206–62.
16. Poot-Pool S, Van der Wal H, Flores-Guido S, Pat J, Esparza-Olguin L. Home garden agrobiodiversity differentiates along a rural-peri-urban gradient in Campeche, Mexico. *Econ Bot*. 2015. <https://doi.org/10.1007/s12231-015-9313-z>.
17. Taylor J, Lovell S. Urban home food gardens in the global north: research traditions and future directions. *Agric Hum Values*. 2014. <https://doi.org/10.1007/s10460-013-9475-1>.
18. Ceuterick M, Vandebroek I, Torrey B, Pieroni A. Cross-cultural adaptation in urban ethnobotany: the Colombian folk pharmacopoeia in London. *J Ethnopharmacol*. 2008;120:342–59. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2008.09.004>.
19. Ceuterick M, Vandebroek I, Pieroni A. Resilience of Andean urban ethnobotanies: a comparison of medicinal plant use among Bolivian and Peruvian migrants in the United Kingdom and in their countries of origin. *J Ethnopharmacol*. 2011;136:27–54. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2011.03.038>.
20. Fonseca F, Balick M. Plant-knowledge adaptation in an urban setting: *Candoblé* ethnobotany in New York City. *Econ Bot*. 2018. <https://doi.org/10.1007/s12231-018-9405-7>.
21. Pochettino ML, Puentes JP, Buet F, Arenas PM, Ulibarri EA, Hurrell JA. Functional foods and nutraceuticals in a market of Bolivian immigrants in Buenos Aires (Argentina). *Evid Based Complement Altern Med*. 2012. <https://doi.org/10.1155/2012/320193>.
22. Gras A, Serrasolses G, Vallès J, Garnatje T. Traditional knowledge in semi-rural close to industrial areas: ethnobotanical studies in western Gironès. *J Ethnobiol Ethnomed*. 2019;15(1):19. <https://doi.org/10.1186/s13002-019-0295-2>.
23. Motti R, Motti P. An ethnobotanical survey of useful plants in the Agro Nocerino Sarnese (Campania, Southern Italy). *Hum Ecol*. 2017. <https://doi.org/10.1007/s10745-017-9946-x>.
24. Mullalija B, Mustafa B, Hajdari A, Quave CL, Pieroni A. Ethnobotany of rural and urban Albanians and Serbs in the Anadrini region, Kosovo. *Genet Resour Crop Evol*. 2021;68:1825–48. <https://doi.org/10.1007/s10722-020-01099-9>.
25. Pochettino ML, Hurrell JA, Lema V. Local botanical knowledge and agrobiodiversity: homegardens at rural and periurban contexts in Argentina. *Horticulture*. 2012; 105–132.
26. Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). <https://idescat.net>. Accessed 21 Mar 2023.
27. Mazón J, Pino D. La anomalía pluviométrica del delta del Llobregat. *Tethys revista de meteorología y climatología mediterránea*. 2009;6:31–50.
28. Blanco JM, Seguí JM, Pino J, Batriu E, Valverde A. El paisatge vegetal del delta del Llobregat. Els sistemes naturals del delta del Llobregat. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural; 2018.
29. González V, Del Hoyo R, Seguí JM, Valverde A. Flora vascular del Delta del Llobregat. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. Institut d'Estudis Catalans; 2016.
30. Esteban P, Laredo S, Pino J, Valverde A. El context deltaic: situació, origen geològic i història del poblament humà. Els sistemes naturals del Delta del Llobregat. Institució Catalana d'Història Natural Barcelona. 2018;1:27–39.
31. Recaño J. La immigració al Baix Llobregat. L'onada migratòria dels anys seixanta. Barcelona: Centre d'Estudis Demogràfics; 2000.
32. Bausa J. El Pla Delta, un riu de projectes. *Revista Espais*. 1994; 5–12.
33. Zazo A. The agrarian Park: agrarian activity preservation in periurban areas (The case of the Baix Llobregat). *Territoris en Formació*. 2011.
34. Palos J. La dinámica de las periferias urbanas y su percepción. Agentes y factores de transformación del territorio. El caso del sector central del Baix Llobregat. Ph.D. thesis, Universitat de Barcelona, Barcelona. 1999.
35. Diputació de Barcelona. Hermes, informació estadística local. <https://diba.cat/hermes>. Accessed 1 Feb 2023.
36. Parc Agrari del Baix Llobregat. <https://parcagrari.cat/>. Accessed 22 Aug 2023.
37. Paül V, McKenzie F. Peri-urban farmland conservation and development of alternative food networks: insights from a case-study area in metropolitan Barcelona (Catalonia, Spain). *Land Use Policy*. 2013;30:94–105. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.02.009>.
38. Zazo A, Paül V, Callau-Berenguer S, Montasell-Dorda J. AgroCulture in the Metropolitan Area of Barcelona: Diverse planning and management tools for different landscapes. In: *AgriCultura* (ed) Springer. 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-49012-6_12.
39. Breton F, Sempere J, Tulla A. Landscape transformation and social impacts: The embeddedness of agrarian societies in metropolitan areas: the case of the Llobregat Delta (Catalonia, Spain). In: *Nature and society in regional context*. Ed: 4rd Moravian Geographical Conference CON-GEO'01, Tisnov, Czech Republic. 2001.
40. Goodman LA. Snowball sampling. *Ann Math Stat*. 1961;32:148–70. <https://doi.org/10.1214/aoms/1177705148>.
41. Bernard HR. Handbook of methods in cultural anthropology. Walnut Creek: AltaMira Press; 1998.
42. Pujadas JJ, Comas D, Roca J. *Etnografía*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya; 2004.
43. International Society of Ethnobiology. International Society of Ethnobiology Code of Ethics. 2008. <https://ethnobiology.net/ethics.php>. Accessed 21 Feb 2017.
44. Weckerle C, de Boer H, Puri R, Andel T, Bussmann R, Leonti M. Recommended standards for conducting and reporting ethnopharmacological field studies. *J Ethnopharmacol*. 2017. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2017.08.018>.
45. Heinrich M, Lardos A, Leonti M, Weckerle C, Willcox M. Best practice in research: consensus statement on ethnopharmacological field studies—ConSEFS. *J Ethnopharmacol*. 2017. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2017.08.015>.
46. de Bolòs O, Vigo J, Masalles RM, Ninot JM. *Flora manual dels Països Catalans*. 3rd ed. Barcelona: Editorial Pòrtic; 2005.
47. Sánchez-Monge E. *Flora agrícola*. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Madrid. 1991.
48. World Flora Online. <https://www.worldfloraonline.org>. Accessed 22 Aug 2023.
49. Byng J, Chase M, Christenhusz M, Fay M, Judd W, Mabberley D, Sennikov A, Soltis D, Soltis P, Stevens P. An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG IV. *Bot J Linn Soc*. 2016;181:1–20. <https://doi.org/10.1111/boj.12385>.
50. Portères R. Cours d'ethno-botanique et ethno-zoologie (1969–1970). *Ethnobotanique générale*. Muséum National d'Histoire Naturelle (Laboratoire d'Ethno-botanique et Ethno-zoologie), Faculté des Lettres (Institut d'Ethnologie), Paris. 1970.
51. Trotter RT, Logan MH. Informant consensus: a new approach for identifying potentially effective medicinal plants. In: Etkin NL, editor. *Plants in indigenous medicine and diet, behavioural approaches*. Bredford Hills: Redgrave Publishing Company; 1986. p. 91–112.
52. Tardío J, Pardo-de-Santayana M. Cultural importance indices: a comparative analysis based on the useful wild plants of Southern Cantabria (Northern Spain). *Econ Bot*. 2008;62(1):24–39.
53. Carrió E, Vallès J. Ethnobotany of medicinal plants used in Eastern Mallorca (Balearic Islands, Mediterranean Sea). *J Ethnopharmacol*. 2012;141:1021–40.
54. Bonet MÀ, Parada M, Selga A, Vallès J. Studies on pharmaceutical ethnobotany in the regions of l'Alt Empordà and les Guilleries. *J Ethnopharmacol*. 1999;68:145–68. [https://doi.org/10.1016/S0378-8741\(99\)00083-5](https://doi.org/10.1016/S0378-8741(99)00083-5).
55. Bonet MÀ, Vallès J. Plantes, remeis i cultura popular del Montseny: etnobotànica d'una reserva de la biosfera. *Lauro revista del Museu de Granollers*. 2009;30:70–81.
56. Hayat J, Akodad M, Moumen A, Baghour M, Skalli A, Ezrari S, Belmalha S. Ethnobotanical survey of medicinal plants growing in the region of "Oulad Daoud Zkhanine" (Nador Province), in Northeastern Morocco. *Ethnobot Res Appl*. 2020. <https://doi.org/10.32859/era.19.39.1-12>.

57. Parada M. Estudi etnobotànic de l'Alt Empordà. Ph.D. thesis. Universitat de Barcelona. Barcelona. 2007.
58. Rigat M, Gras A, Vallès J, Garnatje T. Estudios etnobotánicos a la comarca del Ripollès. *Collect Bot*. 2017;36:e003. <https://doi.org/10.3989/collectbot.2017.v36.003>.
59. Axiotis E, Halabalaki M, Skaltsounis LA. An ethnobotanical study of medicinal plants in the Greek islands of North Aegean region. *Front Pharmacol*. 2019;9:409.
60. Senouci F, Ababou A, Chouieb M. Ethnobotanical survey of the medicinal plants used in the Southern Mediterranean. Case study: the region of Bissa (Northeastern Dahra Mountains, Algeria). *Pharmacogn J*. 2019;11:647–59. <https://doi.org/10.5530/pj.2019.11.103>.
61. Mulet L. Aportaciones al conocimiento etnobotánico de la provincia de Castellón. Ph.D. thesis, Universitat de València, València. 1990.
62. Muntané J. Etnobotànica, etnofarmàcia i tradicions populars de la Catalunya septentrional (Capcir, Cerdanya i Conflent). Ph.D. thesis, Universitat de Barcelona, Barcelona. 2005.
63. Gras A, Vallès J, Garnatje T. Filling the gaps: ethnobotanical study of the Garrigues district, an arid zone in Catalonia. *J Ethnobiol Ethnomed*. 2020;16(1):34. <https://doi.org/10.1186/s13002-020-00386-0>.
64. Bonet MÀ. Estudi etnobotànic del Montseny. Ph.D. thesis, Universitat de Barcelona, Barcelona. 2001.
65. Agelet A. Estudi d'etnobotànica farmacèutica al Pallars. Ph.D. thesis, Universitat de Barcelona, Barcelona. 1999.
66. Idm'hand E, Msanda F, Cherifi K. Étude ethnobotanique des plantes médicinales utilisées dans le traitement de la lithiase urinaire dans la province de Tarfaya (Maroc). *Int J Innov Appl Stud*. 2019;26:711–9.
67. Parada M, Bonet MÀ, Carrió E, Vallès J. Ethnobotany of the Alt Empordà region (Catalonia, Iberian Peninsula). Plants used in human traditional medicine. *J Ethnopharmacol*. 2009;124:609–18.
68. Biscotti N, Bonsanto D, Del Viscio G. The traditional food use of wild vegetables in Apulia (Italy) in the light of Italian ethnobotanical literature. *Ital Bot*. 2018. <https://doi.org/10.3897/italianbotanist.5.22297>.
69. Camarda I, Carta L, Vacca G, Brunu A. Les plantes alimentaires de la Sardaigne: un patrimoine ethnobotanique et culturel d'ancienne origine. *Flora Mediterr*. 2017;27:77–90.
70. Tardío J, Pardo-de-Santayana M, Morales R. Ethnobotanical review of wild edible plants in Spain. *Bot J Linn Soc*. 2016;152(1):27–71.
71. Rivera D, Obón C, Heinrich M, Inocencio C, Verde A, Fajardo J, Llorach R. The ethnobotanical study of local Mediterranean food plants as medicinal resources in Southern Spain. *J Physiology Pharmacol*. 2005;56:97–114.
72. Gomes de Souza P, Rosenthal A, Menezes Ayres EM, Teodoro AJ. Potential functional food products and molecular mechanisms of *Portulaca oleracea* L. on anticancer activity: a review. *Oxidative Med Cell Longev*. 2022. <https://doi.org/10.1155/2022/7235412>.
73. Basharat Z, Afzaal M, Saeed F, Islam F, Hussain M, Ikram A, Pervaiz MO, Awuchi CG. Nutritional and functional profile of carob bean (*Ceratonia siliqua*): a comprehensive review. *Int J Food Prop*. 2023;26:389–413. <https://doi.org/10.1080/10942912.2022.2164590>.
74. Santanach J. Llibre de Sent Soví. Ed. Barcino, Barcelona. 2007.
75. Baker M, Lu P, Parrella JA, Leggett HR. Consumer acceptance toward functional foods: a scoping review. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(3):1217.
76. Etkin N, Johns T. 'Pharmafoods' and 'neutraceuticals': paradigm shifts in biotherapeutics. In: Predergast HDV, Etkin NL, Harris DR, Houghton PJ, editors. *Plants for food and medicine*. Kew, London: Royal Botanic Gardens; 1998.
77. Guarrera PM, Savo V. Perceived health properties of wild and cultivated food plants in local popular traditions of Italy. *J Ethnopharmacol*. 2013;146:659–80.
78. Rigat M, Garnatje T, Vallès J. Estudio etnobotánico del alto valle del río Ter (Pirineo catalán): resultados preliminares sobre la biodiversidad de los huertos familiares. In *Botánica pirenaico-cantábrica en el siglo XXI*; Ed. Universidad de León. 2009; 399–408.
79. Vallès J, D'Ambrosio U, Gras A, Parada M, Rigat M, Serrasolses G, Garnatje T. Medicinal and food plants in ethnobotany and ethnopharmacology: Folk functional foods in Catalonia (Iberian Peninsula). In: Muñoz-Torrero D, Riu M, Feliu C (eds) *Recent advances in pharmaceutical sciences*. 2017; 7:1–17.
80. Pieroni A. Medicinal plants and food medicines in the folk traditions of the upper Lucca Province, Italy. *J Ethnopharmacol*. 2000;2000(70):235–73.
81. Scherrer AM, Motti R, Weckerle CS. Traditional plant use in the areas of monte vesole and ascea, cilento national park (Campania, Southern Italy). *J Ethnopharmacol*. 2005;97:129–43.
82. Gras A, Garnatje T, Bonet M, Carrió E, Mayans M, Parada M, Rigat M, Vallès J. Beyond food and medicine, but necessary for life, too. Other folk plant uses in several territories of Catalonia and the Balearic Islands. *J Ethnobiol Ethnomed*. 2016;12:23. <https://doi.org/10.1186/s13002-016-0097-8>.
83. Espluga-Trenc J, Calvet-Mir L, López-García D, Di Masso M, Pomar A. Local agri-food systems as a cultural heritage strategy to recover the sustainability of local communities. Insights from the Spanish case. *Sustainability*. 2021;13:60–8.
84. González JA, Amich F. Plants traditionally used for industrial and artesanal purposes in the Arribes del Duero (Spain). *Anales Jard Bot Madrid*. 2015;72(2): e025.
85. Vallès J, Veny J, Vigo J, Bonet MA, Julià MA, Villalonga JC. Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana. Barcelona, Termcat Centre de Terminologia & Universitat de Barcelona. 2014. <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/191>. Accessed 12 April 2023.
86. Pochettino ML, Lema V. La variable tiempo en la caracterización del conocimiento botánico tradicional. *Darwiniana*. 2008;466(2):227–39.
87. Hernández V, Ocón B, Vicente J. Espacios periurbanos, transición de la ciudad al campo. Madrid: Congreso Nacional de Medio Ambiente CONAMA; 2009.

Publisher's Note

Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Ready to submit your research? Choose BMC and benefit from:

- fast, convenient online submission
- thorough peer review by experienced researchers in your field
- rapid publication on acceptance
- support for research data, including large and complex data types
- gold Open Access which fosters wider collaboration and increased citations
- maximum visibility for your research: over 100M website views per year

At BMC, research is always in progress.

Learn more biomedcentral.com/submissions

4.1.2. Ethnobotany of Artistic Plant Uses. Crop Art in Baix Llobregat (Catalonia, NE Iberian Peninsula)

Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J.

Usos etnobotànics amb finalitats artístiques. *Crop Art* al Baix Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica)

Ethnobiology Letters (en premsa, acceptat el 12.02.2024).

Els usos artístics de les plantes rarament són explorats a nivell etnobotànic. No obstant això, al Baix Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica), llavors i altres parts de les plantes s'utilitzen per crear expressions artístiques associades a fires agrícoles i a la promoció de productes vegetals locals. L'objectiu d'aquest estudi és catalogar les plantes utilitzades per a usos artístics en aquest indret geogràfic i reflexionar sobre la vitalitat i la importància d'aquesta activitat cultural i social. La metodologia emprada es basa en l'ús d'entrevistes semiestructurades, recerca bibliogràfica i observació. Hem identificat dos tipus diferenciats de creacions artístiques. S'han identificat un total de 65 taxons, principalment espècies cultivades d'origen local. Els resultats d'aquesta investigació posen de relleu la presència de coneixement etnobotànic relacionat amb els usos culturals i subratllen la importància de la seva preservació.

**Ethnobotany of Artistic Plant Uses. Crop Art in Baix Llobregat (Catalonia,
NE Iberian Peninsula)**

Jon Marín^{1*}, Teresa Garnatje² and Joan Vallès^{1,3}

Author Details

¹Laboratori de Botànica – Unitat associada al CSIC, Facultat de Farmàcia i Ciències de
l’Alimentació, Universitat de Barcelona, Avinguda Joan XXIII 27-31, 08028 Barcelona,
Catalonia, Spain

²Institut Botànic de Barcelona (IBB), CSIC-Ajuntament de Barcelona, Passeig del Migdia
s/n, 08038 Barcelona, Catalonia, Spain

³Secció de Ciències Biològiques, Institut d’Estudis Catalans, Carrer del Carme 47, 08001
Barcelona, Catalonia, Spain

***Corresponding author**

Jon Marín

jmeirin@gmail.com

Abstract

Artistic uses of plants are rarely explored in ethnobotanical studies. However, in
Baix Llobregat (Catalonia, NE Iberian Peninsula), seeds and other plant parts are
utilized to create art expressions associated with agricultural fairs and promotion
of local vegetal goods. The objective of this study is to catalog the plants used and
to reflect on the current vitality and significance of this cultural and social activity.
The contribution of the manuscript lies in the cataloging of plants used in crop art,
which is a biocultural use that is not often registered in ethnobiological studies. The

methodology employed involved semi-structured interviews, bibliography research and observation. We have identified two distinct types of artistic creations. A total of 65 taxa have been identified, primarily comprising locally cultivated species. The results of this research emphasize the enduring presence of ethnobotanical knowledge related to cultural uses and underscore the significance of its preservation.

Keywords

Agricultural Fairs, Crop Art, Spain

Introduction

Modern European ethnobotanical literature often focuses on medicinal and food plant uses (Pardo de Santayana et al. 2015; Vallès 2019), especially in southern European countries such as Italy and Spain (Pardo de Santayana et al. 2010). However, few studies have described the use of plants for cultural and artistic purposes, as they are perceived to be less fundamental (Gras et al. 2016). Most of these studies refer to plants used in ritual contexts (Austin 2004; Barceló et al. 2019; Łuczaj 2011; Stryamets et al. 2021). Very few related studies on artistic uses can be found, such as the study on illustrated children's books (Łuczaj 2009), on folk songs (Baránková 2022) or even on ceramics (Menezes 2021).

Traditional artistic expressions, including handicrafts, are a valuable component of traditional knowledge (WIPO 2000). Those involving biological materials can be considered part of the biocultural diversity (Pretty et al. 2009; Wiersum 2017) of a region and, as such, need to be fostered, preserved and protected (Posey 1999).

In this study, we explore the use of plants for artistic purposes in two municipalities in the area of Barcelona (Catalonia, NE Iberian Peninsula). These artistic practices are observed during agricultural fairs. These folk activities can be classified as part of the artistic movement known as crop art, which involves creating sculptures and smaller-scaled architectural forms using grains, seeds, and other plant parts. Such practices are considered part of traditional heritage (Simpson 2005) and studying them provides insight into the ideas, beliefs, practices, and values of the culture (Simpson 2012).

The objectives of this research are twofold: i) to inventory the plants and their specific parts used in the production of artistic creations within the studied region, and ii) to reflect on the current vitality and significance of this cultural and social activity.

Agricultural fairs and crop art

Agricultural fairs, which have remained popular annual events in many western countries since their origin in the eighteenth century, are often portrayed as significant and socially important gatherings that contribute to broader understandings of agriculture and rurality, attracting an increasing number of urban visitors (Irshad 2011; Larsen 2017). These exhibitions aim to foster a connection between rural and urban communities and emphasize the importance of farming and agricultural products. To further engage visitors, these fairs are sometimes complemented with amusement and leisure activities (Köksal et al. 2021). Art and handcrafts can be among these activities, attracting visitors to agricultural fairs (Sheehy 2007). No other modern artistic practices related to agricultural food fairs have been found in Spain or even Europe. The fact that there are not too many similar experiences worldwide makes this one even more

relevant. However, in Minnesota state fair (USA), crop art was introduced in 1965 (Sheehy 2007). As Simpson (2005) observes, using food to create art served as an 'icon of abundance,' showcasing a fertile territory but also adding an innovative and visually appealing element to the fair.

Brief history and context description

The artistic vegetable creations, known as *paneres artístiques* in Catalan, which translates to "artistic baskets", have an interesting origin. At first, they were wicker baskets containing asparagus, but over time, the typology evolved while retaining the same name. These creations are an integral part of two agricultural exhibitions in the study area: the asparagus fair, locally known as *fira de l'espàrrec* and Sant Isidre's fair.

The asparagus fair is located in Gavà and it has been organized by the Agricultural Union of Gavà since 1932. The main goal is to praise the most significant agricultural product in the region: asparagus (*Asparagus officinalis*) (Tarrida 2003). Over the years, it has evolved into a prominent regional and supraregional event, serving as an agricultural, commercial, and cultural showcase (Gabernet 2003). Initially, the fair solely exhibited asparagus baskets, but starting from 1964, local farmers began displaying baskets featuring other vegetables in a more or less creative manner. In 1971, the recognition for the best artistic vegetable creations were introduced (Tarrida 2003). Currently, the fair hosts several contest categories. Under the realm of artistic creations, a distinction is made between those crafted using fresh vegetable materials and those created with grains. Participants in both categories have the freedom to choose their themes, but they must incorporate some part of the asparagus plant into their creations, though this requirement is not always strictly fulfilled.

Sant Isidre's fair is located in Viladecans and it was established in the 1970s, possibly in response to the successful fair in Gavà. This annual event takes place on the 15th of May, in honor of Sant Isidre's day, the patron saint of farmers, and aims to showcase the agricultural products of local farmers (Luengo 2018). Over time, the fair has evolved into a platform not only for agriculture but also for trade, industry, and local entities. This fair includes also a contest for artistic vegetable creations, which is divided into two sections: creations made with fresh vegetal material, referred to as "vegetal skin creations," and creations made from grains or seeds. The notable distinction between the two fairs is that in Viladecans, the artistic grain creations are three-dimensional, whereas in Gavà, they remain two-dimensional.

Materials and methods

Study area

Gavà and Viladecans are two neighboring municipalities located in the Baix Llobregat region, located in the central coast of Catalonia, in its turn situated in the NE Iberian Peninsula (Figure 1), with populations of 47057 and 67197 inhabitants, respectively (Institut d'Estadística de Catalunya 2023). Currently, the study area is part of the periurban area of Barcelona and the interdependence with Barcelona and its extensive area of influence is highly significant (Palos 1999). Regarding the economy, 44% of the population is engaged in the tertiary sector, while only 1% is involved in the primary sector (Diputació de Barcelona 2023) experiencing clear regression. Despite its limited economic impact, agriculture holds significant social importance within the study area, primarily due to the creation of the Baix Llobregat Agricultural Park (BLAP) in the 1990s, a local public consortium aimed at conserving and enhancing the region's

territorial values. BLAP has gained recognition and has been extensively studied as a Spanish model for preserving agricultural activities in a highly urbanized setting (Breton et al. 2001, Paül & McKenzie 2013, Zazo 2011, Zazo et al. 2020). BLAP comprises 2,938 ha, where vegetables and fruit trees are cultivated. It is estimated that approximately 80% is distributed through the wholesale market Mercabarna, and 20% is distributed through alternative food networks, such as farmers' markets (Soler 2013).

Methodology

The research methods employed involved a combination of archival data and fieldwork, and the study was conducted between 2014 and 2023, allowing for the assessment of vitality and evolution over time.

To compile a comprehensive inventory of plants associated with the artistic creations, nine informants were interviewed, comprising five women and four men. All of them were native to the study area and either are currently participating or have participated in the fair. Semi-structured interviews were used (Silva et al. 2014), focusing on the creation of artistic works. Participants were asked about the species, plant parts, and techniques used. They were also encouraged to discuss other related aspects, such as their motivations to participate, past experiences, and more general aspects related to the agricultural fair and the contest. These interviews were conducted with some artistic creations present (either in physical format or through images), allowing participants to directly refer to visual elements when discussing their creative processes. This approach enabled a deeper understanding of the practices, not only through verbal responses but also through the direct observation of the artworks and their relationship with the

participants' experiences. Prior to conducting the interviews, the researchers adhered to the ethical guidelines outlined in the International Society of Ethnobiology Code of Ethics (International Society of Ethnobiology 2008) to obtain informed consent and address related ethical considerations. Plant vouchers were deposited in the herbarium BCN, located at the *Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal, Universitat de Barcelona*. The nomenclature used for plant identification follows the Flora Manual dels Països Catalans (Bolòs et al. 2005) and Sánchez-Monge (1991) for cultivated plants not appearing in the former, and for plant families we have adopted the APG IV system (Angiosperm Phylogeny Group 2016). The basic information unit is the use report (UR), i.e., each mention made by an informant regarding one use of a specific part of a plant species for a particular purpose within those considered in this work.

To determine the frequency of use of the taxa reported, a total of 79 artistic creations dating from 1979 to 2023 were analyzed. This analysis included on-site observations and archival photograph reviews for further insights. These observations were conducted both as desk work and field work, in collaboration with some of the informants.

Results and discussion

In the present study, data were collected from a total of 65 taxa, with two identified at the genus level and the rest classified at specific or infraspecific levels. These taxa belong to 26 botanical families. Throughout the study, a total of 157 use reports (UR) were documented. In terms of the number of taxa, the most well-represented families are Poaceae (12%), Fabaceae (11%) and Apiaceae (9%), which have a high representation of cultivated food species. These results partially differ from the ones of

studies on general ethnobotanical uses in the Mediterranean area, where Lamiaceae, Rosaceae or Asteraceae are the most represented families (González-Tejero et al. 2008; Vallès 2007). The inventory of taxa and their respective information, including the part of the plant used and the type of artistic creation it is typically associated with, are presented in Table 1.

According to the ethnofloristic catalogue of the studied area (Marín et al. 2023), 22% of the taxa recorded are used for artistic purposes, alongside other potential applications such as food or medicinal uses. In fact, 68% of the taxa reported for artistic uses also have food-related uses, while 45% have medicinal uses within the studied area.

The most frequently reported taxa are *Allium porrum* (8 UR; 5%), *Oryza sativa* (8 UR; 5%), *Solanum melongena* (7 UR; 4%), *Beta vulgaris* subsp. *vulgaris* var. *conditiva* (6 UR; 4%), and *A. officinalis* (5 UR; 3%). These findings align with the patterns observed in the artistic creations, as detailed below.

Regarding plant parts, seeds (21%) and fruits (18%) are the most commonly used components. These parts are primarily used for creating grain mosaics. Additionally, epicarps (16%) and leaves (8%) are also reported, with exclusive use in fresh vegetal material creations.

Fresh vegetal material creations

The artistic creations made with fresh vegetal material are free-themed dioramas or sculptures (Figures 2 and 3). Artistic creations encompass a wide range of heterogeneous themes, including local current events (e.g., 50th anniversary of a local association),

representations of animals, everyday scenes (e.g., children playing at the park), landscapes, clothing items, and representations from the worldwide cultural references (e.g., replicas of Andy Warhol's work). The creation process unfolds primarily in two phases: first, crafting a pre-form made of foam or a similar material in advance, and second, selecting the plant materials and covering the pre-forms, securing them in place using pins or white glue. To ensure the freshness of the plant material, these creations are crafted the night before the fair, often with the assistance of the entire family, neighbors and friends (Figure 4). This is an example of socialization of this biocultural knowledge, and, at the same time, may serve to transmit it, particularly to youngest generations.

In fact, this community creation process holds significant value for several interviewed participants. As one interviewee emphasized, *"in the past, creating the artworks was a family celebration. It enabled us to craft much larger creations, but what we were truly fostering was a sense of belonging."* This aligns with Lowe (2000), who views community art processes as a ritualistic setting for social interaction and documents the construction of neighborhood community. And might be one of the reasons why farmers continue with this tradition.

Forty-eight taxa were identified in the 55 artistic creations considered in this study. The most frequently used taxa are *A. porrum*, which appears in 76% of the artistic creations, followed by *S. melongena* (67%) and *A. officinalis* (64%). The dominant use of *A. porrum* and *S. melongena* can be attributed to the appealing characteristics of their leaves and epicarps, respectively. Their color, texture, and ease of application make them popular choices for artistic creations. As for *A. officinalis*, the contest rules mandate its incorporation in all cases, primarily in its turion form, though occasionally

cladode is also used. However, compliance with this rule is not consistently observed in all creations. Over time, we mainly observed the use of the same species, previously mentioned. However, in recent years, we have observed the use of non-locally cultivated species due to predominantly aesthetic factors, such as *Actinidia chinensis*. The most frequently used plant parts in the artistic creations are epicarps and fruits (Figure 5).

Grain creations

There are two type of grain creations: two-dimensional creations are typical of Gavà's fair (Figures 6 and 7), while three-dimensional creations are the hallmarks of Viladecans' fair (Figure 8). In two-dimensional creations, the main lines are typically sketched on the canvas, and seeds are then fixed with glue. In three-dimensional creations, a pre-form is crafted, which is subsequently covered with selected seeds fixed with glue. In both cases, participants prepare their works in advance, sometimes during the whole year, and, usually, on an individual basis. Occasionally, seeds are dyed or painted.

Mosaics or dioramas are of a free-style and feature heterogeneous themes, such as popular buildings, representations from the worldwide cultural references, landscapes or rural scenes.

A total of 25 taxa were identified when analyzing the 24 grain creations considered. The most frequently used taxon is *O. sativa* (117%). This high utilization can be attributed to the variety of available colors, the ease of obtaining the grains, and their ease of application. The seed is the most representative part of the plant used in these

creations (Figure 5), although crushed grain is sometimes used for background mosaics, for example. Consequently, it is common to find both parts of rice used in the same creation, resulting in a taxon frequency higher than 100%. *Sesamum indicum* (50%) and *Chenopodium quinoa* (37%) are the second and third most frequently used taxa, respectively. Seeds from *C. quinoa* and *Zizania aquatica* (12%) have been relatively recently introduced to the market, and, as a result, they have been used for a relatively short period of time. In contrast, seeds from *Zea mays* or *mongeta de mig dol*, which is a landrace of *Phaseolus vulgaris* that has already disappeared, are no longer used.

Provenance of plants

Cultivated plants predominate among those used for artistic purposes (88%), which is not surprising as the objective is to highlight and value local cultivated products. Remarkably, 58% of the cultivated taxa used in these creations are locally produced. Fresh vegetable creations predominantly utilize local products, whereas seeds for grain creations are not locally produced or self-cultivated. Interviewees explained that today they not only use vegetables and seeds from their own farmlands, but they also buy some products to make their artistic creations, without distinction of origin.

Relevance of agricultural fair and crop art contests

In the studied area, where agricultural activity is heavily threatened (Zazo 2011), both agricultural fairs effectively play a role in revitalizing the territory. When asked about their threats, informants agree that the lack of generational succession and feasibility of small-scale agricultural activities are the most important ones. These fairs enable the promotion of short marketing channels, thereby fostering the viability of peri-urban agricultural activity (Francès-Tudel 2018).

The asparagus fairs enable the preservation of this crop. As one interviewee states, "*in the past, a farmer could have 3,000 square meters of asparagus, now they barely have 500, but with those 500, they participate in the fair.*" Another interviewee echoes this sentiment and affirms that "*thanks to the fair, asparagus production continues.*"

The artistic creations showcase a rich agricultural tradition that serves as a source of pride for the community and exemplifies how food can be appreciated and valued from diverse perspectives, including art. In our study, the interviewees agree that the exhibition of artistic creations is the distinguishing key of the fair and engenders public interest. It reflects how proud they are to be farmers and also of their land and their products. However, they also assert that the production of these artistic works is becoming increasingly difficult due to a dwindling number of farming families, and the younger generations are displaying diminished enthusiasm as well (Figure 9). Also, the use of not self-cultivated species for the creations may suggest that the artistic aspect is even more relevant than the pride of exhibiting their own farm products, although this truly may weaken the intended message. In any case, it is important not to overlook that this artistic contest is part of an agricultural fair where lavish baskets of asparagus and other products from their own garden are showcased.

Conclusions

This study reveals the overall persistence of the folk use of plants as an expression of local identity. There is significant concern regarding the rapid erosion of ethnobotanical and traditional ecological knowledge in industrialized contexts (Benyei et al. 2020; Reyes-García et al. 2014). Therefore, preserving any significant activity related to these

traditional activities is of utmost importance. Culture plays a critical role in addressing social, economic, and identity-related issues, particularly in the case of vernacular art manifestations such as crop art, which is accessible and popular (Simpson 2012). This study reflects that, besides being an activity capable of fostering community cohesion, it can contribute to the promotion of agricultural fairs in the BLAP. This involves showcasing their products, agrobiodiversity, and ecological knowledge.

Moreover, vegetal artistic creations play a vital role in preserving the tradition and cultivation of asparagus and other vegetables. A greater concern for generational turnover and for the use of local species and varieties by the organizers would reinforce this aspect. In any case, this traditional artistic activity serves as a valuable means to highlight and celebrate the diversity of crops and promote the territory's cultural identity, its social networks and its economy.

Acknowledgements

The authors thank the informants, who transmitted their knowledge on the plant-based popular artistic creations, the creators of these artworks and the photography owners (Enric Archivell for figures 2, 3, and 8; Pep Riera for figure 4; and Santiago Vicedo for figure 7), who contributed with their work selflessly.

Ethics declarations

Permissions: The images have been generously provided by various authors without any compensation. All authors and individual participants agreed to participate and read the final version of the manuscript.

Sources of funding: This work was partially supported by projects from the Catalan government (2021SGR00315, CLT051-OPEI) and the Institut d’Estudis Catalans (PRO2023-S02-VALLES).

Conflicts of Interest: None declared

References cited

Angiosperm Phylogeny Groups. 2016. An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG IV. Botanical Journal of the Linnean Society 181(1):1-20.

Austin, D. 2004. Compendium of Symbolic and Ritual Plants in Europe. *Economic Botany* 58:121. DOI:10.1663/0013-0001(2004)058.

Baránková, Z. 2022. Ethnobotanical Knowledge Through the Slovak Folk Songs as a Reflection of Intangible Biocultural Heritage. *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, 91.

Benyei, P., Calvet-Mir, L., Reyes-García, V., Rivera-Ferre, M. 2020. Resistance to traditional agroecological knowledge erosion in industrialized contexts: A study in La Plana de Vic (Catalonia). *Agroecology and Sustainable Food Systems* 44: 1-29 DOI:10.1080/21683565.2020.1712571.

Barceló, M., Butí, E., Gras, A., Orriols, M., Vallès, J. 2019. Ethnobotany in a Masterpiece of the Oral and Intangible Heritage of Humanity: Plants in “la Patum” Festivity (Berga, Catalonia, Iberian Peninsula). *Economic Botany* 73:522-529.

350

351 Berkes, F. 1993. Traditional ecological knowledge in perspective. In *Traditional*
 352 *ecological knowledge: Concepts and cases*, edited by International Program on
 353 Traditional Ecological Knowledge, International Development Research Centre.

354

355 Bolòs, O., Vigo, J., Masalles, R.M., Ninot, J. 2005. *Flora Manual dels Països*
 356 *Catalans*. 3rd ed. Barcelona: Pòrtic.

357

358 Breton, F., Sempere, J., Tulla, A. 2001. Landscape transformation and social impacts:
 359 The embeddedness of agrarian societies in metropolitan areas: The case of the Llobregat
 360 Delta (Catalonia, Spain). In: *Nature and Society in Regional Context*. Ed: 4th Moravian
 361 Geographical Conference CONGEO'01, Tisnov.

362

363 Diputació de Barcelona. 2023. Hermes, informació estadística local.
 364 <https://diba.cat/hermes>. Accessed 1 February 2023.

365

366 Francès-Tudel, G. 2018. Circuits curts de comercialització per a l'agricultura
 367 metropolitana i ecològica: el cas del Parc Agrari del Baix Llobregat. *Quaderns Agraris*,
 368 44:69-91.

369

370 Gabernet, A. 2003. *Fira d'espàrrecs de Gavà. 50 anys de fira*. Ajuntament de Gavà.

371

372 González-Tejero, M.R., Casares-Porcel, M., Sánchez-Rojas, C.P., Ramiro-Gutiérrez,
 373 J.M., Molero-Mesa, J., Pieroni, A., Giusti, M.E., Censorii, E., de Pasquale, C., Della, A.,
 374 Paraskeva-Hadijchambi, D., Hadijchambi, A., Houmani, Z., El-Demerdash, M., El-Zayat,

- 375 M., Hmamouchi, M., El-Johrig, S. 2008. Medicinal plants in the Mediterranean area:
 376 synthesis of the results of the project Rubia. *Journal of Ethnopharmacology* 11:341-57.
 377 DOI:10.1016/j.jep.2007.11.045.
- 378
- 379 Gras, A., Garnatje, T., Bonet, M.À., Carrió, E., Mayans, M., Parada, M., Rigat, M.,
 380 Vallès, J. 2016. Beyond food and medicine, but necessary for life, too: Other folk plant
 381 uses in several territories of Catalonia and the Balearic Islands. *Journal of Ethnobiology*
 382 *and Ethnomedicine* 12:23. DOI:10.1186/s13002-016-0097-8.
- 383
- 384 Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). <https://idescat.net>. Accessed on March
 385 21, 2023.
- 386
- 387 International Society of Ethnobiology. 2008. International Society of Ethnobiology
 388 Code of Ethics. <https://ethnobiology.net/code-of-ethics>. Accessed on April 19.
 389 2023.
- 390
- 391 Irshad, H. 2011. *Impact of community and festivals on rural places*. Government of
 392 Alberta, Agricultural and Rural Development.
- 393
- 394 Johnson, D. 2002. From field to frame. The fine art of crop art. *Gastronomica* 2(2):11-
 395 13. DOI:10.1525/gfc.2002.2.2.11.
- 396
- 397 Köksal, Ö., Aktürk, D., Gün, S. 2021. A Research on Producer Reasons for
 398 Participation into Agricultural Fairs. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and*
 399 *Technology* 9:2312-2318. DOI:10.24925/turjaf.v9i12.2312-2318.4757.

400

401 Larsen, M.H. 2017. Getting a Sense of Agriculture: Visitor Experiences from an
402 Agricultural Fair, *Sociologia Ruralis* 57(S1), 661-681. DOI:10.1111/soru.12158.

403

404

405 Lowe, S. 2000. Creating Community: Art for Community Development. *Journal of*
406 *Contemporary Ethnography*, 29(3), 357-386. DOI:10.1177/089124100129023945.

407

408 Luengo, M. 2018. Els orígens republicans de l'exposició de fruits del camp de
409 Viladecans. *Actes de la XI Trobada de centres d'estudis i d'estudiosos d'Eramprunyà;*
410 *cuina i territori* 121-124. Centre d'Estudis de Gavà.

411

412 Łuczaj, Ł., 2009. Primroses versus Spruces: Cultural differences between flora depicted
413 in British and Polish children's books. *Ethnobotany Research and Applications* 7:115-
414 121.

415

416 Łuczaj, Ł. 2011. Changes in Assumption Day Herbal Bouquets in Poland: A Nineteenth
417 Century Study Revisited. *Economic Botany* 65:66-75. DOI:10.1007/s12231-011-9148-1.

418

419 Marín, J., Garnatje, T., Vallès, J. 2023. Traditional knowledge ten minutes far from
420 Barcelona. Ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian
421 Peninsula), a heavily anthropized agricultural area. *Journal of Ethnobiology and*
422 *Ethnomedicine* 19:41. DOI:<10.1186/s13002-023-00615-2.

423

- 424 Menezes, L., Ewerton, A., Garcia, A., Dominici, S., Fernandes, F., Campos, L., Marinho,
425 L. 2021. The Flora of Azulejos in Maranhão. *Ethnobiology Letters* 12:94-102.
426 DOI:10.14237/eb1.12.1.2021.1764.
427
- 428 Palos, J. 1999. La dinámica de las periferias urbanas y su percepción. Agentes y factores
429 de transformación del territorio. El caso del sector central del Baix Llobregat. [*PhD*
430 *thesis*]. Universitat de Barcelona, Barcelona.
- 431
- 432 Pardo de Santayana, M., Pieroni, A., Puri, R. 2010. The ethnobotany of Europe,
433 past and present. In *Ethnobotany in the New Europe. People, Health and Wild Plant*
434 *Resources*. DOI:10.1515/9781845458140-004.
- 435
- 436 Pardo de Santayana, M., Quave, C., Sõukand, R., Pieroni, A. 2015. Medical
437 Ethnobotany and Ethnopharmacology of Europe. In *Ethnopharmacology*, edited by
438 M. Heinrich and A. Jäger. Wiley. DOI:10.1002/9781118930717.ch29.
- 439
- 440 Paül, V., McKenzie, F. 2013. Peri-urban farmland conservation and development of
441 alternative food networks: Insights from a case-study area in metropolitan Barcelona
442 (Catalonia, Spain). *Land Use Policy*. 30:94-105. DOI:10.1016/j.landusepol.2012.02.009.
443
- 444 Pretty, J., Adams, B., Berkes, F., Ferreira de Athayde, S., Dudley, N., Hunn, E., Maffi,
445 L., Milton, K. 2009. The intersections of biological diversity and cultural diversity:
446 Towards integration. *Conservation & Society* 7:100–112.
447

- 448 Posey, D.A. 1999. *Cultural and spiritual values of biodiversity: A complementary*
 449 *contribution to the global biodiversity assessment*. UNEP and Intermediate Technology
 450 Publications, London.
- 451
- 452 Pujadas, J.J., Comas, D., Roca, J. 2004. *Etnografia*. Universitat Oberta de
 453 Catalunya, Barcelona.
- 454
- 455 Reyes-García, V., Aceituno-Mata, L., Calvet-Mir, L., Garnatje, T., Gómez-Baggethun,
 456 E., Lastra, J.J., Ontillera, R., Parada, M., Rigat, M., Vallès, J. 2014. Resilience of
 457 traditional knowledge systems: The case of agricultural knowledge in home gardens
 458 of the Iberian Peninsula. *Global Environmental Change* 24:223-31.
 459 DOI:10.1016/j.gloenvcha.2013.11.022.
- 460
- 461 Sánchez-Monge, E. 1991. *Flora agrícola*. Ministerio de Agricultura, Pesca y
 462 Alimentación, Madrid.
- 463
- 464 Sheehy, C. 2007. *Seed Queen: The Story of Crop Art and Amazing Lillian Colton*. Ed.
 465 Minnesota Historical Society Press, Minnessota.
- 466
- 467 Silva, H., Luiz, R., Marangon, L., Ramos, M., Santos, L., Albuquerque, U. 2014.
 468 Evaluating different methods used in ethnobotanical and ecological studies to record plant
 469 biodiversity. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* 10:48. DOI:10.1186/1746-4269-
 470 10-48.
- 471
- 472 Simpson, P.H. 2005. Cereal Architecture: Late-Nineteenth-Century Grain Palaces and Crop
 473 Art. *Perspectives in Vernacular Architecture* 10:269-282.

474

475 Simpson, P.H. 2012. *Corn Palaces and Butter Queens: A History of Crop Art and Dairy*
 476 *Sculpture*. University of Minnesota Press, Minnessota.

477

478 Soler, C. 2013. Mercats municipals. Una eina de potenciació del camp? *Revista*
 479 *Soberanía Alimentaria, Biodiversidad y Culturas* 07/2013:1-54.

480

481 Stryamets, N., Fontefrancesco, M.F., Mattalia, G., Prakofjewa, J., Pieroni, A., Kalle, R.,
 482 Stryamets, G., Sõukand, R. 2021. Just beautiful green herbs: use of plants in cultural
 483 practices in Bukovina and Roztochya, Western Ukraine. *Journal of Ethnobiology and*
 484 *Ethnomedicine*. DOI:10.1186/s13002-021-00439-y.

485

486 Tarrida, A. 2003. *Pagesos, sorres i espàrrecs*. Associació d'amics del museu de Gavà,
 487 Barcelona.

488

489 Vallès, J. 2007. *La recerca etnobotànica a Catalunya: objectius, mètodes, zones*
 490 *estudiades i alguns resultats i comentaris generals*. RIDEC (Recerca i Difusió de
 491 l'Etnologia Catalana), pp 1-10.

492

493 Vallès, J. 2019. *Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals,*
 494 *situació i perspectives als Països Catalans*. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.

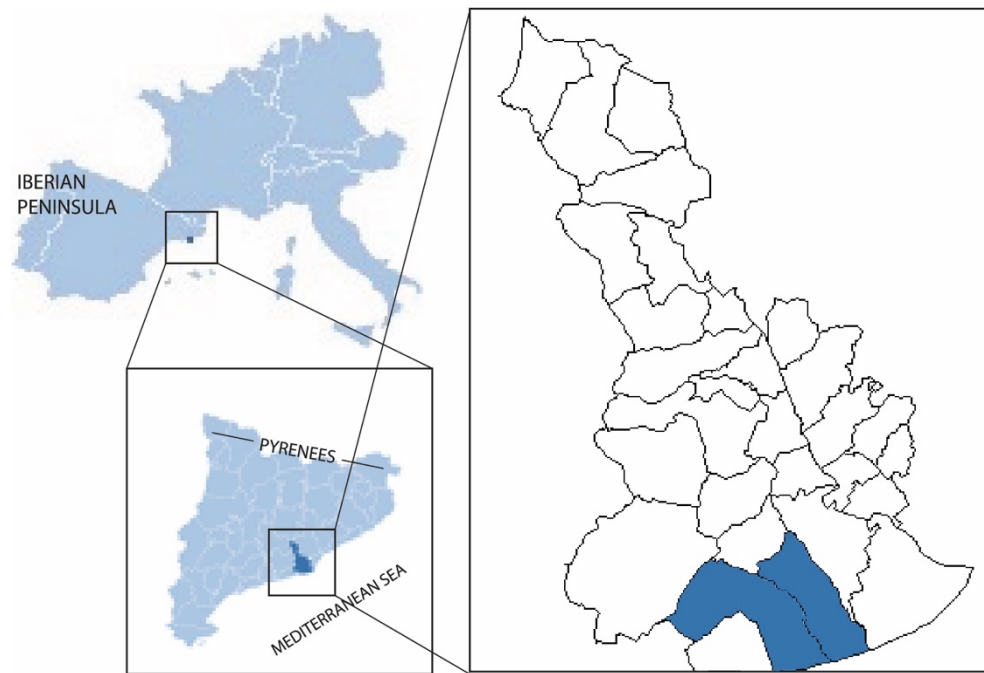
495

496 Wiersum, K.F. 2017. New Interest in wild forest products in Europe as an expression of
 497 biocultural dynamics. *Human Ecology* 45:787–794. DOI:10.1007/s10745-017-9949-7.

498

- 499 WIPO (World Intellectual Property Organization). 2000. Matters Concerning
500 Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore.
501 https://www.wipo.int/edocs/mdocs/govbody/en/wo_ga_26/wo_ga_26_6.pdf. Accessed
502 on September 20, 2023.
503
- 504 Zazo, A. 2011. The agrarian Park: Agrarian activity preservation in periurban areas (The
505 case of the Baix Llobregat). *Territorios en Formación*. Barcelona.
506
- 507 Zazo, A., Paül, V., Callau-Berenguer, S., Montasell-Dorda, J. 2020. AgroCulture in the
508 Metropolitan Area of Barcelona: Diverse Planning and Management Tools for Different
509 Landscapes. In: Scazosi, L., Branduini, P. (eds). *AgriCultura. Urban agriculture and the*
510 *heritage potential of agrarian landscape*, p. 189-203. Cham, Springer Nature
511 Switzerland. DOI:10.1007/978-3-030-49012-6_12.
512

513

514 **Figures**

515

516 **Figure 1.** Studied area in Europe and Catalonia. On the right, dark-blue area

517 corresponds to the municipalities studied. Font: own elaboration.

518

Figure 2. Example of a fresh vegetal material creation. For this creation, eggplant, leek, carrot, asparagus, olive, red pepper and pumpkin parts are used. Gavà's fair, 2007.

Figure 3. Example of a fresh vegetal material creation. For this creation, leek, eggplant, orange, lemon, asparagus, potato, apple and parsnip parts are used. Gavà's fair, 2007.

Figure 4. Community creation process during the evening and night before the fair.
Gavà's fair, 2017.

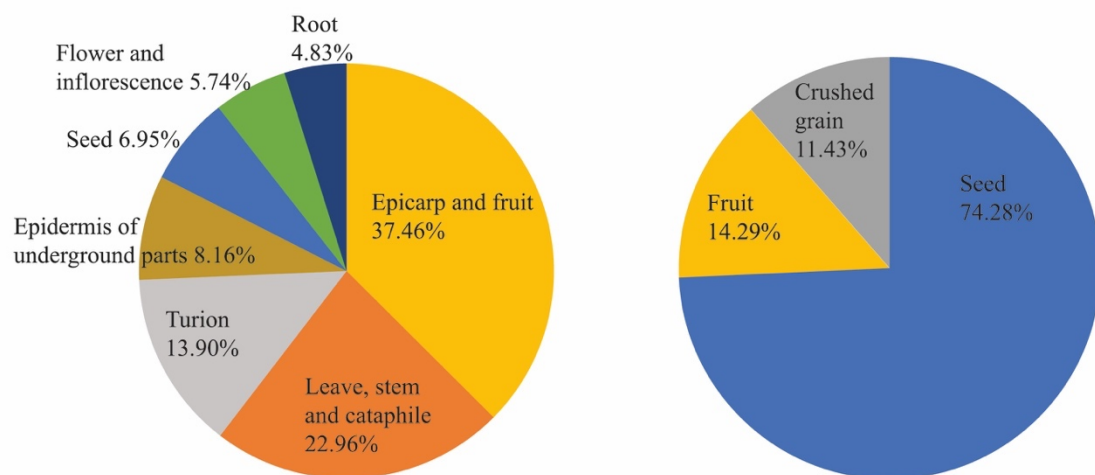

Figure 5. On the left, parts of the plant used for fresh vegetable creations. On the right, parts of the plant used for grain creations. Font: observation of 79 artistic creations.

Figure 6. Two examples of two-dimensional grain creations. On the left, creation made with quinoa, rice, wild rice, sesame and flax; Gavà's fair, 2023. On the right, creation made with rice, quinoa, asparagus, millet, amaranth, wild rice, wheat, red lentil, black bean and red bean; Gava's fair, 2022.

Figure 7. Two-dimensional grain creation. Gavà's fair, 2007. For this creation, leek leaves are used for background; rice, pumpkin, yellow lentil, corn, green mung beans, black beans and flax seeds are used for the figure.

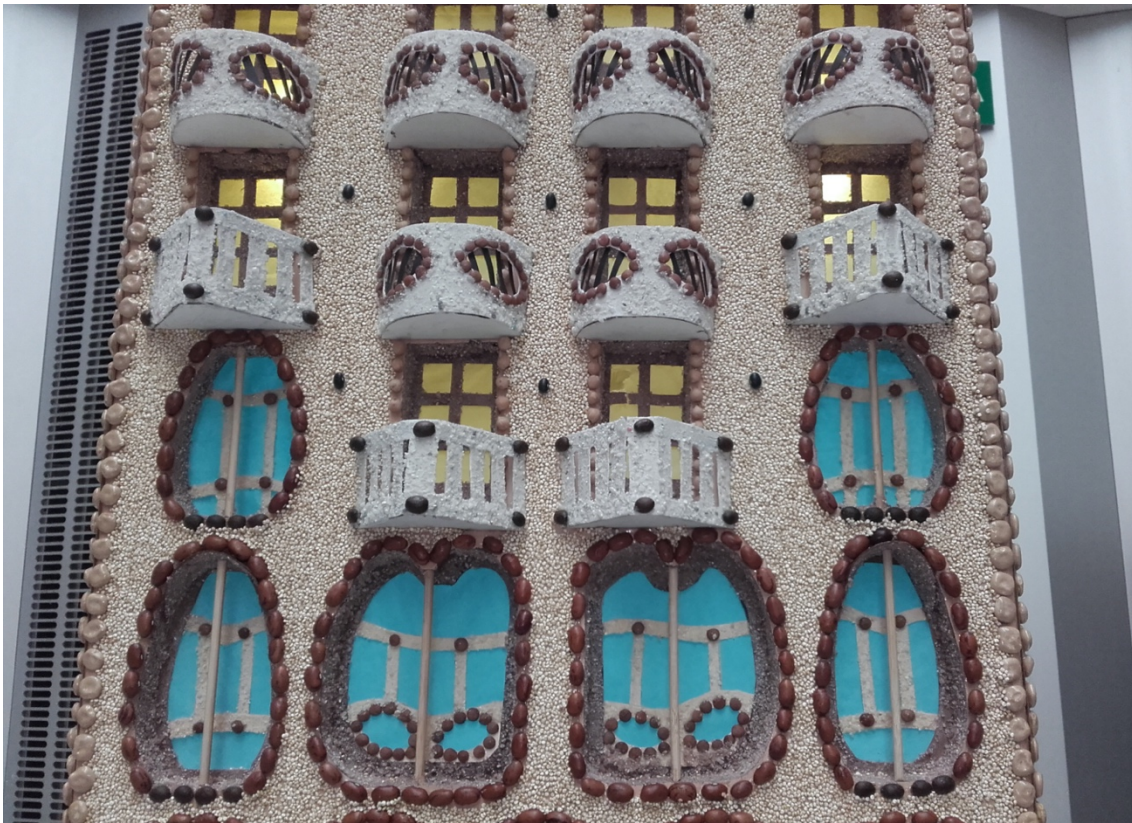

Figure 8. Example of three-dimensional grain creation. Viladecans' fair, 2019.

Chickpeas, ground rice, quinoa, lentils, and red beans are used for this creation.

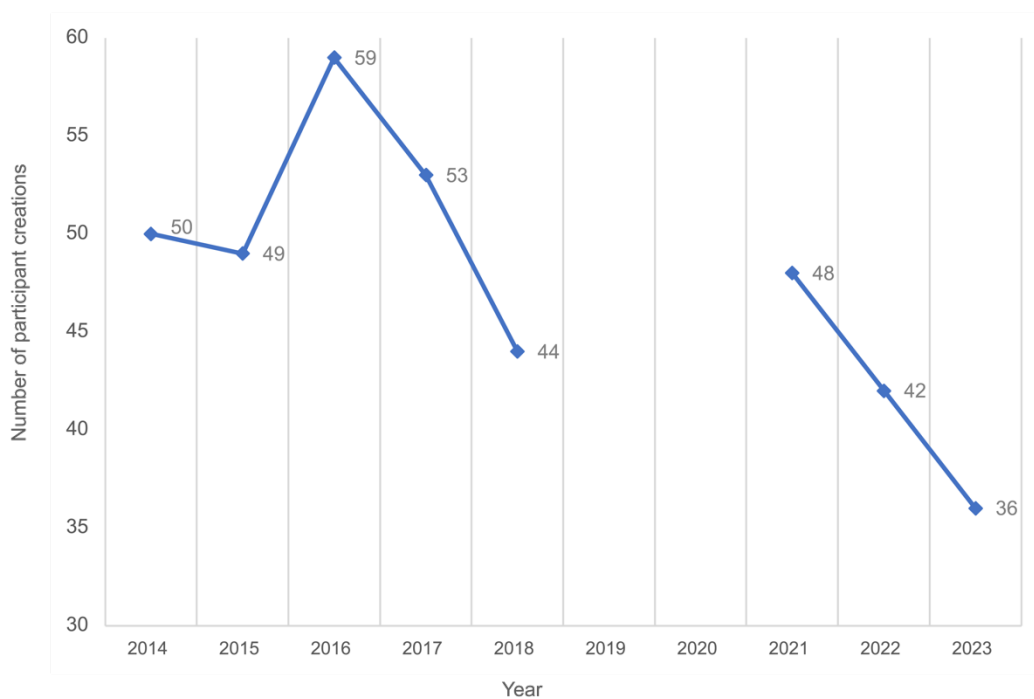

Figure 9. Number of artistic creations participating in Gavà's contest between the years 2014-2023. In 2019 and 2020, the fair did not take place due to the COVID-19 pandemic. Fonts: <https://elllobregat.com>; <https://elbruguersdigital.cat>.

557 **Table**

558

559 **Table 1.** Plant species used for artistic creations in the Baix Llobregat agricultural fairs.

Family/species	Part used	Type of creation
Actinidiaceae		
<i>Actinidia chinensis</i> Planch.	Epicarp	Fresh
Amaranthaceae		
<i>Amaranthus</i> sp.	Seed	Grain
<i>Beta vulgaris</i> L. subsp. <i>vulgaris</i> var. <i>conditiva</i>	Root	Fresh
Alef.	epidermis, leaf, stem	
<i>Chenopodium quinoa</i> Willd.	Seed	Grain
Amaryllidaceae		
<i>Allium cepa</i> L.	Cataphyll, leaf, stem	Fresh
<i>Allium porrum</i> L.	Cataphyll, leaf, root	Fresh
<i>Allium sativum</i> L.	Root, bulb epidermis	Fresh
Apiaceae		
<i>Anethum graveolens</i> L.	Seed	Grain
<i>Apium graveolens</i> L.	Leaf	Fresh
<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>sativus</i> (Hoffm.)	Root, root	Fresh, grain
Arcang.	epidermis, fruit	

<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	Fruit	Grain
<i>Pastinaca sativa</i> var. <i>hortensis</i> Ehrh.	Root	Fresh
<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Hill	Leaf	Fresh
Araliaceae		
<i>Hedera helix</i> L.	Leaf	Fresh
Asparagaceae		
<i>Asparagus acutifolius</i> L.	Turion	Fresh, grain
<i>Asparagus officinalis</i> L.	Cladode, turion	Fresh
Asteraceae		
<i>Cichorium endivia</i> L. subsp. <i>Endivia</i>	Leaf	Fresh
<i>Cichorium intybus</i> L.	Leaf	Fresh
<i>Cynara scolymus</i> L.	Inflorescence's bracts	Fresh
<i>Helianthus annuus</i> L.	Fruit	Grain
<i>Lactuca sativa</i> L.	Leaf, fruit	Fresh, grain
Brassicaceae		
<i>Brassica napus</i> L.	Root epidermis, seed	Fresh, grain
<i>Brassica oleracea</i> L. <i>oleracea</i> var. <i>botrytis</i> L.	Inflorescence	Fresh
<i>Brassica oleracea</i> L. subsp. <i>oleracea</i> var. <i>capitata</i> L.	Leaf	Fresh
<i>Raphanus raphanistrum</i> L. subsp. <i>sativus</i> (L.)	Root, seed	Fresh, grain
Domin		

Bromeliaceae

<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	Epicarp	Fresh
----------------------------------	---------	-------

Cucurbitaceae

<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsumara et Nakai	Epicarp, seed	Grain
<i>Cucumis melo</i> L. subsp. <i>Melo</i>	Seed	Fresh, grain
<i>Cucumis sativus</i> L.	Epicarp	Fresh
<i>Cucurbita maxima</i> Duch. in Lam.	Fruit, seed	Fresh, grain
<i>Cucurbita pepo</i> L. var. <i>oblonga</i> Link	Epicarp	Fresh

Fabaceae

<i>Cicer arietinum</i> L	Seed	Grain
<i>Lens culinaris</i> Medic.	Seed	Grain
<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	Seed	Grain
<i>Pisum sativum</i> L.	Seed	Fresh, grain
<i>Vicia faba</i> L.	Seed	Grain
<i>Vigna angularis</i> L.	Seed	Grain
<i>Vigna radiata</i> L.	Seed	Grain

Illiciaceae

<i>Illicium verum</i> Hook.f.	Fruit	Grain
-------------------------------	-------	-------

Juncaceae

<i>Juncus acutus</i> L.	Young leaf	Fresh
-------------------------	------------	-------

Lamiaceae

<i>Salvia hispanica</i> L.	Seed	Grain
----------------------------	------	-------

Lauraceae

<i>Laurus nobilis</i> L.	Leaf	Fresh
--------------------------	------	-------

Linaceae

<i>Linum usitatissimum</i> L.	Seed	Grain
Nictaginaceae		
<i>Bougainvillea</i> sp.	Bract	Fresh
Oleaceae		
<i>Olea europaea</i> L. subsp. <i>europaea</i> var. <i>europaea</i>	Fruit	Fresh
Papaveraceae		
<i>Papaver rhoeas</i> L.	Seed	Grain
Pedaliaceae		
<i>Sesamum indicum</i> L.	Seed	Grain
Poaceae		
<i>Arundo donax</i> L.	Stem	Fresh
<i>Hordeum murinum</i> L.	Inflorescence	Fresh
<i>Oryza sativa</i> L.	Fruit, grain crushing	Fresh, grain
<i>Panicum miliaceum</i> L.	Fruit	Grain
<i>Phalaris canariensis</i> L.	Fruit	Grain
<i>Triticum aestivum</i> L.	Inflorescence, fruit, grain crushing	Fresh, grain
<i>Zea mays</i> L.	Epicarp, style and stigma, fruit, grain crushing	Fresh, grain
<i>Zizania aquatica</i> L.	Fruit	Grain

Rosaceae

<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch	Seed	Fresh
-----------------------------------	------	-------

<i>Pyrus malus</i> L. subsp. <i>mitis</i> (Wallr.) O.Bolòs et	Epicarp	Fresh
---	---------	-------

J.Vigo

Rubiaceae

<i>Coffea arabica</i> L.	Seed	Fresh
--------------------------	------	-------

Rutaceae

<i>Citrus limon</i> (L.) Burm.	Epicarp, mesocarp, seed	Fresh, grain
--------------------------------	-------------------------------	--------------

<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck	Epicarp	Fresh
------------------------------------	---------	-------

Solanaceae

<i>Capsicum annuum</i> L.	Fruit	Fresh
---------------------------	-------	-------

<i>Solanum lycopersicum</i> L.	Fruit	Fresh
--------------------------------	-------	-------

<i>Solanum melongena</i> L.	Epicarp	Fresh
-----------------------------	---------	-------

<i>Solanum tuberosum</i> L.	Tuber epidermis	Fresh
-----------------------------	--------------------	-------

Vacciniaceae

<i>Vaccinium myrtillus</i> L.	Fruit	Fresh
-------------------------------	-------	-------

4.2. Agrobiodiversitat comercialitzada

4.2.1. Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of Baix Llobregat Agrarian Park

Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J.

Circuits de distribució d'aliments agrícoles en àrees periurbanes: contribueixen a la preservació de la biodiversitat local? El cas del Parc Agrari del Baix Llobregat

Sustainability; 16(7):2882.

DOI:10.3390/su16072882

Les regions periurbanes, especialment a la Mediterrània, s'enfronten al repte de la pèrdua de terres agrícoles a causa de la pressió urbana. Aquest estudi proposa la hipòtesi que l'anàlisi dels centres de distribució locals de productes agroalimentaris proporciona una visió de la biodiversitat agrocomercialitzada i cultivada. Utilitzant el Parc Agrari del Baix Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica) com a cas d'estudi, aquesta recerca examina les diferents tipologies de centres de distribució, tan de circuits curts com convencionals. Els resultats indiquen variacions en la diversitat de plantes, origen i estacionalitat entre els diferents centres de distribució. Els mercats de pagès exhibeixen una major diversitat intraespecífica, contribuint a la conservació de la biodiversitat agrícola local. Aquest estudi aprecia canvis temporals en els mercats de pagès, posant de manifest variacions influïdes per factors socioeconòmics i per la percepció dels agricultors envers les conseqüències del canvi climàtic. Finalment, aquesta recerca posa de relleu certes estratègies per promoure sistemes alimentaris locals periurbans sostenibles i per preservar la biodiversitat agroalimentària, oferint una visió valuosa de les dinàmiques de la cadena de distribució agroalimentària en regions agrícoles periurbanes.

Article

Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of Baix Llobregat Agrarian Park

Jon Marín ^{1,*}, Teresa Garnatje ^{2,3} and Joan Vallès ^{1,4}

¹ Laboratori de Botànica (UB)—Unitat Associada al CSIC, Facultat de Farmàcia i Ciències de l’Alimentació, Universitat de Barcelona, 08028 Barcelona, Catalonia, Spain; joanvalles@ub.edu

² Institut Botànic de Barcelona (IBB) (CSIC-CMCNB), 08038 Barcelona, Catalonia, Spain; tgarnatje@ibb.csic.es

³ Jardí Botànic Marimurtra—Fundació Carl Faust, 17300 Blanes, Catalonia, Spain

⁴ Secció de Ciències Biològiques, Institut d’Estudis Catalans, 08001 Barcelona, Catalonia, Spain

* Correspondence: jmeirin@gmail.com

Abstract: Peri-urban regions, especially in the Mediterranean, face challenges like farmland loss due to urban pressure. This study emphasizes retail stores as strategic focal points for evaluating societal, economic, and production systems. It hypothesizes that analyzing retail stores in agricultural areas provides insights into traded and cultivated agrobiodiversity. Using the Baix Llobregat Agrarian Park (Catalonia, NE Iberian Peninsula) as a case study, this research examines different food retailers from short and conventional food supply chains. Results indicate variations in plant diversity, origin, and seasonality among different retail stores. Farmers’ markets exhibit higher intraspecific diversity, contributing to local agrobiodiversity conservation. This study observes temporal changes in farmers’ markets, highlighting shifts influenced by socioeconomic factors and climate change perceptions. Finally, this research underscores certain strategies to promote sustainable peri-urban local food systems and preserve agrobiodiversity, offering valuable insights into food supply chain dynamics in peri-urban agricultural regions.

Keywords: agrobiodiversity; farmers’ market; peri-urban region; short food supply chain; Spain

Citation: Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J. Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of Baix Llobregat Agrarian Park. *Sustainability* **2024**, *16*, 2882. <https://doi.org/10.3390/su16072882>

Academic Editors: Liang Lu and Jason Winfree

Received: 7 February 2024

Revised: 20 March 2024

Accepted: 27 March 2024

Published: 29 March 2024

Copyright: © 2024 by the authors. Licensee MDPI, Basel, Switzerland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

1. Introduction

The European Environment Agency [1] has emphasized that peri-urban agricultural regions experience urbanization impacts, leading to the loss and fragmentation of farmland and threatening it. These dynamics of urban pressure are particularly pronounced in Mediterranean countries [2–4].

Urban pressure not only affects the potential productivity of agricultural areas, but also the ecosystem services associated, which provide important supporting and regulating services, such as maintenance of agrobiodiversity conservation, soil fertility, wildlife protection, cultural heritage, rural landscapes, and maintenance of recreational areas for tourism [5–10].

The European Regulation n.1305/2013 on support for rural development defines a short food supply chain (SFSC) as “a supply chain involving a limited number of economic operators, committed to cooperation, local economic development, and close geographical and social relations between producers, processors and consumers” [11]. Thus, the local dimension is certainly underlined in opposition to the globalized one typical of conventional food supply chains (CFSC) [12–14]. From the perspective of physical proximity, it is considered that a food system is more sustainable when food is produced, harvested, processed, sold, and consumed as closely as possible [15]. Particularly in peri-urban areas, the adoption of SFSC is often considered a sign of farmers adapting to their proximity to urban areas [16]. The literature on SFSC generally asserts that these farming systems are

environmentally beneficial [17–19]. However, some authors assert that, in some cases, there are no clear boundaries between SFSC and CFSC [20,21] or even hybridization of food chains [2,22].

Within a peri-urban area, agro-food retailers of both typologies coexist. The study of SFSC and, therefore, hybridization usually has the main focus on the producers [23], and there are still few studies that focus on wholesalers and retailers [22,24]. Retail stores serve as strategic focal points for evaluating society, the economy, and production systems, influencing the interconnected relationship between plants and people [25]. In addition, food retailers occupy a critical point in the food supply chain, which makes them well-positioned to encourage changes of practice across the entire agro-food system [26–28], such as the promotion of local agrobiodiversity [25,29].

Our hypothesis suggests that food retailers play a crucial role in conserving and promoting local agrobiodiversity. Specifically, we anticipate that different types of retailers, both from SFSC and conventional food supply chains (CFSC), will exhibit relevant differences in terms of plant diversity, origin of products, and seasonality. Furthermore, we anticipate that farmers' markets, as representatives of SFSC, will demonstrate greater proximity to the origin of products and higher diversity at interspecific and intraspecific levels, compared to other types of retailers. Ultimately, we expect this study to provide valuable insights into the role of food retailers in conserving and promoting local agrobiodiversity in the peri-urban region of BLAP. The main objectives are (I) to reflect the differences—in terms of plant diversity and origin—between different distribution channels in the specific area and (II) to check the potential contribution of food supply chains, specially SFSC, to the conservation of agrobiodiversity.

1.1. A Peri-Urban Agricultural Area: The Baix Llobregat Agrarian Park

The Baix Llobregat Agrarian Park (BLAP) is a local public consortium that aims to preserve and enhance territorial values. It is located in the central coast of Catalonia, in its turn situated in the NE Iberian Peninsula. It comprises 14 municipalities, and it takes part of the south of the Metropolitan Area of Barcelona, which refers to the urban agglomeration and surrounding areas connected to the city of Barcelona. BLAP comprises 2938 ha, primarily dedicated to the cultivation of vegetables and fruit trees. Within this area, there are approximately 250 agricultural holdings ranging from two to five hectares in size. BLAP is recognized as a Spanish paradigm for its conservation of agricultural activity in a heavily urbanized environment [30]. Artichoke is the most important vegetable crop (covering 8% of the area), and lettuce, tomato, cauliflower, and cucumber are other important crops [31]. It is estimated that approximately 80% of its production is distributed through the wholesale market Mercabarna (CFSC), and 20% is distributed through SFSC (Figure 1). When the economic income of farmers is observed, the percentages are reversed [32].

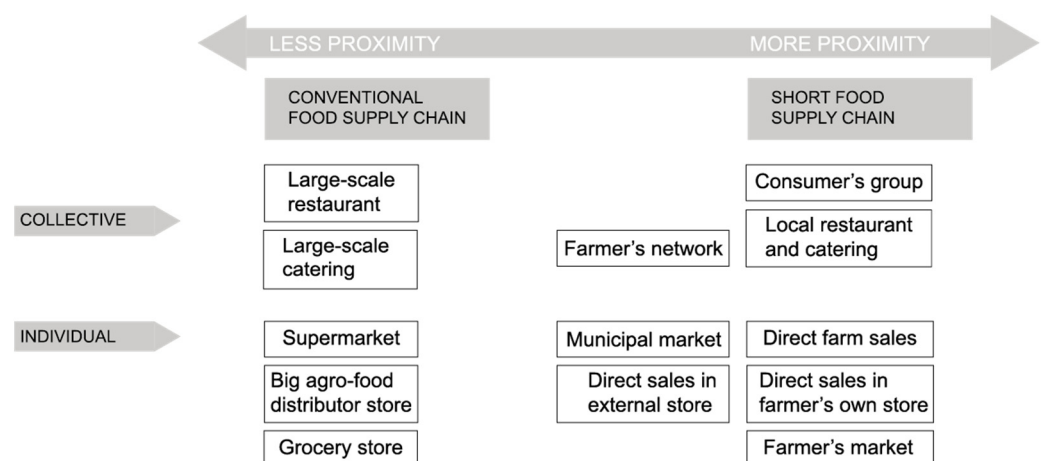

Figure 1. Food supply chain in BLAP. Note: own elaboration from [33,34].

1.2. Farmers' Markets as a Paradigm of SFSC in BLAP

Farmers' markets ("mercats de pagès" in Catalan) are one type of SFSC that provide a direct avenue for farmers to connect with consumers [17,35,36]. These markets provide local food products, as well as a sense of community, agricultural awareness, and education about the food system [37–40].

In BLAP, there are nine mobile markets that take place once a week in pre-established locations in several municipalities. In some cases, these farmers' markets are integrated within flea markets, where all kinds of products are sold (clothing, household accessories, and food products that may not necessarily be local). In other cases, farmers' markets operate independently. These two modalities differ in terms of the type of consumer, and therefore, differences in the type of product and price can also be observed. Farmers' markets are a true reflection of the cultivated agrobiodiversity of the area, as the products sold must be grown within the BLAP.

2. Materials and Methods

The present work is based on a case study conducted in 2015–2016 and 2022–2023 in BLAP. Two rounds of data collection were conducted for this research.

2.1. Study Area

The city of Viladecans has been selected as a best-representative municipality of BLAP for the present study. Viladecans is located in the region of Baix Llobregat (Catalonia, NE Iberian Peninsula), and it covers 20.40 km², of which 18% is dedicated to agriculture. The farmland in Viladecans represents 27% of the surface area of the BLAP, so it can be considered both a food-consuming and food-producing city. Viladecans has a population of 66,720 inhabitants and a population density of 3270 inhabitants/km², well above the Catalan average. This is attributed to its status as a city within the peri-urban area of Barcelona. Notably, a significant majority (80%) of the population is employed in the service sector, whereas only 0.18% work in agriculture [41].

The farmers' market of Cornellà de Llobregat has been selected to compare the data obtained with those of Viladecans. Cornellà de Llobregat is also situated in the Baix Llobregat region (Catalonia, NE Iberian Peninsula, Spain) but with different demographic features due to its greater proximity to the city of Barcelona. It encompasses an area of 22.50 km², with approximately 12% dedicated to agricultural activities. Cornellà de Llobregat is home to a population of 80,000 residents, boasting a population density of 3560 inhabitants/km², surpassing the Catalan average [41].

2.2. Field Work

In 2015–2016, field data were gathered from all agro-food retail stores in Viladecans, one of the municipalities within BLAP, which served as a prime representation. All agro-food retail stores from Viladecans (27, in total) were categorized into supermarkets (4), fruit shops (12, one of them exclusively online), grocery stores (8), municipal food markets (2), and farmers' markets (1). Short food supply chains where farmers and/or consumers are grouped, such as consumer cooperatives, were discarded due to the inexistence or difficulty of finding them in the area. Data were collected from 13 retail stores, representing all categories. Furthermore, in order to have extended information about farmers' markets in BLAP, data from the farmers' market in Cornellà de Llobregat were also included. Both farmers' market features are described below.

A second round of data collection was conducted in 2022–2023, encompassing farmers' markets in both Viladecans and Cornellà de Llobregat.

During both rounds, each retail store was surveyed five times annually to ensure a comprehensive overview for the whole year. The methodology was based on the observation of marketed products and semi-structured interviews with vendor-producers [42]. In our observations, we focused on noting the place of origin, the species, and intraspecific entities (IEs). These observations were complemented with questions to the vendors

and, in some cases, with semi-structured interviews with them. A total of 140 retail store observations and 57 interviews with the vendors were conducted (ST1). Observations consisted of conducting an inventory of agri-food commodities. Interviewees were asked about range of products, origin, cultivation methods, commercial outputs, and climate change constraints and adaptations. Prior to conducting the interviews, the researchers adhered to the ethical guidelines outlined in the International Society of Ethnobiology Code of Ethics [43] to obtain informed consent and address related ethical considerations. All information was registered and documented for subsequent analysis.

Data were collected from various taxa and IEs, encompassing all intraspecific classifications lacking a taxonomic category, such as landraces, cultivars, and variants. Identification of these intraspecific entities was established through a combination of commonly used nomenclature, cross-referencing with data provided by stallholders, and thorough literature reviews. In this context, as an example, ‘mongeta del ganxet’ and ‘mongeta perona’ are recognized as two IEs within *Phaseolus vulgaris* L. However, ‘mongeta seca’ has not been considered an IE because the collected common name refers to a physical characteristic (dry, in this illustrative case) of the most common specific form. Finally, some common names are regarded as synonymous, denoting a singular intraspecific entity based on information provided by informants or consulted literature. As an illustration, both ‘mongeta rodona’ and ‘mongeta bobi’ denote a singular intraspecific entity within *Phaseolus vulgaris*.

The number of taxa and IEs has been calculated for each type of agro-food retail store throughout the year, considering the seasonality and origin of the distributed agricultural products. The IE/taxa ratio has also been calculated, which represents the relationship between the number of IEs and the number of taxa present in each type of agro-food retail store. A comparison between farmers’ markets in 2014–2015 and 2022–2023 has also been conducted.

3. Results and Discussion

3.1. Agro-Food Retail Stores in Viladecans

In the city of Viladecans, 90% of residents have walking access to food stores offering fruits and vegetables within a distance of less than 400 m. The remaining 10% have access within the range of 400 to 800 m (Figure 2). These data align with the results of other studies conducted in European cities [44,45] and show the easy access to healthy and diverse agro-food within walking distance by Viladecans’ citizens. These data also suggest the reasonable access that residents have to locally produced food, understanding “local” as food that is “produced and sold within a given locality, including neighboring counties” [26].

3.2. Agro-Food Inventory

Agricultural products exhibit differences based on the type of stores, which are explained below. A total of 124 taxa were identified throughout the year in agro-food retail stores (Table 1). These findings align with analogous studies conducted in the Mediterranean region, such as those at the Figueres market [46]. The most prominently represented families are Rosaceae (11%), followed by Brassicaceae (8%), and Apiaceae (7%), which are botanical families known for their significant consumption within the Mediterranean region [47].

Fruit shops and online sales show the highest diversity of taxa, whereas farmers’ market and grocery stores show the lowest variety. When examining intraspecific diversity, we observe that the highest IE/taxa ratio occurs at the farmer’s market. This demonstrates the high intraspecific variability found in locally sourced products.

On produce seasonality, food retail stores with the highest percentage of species available year-round are online fruit shops (W; 65% of the products available), supermarkets (S; 54%), and fruit shops (F; 46%). Food retail stores with the lowest percentage of species available year-round are grocery stores (G; 24%) and farmer’s markets (FM; 26%). Con-

versely, food retail stores where the majority of the identified taxa appear only during a single annual season are grocery stores (G; 36%) and farmers' markets (FM; 32%) (Figure 3).

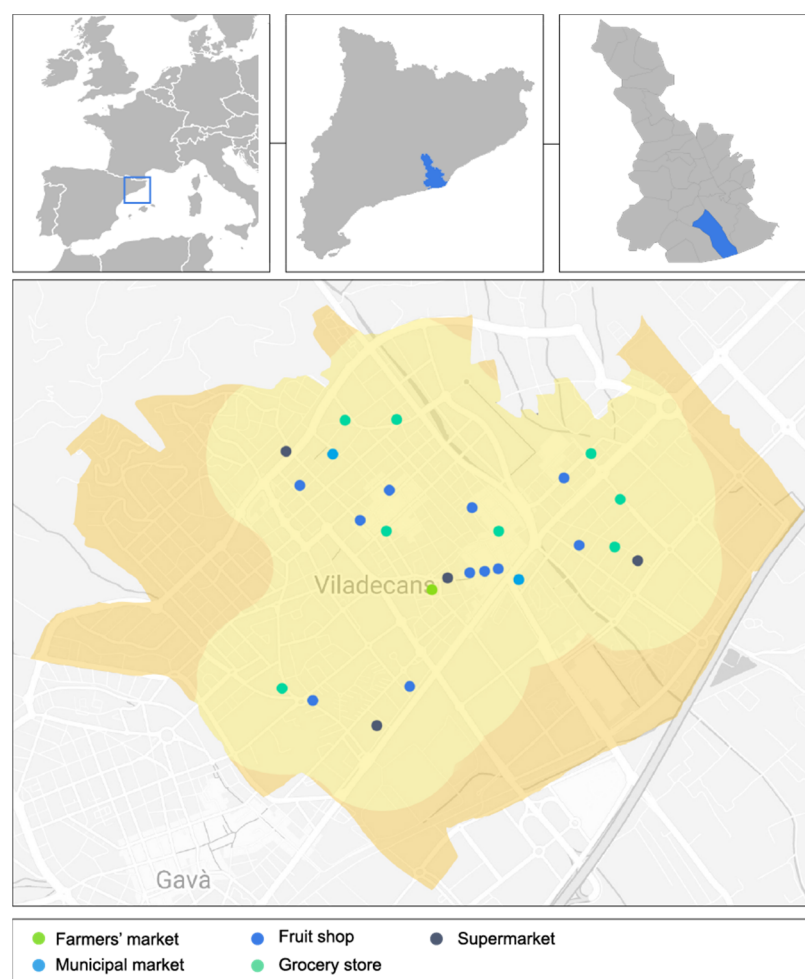

Figure 2. Map of the different agro-food stores within the study area. The light yellow represents residents who live within 400 m of a food store with fruits and vegetables, and dark yellow those who live within 400–800 m of these food stores.

Table 1. Number of taxa and intraspecific entities (IEs) and IE/taxa ratio regarding type of agro-food retail store in Viladecans (2015–2016).

Food Retail Store	Taxa	IE	IE/Taxa Ratio
Supermarket	81	60	0.74
Fruit shop	96	82	0.85
Municipal market	76	44	0.58
Online sales	99	64	0.64
Grocery store	58	32	0.55
Farmers' market	53	66	1.24

The presence of seasonality indicates that local crops are synchronized with the natural cycle of the region. This means that the timing of planting, growth, and harvest aligns with the specific seasons characteristic of the area. The observation of seasonality reflects the adaptation of agricultural activities to the climatic conditions and environmental factors unique to that particular region. These crops are predominantly found in SFSC, such as

farmers' markets. They not only hold cultural significance but also contribute to dietary diversity and the preservation of agricultural biodiversity [48]. Within CFSC, perishability and seasonality represent two crucial attributes that create a challenging imbalance between supply and demand [49,50]. The consistent availability of products throughout the year in food retail stores signifies the globalization of the food supply and the application of technologies to maintain supply during periods of restricted local production.

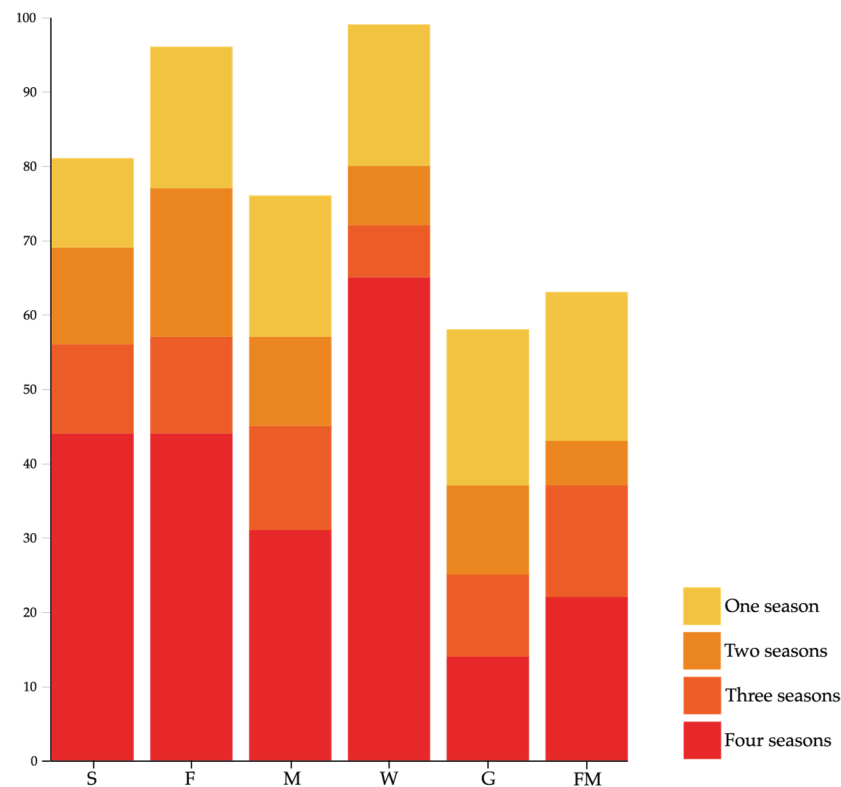

Figure 3. Number of taxa per type of food retail store and their seasonality. S: supermarket; F: fruit shop; M: municipal market; W: online sales; G: grocery store; FM: farmers' market. Colors represent number of taxa found per season.

The origin of the taxa varies among food retail stores (Figure 4). Market access for local food products is available to all types of retail stores. However, supermarkets have fewer locally sourced species (6%) due to their limited contacts with local food producers [26]. Conversely, farmers' markets show a notably high proportion of locally sourced species (98%), representing the paradigm of short food supply chains in the region [33,34] (Figure 5). Local grocery stores, fruit shops, and municipal markets distribute 31–38% of local agricultural products in relation to the total distributed. These retail stores combine conventional food suppliers and short food suppliers in a balanced proportion, what some authors describe as “hybridization of food supply chains” [2,22]. Unlike other studies such as Feenstra & Hardesty [51] or Forsman [52], retailers do not use value-added local food products to differentiate themselves from other retail stores. The interviews suggest that these retailers purchase locally as a result of their direct connections with local farmers, which are often driven by familial ties, friendships, or long-standing relationships of trust with local producers. Further research is warranted to determine if this is a typical characteristics of peri-urban agricultural areas.

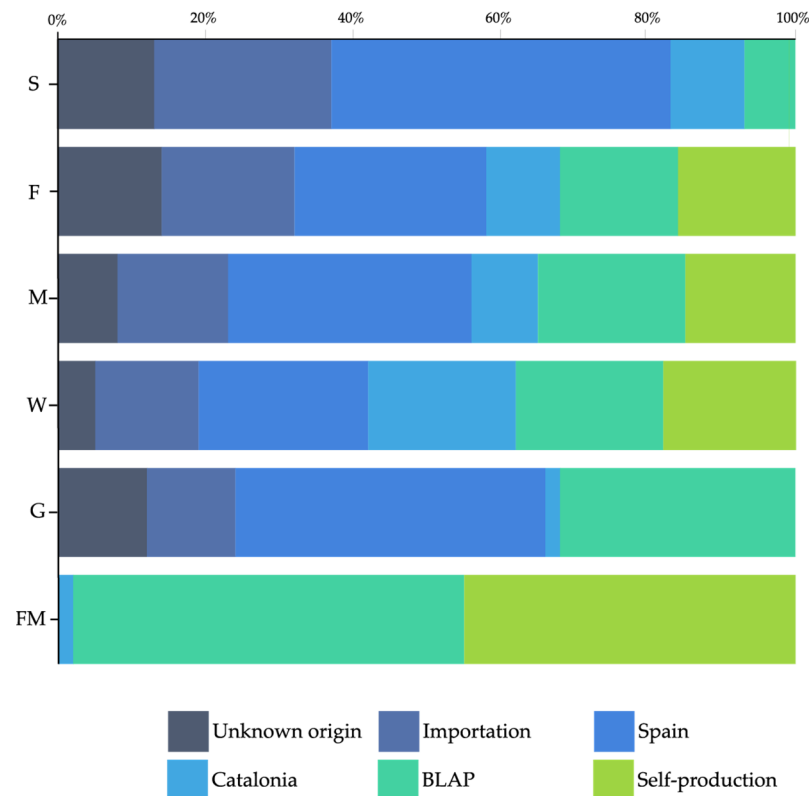

Figure 4. Percentage of taxon regarding provenance. S: supermarket; F: fruit shop; M: municipal market; W: online sales; G: grocery store; FM: farmers' market.

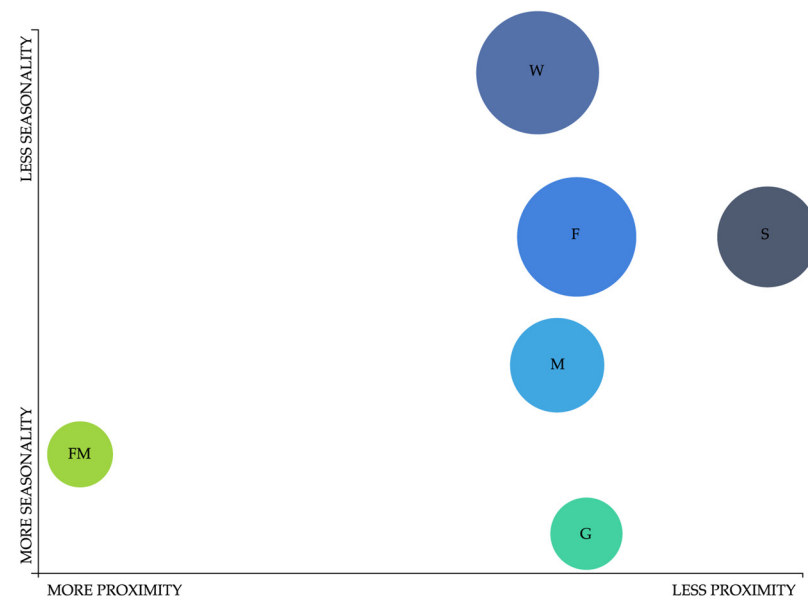

Figure 5. Diagram illustrating the relationship between proximity and seasonality in distribution centers. The size of each circle corresponds to the number of taxa. S: supermarket; F: fruit shop; M: municipal market; W: online sales; G: grocery store; FM: farmers' market.

About intraspecific diversity, 106 races were found. Farmers' markets are the food retail stores where there is greater intraspecific diversity, especially of Solanaceae and Fabaceae. These data resemble findings from other studies in the Mediterranean region [46,53] and other areas [25,54]. The ratio between variants and species peaks within farmers' markets (Table 1). This suggests that plant diversity thrives more at the intraspecific level rather

than at the species taxonomy level. The presence of a wide range of variants in the farmers' markets is an indicator of the richness of agrobiodiversity in the region [25,55]. Driven by consumer demand for natural, local, innovative, and high-quality agricultural products, farmers' markets contribute to the conservation of local agrobiodiversity [19,48,56]. Furthermore, through SFSC, they establish a direct link with consumers, fostering innovation and experimentation for the cultivation of new races in their home gardens [9].

3.3. Temporal Changes in Farmers' Markets

In order to establish a comparative analysis over time of agrobiodiversity in regional farmers' markets, two types of markets were studied in 2015 and 2023.

Viladecans farmers' market takes place on a weekday market, whereas Cornellà farmers' market takes place on Sundays in a central park. Viladecans' audience tends to be residents, usually homemakers, who are looking for affordable and quality products, whereas Cornellà's audience comes from nearby municipalities, such as Barcelona, and is looking to spend a leisurely morning. Those users make more impulsive goods purchases and, as a result, stallholders offer a greater number of agricultural products—reflected in a higher specific and intraspecific diversity—and they are generally priced higher than in Viladecans.

Stallholders in Viladecans were reduced to 50% between 2015–2016 and 2022–2023 (from four to two), whereas five stallholders were established in Cornellà farmers' market in 2015–2016, as well as in 2022–2023. Each farmers' market has a particular context that influences producer and consumer motivations and perspectives [57–60], but, in this case, both are part of the AFN of the BLAP and, thus, have evolved in parallel over the past eight years from the agrobiodiversity perspective.

A total of 68 taxa were found in 2015–2016, whereas 78 taxa were found in 2022–2023. Concerning seasonality, the number of taxa that appear only during a single annual season decreases from 35% to 27%. On the contrary, the number of taxa available year-round increases over time from 37% to 45% (Figure 6). Some taxa, such as *Brassica oleracea* subsp. *oleracea* var. *botrytis*, *Brassica oleracea* subsp. *oleracea* var. *capitata*, *Cucurbita maxima*, *Lactuca sativa*, and *Solanum lycopersicum*, are available year-round with different variants throughout the seasons. For example, 'tomàquet d'esquena verda' is just found in summer time, whereas 'tomàquet cebrino' is just found in winter time, being both of them variants of *Solanum lycopersicum*.

Regarding provenance, 97% of the products in the farmers' markets were sourced from the BLAP in 2015–2016. However, in 2022–2023, this percentage decreases to 78% (in Viladecans farmers' market) and to 70% (in Cornellà farmers' market). Stallholders increase the presence of products from other regions (primarily from the rest of Catalonia and Spain) to diversify the range of products offered (Figure 7).

Due to the distinctive nature of farmers' markets, characterized by stallholders who are local farmers themselves, we can confidently attribute the observed variations over time to the dynamic evolution of agrobiodiversity cultivated in the Baix Llobregat region during the study period. These differences between periods are attributable to multiple and interrelated causes. They mostly refer to socioeconomic factors, such as agricultural industrialization and commoditization, search for low price, or adjustment to demand [61–64]. Changes also refer to perceived impacts of climate change by farmers, such as other studies affirm [65–67]. Some of the stallholders/farmers interviewed referred to this point in the following terms: "the apples did not last long due to the climate" (informant ID5), "all the cabbages died due to the high temperature" (informant ID1), "some landraces have poor resistance, they are poor adapted to climate change, and experience high losses" (informant ID21). However, to confirm the impacts of climate change on crop variation, in-depth studies would be necessary.

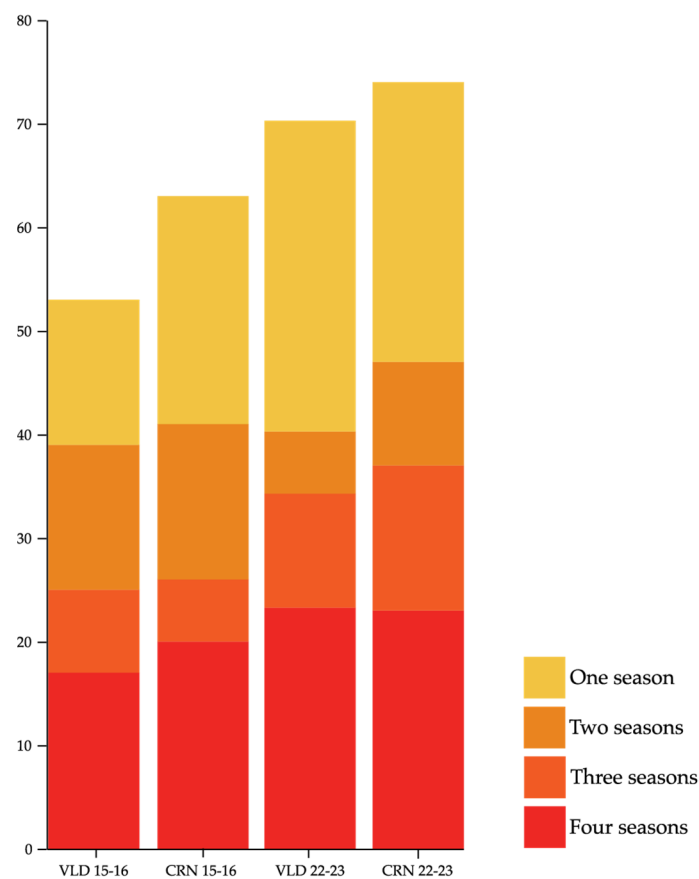

Figure 6. Number of taxa per farmers' market in 2015–2016 and 2022–2023. VLD 15-16: Viladecans farmers' market 2015–2016; CRN 15-16: Cornellà farmers' market 2015–2016; VLD 22-23: Viladecans farmers' market 2022–2023; CRN 22-23: Cornellà farmers' market 2022–2023. Colors represent number of taxa found per season.

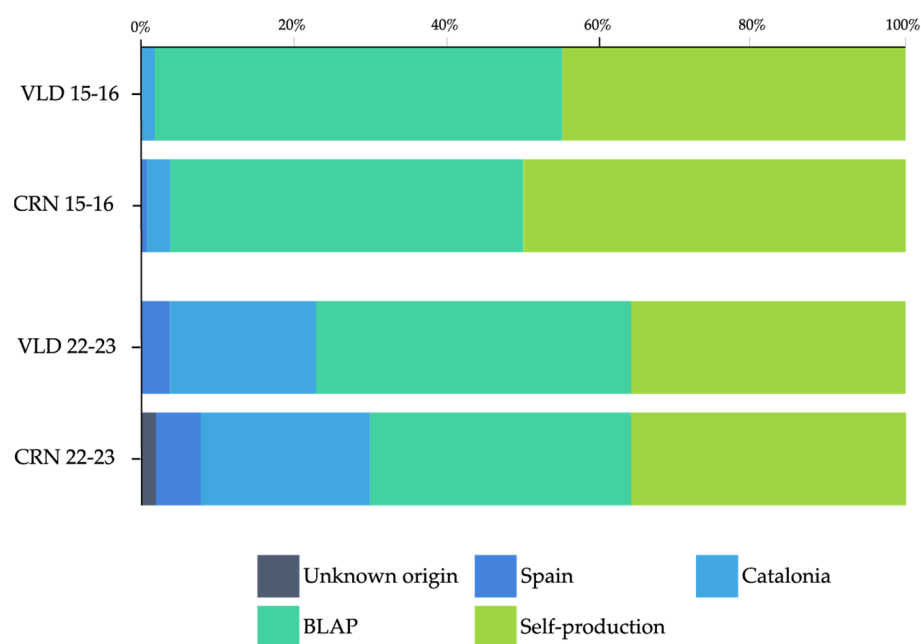

Figure 7. Percentage of taxa regarding provenance. VLD 15-16: Viladecans farmers' market 2015–2016; CRN 1516: Cornellà farmers' market 2015–2016; VLD 22-23: Viladecans farmers' market 2022–2023; CRN 22-23: Cornellà farmers' market 2022–2023.

The development of SFSC is recognized as socially progressive, contributing to the sustainability of cities and regions [68,69]. Additionally, SFSC serve as reservoirs of agrobiodiversity, preventing market homogenization and the dominance of long-distance products from external regions, which is associated with the loss of crop diversity [70]. Nevertheless, the increase in non-local products in farmers' markets could impact local agrobiodiversity. Theoretically, only products grown within the BLAP are allowed for sale. Therefore, we believe stricter enforcement of this regulation is necessary to protect the original features of BLAP farmers' markets. Additionally, we advocate for technical, commercial, and promotional support for farmers/stallholders to empower local food commodities and, consequently, local agrobiodiversity. This support was outlined in the BLAP Management Plan, developed by the public administration and approved in 2002 [71]. Among these strategic support actions was the creation of product identity through self-regulated labeling for BLAP-produced food commodities (FRESC labeling), as well as the design of a website informing consumers about BLAP farmers' goods, their locations, and where products are sold (www.elcampacasa.com, currently inactive). Unfortunately, over the past two decades, the goals of the plan have progressively become less ambitious [31].

3.4. Intraspecific Divergences

Regarding intraspecific diversity, the IE/taxa ratio in farmers' markets is high in all the cases studied (Table 2), compared to the rest of the types of food retail stores, showing the importance of SFSC in enhancing the conservation of local agrobiodiversity, as discussed above.

Table 2. Differences in the ratio IE/taxa observed between farmers' markets and time periods.

Farmers' Market	IE/Taxa Ratio 2015–2016	IE/Taxa Ratio 2022–2023
Viladecans	1.24	1.01
Cornellà de Llobregat	1.08	1.23

Nevertheless, differences between IEs in some species are observed between 2015–2016 and 2022–2023. For instance, in cabbages and tomatoes, some intraspecific entities disappear from the market, and new ones become available in that period of time.

When comparing IEs found in farmers' markets and variants mentioned by informants in previous ethnobotanical research in the studied area [72], some interesting results appear. When we look at species with greater IEs (Figure 8), we observe that only 50% of the IEs appear in current farmers' markets, remaining the other 50% not marketed (and, therefore, not produced). There is an observed loss of this richness today stemming from multiple causes, such as lower yields, inferior pest and disease resistance, and poorer postharvest shelf life in comparison with modern variants [73,74]. Even iconic local variants, such as Prat artichoke (in Catalan, carxofa Prat, a landrace bearing the name of a city located in the BLAP, el Prat de Llobregat), are gradually being replaced by more productive variants [75].

Paradoxically, some studies confirm the increasing interest in food quality, food trustworthiness, and an appreciation of food socio-cultural traditions by consumers [31,76]. This fact should encourage farmers/stallholders to adapt to market demand driven by the empowerment of traditional crops' variants because they are a source of value-added foods intrinsically associated with local production [77]. The traditional landraces and cultivars are considered neglected and underutilized crop species (NUS) [78], because they have gradually ceased to be used in agriculture. Nevertheless, these crops contribute to the diversification of a global food system, and they are important for food security, nutrition, and sustainable agriculture [79–81]. Although further research is needed to measure the actual impact of this strategy, studies such as those conducted by Casals et al. [76], Paül & Araújo [82], or BRAAVA project [83] suggest that it could be a promising approach to enhance both local agrobiodiversity and the competitiveness of farmers in BLAP. Given that farmers' markets serve as the direct channel between the farmer and the end consumer,

they can serve as an exceptional testing ground to firsthand understand which varieties may perform best in the market. Innovations in crops that may arise from farmers' markets can quickly scale up to other supply chains due to the hybridization occurring in these peri-urban agricultural areas, projecting cultivated biodiversity throughout the local food system.

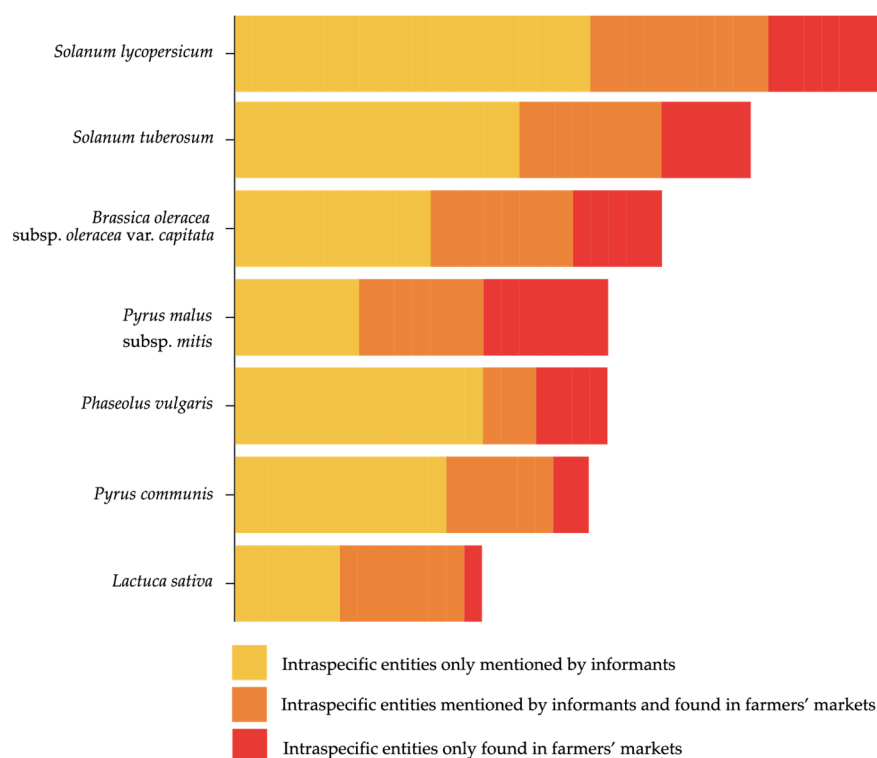

Figure 8. Number of IEs found in the markets compared with those mentioned by informants in previous research.

4. Conclusions

Distribution plays a fundamental role in local food systems, as it not only involves the trade of food but also shapes consumption habits, societal values, and the landscape. In peri-urban agricultural areas like BLAP, local citizens have convenient access to local agro-food products. However, the different food retail stores coexisting in the area differ in terms of the agrobiodiversity, number of taxa, IEs, origin, and seasonality of vegetable goods.

Thus, it is observed that a greater number of taxa are found in CFSC. However, in this case, agro-food commodities tend to homogenize throughout the year and fail to represent local agro-biodiversity due to their multiple provenances. Nonetheless, fruit shops, grocery stores, and municipal markets function as mixed food supply chains, as one-third of the products sold are locally sourced. This aligns with results derived from other studies [2,21] and highlights the potential for an intriguing supply chain model to deliver locally sourced products to consumers in peri-urban agricultural areas, where both production and high demand for agro-foods occur simultaneously.

Farmers' markets, as representatives of SFSC, typically exhibit a limited number of taxa, higher seasonality, and proximity to the origin of marketed vegetables, faithfully reflecting the botanical diversity of the region by exclusively featuring locally cultivated taxa. Nevertheless, there has been a gradual increase in non-local products, resulting in a higher number of taxa and reduced product seasonality. This shift is influenced by socioeconomic factors and perceived impacts of climate change by farmers.

Furthermore, the greatest intraspecific diversity has been observed in the farmers' markets, indicating the agrobiological diversity resulting from traditional agroecological knowledge in the region. Considering this, it becomes evident the strong relationship

between local variants and alternative food systems, as affirmed by other studies [84,85], and how they better contribute to the conservation of local agrobiodiversity, as well as farmland preservation and ecosystem services procurement, which are indirect impacts of SFSC and warrant further investigation.

Despite these findings, the promotion of local agrobiodiversity could be enhanced if farmers, supported by demand, prioritize traditional crop variants. This would facilitate the preservation and appreciation of local agrobiodiversity, thereby enhancing the value of the entire local food system.

Supplementary Materials: The following supporting information can be downloaded at: <https://www.mdpi.com/article/10.3390/su16072882/s1>, Table S1: list of retail store observations and interviewees; Table S2: list of taxa found in food retail stores.

Author Contributions: The three authors designed the research. The first author, J.M., collected the data, analyzed the results, and wrote the draft and final manuscript. T.G. and J.V. supervised the work and participated in commenting/suggestions on the write-up. All authors have read and agreed to the published version of the manuscript.

Funding: This research was partially funded by the Catalan government (2021SGR00315 and CLT051-OPEI) and the Institut d'Estudis Catalans (PRO2023-S02-VALLES).

Institutional Review Board Statement: This study was conducted in accordance with the Ethical Principle of the Society of Ethnobiology [43].

Informed Consent Statement: Informed consent was obtained from all subjects involved in the study.

Data Availability Statement: The original contributions presented in the study are included in the article/Supplementary Material. Further inquiries can be directed to the corresponding author(s).

Acknowledgments: We thank our informants, who generously shared with us their knowledge.

Conflicts of Interest: The authors declare no conflicts of interest.

Abbreviations

BLAP	Baix Llobregat Agrarian Park
CRN	Cornellà de Llobregat
CFSC	conventional food supply chain
IE	intraspecific entity
F	fruit shop
FM	farmers' market
G	grocery store
M	municipal market
NUS	neglected and underutilized crop species
S	supermarket
SFSC	short food supply chain
VLD	Viladecans
W	online fruit shop

References

1. European Environment Agency (EEA). The European Environment State and Outlook. Land Use. 2010. Available online: <http://www.eea.europa.eu/soer/europe/landuse> (accessed on 3 March 2023).
2. Filippini, R.; Marraccini, E.; Houdart, M.; Bonari, E.; Lardon, S. Food production for the city: Hybridization of farmers' strategies between alternative and conventional food chains. *Agroecol. Sustain. Food Syst.* **2016**, *40*, 1058–1084. [CrossRef]
3. Marraccini, E.; Lardon, S.; Loudiyi, S.; Giacchè, G.; Bonari, E. Durabilité de l'agriculture dans les territoires périurbains méditerranéens: Enjeux et projets agriurbains dans la région de Pise (Toscane, Italie). *Cah. Agric.* **2013**, *22*, 517–525.
4. Yacamán, C.; Zazo, A. (Eds.) *El Parque Agrario: Una Figura de Transición Hacia Nuevos Modelos de Gobernanza Territorial y Alimentaria*; Heliconia S. Coop: Madrid, Spain, 2015.
5. Calvet-Mir, L.; Gómez-Baggethun, E.; Reyes-García, V. Beyond food production: Ecosystem services provided by home gardens. A case study in Vall Fosca, Catalan Pyrenees, Northeastern Spain. *Ecol. Econ.* **2012**, *74*, 153–160. [CrossRef]

6. Gras, A.; Serrasolses, G.; Vallès, J.; Garnatje, T. Traditional knowledge in semi-rural close to industrial areas: Ethnobotanical studies in western Gironès (Catalonia, Iberian Peninsula). *J. Ethnobiol. Ethnomed.* **2019**, *15*, 19. [\[CrossRef\]](#) [\[PubMed\]](#)
7. Filippini, R.; Marraccini, S.; Lardon, S. Contribution of periurban farming systems to local food systems: A systemic innovation perspective. *Bio-Based Appl. Econ.* **2021**, *10*, 19–34. [\[CrossRef\]](#)
8. Jackson, L.; Pascual, U.; Hodgkin, T. Utilizing and Conserving Agrobiodiversity in Agricultural Landscapes. *Agric. Ecosyst. Environ.* **2007**, *121*, 196–210. [\[CrossRef\]](#)
9. Pochettino, M.; Hurrell, J.; Lema, V. Local Botanical Knowledge and Agrobiodiversity: Homegardens at Rural and Periurban Contexts in Argentina. In *Horticulture*; Maldonado, L., Ed.; InTech Open: Rijeka, Croatia, 2012; pp. 105–132.
10. Swinton, S.; Lupi, F.; Robertson, P.; Hamilton, S. Ecosystem services and agriculture: Cultivating agricultural ecosystems for diverse benefits. *Ecol. Econ.* **2007**, *64*, 245–252. [\[CrossRef\]](#)
11. European Parliament. Regulation (EU) n. 1305/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on Support for Rural Development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and Repealing Council Regulation (EC) N.1698/2005; European Parliament: Brussels, Belgium, 2013.
12. Marsden, T.; Banks, J.; Bristow, G. Food Supply Chain Approaches: Exploring their Role in Rural Development. *Sociol. Rural.* **2020**, *40*, 424–438. [\[CrossRef\]](#)
13. Riveros, A.; Boucher, F. Canastas Territoriales de Bienes y Servicios (CTBYS) y Circuitos Cortos de Comercialización (CCC): Contribuciones a la dinamización económica a partir de dos casos de estudio de SIAL en América Latina. In *Red SIAL México Diez Años de Contribución a los Estudios de los Sistemas Agroalimentarios Localizados*; Red SIAL México: Mexico City, Mexico, 2019; pp. 109–126.
14. Evola, R.S.; Giovanni, P.; Varese, E.; Bonadonna, A.; Vesce, E. Short Food Supply Chains in Europe: Scientific Research Directions. *Sustainability* **2022**, *14*, 3602. [\[CrossRef\]](#)
15. Jarosz, L. The city in the country: Growing alternative food networks in Metropolitan areas. *J. Rural Stud.* **2008**, *24*, 231–244. [\[CrossRef\]](#)
16. Lamine, C.; Perrot, N. Les AMAP: Un Nouveau Pacte Entre Producteurs et Consommateurs? Michel, Y., Ed.; 2008. Available online: http://www.souffledor.fr/igc/fichier/SO/souffledor_bou/produit/EXTRAIT%20les%20AMAP%20introduction.pdf (accessed on 12 April 2023).
17. Renting, H.; Marsden, T.K.; Banks, J. Understanding alternative food networks: Exploring the role of short food supply chains in rural development. *Environ. Plan. A* **2003**, *35*, 393–411. [\[CrossRef\]](#)
18. Cleveland, D.; Carruth, A.; Mazaroli, D. Operationalizing local food: Goals, actions, and indicators for alternative food systems. *Agric. Hum. Value* **2014**, *32*, 281–297. [\[CrossRef\]](#)
19. Simoncini, R. Introducing territorial and historical contexts and critical thresholds in the analysis of conservation of agrobiodiversity by alternative food networks, in Tuscany, Italy. *Land Use Policy* **2015**, *42*, 355–366. [\[CrossRef\]](#)
20. Grivins, M.; Tisenkopfs, T. A discursive analysis of oppositional interpretations of the agro-food system: A case study of Latvia. *J. Rural Stud.* **2015**, *39*, 111–121. [\[CrossRef\]](#)
21. Sonnino, R.; Marsden, T. Beyond the divide: Rethinking relationships between alternative and conventional food networks in Europe. *J. Econ. Geogr.* **2006**, *6*, 181–199. [\[CrossRef\]](#)
22. Ilbery, B.; Maye, D. Retailing local food in the Scottish-English borders: A supply chain perspective. *Geoforum* **2006**, *37*, 352–367. [\[CrossRef\]](#)
23. Villatoro-Hernández, J.; Vidal-Álvarez, M.; Vázquez Elorza, A. Evolución y tendencias de la investigación científica en circuitos cortos de comercialización: Análisis bibliométrico internacional. *Agric. Soc. Desarro.* **2023**, *20*, 5. [\[CrossRef\]](#)
24. Billion, C. Rôle des Acteurs du Commerce et de la Distribution dans les Processus de Gouvernance Alimentaire Territoriale. Ph.D. Thesis, Université Clermont Auvergne, Clermont-Ferrand, France, 2018.
25. Gemmill-Herren, B.; Jaiswal, D.; Heindorf, C.; Com, C.; van't Hooft, A.; Reyes-Agüero, J.A. Local Markets: Agrobiodiversity Reservoirs and Access Points for Farmers' Plant Propagation Materials. *Front. Sustain. Food Syst.* **2021**, *5*, 597822. [\[CrossRef\]](#)
26. Abatekassa, G.; Peterson, C. Market Access for Local Food through the Conventional Food Supply Chain. *Int. Food Agribus. Manag. Rev.* **2011**, *14*, 63–82.
27. Macfadyen, S.; Tylianakis, J.; Letourneau, D.; Benton, T.; Tittonell, P.A.; Perring, M.; Gómez-Creutzberg, C.; Baldi, A.; Holland, J.; Broadhurst, L.; et al. The role of food retailers in improving resilience in global food supply. *Glob. Food Secur.* **2016**, *7*, 1–8. [\[CrossRef\]](#)
28. Vias, A.C. Bigger stores, more stores, or no stores: Paths of retail restructuring in rural America. *J. Rural Stud.* **2004**, *20*, 303–318. [\[CrossRef\]](#)
29. Oehen, B.; Meier, C.; Holzherr, P.; Förtser, I. Strategies to valorise agrobiodiversity. In *Book of Abstracts: 13th European International Farming Systems Association (IFSA) Symposium, Farming Systems: Facing Uncertainties and Enhancing Opportunities, Chania, Greece, 1–5 July 2018*; ISFA: Lyon, France, 2018; pp. 1–11.
30. Zazo, A.; Hernández, A. El parque agrario. Preservación de la actividad agraria en espacios periurbanos. El caso del Bajo Llobregat. In *Proceedings of the CONAMA 10: Congreso Nacional de Medio Ambiente, Madrid, Spain, 22–26 November 2010*.
31. Paül, V.; Haslam McKenzie, F. Peri-urban farmland conservation and development of alternative food networks: Insights from a case-study area in metropolitan Barcelona (Catalonia, Spain). *Land Use Policy* **2013**, *30*, 94–105. [\[CrossRef\]](#)
32. Soler, C. (Ed.) Mercats municipals. Una eina de potenciació del camp? *Rev. Soberania Aliment. Biodivers. Cult.* **2013**, *2013*, 54.

33. Binimelis, R.; Descombes, C. *Comercialització en Circuits Curts. Identificació i Tipologia*; Escola Agrària de Manresa: Manresa, Spain, 2010.
34. Francès-Tudel, G. Circuits curts de comercialització per a l'agricultura metropolitana i ecològica: El cas del parc agrari del Baix Llobregat. *Quad. Agrar.* **2018**, *44*, 69–91.
35. Brown, C.; Miller, S. The impacts of local markets: A review of research on farmers markets and community supported agriculture (CSA). *Am. J. Agric. Econ.* **2008**, *90*, 1296–1302. [\[CrossRef\]](#)
36. Trobe, H.L. Farmers' markets: Consuming local rural produce. *Int. J. Consum. Stud.* **2001**, *25*, 181–192. [\[CrossRef\]](#)
37. Lyson, T.A.; Gillespie, G.W.; Hilchey, D. Farmers' markets and the local community: Bridging the formal and informal economy. *Am. J. Altern. Agric.* **1995**, *10*, 108–112. [\[CrossRef\]](#)
38. Gillespie, G.; Hilchey, D.; Hinrichs, C.C.; Feenstra, G.W. Farmers' markets as keystones in rebuilding local and regional food systems. In *Remaking the North American Food System: Strategies for Sustainability*; Hinrichs, C.C., Lyson, T.A., Eds.; University of Nebraska Press: Lincoln, NE, USA, 2007; pp. 65–83.
39. Robinson, J.M.; Hartenfeld, J. *The Farmers' Market Book: Growing Food, Cultivating Community*; Indiana University Press: Bloomington, IN, USA, 2007.
40. Feagan, R.B.; Morris, D. Consumer quest for embeddedness: A case study of the Brantford farmers' market. *Int. J. Consum. Stud.* **2009**, *33*, 235–243. [\[CrossRef\]](#)
41. Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Available online: <https://idescat.net> (accessed on 21 March 2023).
42. Silva, H.; Luiz, R.; Marangon, L.; Ramos, M.; Santos, L.; Albuquerque, U. Evaluating different methods used in ethnobotanical and ecological studies to record plant biodiversity. *J. Ethnobiol. Ethnomed.* **2014**, *10*, 48. [\[CrossRef\]](#)
43. International Society of Ethnobiology. International Society of Ethnobiology Code of Ethics. 2008. Available online: <https://ethnobiology.net/code-of-ethics> (accessed on 19 April 2023).
44. Díez, J.; Bilal, U.; Cebrecos, A.; Buczynski, A.; Lawrence, R.; Glass, T.; Escobar, F.; Gittelsohn, J.; Franco, M. Understanding differences in the local food environment across countries: A case study in Madrid (Spain) and Baltimore (USA). *Prev. Med.* **2016**, *89*, 237–244. [\[CrossRef\]](#)
45. Macdonald, L.; Ellaway, A.; Ball, K.; Macintyre, S. Is proximity to a food retail store associated with diet and BMI in Glasgow, Scotland? *BMC Public Health* **2011**, *11*, 464. [\[CrossRef\]](#)
46. Parada, M.; Vallès, J. Figueres, natura i cultura. In *Una Aproximació Etnobotànica*; Ajuntament de Figueres: Figueres, Spain, 2015.
47. Heinrich, M.; Müller, W.E.; Galli, C. (Eds.) *Local Mediterranean Food Plants and Nutraceuticals*; Karger Medical and Scientific Publishers: Basel, Switzerland, 2006; Volume 59.
48. Pinna, S. The Role of Alternative Food Networks in Agricultural Landscape Conservation: Some Evidence from Italy and Spain. Ph.D. Thesis, Università degli Studi di Cagliari, Cagliari, Italy, 2017.
49. Ge, H.; Canning, P.; Goetz, S.; Perez, A. Effects of Scale Economies and Production Seasonality on Optimal Hub Locations: The Case of Regional Fresh Produce Aggregation. *Agric. Econ.* **2017**, *49*, 157–169. [\[CrossRef\]](#)
50. Orjuela, J.; Orejuela-Cabrera, J.; Jaimes, W. Logistics network configuration for seasonal perishable food supply chains. *J. Ind. Eng. Manag.* **2021**, *14*, 135. [\[CrossRef\]](#)
51. Feenstra, G.; Hardesty, S. Values-Based Supply Chains as a Strategy for Supporting Small and Mid-Scale Producers in the United States. *Agriculture* **2016**, *6*, 39. [\[CrossRef\]](#)
52. Forsman, S.; Paananen, J. Customer Value Creation in the Short Food Supply Chain: Theoretical Aspects and Explorative Findings. In *Paradoxes in Food Chains and Networks*; Wageningen Academic: Wageningen, The Netherlands, 2002. [\[CrossRef\]](#)
53. Canella, M.; Ardenghi, N.; Müller, J.; Rossi, G.; Guzzon, F. An updated checklist of plant agro-biodiversity of northern Italy. *Genet. Resour. Crop Evol.* **2022**, *69*, 2159–2178. [\[CrossRef\]](#)
54. Heindorf, C.; Reyes-Agüero, J.A.; van't Hooft, A.; Fortanelli-Martínez, J. Inter- and intraspecific edible plant diversity of the tének milpa fields in Mexico. *Econ. Bot.* **2019**, *73*, 489–504. [\[CrossRef\]](#)
55. Galluzzi, G.; Eyzaguirre, P.; Negri, V. Home Gardens: Neglected Hotspots of Agro-Biodiversity and Cultural Diversity. *Biodivers. Conserv.* **2010**, *19*, 3635–3654. [\[CrossRef\]](#)
56. Jacobs, N.; Clément, C.; Frison, E. From uniformity to diversity: The potential of agroecology to transform food systems. In *Biodiversity, Food and Nutrition*, 1st ed.; Routledge: London, UK, 2020.
57. Alonso, A.D.; O'Neill, M.A. A comparative study of farmers' markets visitors need and wants: The case of Alabama. *Int. J. Consum. Stud.* **2011**, *35*, 290–299. [\[CrossRef\]](#)
58. Bavorova, M.; Unay-Gailhard, I.; Lehberger, M. Who buys from farmers' markets and farm shops: The case of Germany. *Int. J. Consum. Stud.* **2015**, *40*, 107–114. [\[CrossRef\]](#)
59. Garner, B.; Ayala, C. Consumer supply-chain demands and challenges at farmer's markets. *Br. Food J.* **2018**, *120*, 2734–2747. [\[CrossRef\]](#)
60. Zepeda, L.; Li, J. Who buys local food? *J. Food Distrib. Res.* **2006**, *37*, 1–11.
61. Naredo, J.M. *La Revolución de la Agricultura en España (1940–2000)*; Universidad de Granada: Granada, Spain, 2004.
62. Negri, V. Agro-biodiversity conservation in Europe: Ethical issues. *J. Agric. Environ. Ethics* **2005**, *18*, 3–25. [\[CrossRef\]](#)
63. Riu-Bosoms, C.; Calvet-Mir, L.; Reyes-García, V. Factors enhancing landrace in situ conservation in home gardens and fields in Vall de Gósol, Catalan Pyrenees, Iberian Peninsula. *J. Ethnobiol.* **2014**, *34*, 175–194. [\[CrossRef\]](#)

64. Sardaro, R.; Girone, S.; Acciani, C.; Bozzo, F.; Petrontino, A.; Fucilli, V. Agro-biodiversity of Mediterranean crops: Farmers' preferences in support of a conservation programme for olive landraces. *Biol. Conserv.* **2016**, *201*, 210–219. [\[CrossRef\]](#)
65. Blanch-Ramirez, J.; Calvet-Mir, L.; Aceituno-Mata, L.; Benyei, P. Climate change in the Catalan Pyrenees intersects with socioeconomic factors to shape crop diversity and management. *Agron. Sustain. Dev.* **2022**, *42*, 91. [\[CrossRef\]](#) [\[PubMed\]](#)
66. Labeyrie, V.; Renard, D.; Aumeeruddy-Thomas, Y.; Benyei, P.; Caillon, S.; Calvet-Mir, L.; Carrière, S.; Demongeot, M.; Descamps, E.; Braga, A.; et al. The role of crop diversity in climate change adaptation: Insights from local observations to inform decision making in agriculture. *Curr. Opin. Environ. Sustain.* **2021**, *51*, 15–23. [\[CrossRef\]](#)
67. Soubry, B.; Sherren, K.; Thornton, T.F. Are we taking farmers seriously? A review of the literature on farmer perceptions and climate change, 2007–2018. *J. Rural Stud.* **2020**, *74*, 210–222. [\[CrossRef\]](#)
68. Morgan, K. Local and Green, Global and Fair: The Ethical Foodscape and the Politics of Care. *Environ. Plan. A* **2010**, *42*, 1852–1867. [\[CrossRef\]](#)
69. Follett, J. Choosing a Food Future: Differentiating Among Alternative Food Options. *J. Agric. Environ. Ethics* **2009**, *22*, 31–51. [\[CrossRef\]](#)
70. Goland, C.; Bauer, S. When the apple falls close to the tree: Local food systems and the preservation of diversity. *Renew. Agric. Food Syst.* **2004**, *19*, 228–236. [\[CrossRef\]](#)
71. Consorci Parc Agrari Baix Llobregat. Pla de Gestió i Desenvolupament del Parc Agrari del Baix Llobregat. 2002. Available online: <https://parcs.diba.cat/es/web/baixllobregat/pla-gestio-i-desenvolupament> (accessed on 2 February 2024).
72. Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J. Traditional knowledge 10 min far from Barcelona: Ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula), a heavily anthropized agricultural area. *J. Ethnobiol. Ethnomed.* **2023**, *19*, 41. [\[CrossRef\]](#)
73. Negri, V. Landraces in central Italy: Where and why they are conserved and perspectives for their on-farm conservation. *Genet. Resour. Crop Evol.* **2003**, *50*, 871–885. [\[CrossRef\]](#)
74. van de Wouw, M.; Kik, C.; van Hintum, T.; van Treuren, R.; Visser, B. Genetic erosion in crops: Concept, research results and challenges. *Plant Genet. Resour. Util.* **2010**, *8*, 1–15. [\[CrossRef\]](#)
75. Ellllobregat. Available online: <https://www.ellllobregat.com/noticia/21874/el-prat/la-cooperativa-agricola-del-prat-alerta-sobre-el-uso-falso-del-nombre-de-la-alcachofa-del-prat-en-restaurantes-y-comercios.html> (accessed on 1 November 2023).
76. Casals, J.; Rivera, A.; Figàs, M.; Casanova, C.; Camí, B.; Soler, S.; Simó, J. A Comparison of Landraces vs. Modern Varieties of Lettuce in Organic Farming During the Winter in the Mediterranean Area: An Approach Considering the Viewpoints of Breeders, Consumers, and Farmers. *Front. Plant Sci.* **2018**, *9*, 1491. [\[CrossRef\]](#)
77. Villa, T.; Maxted, N.; Scholten, N.; Ford-Lloyd, B. Defining and identifying crop landraces. *Plant Genet. Resour.* **2005**, *3*, 373–384. [\[CrossRef\]](#)
78. FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). *Scaling Up Agroecology to Achieve the Sustainable Development Goals: Proceeding of the Second FAO International Symposium, Rome, Italy, 3–5 April 2018*; FAO: Rome, Italy, 2018.
79. Dulloo, M.E.; Thormann, I.; Jorge, M.A. (Eds.) *Conservation of Neglected and Underutilized Crop Species: Status, Trends & Novel Approaches to Bridging the Gap between Research, Development, and Conservation*; Routledge: London, UK, 2019.
80. Frison, E.A.; Cherfas, J.; Hodgkin, T. Agricultural biodiversity is essential for a sustainable improvement in food and nutrition security. *Sustainability* **2011**, *3*, 238–253. [\[CrossRef\]](#)
81. Padulosi, S.; Thompson, J.; Rudebjer, P. *Neglected and Underutilized Species: The Key to Addressing Food and Nutrition Insecurity*; Bioversity International: Rome, Italy, 2013. Available online: <https://www.pim.cgiar.org/files/2013/11/NUSBioiversitysingleRev5.pdf> (accessed on 24 January 2024).
82. Paül, V.; Araújo, N. Agri-tourism in peri-urban areas: Lessons from a vegetable tourism initiative in the Baix Llobregat Agrarian Park (Catalonia). *Cuad. Tur.* **2012**, *29*, 183–208.
83. Fundació Miquel Agustí. BRAAVA Project. Available online: <https://fundaciomiquelagusti.cat/projectes/braava> (accessed on 1 November 2023).
84. Chable, V.; Bocci, R.; Colley, M.; Costanzo, A.; Fadda, C.; Goldringer, I.; Messmer, M.; Nuijten, E.; Oehen, B.; Rey, F. Embedding crop diversity and networking for local high quality food systems. In *Proceedings of the Diversifood Final Congress, Rennes, France, 10–12 December 2018*; 90p.
85. Galli, F.; Brunori, G. (Eds.) *Short Food Supply Chains as Drivers of Sustainable Development. Evidence Document*; Document developed in the framework of the FP7 project FOODLINKS (GA No. 265287); Laboratorio di Studi Rurali Sismondi: Pisa, Italy, 2013.

Disclaimer/Publisher's Note: The statements, opinions and data contained in all publications are solely those of the individual author(s) and contributor(s) and not of MDPI and/or the editor(s). MDPI and/or the editor(s) disclaim responsibility for any injury to people or property resulting from any ideas, methods, instructions or products referred to in the content.

4.3. El paper del disseny

4.3.1. Seed gifting. Cultural product design as a means to preserve and promote traditional local biodiversity

Marín, J.; Jiménez-Martínez, C.

Regalant llavors. El disseny de productes culturals com a mitjà per a preservar i promoure la biodiversitat local tradicional.

Enviat a *Design & Culture*

La pèrdua de diversitat és una amenaça global. Promoure i revitalitzar els sistemes agrícoles tradicionals i els paisatges culturals associats emergeix com la millor estratègia per a preservar i valorar l'agrobiodiversitat, així com per a abordar els reptes globals contemporanis com el canvi climàtic i la seguretat alimentària i la millora de la qualitat de vida de les comunitats locals. L'etnobotànica es dedica a estudiar el coneixement ecològic botànic d'una regió concreta. En el marc de la recerca de disseny de productes culturals, l'empresa Bridepalla va dur a terme un projecte per a millorar i promoure el coneixement botànic català. Aquest article pretén analitzar com el disseny de productes contribueix a la promoció i integració del coneixement botànic local en la indústria dels regals. La metodologia emprada es va basar en els processos de creació de disseny cultural. També es va crear un grup de discussió per avaluar el producte resultant. Es van realitzar entrevistes semiestructurades i observacions de l'experiència de l'usuari per a avaluar la proposta. Els resultats presentats generen una primera experiència que hibrida elements etnobotànics i disseny de producte. S'ha pogut incorporar el coneixement botànic local a un producte per a presentar-lo a una audiència que no està familiaritzada amb aquest tema.

Seed gifting. Cultural product design as a means to preserve and promote traditional local biodiversity

Marín, J.^{1*}; Jiménez-Martínez, C.²

1. Laboratori de Botànica – Unitat associada al CSIC, Facultat de Farmàcia i Ciències de l’Alimentació, Universitat de Barcelona, Avinguda Joan XXIII 27-31, 08028 Barcelona, Catalonia, Spain.

2. Departamento de Bellas Artes. Universidad de La Laguna, C/Radioaficionados s/n, 38204, La Laguna, Tenerife, Canary Islands, Spain. <https://orcid.org/0000-0002-4991-3121>

* Corresponding author: jmeirin@gmail.com

Jon Marín. Born in Barcelona, Catalonia, 1981. Bachelor's degree in Biology and Master's degree in Environmental Studies. Professor and researcher in Design and Sustainability at EINA (affiliated center of the Autonomous University of Barcelona). Leader of the Master's program in Sustainable Design and Social Impact at IED Barcelona University. Research lines: social design, sustainable design, ethnobotany, ethnodesign.

Carlos Jiménez-Martínez. Born in Azagra, Navarra, 1979. PhD in Arts and Humanities from the University of La Laguna. Postgraduate in Eco-design and Bachelor of Fine Arts from the University of the Basque Country. Contracted Doctor Professor in the Department of Fine Arts at the University of La Laguna. Member and director between 2017 and 2020 of the Institutional Chair of Environment and Sustainable Development Cabildo de Tenerife-University of La Laguna. Deputy Director of the Department of Fine Arts between 2016 and 2020. Research lines: local sustainable design, community design, design for development.

The authors report there are no competing interests to declare.

Abstract

The rich variety of life in natural ecosystems is under threat of being irremediably lost. Preservation of local agrobiodiversity and local traditional knowledge associated is crucial, contributing to maintaining biodiversity generated by human influence on the landscape and enhancing the quality of life for local communities. Supporting and promoting traditional agricultural systems and related cultural landscapes emerge as the best strategy for preserving and valuing agrobiodiversity while addressing contemporary global challenges such as climate change, and food security. Ethnobotany deals with studying the botanical ecological knowledge of a particular region. Within the framework of cultural product design research, a project to enhance Catalan botanical knowledge was conducted by Bridepalla company. This paper seeks to investigate how product design contributes to the promotion and integration of local botanical knowledge in the giftware industry, as exemplified by a case study conducted in Catalonia, Spain. The research methodology was partially based on autoethnography of a small business company working on ethnobotany research, design, and management. A focus group was also created to evaluate the resulting product. Semi-structured interviews and user-experience observations in the field were conducted to evaluate the user performance. Results presented herein create a first experience of design and botanical culture in the design process. It has been possible to transfer local botanical knowledge to a product for sale to an audience that is not familiar with this subject.

Keywords: cultural heritage, cultural product design, narrative design, local biodiversity, local ecological knowledge

Introduction

Today, it's widely acknowledged that the rich variety of life in natural ecosystems is under threat of being irremediably lost. However, not as many people realize that the diversity in agro-ecosystems is also at risk (Negri 2005). Agriculture plays a significant role in protecting and enhancing biodiversity, but intense and widespread agricultural modernization is threatening the conservation of local crops, livestock landraces and traditional practices (Altieri & Merrick, 1987; Le Coeur et al. 2002; Thrupp 2000). According to FAO (2006), the preservation of local biodiversity and traditional knowledge associated is crucial for various reasons. Firstly, because its preservation not only strengthens local resilience against different forms of adversity but also enhances the quality of life for local communities (Thrupp 1997;

Kahane et al. 2013). Moreover, it preserves cultural heritage and supports economic development in rural areas (Agnoletti & Santoro 2022; Agnoletti & Rotherham 2015). Supporting and promoting traditional agricultural systems and related cultural landscapes emerge as the best strategy for preserving and valuing local biodiversity while addressing contemporary global challenges such as climate change, and food security (Jackson et al. 2007; Thrupp 1998).

Several effective strategies are being implemented to improve the management of local biodiversity, and thus, agrobiodiversity. A classical approach is ex-situ conservation, which involves conserving and managing agrobiodiversity outside its natural environment, in gene and seed banks, arboreta, or other repositories. There are more than 1,500 seed banks around the world safeguarding more than 200,000 edible species of plants (Hawkes et al. 2012). In-situ conservation refers to the conservation of ecosystems and natural habitats where they currently exist in their natural state. It includes practices such as seed saving, crop rotation, and mixed cropping. The participatory plant breeding strategy involves researchers, scientists, and farmers working together to improve crop varieties that are well-suited to local conditions and needs. This collaborative effort aims to develop resilient and productive plant varieties, preserve crop diversity, and enhance farming system productivity (Ceccarelli & Grando 2019). Another strategy is capacity building. That is, developing the skills and knowledge of farmers, researchers, and other stakeholders to better manage and conserve local biodiversity. This strategy includes diverse activities such as farmer-to-farmer exchange, training programmes, and information sharing through other channels (Wezel et al. 2020). Local botanical knowledge is a fundamental aspect of a region's culture and is considered part of its natural capital (Camagni 2009; Ruiz-González & Vicente 2023).

In this context, the discipline of Design plays a crucial role for endogenous innovation, which respects the intimate relationships people have with their nature and supports participants in developing their own plans, products, and services to meet locally-defined needs (Davidson-Hunt et al. 2012). According to Manzini (2015), designers act both as problem solvers and as sense makers. At a problem solving level, they create visual messages, content, products, spaces, systems and services that fulfill functional needs for individuals or groups. At sense making, they produce meaning, social discourse and cultural conversation in different contexts. Therefore, design thinking and Design-driven innovation can be conceived as a valuable means for territorial capital activation and valorization (Verganti 2009). Brown

(2009) asserts that “the designer’s sensibility and methods to match people’s needs with what is technologically feasible and what a viable business strategy can convert into customer value and market opportunity”. He also considers that storytelling is an essential and strategic resource for design thinking in order to put ideas into context and give them meaning. In this sense, transmedia storytelling is a process in which different integral elements of a narration get unfolded across multiple delivery channels for the purpose of creating a unified and coordinated experience. It emerges through structures which encourage co-creation and collaboration (Jenkins 2011). Nevertheless, in order to take them into consideration as accurate strategies to preserve and promote traditional local biodiversity, Han (2024) adverts that, in our information and capitalist society, storytelling shouldn’t be degraded to merely “storyselling”. For him, narration is a true binding force that creates community and connects knowledge, protecting them from the contingency, immediacy, superficiality and fragmentation of contemporary commercial communication.

The general purpose of this paper is to assess how product design contributes to the promotion and integration of local botanical knowledge in the giftware industry, as exemplified by a case study conducted in Catalonia, Spain. Specifically, the main objectives are I) to explain the model for cultural design used in the conducted case study, II) to evaluate the resulting cultural product design from the market perspective, functionality, sustainability of the project, and its cultural values, and III) to identify project and process improvement practices.

Local botanical knowledge in Catalonia

Ethnobotany deals with studying the botanical ecological knowledge of a particular region. According to Barrau (1971), it is a discipline situated at the intersection of Natural Sciences and Humanities. Research in this discipline in Catalonia (northeastern Iberian Peninsula) has a certain antiquity and a competitive level internationally, with most of the territory already surveyed. The objectives of ethnobotany are twofold: firstly, to contribute to the inventory of a significant part of cultural and natural heritage, particularly fragile as much of the popular knowledge about plants resides with elderly individuals. Secondly, it involves bioprospecting or the search for ways to utilize and manage biodiversity, serving as a foundation for new sources of well-being for humanity (Vallès 2007).

Regarding agrobiodiversity, Catalonia hosts several entities that have long been engaged in tasks of recovery, promotion, and/or conservation of traditional varieties, whether through ex situ conservation in germplasm banks, in situ conservation, or through seed exchange among farmers. In order to improve coordination among them, the Catalan government approved the Action Plan for Cultivated Biodiversity in Catalonia in 2013 with the aim of promoting the recovery, conservation, use, and dissemination and commercialization of Local Varieties of Catalonia, which is currently under revision (Generalitat de Catalunya 2013).

Cultural product design industry

Cultural product design has attracted great attention in recent years (Chai et al. 2018; Hsu et al. 2011; Lee 2004; Moalosi et al. 2010; Qin 2023). According to Ravasi et al. (2012), cultural resources include a variety of concepts, symbols, narratives and other forms of cultural memes that circulate in a given society. This cultural heritage allows reaching more favorable results based on consumers' predilections (He & Timothy 2023). Cultural product design is a process of rethinking or reviewing cultural features and then redefining the process in order to design a new product to fit into a modern society and to promote unique local culture in the global market (Ho et al. 1996; Leong 2003; Lin 2007).

Cultural product industry is defined by Peltoniemi (2014) as the one that incorporates industries "producing experience goods with considerable creative elements and aiming these at the consumer market via mass distribution". The creative elements comprises narratives and styles with symbolic content, and they serve the purposes of entertainment, identity-building and social display. Focusing on tangible cultural products, souvenirs and handicrafts are considered the most authentic representations of local places and cultures (He & Timothy 2023; Littrell et al 1993; Swanson & Timothy 2012), despite they do not always take into account neither the place nor the use of local raw materials (He & Timothy 2023). Over the past decade, most research has emphasized that souvenirs and giftware are developed using ideas inspired by local cultures, such as an attractive culture or artifacts that include historical rituals, art, architecture, monuments, and local icons (Ponimin 2021; Qiuxia et al. 2022). Some other authors pointed out that integrating culture into items will become a global design trend (Lin 2007; Ser 2018). However, different authors also warn us of the risks of uncritical approaches to issues as controversial as authenticity, through the appropriation, trivialisation and denaturalisation of the heritage of popular culture through consumerism and capitalism. (Cañadas 2018; Lipovetsky 2024).

Methodology

Within the framework of cultural product design research, a project to enhance Catalan botanical knowledge was conducted by Bridepalla company ([www.http://bridepalla.com](http://bridepalla.com)). Bridepalla is a Catalan BCorp company whose vision is to be leaders in promoting botanical culture through gift items and promotional merchandise, inspiring people and enterprises to connect with nature. Bridepalla designs, produces and distributes its products from Barcelona to all around Europe. The principal author of this article is engaged in ethnobotany research, as well as in the design and management of the company Bridepalla. Therefore, autoethnography, which integrates subjectivity and emotional aspects into the research process while acknowledging that the researcher's personal experiences greatly influence the research (Anderson 2006; Ellis et al. 2010), is partially embedded as a methodological approach.

The methodology in which this study is based is the established double-diamond model (Ambrose & Harris 2009; IDEO Education 2012; Kueh & Thom 2018) with some special features adopted from cultural design methodologies developed by Leong and Clark (2003), Lin (2007), and Wu et al. (2023) (Table 1). These authors created a research framework for studying cultural knowledge, which is distinguished by three levels: (1) the external “tangible” level, including physical or material culture (i.e. food, garments, production tools, etc.; (2) the intermediate “behavioral” level, including interpersonal relationships, social organizations, lifestyles, myths and legends, etc.; and (3) and the internal “intangible” level, encompassing spiritual or ideal culture, and including art, religion, ethics and aesthetics. Also, some features from narrative product design methodologies have been adopted (Grimaldi 2018; Hayama et al. 2021). Since the case study is about a real product destined to be marketed, this methodological framework also incorporates a complete view of design in the four structural parameters defined by De Fusco: project, production, sale and consumption (2023). Thus, it cannot be overlooked that it involves a generative research approach, carried out in a "natural" environment with phases of uncertainty and exposed to contingencies that can only be systematized methodologically from a retrospective view, once the product is on the market.

The design research model is further described as follows:

1. **Definition.** In the initial stage, the project team is formed, goals and scope are defined, and territorial alliances with stakeholders are established. Through these alliances, the design team can access local resources, expertise, and networks to bolster the development and implementation of their projects. This collaborative approach enhances the cultural relevance, sustainability, and effectiveness of product design initiatives within specific geographic contexts.
2. **Investigation.** The first stage encompasses the knowledge of territorial capital of a region, main economic, social and cultural characteristics. The aim is to find the key cultural features and to set a scenario that fits the three levels: the outer tangible level, the mid behavioral level, and the inner intangible level.
3. **Analysis.** Based on the previous scenario, the analysis focuses on user-based observation to explore the social cultural environment in order to define a product that has cultural meaning and style derived from the original cultural knowledge. Therefore, some interactions should be explored, including the interaction between culture and technology, the dialogue between users and designers, and the understanding of the user's needs and cultural environment. According to these interactions, a user-centered approach is developed to describe the user's needs, the features of the product, and the target group, resulting in a design specification list and defining a product typology to be designed.
4. **Design and development.** This stage involves conceptualization, implementation of design and realization, serving to confirm or clarify consumer needs and guide product design accordingly.
5. **Implementation and evaluation.** The final stage deals with the previously identified cultural features and the context of the cultural product. In addition, the designer needs to evaluate the features, meaning, and appropriateness of the product. The designer may make changes to the prototype based on the results from this evaluation, and may implement the prototype and conduct further evaluations. The evaluation phase includes external feedback primarily from stakeholders and customers and some tools have been used:

Focus group

A focus group was created to evaluate the resulting product. Focus groups are a common tool used in marketing research to determine customers' attitudes about products or services (Krueger 2015). The focus group involved five regular

distribution partners for Bridepalla's products. The discussion was held when the prototypes were produced and some guidelines were taken into account in order to get feedback. These guidelines were constituted by several themes: market (innovation, price, willingness to buy, and market adequacy), functionality (aesthetics, symbolism, intelligibility, and usability) and sustainability (localness, materials, and production processes).

Semi-structured interviews

A total of ten semi-structured interviews were conducted to evaluate the user experience (Wood 1997). In all, eight women and two men from different ages were interviewed. They took place after Christmas 2023, once the purchase was made and the experience with the product had begun. With the interviews, dimensions associated with aesthetics, symbolism, functionality, and communication were encompassed. The interviews were recorded, transcribed and analyzed.

User-experience observation

User experience explores how a person feels about using a product, i.e., the experiential, affective, meaningful and valuable aspects of product use (Vermeeren et al 2010). The observation was made in the field and qualitative data was extracted from researcher notes. The users were children between 6 and 10 years old. Children are a potential target because they play a fundamental role as the bearers and transmitters of cultural values (Logan 2013). Observation was made both at a school (where the product is used as a pedagogic resource in a class group) and at home.

Focus group, semi-structured interviews and user-experience observation were recorded (except user-experience observation, due to child privacy issues), transcribed, and analyzed using a qualitative thematic analysis method (Boyatzis 1998), whereby the information given was coded to identify common and divergent viewpoints. Oral informed consent was provided by participants. With the intention of gathering all the information expressed by users and participants of the evaluation, a SWOT analysis has been conducted.

Results

The design process encompasses the phases mentioned above, the results of which are described below:

Phase 1. Definition

The main goal of the design process is to create an object capable of embedding interest and knowledge about Catalan agrobiodiversity into a semantic environment that is initially unconnected. The Catalan entities committed to preserving traditional knowledge by recovering traditional seeds were identified (Generalitat de Catalunya 2013). One of these entities is Eixarcolant, which was approached for collaboration on this project (Talavera 2018).

Phase 2. Investigation

Subsequently, a key cultural and ethnobotanical features framework was established (Table 2).

At an external “tangible” level, seeds represent the most valuable natural capital of agrobiodiversity (Mattana et al. 2022). They are a repository of genetic diversity crucial for ensuring food security and adapting to changing environmental conditions (Altieri & Nichols 2020; Fowler and Mooney 1990). From a design point of view, seeds provide the chance to design new saleable items more easily than live plants, for instance, as seeds are more manageable, have different external features and are distinguishable among those of each species.

At an intermediate “behavioral” level, social conducts such as gift-giving during the Christmas season have been extensively studied (Carrier 1993; Farbotko & Head 2013; Laroche et al. 2000), and it is the starting point for conceptualizing the product. Also, collecting items is a widely practiced behavior that can be adopted (Anderson et al 2005).

At an internal “intangible” level, two key features are considered: the sense of place, which has the potential to link social and ecological issues (Hausmann et al. 2015; Williams & Stuart 1998); and the Christmas spirit, which is related with preservation of local culture and traditions (Clarke 2007).

Phase 2. Analysis

The analysis phase follows from the knowledge basis generated in the previous phase. Other inputs such as environmental, technical, aesthetical, economic or marketing issues are also considered to establish a specific design requirements list (Table 3).

The resulting design concept from analyzing these requirements revolves around a seed Advent calendar. An Advent calendar typically consists of a calendar with windows or compartments, one for each day from December 1st to the 24th, which are opened or revealed each day until Christmas. Each window contains a gift loaded with cultural or religious symbolism. Despite its deep roots in Christian culture, over the years, it has become a firmly rooted tradition in many cultures worldwide. Families often share and preserve this tradition, demonstrating its cultural significance and its role in family cohesion. Increasingly, Advent calendars are found in various formats and in different spaces beyond the more liturgical ceremony. Their presence in society reflects their cultural significance and importance as a ritual.

Phase 3. Design and development

The seed advent calendar takes shape based on the criteria established in the previous phase. Thus, these criteria are taken into consideration throughout the entire product lifecycle (see Figure 1).

The product is mainly made of laser-cut cardboard with 24 windows. Each window, corresponding to the days of Advent, contains a pill which is made of rice starch and therefore biodegradable. They are filled with seeds and dyed substrate. Those seeds consist of 24 different species from the seed bank of Eixarcolant. A selection has been made based on availability, cultural importance, size, and germination rate (Table 4).

The production is entirely carried out within Bridepalla, which employs individuals at risk of social exclusion. The resulting product can be seen on Figure 2. On the back, the Advent calendar incorporates a legend of days, colors, and seeds, and includes a QR code to access all information about the narrative about the product's cultural values and meanings. The product is primarily marketed in Catalan, but versions in Spanish, French, and English are also available to expand the project internationally due to the ease of entry into these markets.

Phase 4. Implementation and evaluation

During the autumn-winter of 2023, the seed advent calendar was launched in the Catalan market. It was sold online and in grocery stores, gift shops, and gardening centers. A total of 851 units were sold. Attempts were also made to market it as a corporate promotional gift, but without success in this initial campaign. It is worth mentioning that being an innovative product in this sector, market penetration may be slow, following an innovation adoption curve (Daghfous et al. 1999).

The narrative about the product's cultural values and meanings has primarily been conveyed through the physical product itself and its packaging. Additionally, online platforms such as Bridepalla's website (published 4/08/2023), along with others like Eixarcolant and various distributors' websites, have played a crucial role in dissemination. Moreover, two short videos have been produced and published on Bridepalla's and Eixarcolant's Instagram accounts (Figure 3). The first, released on 3/11/2023, features imagery depicting the calendar's life cycle, from seed production to sowing. The second, released 20 days later, showcases an explanatory demonstration by an Eixarcolant technician. The first video received 22,000 views, 883 likes, and 38 positive feedback comments, while the second garnered 6,000 views, 283 likes, and 15 positive feedback comments (Bridepalla & Eixarcolant 2023a; 2023b).

In order to assess the suitability of the product design in this specific sector, a focus group was conducted with several distributors.

- In terms of **market** issues, participants appreciated that the price was within the logical range for such products in the sector.
- In terms of **functionality**, they also valued the easy customisation with logos of potential customers. Design features were also well valorated. Some participants said that "being flat, it can easily be sent by postal mail" or "it is interesting that it can be hung up." Some commented that they missed the fact that it could stand upright on the desk. They considered the design attractive, "colorful" and "very innovative."
- In terms of **sustainability** issues and values, they understood the importance of promoting these seeds as a symbol of protection of the biodiversity of a given area. However, the fact that it is such an identity product of a given community may make the promotional gift sector unsuitable (if the client is not from that place itself). Someone said that, precisely for this reason, "perhaps they should look for more entities to collaborate with in other territories" in order to adapt to the local market. They valued positively that it was made in-house and with cardboard.

The user experience observation took place in the homes of two children, aged 6 and 9 (Figure 4). Their interaction with the object was intuitive due to its resemblance to other advent calendars. Despite the indication on the back, parents had to reinforce the message that the seeds were of local origin and that it was necessary to wait to plant them. During the early weeks of the following spring, the children planted some of the seeds they had saved with the help of their parents. Additionally, user observations were conducted in a school during the natural environment subject. Throughout the advent days, various children in the group opened the windows of the advent calendar, saving the seeds, identifying them, and using them as a resource to discuss biodiversity and cultural heritage in the classroom. During the initial weeks of the year, the group planted some of the seeds in a greenhouse, later transferring the seedlings to the school garden.

On the other hand, **user interviews** indicate that the design is inherently comprehensible and effectively conveys the desired message regarding neglected biodiversity. Some users actively seek out these types of locally sourced products for their added value, purchasing them either out of conviction or upon recommendation. Others make impulse purchases based on factors such as price, aesthetics, or messaging. Some suggestions for improvement include clearer planting instructions for each species and a more visible legend to differentiate the seeds once they are removed from the blister-calendar.

In the SWOT analysis, strengths, weaknesses, opportunities, and threats were assessed based on the comprehensive evaluation of all gathered user and participant information (Table 5).

Discussion

This project offers evidence of how the integration of design and traditional knowledge can serve to preserve and enhance people's understanding of the importance of biocultural heritage, both locals and non locals. These findings are consistent with other studies that assert design's potential as a catalyst for cultural preservation, development, and fostering local pride (Lin 2007; Mathrani & Ibrahim 2022). Some authors define 'Biocultural Design' as an intentional process aimed at fostering well-being in response to globalized changes, utilizing local biodiversity or biocultural heritage as a foundation for endogenous innovation (Davidson-Hunt et al. 2012; Dutfield 2014). Some others propose a new design approach that places biodiversity central to the design decision-making process, where a primary role of

products is to support ecological systems (Reay 2009). This present study aligns with these two current trends in design.

The findings validate the notion that products can serve as cultural symbols, particularly when employing narratological techniques for communicating heritage values, as highlighted by other authors (Mathrani & Ibrahim 2022; Trocchianesi et al., 2011; Wu et al. 2023). Hence, transmedia storytelling emerges as a pivotal and indispensable tool for effectively conveying heritage values. When executed in a didactic, accessible, and empathetic manner, transmedia storytelling proves essential for reaching a diverse audience and seamlessly integrating these values into the collective imagination and everyday experiences associated with the design of physical products.

Furthermore, local knowledge and traditions serve as valuable sources for culturally embedded design innovations, shaping contemporary practices that generate marketable goods (Zhu et al 2023). The cultural heritage's values are widely recognized as marketing assets, attracting tourists and enhancing the value of souvenirs (Healy 1994; Qiuxia 2022). Botanical goods, such as endemic seeds, offer a strong cultural identity, especially in areas like the one examined in this study, where cultural identity is associated with few community references (Yanar 2016; Marine-Roig 2011).

Conclusions

The significance of traditional systems extends beyond agricultural production; they also play a multifunctional role in preserving traditional knowledge, agro-biodiversity, and the in situ conservation of local landraces, identity, and cultural heritage. The enhancement and reintroduction of traditional systems globally are essential to ensure that this significant cultural heritage continues to contribute to sustainable development and does not fade away. The valorisation of tangible and intangible resources of the territory, local know-how, expertise, and heritage is crucial in this systemic approach.

This valorisation can be achieved through the design processes commonly employed in creating contemporary products, showcasing the strategic role design can play in valorizing and transmitting cultural legacies. Design emerges as crucial in supporting the improvement of the local systems. The results presented here showcase an initial exploration where design and botanical culture intertwine, seamlessly integrating local botanical knowledge into

mainstream products. The act of gifting local seeds at Christmas serves as a symbolic exchange in social relations, fostering a sense of place and communicating the values of local botanical knowledge. Seeds symbolize cultural heritage, carrying the history of agricultural knowledge and traditions passed down through generations. Narration makes the product display more vivid, emotional and humane. Thus, preserving and sharing seeds becomes an act of raising awareness of cultural heritage, safeguarding biodiversity, promoting food sovereignty, and honoring the interconnectedness between humanity and the natural world.

The case study presented clearly shows its viability and transformative potential across various fronts. Its innovative approach aligns seamlessly with market demands, enhancing its relevance. Through the transmission of deeply rooted values, it fosters positive shifts in cultural perception and appreciation, solidifying its contribution to social and cultural transformation.

Future research endeavors should continue to explore innovative approaches to promote local botanical knowledge through product design. Studies could be conducted in other communities with their own specificities to review appropriateness of the model, and this could be compared to this study. Linking research to such specific cases would help to develop their applicable methodologies. Additionally, considering other agricultural aspects such as specific agro-industrial waste as sources for new design concepts could further enrich this field of study.

Acknowledgements

The authors would like to thank all the people who have participated, in one way or another, in the design process of this project. Especially, to all those children whose eyes still reflect the excitement generated by planting seeds again.

References

- Agnoletti, M., and Rotherham, I. D. 2015. "Landscape and biocultural diversity." *Biodiversity Conservation* 24(13):3155–3165.
- Agnoletti, M., and Santoro, A. 2022. "Agricultural heritage systems and agrobiodiversity." *Biodiversity Conservation* 31: 2231–2241.
<https://doi.org/10.1007/s10531-022-02460-3>.

- Altieri, M. A., and Merrick, L.C. 1987. "In Situ Conservation of Crop Genetic Resources through Maintenance of Traditional Farming Systems." *Economic Botany* 41:86–96.
- Altieri, M. A. and Nicholls, C. I. 2020. "Agroecology and the Reconstruction of the Food System: Pathways for Sustainability." In: *Agroecology*, edited by Springer, 379-399.
- Ambrose, G., and Harris, P. 2009. *Basic Design: Design Thinking*. UK: Fairchild Books AVA.
- Anderson, L. 2006. "Analytic Auto-Ethnography." *Journal of Contemporary Ethnography* 35:373–395.
- Anderson, S., Damasio, H., Damasio, A. 2005. "A neural basis for collecting behavior in humans." *Brain: a journal of neurology* 128:201-212.
<https://doi.org/10.1093/brain/awh329>.
- Barrau, J. 1971. "L'ethnobotanique au carrefour des sciences naturelles et des sciences humaines." *Bulletin de la Société Botanique de France* 118:237-248.
- Boyatzis, R.E. 1998. *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. USA: Case Western Reserve University.
- Bridepalla and Eixarcolant [@bridepalla & @eixarcolantllavors]. 2023a. "Un dia, una llavor. I així fins a 24." [Video]. Instagram. Accessed on 24th March 2024.
<https://www.instagram.com/p/CzLe8WEI3x/?hl=es>.
- Bridepalla and Eixarcolant [@bridepalla & @eixarcolantllavors]. 2023b. *Avui us portem alguns consells per guardar les llavors del Calendari d'Advent fins que toqui plantar-les.* [Video]. Instagram. Accessed on 24th March 2024.
https://www.instagram.com/p/Cz_OQCytT0/?hl=es.
- Brush, S. B. 2004. *Farmers' Bounty: Locating Crop Diversity in the Contemporary World*. USA: Yale University Press.
- Brown, T. 2009. *Design Change by design: How design thinking transforms organizations and inspires innovation*. USA: Harper Collins.
- Camagni, R. 2009. "Territorial capital and regional development." In: *Handbook of Regional Growth and Development Theories*, edited by Capello R., and Nijkamp P.
- Cañadas, A. 2018. "Los procesos de identidad local en un medio globalizado." PhD thesis, Universidad de Elche.
- Carrier, J. 1993. *The rituals of Christmas giving. Unwrapping Christmas*. USA: Offprint.
- Ceccarelli, S., and Grando, S. 2022. "Return to Agrobiodiversity: Participatory Plant Breeding". *Diversity* 14(2):126. <https://doi.org/10.3390/d14020126>.

- Chai, C., Shen, D., Bao, D., Sun, L. 2018. "Design with the doctrine of the mean in confucian philosophy." *Design Journal* 21:371-393.
- Clarke, P. 2007. "A measure for Christmas spirit." *Journal of Consumer Marketing* 24(1):8-17. <https://doi.org/10.1108/07363760710720948>.
- Davidson-Hunt, I. J., Turner, K. L., Mead, A. T. P., Cabrera-Lopez, J., Bolton, R., Idrobo, C. J., Miretski, I., Morrison, A., Robson, J. P. 2012. "Biocultural design: A new conceptual framework for sustainable development in rural indigenous and local communities." *S.A.P.I.EN.S* 5(2):32-45. <https://sapiens.revues.org/1382>.
- Daghfous, N., Petrof, J., Pons, F. 1999. "Values and adoption of innovations: a cross-cultural study." *Journal of Consumer Marketing* 16:314-331. <https://doi.org/10.1108/07363769910277102>.
- De Fusco, R. 2023. *Historia del diseño*. Spain: Santa & Cole.
- Dutfield, G. 2014. "Towards a definition of biocultural heritage innovations in light of the mainstream innovation literature." *International Institute for Environment and Development*. <http://pubs.iied.org/pdfs/G03771.pdf>.
- Ellis, C., Adams, T., Bochner, A. 2010. "Autoethnography: An Overview." *Forum Qualitative Sozialforschung* 12(1).
- FAO. 2006. *Building on Gender, Agrobiodiversity and Local Knowledge – A Training Manual*.
- Farbotko, C., and Head, L. 2013. "Gifts, sustainable consumption and giving up green anxieties at Christmas." *Geoforum* 50:88-96. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2013.08.004>.
- Fowler, C. and Mooney, P. 1990. *Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity*. USA:University of Arizona Press.
- Generalitat de Catalunya. 2013. *Pla d'acció per a la biodiversitat cultivada a Catalunya*. https://agricultura.gencat.cat/web/.content/ag_agricultura/ag21_pla_biodiversitat_cultivada/enllacos-documents/fitxers_estatics/plaacciobiodiversitat.pdf. Accessed 2nd March 2024.
- Grimaldi, S. 2018. *Design for Narrative Experience in Product Interaction*. PhD Thesis, University of the Arts London. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.30720.28167>.
- Han, B. C. 2024. *The Crisis of Narration*. USA:Wiley & Sons.
- Hausmann, A., Slotow, R., Burns, J., Di Minin, E. 2015. "The ecosystem service of sense of place: benefits for human well-being and biodiversity conservation." *Environmental Conservation* 43. <https://doi.org/10.1017/S0376892915000314>.

- Hawkes J.G., Maxted N., Ford-Lloyd B. V. 2012. *The Ex Situ Conservation of Plant Genetic Resources*. USA:Springer Science.
- Hayama, Y., Zurlo, F., Cautela, C., Melazzini, M. 2021. "Narrative in design and business: A literature review and research agenda for the future." In: *the 28th Innovation and Product Development Management Conference Proceedings*. Milano, Italy.
- He, L., and Timothy, D. 2023. *Souvenirs and place: suppliers' perspectives*. *Current Issues in Tourism* 1:16. <https://doi.org/10.1080/13683500.2023.2277391>.
- Healy, R. 1994. "Tourist merchandise' as a means of generating local benefits from ecotourism." *Journal of Sustainable Tourism* 2:137-151. <https://doi.org/10.1080/09669589409510691>.
- Ho, M. C., Lin, C. H., Liu, Y. C. 1996. "Some speculations on developing cultural commodities." *Journal of Design* 1:1-15.
- Hsu, C., Lin, C., and Lin, R. 2011. "A study of framework and process development for cultural product design". In: *International Conference on Internationalization, Design and Global Development* 55-64.
- IDEO Education. 2012. *Design Thinking for Educators toolkit and workbook*. <https://designthinking.ideo.com/resources/design-thinking-foreducators>.
- Jackson L. E., Pascual, U., Hodgkin, T. 2007. "Utilizing and conserving agrobiodiversity in agricultural landscapes." *Agricultural Ecosystem Environment* 121(3):196–210.
- Jenkins, H. 2011. *Transmedia 202: Further Reflections* [Blog Post]. http://henryjenkins.org/2011/08/defining_transmedia_further_re.html.
- Kahane R., Hodgkin, T., Jaenicke, H., Hoogendoorn, C., Hermann, M., d'Arros Hughes J., Looney, N. 2013. "Agrobiodiversity for food security, health and income." *Agronomy Sustainable Development* 33(4):671-693.
- Krueger, R. 2015. *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research*. USA: Sage Publications.
- Kueh, C. and Thom, R. 2018. "Visualizing empathy: a framework to teach user-based innovation in design." In: *Visual Tools for Developing Student Capacity for Cross-Disciplinary Collaboration, Innovation and Entrepreneurship*, edited by Griffith, S., Carruthers, K., Bliemel, M. USA: Common Ground Publishing.
- Laroche, M., Saad, G., Chankon, K., Browne, E. 2000. "A Cross-Cultural Study of In-Store Information Search Strategies for a Christmas Gift". *Journal of Business Research* 49:113-126. [https://doi.org/10.1016/S0148-2963\(99\)00008-9](https://doi.org/10.1016/S0148-2963(99)00008-9).

- Le Coeur, D., Baudry, J., Burel, F., and Thenail, C. 2002. "Why and How We Should Study Field Boundary Biodiversity in an Agrarian Landscape." *Agriculture, Ecosystem and Environment* 89:23-40.
- Lee, K. P. 2004. "Design methods for cross-cultural collaborative design project." In: *Proceedings of Design Research Society International Conference*, edited by Redmond, J., Durling, D., and De Bono, A. Australia: Monash University.
- Leong, D. and Clark, H. 2003. "Culture-based knowledge towards new design thinking and practice. A dialogue." *Design Issues* 19(3):48-58.
- Lin, R. 2007. "Transforming Taiwan Aboriginal Cultural Features Into Modern Product Design. A Case Study of Cross Cultural Product Design Model." *International Journal of Design* 1.
- Lipovetsky, G. 2024. *The Consecration of Authenticity*. Spain: Anagrama.
- Littrell, M., Anderson, L., Brown, P. 1993. "What Makes a Craft Souvenir Authentic?" *Annals of Tourism Research* 20:197-215. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(93\)90118-M](https://doi.org/10.1016/0160-7383(93)90118-M).
- Logan, W. 2013. "Património leads the way : UNESCO, cultural heritage, children and youth." In: *Children, Childhood and Cultural Heritage*, edited by Darian-Smith, D., and Pascoe, C.
- Manzini, E. 2015. *Design, when everybody designs: An introduction to design for social innovation*. Cambridge MA: The MIT Press.
- Marine-Roig, E. 2011. "Innovation and identity in Barcelona's tourist image as represented by souvenirs." *Catalan Journal of Communication & Cultural Studies* 3:175-193. https://doi.org/10.1386/cjcs.3.2.175_1.
- Mathrani, S., and Ibrahim, S. 2022. "Strategy for Cultural Inclusion in New Product Development Processes: A New Zealand Study." *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity* 8:217. <https://doi.org/10.3390/joitmc8040217>.
- Mattana, E., Ulian, T., Pritchard, H. 2022. "Seeds as natural capital." *Trends in Plant Science* 27:139-146. <https://doi.org/10.1016/j.tplants.2021.08.008>.
- Moalosi, R., Popovic, V., Hickling-Hudson, A. 2010. "Culture-oriented product design." *International Journal of Technology and Design Education* 20(2):175-190. <https://doi.org/10.1007/s10798-008-9069-1>.
- Negri, V. 2005. "Agro-Biodiversity Conservation in Europe: Ethical Issues." *Journal of Agriculture and Environment Ethics* 18:3-25. <https://doi.org/10.1007/s10806-004-3084-3>.

- Orel, M. 2023. "Autoethnography in the modern workplace: a reflexive journey." *Journal of Organizational Ethnography*. <https://doi.org/10.1108/JOE-06-2023-0038>.
- Parente, M., and Sadini, C. 2017. "Design for Territories as Practice and Theoretical Field of Study." *The Design Journal* 20(1):3047-3058. <https://doi.org/10.1080/14606925.2017.1352812>.
- Peltoniemi, M. 2014. "Cultural Industries: Product–Market Characteristics, Management Challenges and Industry Dynamics." *International Journal of Management Reviews* 17. <https://doi.org/10.1111/ijmr.12036>.
- Ponimin, P. 2021. "Diversification of ceramic craft for tourism souvenir: local culture as art creation and production idea." *International Journal of Visual and Performing Arts* 3:33-42. <https://doi.org/10.31763/viperarts.v3i1.276>.
- Qin, H. 2023. "Research Progress of Cultural Creative Products." In: *Proceedings of the 4th International Conference on Language, Art and Cultural Exchange*. USA: Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-094-7_43.
- Qiuxia, Z., Rahman, R., Wenhong, H. 2022. "A thematic review on souvenirs from design perspective publications from 2012–2022: analysis of trends for future studies." *Cogent Arts & Humanities* 9. <https://doi.org/10.1080/23311983.2022.2100129>.
- Reay S. D. 2009. *Design for ecosystem function: three ecologically base design interventions to support New Zealand's indigenous biodiversity*. PhD thesis, Auckland University of Technology.
- Ruiz-González, M. X., Vicente, O. 2023. "Agrobiodiversity: conservation, threats, challenges, and strategies for the 21st Century." *AgroLife Scientific Journal* 12:174-185. <https://doi.org/10.17930/AGL2023120>.
- Ser, S. 2018. "On culture-oriented product design: a study to transform cultural features to design elements." *International Journal of Creative Future and Heritage (TENIAT)* 6(2):163-197. <https://doi.org/10.47252/teniat.v6i2.198>.
- Swanson, K., Timothy, D. 2012. "Souvenirs: Icons of Meaning, Commercialization and Commoditization." *Tourism Management* 33. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.10.007>.
- Talavera, M. 2018. *La recuperació dels coneixements tradicionals relatius a la biodiversitat com a eina per al desenvolupament d'un model agroalimentari més sostenible: estudi etnobotànic de la comarca de l'Anoia, desenvolupament de nous cultius amb espècies silvestres, i acceptació per part dels consumidors dels productes*

- elaborats amb espècies silvestres i varietats tradicionals*. PhD thesis, Universitat Autònoma de Barcelona, Spain. <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/123511>.
- Thrupp, L. A. 1997. *Linking biodiversity and agriculture: Challenges and opportunities for sustainable food security*. USA: World Resources Institute.
 - Thrupp, L. A. 1998. *Cultivating diversity: agrobiodiversity and food security*. USA: World Resources Institute.
 - Thrupp, L. A. 2000. "Linking Agricultural Biodiversity and Food Security: the Valuable Role of Agrobiodiversity for Sustainable Agriculture." *International Affairs* 76:283-297. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.00133>.
 - Trocchianesi, R., Pinardi, D., Marco, A. 2011. "Design and Narration: Languages, structures and narrative models as matter for design." *Strategic Design Research Journal* 4:59-68. <https://doi.org/10.4013/sdrj.2011.42.04>.
 - Vallès, J. 2007. "La recerca en etnobotànica a Catalunya: objectius, mètodes, zones estudiades i alguns resultats i comentaris generals." *Recerca i Difusió de l'Etnologia Catalana* 1-10.
 - Verganti, R. 2009. *Design Driven Innovation: Changing the Rules of Competition by Radically Innovating What Things Mean*. USA: Harvard Business Press.
 - Vermeeren, A., Lai-Chong, L., Roto, V., Obrist, M., Hoonhout, J., Väänänen, K. 2010. "User experience evaluation methods: Current state and development needs." In: *NordiCHI 2010: Extending Boundaries - Proceedings of the 6th Nordic Conference on Human-Computer Interaction* 521-530. <https://doi.org/10.1145/1868914.1868973>.
 - Wezel, A., Herren, B. G., Kerr, R.B., Barrios, E., Rodrigues, A. L., Sinclair, F. 2020. "Agroecological principles and elements and their implications for transitioning to sustainable food systems. A review." *Agronomy for Sustainable Development* 40:40.
 - Williams, D. R., and Stewart, S. I. 1998. "Sense of place: an elusive concept that is finding a home in ecosystem management." *Journal of Forestry* 96:18-23.
 - Wood, L. E. 1997. "Semi-structured interviewing for user-centered design." *Interactions* 4(2):48-61. <https://doi.org/10.1145/245129.245134>.
 - Wu, J., Luo, W., Chen, J., Lin, R., Lyu, Y. 2023. "Design Ritual into Modern Product: A Case Study of Chinese Bronze Ware." *Sustainability* 15:12747. <https://doi.org/10.3390/su151712747>.
 - Yanar, A. 2016. "Using the cultural identity and geographical indication in touristic souvenirs: case of Turkey." *Social Science* 11(4):258-269.

List of figures

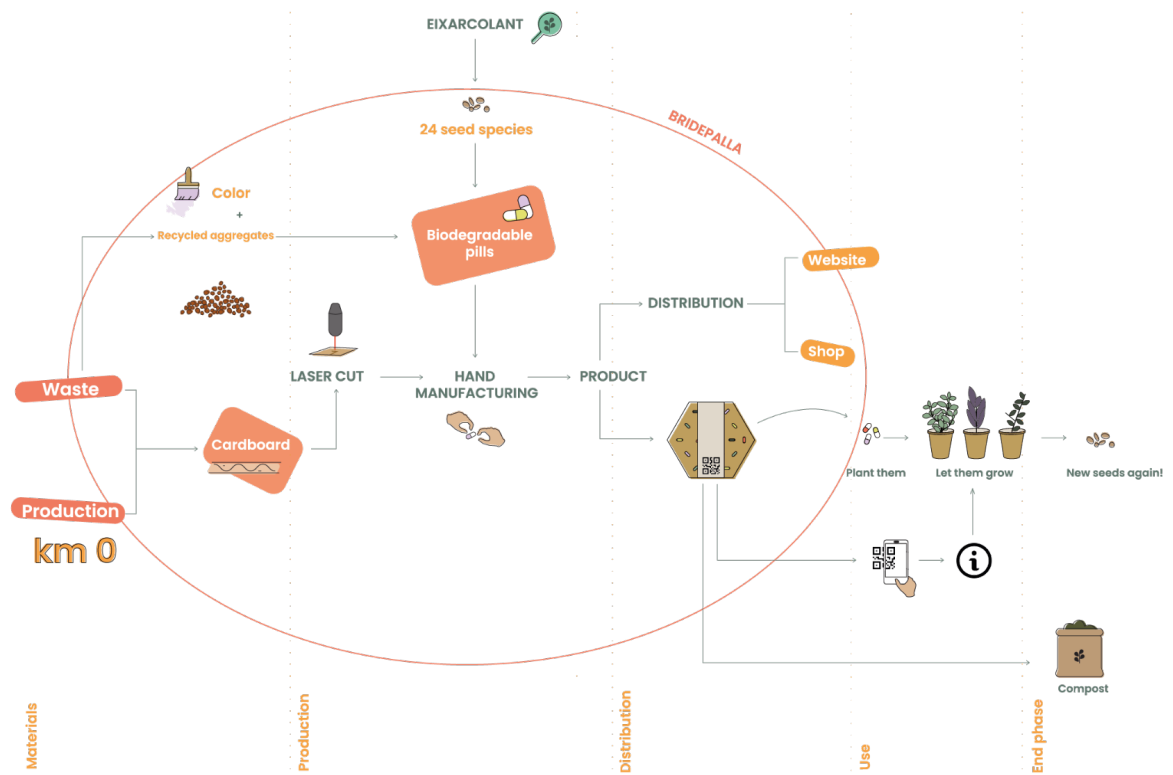

Figure 1. Product life cycle diagram. Own elaboration.

Figure 2. Advent calendar crafted from wild and traditional seeds sourced from a Catalan seed bank.

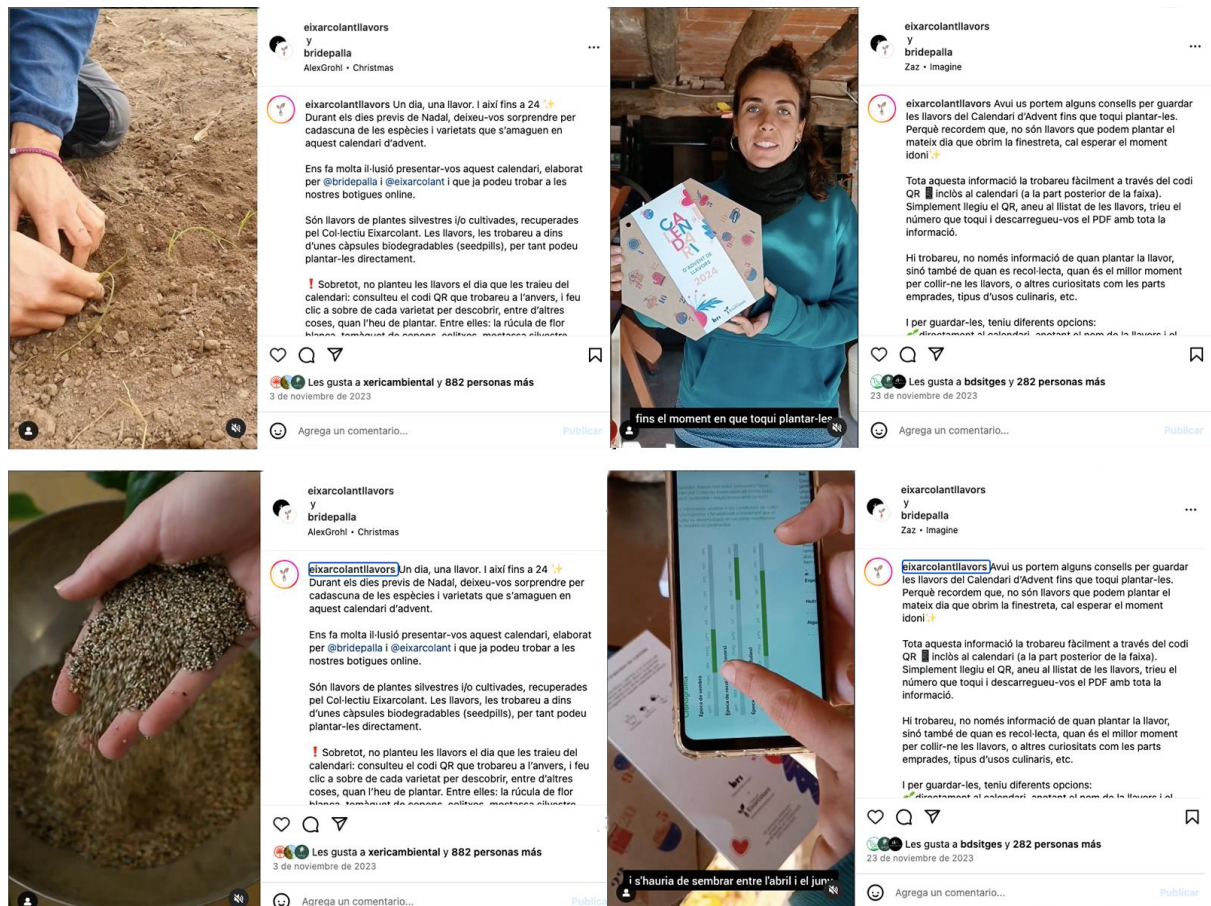

Figure 3. Video screenshots published on Instagram.

Figure 4. A six year old user interacting with the resultant product.

List of tables

Table 1. Design research phases. Own elaboration.

Phases	Specific actions
1. Definition	1.1. Identifying territorial alliances 1.2. Defining objectives and scope
2. Investigation	2.1. Researching cultural levels 2.2. Extracting cultural features
3. Analysis	3.1. Characterizing users needs and perspectives 3.2. Defining requirements and product typology
4. Design & Development	4.1. Conceptualizing from cultural meaning and narratives 4.2. Considering product life cycle
5. Implementation & Evaluation	5.1. Releasing into the markets 5.2. Evaluating overall appropriateness

Table 2. Key features resulted from the culture study framework.

Level of cultural knowledge	Key features
External	Seeds, cultivated vegetables, useful weeds
Intermediate	Christmas giving, collectibles, usefulness, local feeling
Internal	Christmas spirit, sustainability, sense of place, interconnectedness human-nature.

Table 3. Specific design requirements for the cultural product design

Issues	Design requirements	Description
Market and customer needs	Intergenerational	Try to generate experiences across generations
	Affordable	Price in the mid-range of gifts
	Customizable	Option for corporate customization
	Innovative	Capacity to captivate the market
Functionality and usability	Flat-pack	Improvement of product transportation
	Easy comprehension	Quick understanding of usage and meaning
	Collectionable	Enhancing the fostering of user experience
Aesthetics	Colored	Visually appealing
	Logic proportions	Size and shape adapted to place of use
Environmental issues	Abundant raw materials	Use of certified natural materials
	Local providers	Suppliers within a radius of less than 50km
	Sustainable materials	Use of recyclable, recycled and/or biodegradable materials
	Conveying environmental values	Ability to generate environmental awareness
Production	Self-production	Ability to produce it with one's own resources
	Well-known techniques	Use of production processes already used
Cultural Values	Sense of place	Inherent connection with its local context
	Representitiveness	Use of resources from biocultural heritage
	Sense of responsibility	Will to safeguard community culture
	Christmas spirit	Able to connect with Christmas' values
	Christmas gift giving	Enhance Christmas gift purchasing desire
	Sense of growth	Satisfaction from participating in the product's lifecycle

Table 4. Species used for the seed Advent calendar. Own elaboration.

Family	Specie	Vernacular name	Cultural category
Amaranthaceae	<i>Amaranthus retroflexus</i>	Blet negre	Wild/Edible uses
	<i>Chenopodium album</i>	Blet blanc	Wild/Edible uses
Amaryllidaceae	<i>Allium ampeloprasum</i> var. <i>porrum</i>	Porro de l'Etern	Cultivated
Asteraceae	<i>Cichorium endivia</i>	Escarola de cabell d'àngel	Cultivated
	<i>Lactuca sativa</i>	Enciam francès	Cultivated
	<i>Lactuca sativa</i>	Enciam negre de la Maria Oliva	Cultivated
	<i>Taraxacum officinale</i>	Dent de lleó	Wild/Edible uses
Brassicaceae	<i>Eruca vesicaria</i> subsp. <i>sativa</i>	Rúcula de flor blanca	Cultivated
	<i>Erysimum cheiri</i>	Violera vella de flor groga	Wild/Ecological uses
	<i>Matthiola incana</i>	Violera de flor lila	Wild/Ecological uses
	<i>Sinapis alba</i> subsp. <i>mairei</i>	Mostassa silvestre	Wild/Edible uses
Caryophyllaceae	<i>Dianthus plumarius</i>	Clavellina grossa	Wild/Ecological uses
	<i>Silene vulgaris</i>	Colitx	Wild/Edible uses
	<i>Vaccaria hispanica</i>	Coleta de sembrat	Wild/Ecological uses
Hypericaceae	<i>Hypericum perforatum</i>	Herba de Sant Joan	Wild/Medicinal uses
Lamiaceae	<i>Melissa officinalis</i>	Tarongina	Wild/Edible uses
	<i>Satureja montana</i>	Sajolida	Wild/Edible uses
Polygonaceae	<i>Rumex crispus</i>	Romàs	Wild/Edible uses
Portulacaceae	<i>Portulaca oleracea</i>	Verdolaga	Wild/Edible uses
Rosaceae	<i>Sanguisorba minor</i>	Pimpinella	Wild/Edible uses
Solanaceae	<i>Capsicum frutescens</i>	Bitxo bola	Cultivated
	<i>Solanum lycopersicum</i>	Tomàquet de Copons	Cultivated
	<i>Solanum lycopersicum</i>	Tomàquet de penjar xato	Cultivated
	<i>Solanum melongena</i>	Albergínia blanca	Cultivated

Table 5. SWOT analysis of the resultant cultural product. Own elaboration.

Themes	Strengths and Opportunities	Weaknesses and Threats
Market and customer needs	● Good understanding of the message about biodiversity by the users ● Potential market interested in this type of products ● Collaboration with other entities can allow the replication of the product in other locations.	● Alleged market resistance of the corporate merchandise to an identity-linked product
Functionality and usability	● The easy customization allows the product to adapt to new markets ● Improving the usability of the instructions can enable a better understanding	● Lack of accessibility to the instructions
Aesthetics	● The product's attractive design enhances its visual appeal and consumer engagement	● Christmas products with more attractive materials could decrease demand
Environmental issues	● Easy-to-grow traditional seeds generate attraction towards local biodiversity. ● Using biodegradable and recyclable materials seen as a competitive advantage	
Production	● Local production enables stock control and customized manufacturing	● Possible limitations in high-volume productions
Cultural values	● The product offers a unique opportunity to revalue botanical-related cultural heritage ● Collaborating with local seed banks increases community impact	● Potential consumer segments may not fully grasp the product's cultural heritage value

4.3.2. Local ecological knowledge as a resource for design studies

Marín, J.; Vallès, J.; Garnatje, T.; Jiménez-Martínez, C.

Coneixement ecològic local com a recurs per als estudis de disseny

Enviat a *Ecology & Society*

La sostenibilitat com a objectiu pedagògic a l'educació superior està guanyant cada vegada més importància. Els estudis de disseny i els futurs dissenyadors juguen un paper significatiu en la promoció de la sostenibilitat. No obstant això, l'educació en sostenibilitat ha de prioritzar l'aprenentatge experiencial per davant de mètodes convencionals. Per aconseguir-ho, és crucial fomentar l'aprenentatge més enllà de l'aula mitjançant metodologies actives, permetent als estudiants comprendre l'entorn com una part integral de la societat en la qual resideixen. La incorporació del coneixement ecològic local en el currículum millora el valor percebut del territori circumdant, contribuint a la seva preservació i apreciació.

Aquest treball presenta els resultats d'una proposta pedagògica que involucra l'aprenentatge basat en reptes al Parc Agrari del Baix Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica) en diversos cursos d'educació superior en disseny. La proposta té un doble objectiu: en primer lloc, utilitzar el capital territorial com a tema central per a l'aprenentatge basat en projectes en els estudis de disseny, fomentant el desenvolupament de coneixements, habilitats i valors necessaris per a abordar els reptes socials contemporanis i avançar cap a un futur més sostenible i equitatiu. En segon lloc, les activitats de disseny serveixen com un primer pas per a destacar les característiques distintives del territori mitjançant la materialització de productes, serveis o estratègies.

La recerca comprèn 26 projectes d'un total de 37 estudiants, cadascun dels quals representa escenaris de disseny orientats a comunicar el potencial dels recursos territorials a les comunitats locals. Es proporciona un estudi de cas detallat, juntament amb una avaluació de les percepcions dels estudiants sobre la idoneïtat d'aquest enfocament a través d'enquestes. Els resultats demostren el potencial de la integració de les disciplines de l'etnoecologia i el disseny per a millorar tant el territori com el coneixement ecològic local.

Local ecological knowledge as a resource for design studies

Jon Marín^{1*}, Joan Vallès^{1,2}, Teresa Garnatje^{3,4}, Carlos Jiménez-Martínez⁵

Author details

¹Laboratori de Botànica – Unitat associada al CSIC, Facultat de Farmàcia i Ciències de l’Alimentació, Universitat de Barcelona, Avinguda Joan XXIII 27-31, 08028 Barcelona, Catalonia, Spain

²Secció de Ciències Biològiques, Institut d’Estudis Catalans, 08001 Barcelona, Catalonia, Spain

³Institut Botànic de Barcelona (IBB) (CSIC-CMCNB), 08038 Barcelona, Catalonia, Spain

⁴Jardí Botànic Marimurtra—Fundació Carl Faust, 17300 Blanes, Catalonia, Spain

⁵Departamento de Bellas Artes, Universidad de la Laguna, Campus de Guajara, Calle Radio Aficionados, s/n, 38320 La Laguna, Santa Cruz de Tenerife

*Correspondence

Jon Marín

jmeirin@gmail.com

Abstract

Sustainability as an educational objective in higher education is becoming increasingly prevalent. Design studies, and future designers, play a significant role in promoting sustainability. However, sustainability education must prioritize experiential learning alongside conventional methods. To achieve this, learning beyond the classroom through active methodologies is crucial, allowing students to comprehend the environment as an integral part of the society in which they reside. Incorporating local ecological knowledge into the curriculum enhances the perceived value of the surrounding territory, thereby contributing to its preservation and appreciation.

This paper presents the outcomes of a pedagogical proposal involving challenge-based learning in the Baix Llobregat Agrarian Park (Catalonia, NE Iberian Peninsula) across various higher education design courses. The proposal has a dual objective: firstly, to utilize territorial capital as a central theme for project-based learning in design studies, fostering the development of knowledge, skills, and values necessary for addressing contemporary societal challenges and advancing a more sustainable and equitable future. Secondly, design activities serve as an initial step in highlighting the distinctive characteristics of the territory through the materialization of products, services, or strategies.

The research encompasses 26 projects from 37 students, each representing design scenarios aimed at communicating the potential of territorial resources to local communities. A detailed case study is provided, along with an evaluation of student perceptions regarding the suitability of this approach through surveys. The results demonstrate the potential of integrating the disciplines of ethnoecology and design to enhance both the territory and local ecological knowledge.

Keywords: active education methods, design for local development, ethnoflora, local ecological knowledge, system design

1. Introduction

Sustainability as a knowledge objective in higher education is becoming commonplace (Aznar *et al.*, 2014; Gutiérrez-García *et al.*, 2020; Hernández-Barco *et al.*, 2020; Lozano, 2013). UNESCO has recognized education as a fundamental entitlement in advancing

sustainable development since 1992. However, it is within the updated framework of the 2030 World Agenda for Sustainable Development that this perspective becomes particularly apparent, not only as a distinct objective but also as a pivotal instrument for attaining all the sustainable development goals (SDGs), as outlined by Rieckmann (2017). Universities play a significant role in driving sustainable development through paradigm shifts, contributing through three interrelated avenues: generating new knowledge, fostering relevant competencies, and cultivating societal interest in sustainability (Hernández-Barco *et al.*, 2020; Rieckmann, 2012; Zamora-Polo & Sánchez-Martín, 2019).

While achieving a more sustainable future demands transforming our approach to education, as emphasized by Jickling & Wals (2008), sustainable development requires dynamic and holistic teaching methodologies. This includes shifting from teacher-centered to student-centered education, prioritizing autonomous and active student learning. Highlighted by the Bologna declaration (1999), this transition aims to engage students and academic staff in a global perspective on local activities, instilling positive attitudes towards the environment and fostering a desire for a better, safer world for all (Hernández-Barco *et al.*, 2020). Systemic and environmental education prioritizes experiential learning, with opportunities for learning beyond the classroom being essential for students to comprehend the environment as an integral part of society (Gambino *et al.*, 2009; Hernández-Barco *et al.*, 2020). This approach emphasizes the importance of hands-on experiences in fostering a deeper understanding of sustainability issues and empowering students to become active agents of change in their communities.

The impact of design studies on sustainable development has evolved significantly, transitioning from a focus solely on formal object-scale configuration and cultural symbolism to assuming broader responsibilities within the complex production and consumption system. The United Nations Rio declaration on environment and development (1992) emphasizes the need for social research and policy to promote lifestyles that are less dependent on finite Earth resources and more in harmony with its carrying capacity. Manzini & Jégou (2003) argue that the local dimension presents a compelling opportunity for design to make substantial contributions to sustainable development. Building on this, Parente & Sadini (2018) introduce the concept of *design for territories*, advocating for synergistic and collaborative actions across various domains —productive, social, environmental, and cultural— aimed at local empowerment and global recognition. This paradigm shift has redefined the roles of designers, transforming them into catalysts or facilitators in community processes, thereby expanding the professional scope of design (Jiménez-Martínez, 2014). The local dimension, encompassing various elements such as culture, social practices, economy, history, identity, and ecological knowledge, offers a broad spectrum of learning opportunities. Its complexity makes it an ideal framework or context within sustainability education programs (Iranzo-García & de la Vega, 2018; Otero, 2000; Stewart, 2008), which aim to cultivate understanding and foster sustainable attitudes of protection and respect towards the territory and local heritage among students (Hernández, 2010).

Traditional ecological knowledge (TEK) holds significant potential in sustainability education, particularly when approached from an experiential learning perspective. It has been widely acknowledged for its invaluable contribution to our understanding of

ecological systems (Armstrong, 2007; Delgado, 2015; Folke, 2004). Furthermore, integrating TEK as a subject of study can foster a deeper appreciation of one's cultural heritage, a crucial aspect for promoting sustainable development (Gutiérrez-García, 2020; Iranzo-García & de la Vega, 2018). Numerous authors have explored this approach in primary and secondary education, yielding noteworthy results (Benlloch *et al.*, 2005; de la Vega & Iranzo-García, 2021; Delgado & Díaz, 2014; Hamilton *et al.*, 2003; Piera *et al.*, 2009).

Therefore, it is fitting to propose pedagogical initiatives centered around the Llobregat delta, utilizing its landscape and heritage elements as guiding principles for learning and practicing competency skills in system design within higher education. Additionally, ethnoecological studies underscore the importance of returning acquired knowledge to the community (Vallès, 2019). The resulting student projects from this pedagogical approach can serve as active dissemination tools for local ecological knowledge and facilitate the return of knowledge to the community, particularly in enhancing ethnobotanical understanding.

The aim of this research is to explore the effectiveness of active education methods in local contexts for enhancing sustainability learning within higher education design programs. Specifically, we intend to investigate whether a particular teaching approach effectively fosters meaningful learning, curiosity about local ecological knowledge and related sciences, particularly ethnobotany, leveraging the expertise of the researchers/professors. In summary, the specific objectives are: a) to evaluate the development of competencies in higher design education through the utilization of local ecological knowledge as an educational resource, b) to integrate specific ethnoecological knowledge into the design

field, c) to develop teaching materials and methodologies to support instructional practices, and d) to collaborate with design students in devising project proposals for valorizing local ecological knowledge.

3. Methodology

3.1. Relevance of the location

The study area encompassed in this research is the Baix Llobregat Agricultural Park (BLAP), located in the Llobregat delta (Catalonia, NE Iberian Peninsula). It is a territorial feature chosen for its landscape, floristic, geographic, economic, and cultural significance, which has been the subject of various studies, including ethnobotanical research (Marín *et al.*, 2023). This area is particularly relevant due to its proximity to a major urban center, Barcelona, experiencing significant human pressure while still preserving large areas of protected spaces and a diverse array of plants associated with local ecological knowledge, especially in the agricultural realm. It represents a culturally significant landscape with exceptional environmental, historical, economic, and social value (Zazo, 2013). Moreover, it is an area where various circular economy strategies, fostering synergies between agriculture and urban areas, are poised to be implemented, making it a fertile ground for productive innovation (Magrinyà, 2017).

3.2. Educational framework

The learning experience is aimed at a challenge-based design proposal for students enrolled in two Master's Degrees of Design, in which the authors participate as program leaders and/or professors. Firstly, in the MURAD (University Master of Research in Art and Design), taught at the UAB (Universitat Autònoma de Barcelona), and secondly, in the

MSDSI (Master of Sustainable Design and Social Impact), taught at the IED (Istituto Europeo di Design) (Table 1).

The practice is embedded within the various challenge-based projects that engage students throughout the course. For MURAD students, participation in the practice is mandatory due to the inclusion of a content module (6 credits under the European Credit Transfer and Accumulation System, or ECTS) emphasizing applied design to the territory during academic years 2014-2015 and 2015-2016. As for MURAD academic year 2016-2017 as well as MSDSI students, the practice is situated within their master's final project (MFP), which amount to a total of 21 ECTS, allowing them to choose whether to engage with the design and territory conceptual framework.

It is also worth mentioning that the educational proposal has been applied in the Design Bachelor's final project (DFP) at BAU, Art and Design University Centre (an affiliated center of the Universitat de Vic), as well as in the Design Bachelor's final project at the Universitat de Barcelona, UB (12 ECTS), where one student from each institution voluntarily participated in the pedagogical approach.

3.3. Educational proposal

Active education methods are based on the idea that students will learn better if they directly apply their knowledge to improve real-life situations (Gutiérrez-García *et al.*, 2020; Hernández-Barco *et al.*, 2020). A didactic proposal of challenge-based learning is suggested to be followed, where the design process is integrated (Figure 1). Challenge-based learning is an active education approach where students tackle real-world problems

or challenges, often in interdisciplinary teams, to develop critical thinking, problem-solving skills, and creativity. It emphasizes inquiry, collaboration, and practical application of knowledge. Students work on authentic, complex issues that require them to research, analyze, and propose solutions, mirroring the challenges they may face in their future careers or in society. The goal is not only to find solutions but also to foster a deeper understanding of the subject matter and encourage innovation and resilience in the face of challenges (Johnson & Brown, 2011; Nichols *et al.*, 2016).

The design process model is divided into distinct stages. There are various design thinking models and all of them represent a cyclical process (Ambrose & Harris, 2009; Brown, 2009; Design Council, 2019; IDEO Education, 2012). This signifies a continual transition between these phases, involving the generation of new ideas, their analysis, refinement, and often a return to the initial stages. Our cognitive approach fluctuates between design stages and mental states, encompassing divergent and convergent thinking, as well as analysis and synthesis (Brown, 2008; 2009). Regardless of the specific model employed, each step in the design process aims to produce a creative solution addressing either a recognized or unforeseen problem.

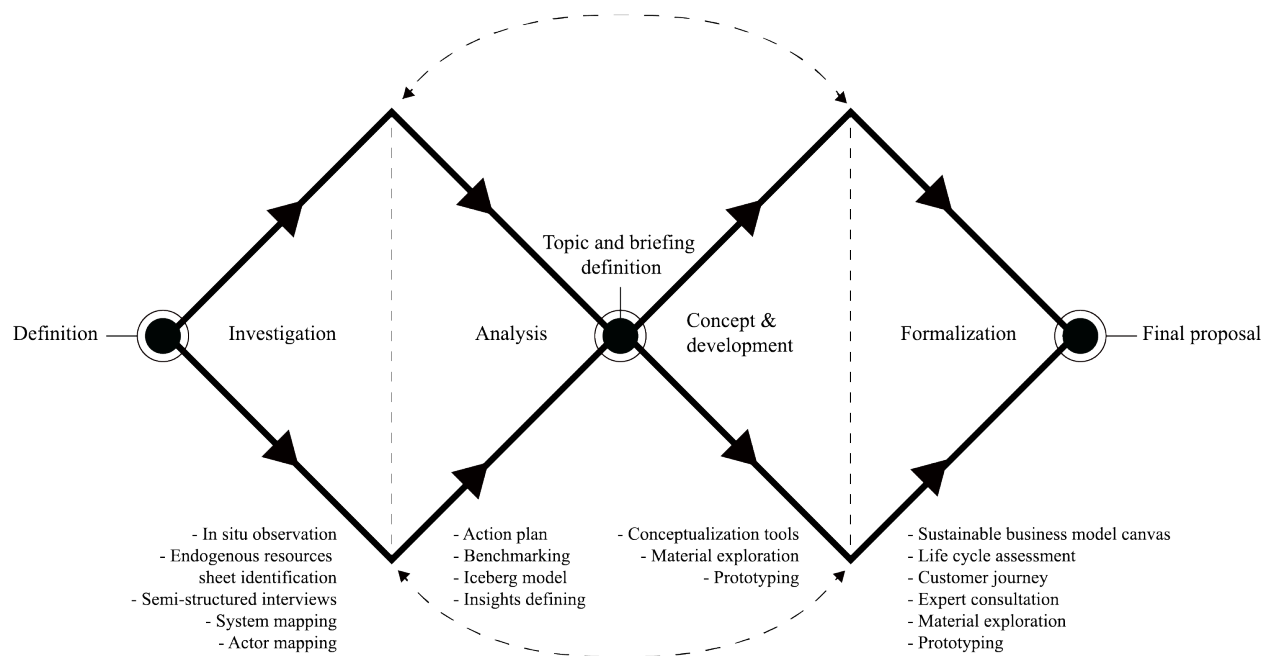

Figure 1. Design process model, phases and tools. Font: own elaboration from Brown, 2009.

The didactic proposal is divided into five milestones:

- a. **Definition.** In the initial stage, students are introduced to the challenge and provided with an introductory talk by scientific staff, emphasizing the importance of promoting local ecological knowledge, particularly ethnoflora. Objectives, scope, and specific competencies of the educational proposal, including learning outcomes and content, are then outlined. Students are encouraged by the professor to conduct (individually or in groups) self-directed research, selecting appropriate methods to gain insight into the territorial system and identify design-relevant problems or criteria. This phase is augmented by presentations from local stakeholders, such as members of the 'Gastronomy and Tourism Association of Baix Llobregat', technicians from the BLAP, representatives from various businesses, members of the 'Forest Defense Group', and farmers, either in the classroom or directly within the territory. These activities facilitate students' understanding of the territory's capabilities and foster an initial engagement with the subject of study

b. **Investigation.** This stage involves understanding the territorial capital of the Llobregat delta by students, aiming to identify and organize the endogenous resources for further utilization (Martos, 2023). Tutored by the professor, students have autonomy in conducting fieldwork, allowing them to establish direct contact with the environment. This phase involves gathering information on-site using various formats and multidisciplinary tools (interviews, surveys, observation, oral sources, physical samples of potential resources, system and actor mapping, endogenous resource detection forms, or plant sample collection, for instance).

c. **Analysis.** After conducting preliminary research, an action plan should be defined, specifying the problem to be addressed and the main activities required, along with the tools and competencies necessary for plan implementation. Each group presents their findings in class, articulates their design question, and identifies opportunities for exploration during the upcoming ideation phase. Feedback from teaching staff, other students, and sometimes key stakeholders helps refine their objectives and projects.

d. **Concept and development.** The shift from theory to practical application is evident as students move from abstract concepts to experimental design. Defining the design idea for field testing is crucial at this stage. Students are urged to generate

initial concepts informed by research findings and design criteria. They iterate on these concepts or generate new ones, creating prototypes to establish project foundations. These prototypes suggest design visions involving stakeholders and demonstrate the design's ability to reinterpret problems as opportunities.

- e. **Project formalization.** This involves preparing the project for implementation, although achieving such an outcome may be challenging or impractical within an educational setting. Therefore, for our purposes, this stage serves as a deadline for project completion and allows for the assessment of outcomes as if they were hypothetically implemented. In addition to developing a product, service, or system, students are also required to enhance their project with a business plan, a life cycle analysis, or other tools that add value to their proposal and align with the competencies to be acquired within the educational program. Furthermore, this stage can also serve as a catalyst for students to continue pursuing their outcomes and the topics they are passionate about beyond the scope of this practice.

3.4. Evaluation of the educational proposal

The students were evaluated through the submission of a final report and an oral presentation of their projects, with participation from both students and faculty members, occasionally including local stakeholders. The evaluation criteria took into account the degree of acquisition of the learning outcomes throughout all stages of the design process

In order to evaluate the students' perception on the suitability of the educational proposal, an online survey was carried out after the practice concluded to all students. From 37 surveyed students, 11 answers were received and analyzed.

4. Results and discussion

4.1. Resulting projects

A total of 26 projects resulted, and 37 students were involved (Table 1). With varying levels of development and depth of knowledge of the territory, all the projects helped students to acquire the competencies of the subject. In all the projects, basic tools of design, sustainability, and ethnoecological study were used in a real and close context (not fictional), with a high degree of applicability in most cases.

Table 1. Project description, research topic, number of students involved (n), content module, educative center, year of promotion.

Project description	Topic	n	Content module
			Center, Year
1. Riverside cabin park along the Llobregat river	Landscape, childhood, architecture	2	Design practices in the current territory.
2. Utilization of the territory as a venue for events	Landscape, tourism, events	3	MURAD (UAB). 2014-2015
3. Sound journey of the artichoke	Art, artichoke	1	
4. Cognitive tourism-based living lab	Education, tourism, events	2	
5. Land-art intervention in crop fields	Landscape, art	1	
6. Workshops on textile fiber braiding	Plant uses, local culture	1	

7. Music festival	Landscape, tourism, events	1	Design practices in the current territory. MURAD (UAB). 2015-2016
8. Workshop on building with reed	Reed, architecture	1	
9. A physical communication campaign highlighting the benefits of rural life to urban dwellers	Landscape, communication	2	
10. A book on traditional recipes from Baix Llobregat	Food systems, local culture	1	
11. New food products made with artichoke	Food systems, artichoke	1	
12. Illustrative comic depicting the experiences of farmers in Baix Llobregat	Landscape, food systems, agricultural work	1	
13. Awareness campaign on seasonal workers' employment	Food systems, agricultural work	1	
14. The use of reed for the development of new packaging	Food systems, reed, plant uses, packaging	2	
15. Design fiction project to raise awareness of climate consequences in the Llobregat delta	Climate Change, landscape	2	
16. Creation of a game farmer's calendar	Food systems, agricultural work	1	
17. Development of a graphic identity for the imaginary of El Prat de Llobregat	Local culture, communication, packaging	3	
18. Development of a local food certificate	Food systems	1	
19. Flower decoration with wild plants	Art, plant uses, weeds	2	
20. Marketing kit for wild edible seeds	Food systems, packaging	2	

21. Study of endogenous vernacular architecture	Landscape, local culture, architecture	1	MFP MURAD (UAB) 2016-2017
22. The good food: mobile sale of agricultural products from Baix Llobregat	Food systems	1	MFP MSDSI (IED) 2019-2020
23. Development of artichoke paper	Artichoke, plant uses	1	MFP MSDSI (IED)
24. Santa carxofa: artichoke beer project	Artichoke, food systems	1	2021-2022
25. App for promotion of ethnobotanical knowledge	Local culture, communication,	1	DFP Design degree (BAU) 2016-2017
26. Playful interactive on urban spontaneous plants	Weeds, childhood, education	1	DFP Design degree (UB) 2020-2021
26 design projects	17 topics	37	3 courses, 3 centers, students 6 years

260

261 The most recurring themes addressed are food systems, landscape, and local folklore or
262 culture. It is also noteworthy to highlight projects centered around an emblematic species of
263 the territory, such as the artichoke (Marín *et al.*, 2023), as four projects revolve around it.
264 Lastly, it is worth mentioning projects that develop ideas related to tourism activities and
265 event design, which some authors have identified as potential enhancers of the territory
266 (Araújo & Paül, 2012; Paül *et al.*, 2014). The project's heterogeneity is reflected in Figure
267 2.

268

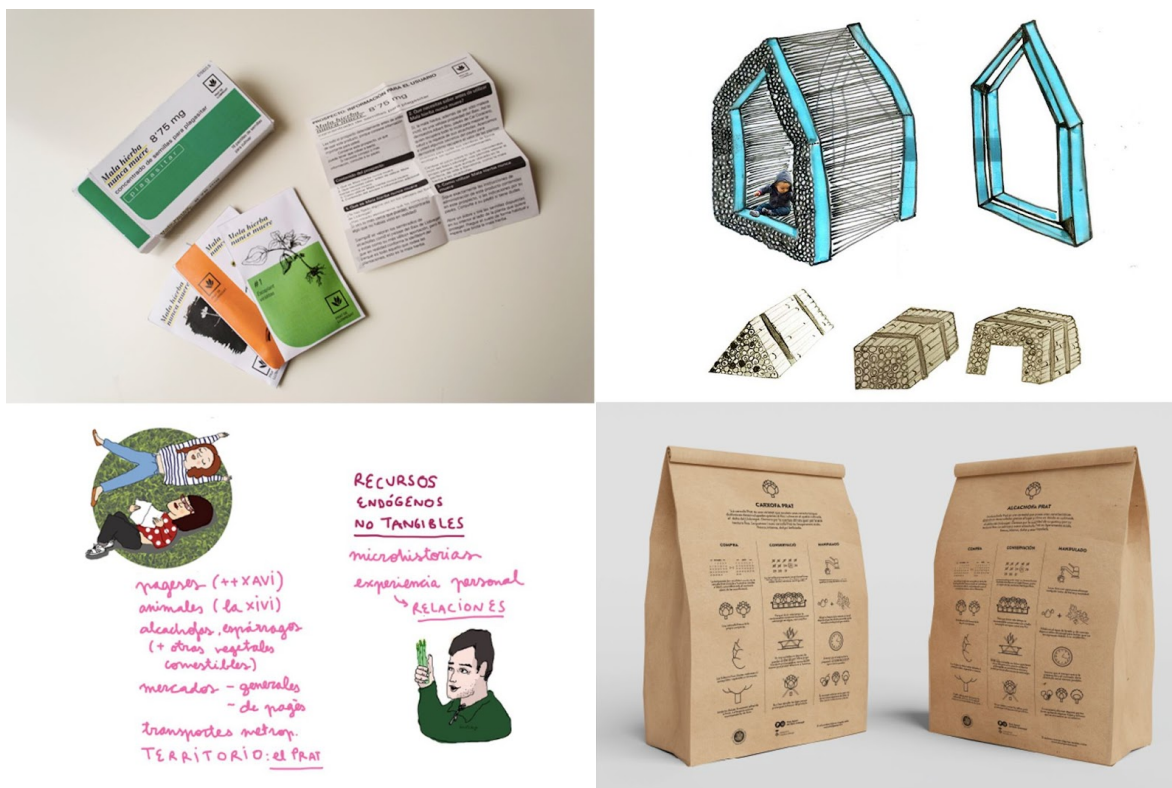

Figure 2. Several projects resulting from the challenge-based design. Top left, a marketing kit for wild edible seeds (project number 20); Top right, riverside cabin park along the Llobregat river (project number 1); bottom left, illustrative comic depicting the experiences of farmers in Baix Llobregat (project number 12); bottom right, development of a graphic identity for the imaginary of El Prat de Llobregat (project number 17).

4.2. Artichoke paper as case study

To illustrate and reflect on the effectiveness of this teaching framework, one of the projects emerged within the 2021-2022's Master in Sustainable Design and Social Impact (offered at Istituto Europeo di Design, IED) is presented. It concerns project number 23, which appears in Table 1 and is carried out by the Argentine student Carolina Galeazzi, whose initial topic of interest is biobased materials and waste valorization.

In this context, students are tasked with operating within a real territorial system (the BLAP), where they identify a range of problems and resources to focus on. They employ various multidisciplinary tools such as semi-structured interviews, resource detection sheets, or system mapping (Figure 3) to understand and analyze the complexity of systems, the multitude of territorial actors and their needs. Furthermore, they aim to identify potential synergies between fields of knowledge, economic sectors, and the value chain. Specifically, the student's project focuses on the artichoke, one of the flagship crops of the area, whose identity value is weakened for various reasons (Marín *et al.*, 2024). There is a low added value to the agricultural product, an underutilization of plant resources, and inefficiency in the management of its waste. In fact, of which only 15-20% of the plant material is used as food (Lattanzio *et al.*, 2009). The other 80-85%, including leaves, stems, and other non-edible plant residues, are burned in the field itself.

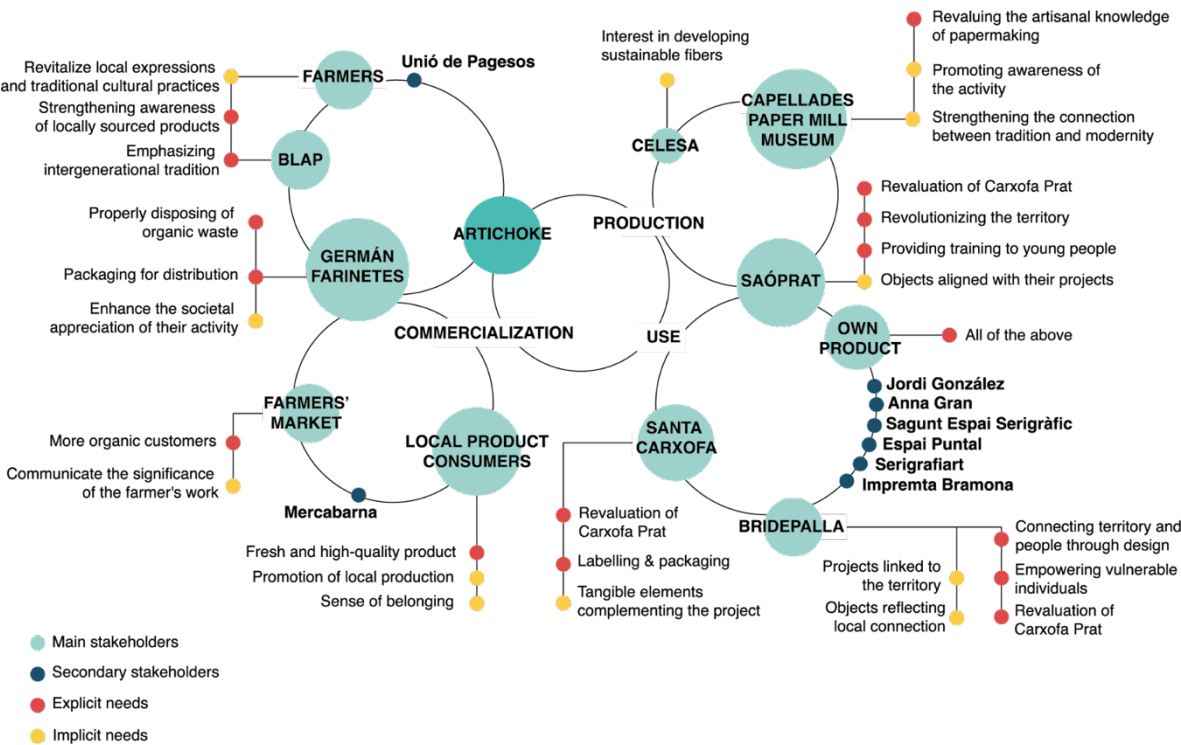

Figure 3. System mapping, where the main actors and stakeholders are identified, along with their explicit and implicit needs. Author: Galeazzi (2022).

In summary, the student hypothesizes that it is possible to find viable applications for the organic waste of the artichoke, which would contribute to improving the management of agricultural resources and reducing the environmental impact in the territory. A material experimental part is carried out autonomously by creating several prototypes by interacting with the artichoke waste to achieve a result with maximum potential in the form of a flat sheet (Figure 4).

Figure 4. Top, elaboration of several prototypes working with artichoke fibers. Bottom, elaboration of various prototypes in the form of paper sheets made from artichoke waste. Author: Galeazzi (2022).

Following that, several testing sets were developed with the involvement of local stakeholders, including farmers from BLAP, and the Capellades Paper Mill Museum (Barcelona), a public institution specializing in handmade paper production (Figure 5), to assess the feasibility of the proposal.

Figure 5. Some images of the artichoke paper-making process. Top left, waste collection. Bottom left, paper sheet production. Right, air drying. Author: Galeazzi (2022).

Finally, an optimal result is achieved, and a proposal for a semi-industrial-scale production circuit is developed, involving various local actors. These include the consortium of the BLAP, which would collect, shred, and dry the artichoke waste; Celesa, a biomass processing industry converting it into pulp; the paper mill in Capellades, which would produce the paper; and SaóPrat, a local association working with youth at risk of social

exclusion, would handle the final transformation of the paper. Additionally, a life-cycle assessment is done in order to evaluate the environmental impact of the proposal. The student is also able to present various applications for artichoke paper, ranging from event posters to the production of promotional details (Figure 6).

Figure 6. Different proposed applications for artichoke paper. Top left, notebook covers. Bottom left, flyers for the "Artichoke Festival of El Prat de Llobregat". Right, poster representing the Baix Llobregat Agricultural Park. Author: Galeazzi (2022).

The project has attracted the interest of numerous media outlets, been highlighted by the university to attract new students, and has been honored by winning the 2022 Foodture Awards and receiving an honorable mention in the 2023 Ecodesign Awards (Generalitat de Catalunya, 2023). Furthermore, during the same academic year, other projects were

supported by this one, creating collaborative environments (Austin, 2004). This is the case of project number 24 (Table 1), in which this paper was used for product packaging, and an ink made with boiling water of artichoke fibers, a byproduct of the testing and prototyping phase, was also used for graphic stamping (Figure 7).

Figure 7. Left, artichoke paper applied into artichoke beer packaging. Right, use of artichoke ink. Authors: Galeazzi (2022), Vargas (2022).

4.3. Learning and project evaluation

The assessment of the learning proposal is conducted through the deliverables and the project presentation, where the achieved objectives and the contents worked on are evaluated. Throughout all the courses where this didactic proposal was implemented, all the students acquired the competencies addressed.

In general, the solutions are not meant to be implemented in a short time, but rather represent speculative design scenarios aimed at communicating the potential of the territorial resource system to local communities, thereby fostering their empowerment (Edwards & Pettersen, 2023). It is observed how design students, after a deep immersion in the territory and contact with locally specific resources, are able to develop proposals linked to it and learn about important sustainability issues. Furthermore, the close connection with a specific area has triggered the interest of local institutions for the issues addressed. Moreover, the visualization of some of the projects results in a tangible way has facilitated for the different local stakeholders the understanding of the design for local development dynamics, the approach used and the potentialities to involve design competencies in territorial valorization processes (Villari & Parente, 2010).

A survey has been conducted to assess the degree of perceived suitability of the didactic practice in enhancing their skills as system designers, and the results are high, ranging between 6.20 and 9.00 out of 10.00, thus positively valuing the foundations of the pedagogical practice undertaken (Figure 8). The use of tools derived from sciences that study local ecological knowledge is crucial for students, as illustrated by these comments: 'Engaging with local residents and their knowledge proved invaluable in the design process' (S3) and 'Identifying endogenous resources is essential for empowering a community and deepening our understanding of it' (S6). Students highly value challenge-based design within nearby territories to become agents of change, as emphasized by this student: 'Initially, I underestimated the value of working outside the classroom. However, through this experience, I realized the tangible impact we can have on society' (S2). Additionally,

'Although challenging, collaborating with locals who may initially be skeptical about design interventions can lead to mutual appreciation and positive outcomes' (S8).

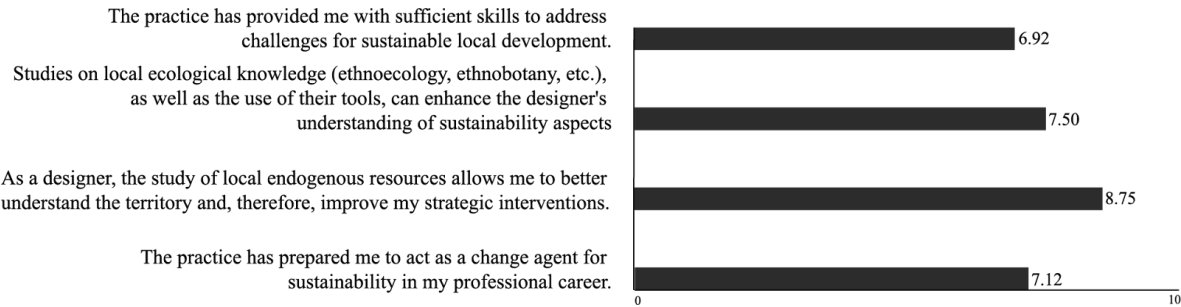

Figure 8. Survey results on students' perceptions of proposal suitability (n=11). Font: own elaboration.

At this stage, engaging in real-world projects fostered creativity and encouraged research with a practical focus. Additionally, many students gained less tangible yet valuable competencies such as empathy towards social and environmental realities, exposure to unfamiliar environments, teamwork, and interaction with real stakeholders. 'Farmers possess a wealth of knowledge about plants, landscape management, and local history that we must preserve' (S3). Their increased sensitivity towards sustainability, particularly within a specific geographical context, is evidenced by the following comment from a student: 'Exploring the Llobregat area opened my eyes to its beauty and significance, despite its proximity to Barcelona and our limited knowledge about it' (S2).

Specifically, the results of the project used as a case study confirm the hypothesis posited, while also demonstrating and validating the overarching objectives outlined in this article. This project has extended beyond the confines of the classroom, evolving into a collaborative effort involving various local stakeholders to achieve its realization.

Furthermore, it has provided the foundation for the student, alongside other colleagues, to initiate an entrepreneurial venture (www.depende.es) and secure employment in local companies dedicated to sustainable design. Thus, it serves as a testament to the acquisition of sustainability skills highly valued by the productive sector. It becomes evident that systemic design helps generate solutions (Cáceres *et al.*, 2021; Jones, 2020; van de Bijl-Brouwer & Malcolm, 2020). Similarly, its implementation in real contexts during university education helps solidify concepts about sustainability, crucial for developing the skills required to work as a professional (Hesselbarth & Schaltegger, 2014; Mochizuki & Fadeeva, 2010).

As other authors affirm (Gutiérrez-García *et al.*, 2020; Piera *et al.*, 2009), there is a strong relationship between apparently disconnected disciplines such as ethnoecology and design that can benefit both. The sciences encompassing ethnoecology, such as ethnobotany, are a didactic tool of great interest in the field of environmental knowledge, as they offer enormous possibilities in both formal and non-formal education and connect curriculum content with students' daily reality and cultural environment. Undoubtedly, the introduction of local ecological knowledge in design classrooms through active methodologies can facilitate the understanding of values focused on sustainability and achieve design competencies.

Moreover, studying the territory and its endogenous resources -encompassing natural, cultural, and social aspects- can foster innovative learning by encouraging a comprehensive interpretation of reality through integration and synthesis. This participatory experience empowers action, nurturing fundamental knowledge and skills, as other authors affirm

(Antrop, 2005; Bovet *et al.*, 2004). Considering the territory as a didactic tool offers the opportunity to analyze nature and society in a coordinated manner, subsequently promoting the valorization of environmental and cultural heritage, thereby contributing to its preservation (Iranzo-García & de la Vega, 2018).

5. Conclusions

Active methodologies integrating the study of local context and ecological knowledge have become integral parts of design curricula in various higher education programs. This approach is essential for nurturing critical thinking, knowledge acquisition, and the development of reflective and critical attitudes necessary for addressing contemporary challenges. By extracting didactic content from the local territory, new meanings and utilities are derived, revitalizing local ecological knowledge, as noted by previous authors (Benlloch *et al.* 2005). Through these experiences, students cultivate positive attitudes toward the preservation and valorization of local traditional knowledge. Additionally, local institutions and academic centers gain insights into the synergy between territory and its local ecological knowledge and design, while local stakeholders can leverage project outcomes to enhance local resources promptly.

These academic design projects exemplify how individuals engage with their local realities to identify and activate territorial capital, thus enriching collective heritage. They underscore the conversion of local ecological knowledge into tangible territorial value through design interventions.

Understanding nearby and everyday landscapes is paramount for fostering emotional connections between students and their immediate environment, heightening their

awareness of the area, reshaping their behavior, and cultivating attitudes of respect toward their living environment.

Acknowledgments

To all the students who participated in this didactic proposal, and to all those involved, to a greater or lesser extent, in making these practices successful.

5. Bibliography

- Ambrose, G.; Harris, P. (2009). *Basic Design: Design Thinking*. Ed. Fairchild Books
AVA, UK.
- Antrop, M. (2006). Sustainable landscapes: contradiction, fiction or utopia? *Landscape and urban planning*, 75(3-4):187-197. DOI:10.1016/j.landurbplan.2005.02.014
- Araújo, N.; Paül, V. (2012). Agrotourism as leisure alternative: Agrotourist profile analysis in the Parc Agrari del Baix Llobregat (Catalonia, Spain). *TURYDES: Revista sobre Turismo y Desarrollo local sostenible*, 5(12): 1-16.
- Armstrong, M.; Kimmerer, R.; Vergun, J. (2007). Education and research opportunities for traditional ecological knowledge. *Frontiers in Ecology and The Environment*, 5. DOI:10.1890/1540-9295(2007)5[w12:EAROFT]2.0.CO;2
- Austin, D.E. (2004). Partnerships, not projects! Improving the environment through collaborative research and action. *Human Organization*, 63(4):419-430. DOI:10.17730/humo.63.4.v7x1t5mwqfl1xl3v
- Aznar, P.; Ull, M.A.; Piñero, A.; Martínez, M. P. (2014). La sostenibilidad en la formación universitaria: desafíos y oportunidades. *Educación XXI*, 17:131-158.

- 467 • Benlloch, V.; Fajardo, J.; Verde, A. (2005). La etnobotánica como recurso didáctico en la
468 educación ambiental. *Idea La Mancha. Revista de Educación de Castilla-La Mancha*,
469 2:240-247.
- 470 • Bologna Declaration (1999). *The European Higher Education Area. Joint Declaration of*
471 *the European Ministers of Education (Bologna)*.
472 <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/about>
- 473 • Bovet, M.T.; Pena, R.; Ribas, J. (2004). El paisaje como recurso educativo en el marco
474 de la educación para la participación. *Didáctica Geográfica*, 6:33-48.
- 475 • Brown, T. (2008). Design thinking. *Harvard Business Review*, 86(6):84-92.
- 476 • Brown, T. (2009). *Change by Design*. Ed. HarperCollins, USA.
- 477 • Cáceres, L.; López, C.; Córdoba, L. (2021). El Diseño sistémico como herramienta
478 participativa para enmarcar políticas de cuidado perinatal en Colombia. *RChD: creación*
479 *y pensamiento*, 6(1). DOI:10.5354/0719-837X.2021.64617.
- 480 • de la Vega, E.; Iranzo-García, E. (2021). El patrimonio y paisaje del agua de l'Horta Sud
481 como recursos para una propuesta didáctica. *Cuadernos Geográficos*, 60(2):192-213.
482 DOI:10.30827/cuadgeo.v60i2.15950
- 483 • Delgado, E. (2015). El paisaje en la formación de maestros, un recurso educativo de alto
484 interés para la Educación Primaria. *Tabanque*, 28:117-138.
- 485 • Delgado, K.N.; Díaz, M.A. (2004). Fortalecimiento del conocimiento de la etnobotánica
486 en las plantas medicinales desde el currículo. *Revista Tecné, Episteme y Didaxis*, Special
487 issue:285-294. DOI:10.17227/01203916.3218
- 488 • Design Council (2019). *Double Diamond Model*.
489 [https://www.designcouncil.org.uk/sites/default/files/asset/document/Double%20Diamond](https://www.designcouncil.org.uk/sites/default/files/asset/document/Double%20Diamond%20Model%202019.pdf)
490 [%20Model%202019.pdf](https://www.designcouncil.org.uk/sites/default/files/asset/document/Double%20Diamond%20Model%202019.pdf)

- 491 • Edwards, F.; Pettersen, I.N. (2023). Speculative design for envisioning more-than-human
492 futures in desirable counter-cities. *Cities*, 142:104553. DOI:[10.1016/j.cities.2023.104553](https://doi.org/10.1016/j.cities.2023.104553)
- 493 • Folke, C. (2004). Traditional knowledge in social–ecological systems. *Ecology &*
494 *Society*, 9:7.
- 495 • Galeazzi, C. (2022). *Ex-Terra. Dar voz a la materia para conectar con la naturaleza*.
496 Final Master Project, Instituto Europeo di Design, Barcelona.
- 497 • Gambino, A.; Davis, J.; Rowntree, N. (2009). Young Children Learning for the
498 Environment: Researching a Forest Adventure. *Australian Journal of Environmental*
499 *Education*, 25. DOI:10.1017/S0814062600000422
- 500 • Gutiérrez-García, L.; Blanco-Salas, J.; Sánchez-Martín, J.; Ruiz-Téllez, T. (2002).
501 Cultural Sustainability in Ethnobotanical Research with Students Up to K-12.
502 *Sustainability*, 12:5664. DOI: 10.3390/su12145664
- 503 • Hamilton, A.; Pei, S.; Kessy, J.; Khan, A.; Lagos W.S.; Shinwari, Z. (2003). The
504 purposes and teaching of Applied Ethnobotany. In: *People and plants working papers*.
505 Ed. UNESCO.
- 506 • Hernández, A.M. (2010). El valor del paisaje cultural como estrategia didáctica. *Tejuelo*,
507 *didáctica de la Lengua y la Literatura. Educación*, 9:162-178.
- 508 • Hernández-Barco, M.; Sánchez-Martín, J.; Blanco-Salas, J.; Ruiz-Téllez, T. (2019).
509 Teaching Down to Earth. Service-Learning Methodology for Science Education and
510 Sustainability at University Level. A practical approach. *Sustainability*, 12(2):542.
511 DOI:10.3390/su12020542
- 512 • Hesselbarth, C.; Schaltegger, S. (2014). Educating change agents for sustainability -
513 learnings from the first sustainability management master of business administration.
514 *Journal of Cleaner Production*, 62:24-36. DOI:10.1016/j.jclepro.2013.03.042

- 515 • Hind, P.; Wilson, A.; Lenssen, G. (2009). Developing leaders for sustainable business.
516 *Corporate Governance*, 9(1):7-20.
- 517 • IDEO Education (2012). *Design Thinking for Educators. Toolkit and workbook*.
518 <https://designthinking.ideo.com/resources/design-thinking-foreducators>
- 519 • Iranzo-García, E.; de la Vega, E. (2018). The landscape value of the Horta of Valencia
520 and its didactic potential. *Revista Otarq*, 3:168-194.
- 521 • Jickling, B.; Wals, A.E.J. (2008). Globalization and environmental education: Looking
522 beyond sustainable development. *Journal of Curriculum Studies*, 40:1-21.
523 DOI:10.1080/00220270701684667
- 524 • Jiménez-Martínez, C. (2014). *Cultura del diseño y desarrollo local sostenible: aportes*
525 *teóricos, metodológicos y casos prácticos en las Islas Canarias*. PhD Thesis,
526 Universidad de la Laguna, Spain.
- 527 • Johnson, L.; Brown, S. (2011). Challenge Based Learning: *The Report from the*
528 *Implementation Project*. Ed. The New Media Consortium; Austin, USA.
- 529 • Jones, P. (2020). *Systemic Design: Design for Complex Social and Sociotechnical*
530 *Systems*. DOI:10.1007/978-981-13-0370-8_60-1
- 531 • Krucken, L. (2009). *Design e território: valorização de identidades e produtos locais*.
532 Ed. Nobel, Brazil.
- 533 • Kueh, C.; Thom, R. (2018). Visualising empathy: a framework to teach user-based
534 innovation in design. In: Griffith, S., Carruthers, K., Bliemel, M. [Eds.] *Visual Tools for*
535 *Developing Student Capacity for Cross-Disciplinary Collaboration, Innovation and*
536 *Entrepreneurship*, 177-196. Ed. Common Ground Publishing, USA.

- 537 • Lattanzio, V.; Kroon, P.A.; Linsalata, V.; Cardinali, A. (2009). Globe artichoke: A
538 functional food and source of nutraceutical ingredients. *Journal of Functional Foods*,
539 1(2):131-144. DOI:10.1016/j.jff.2009.01.002
- 540 • Lozano, R.; Lukman, R.; Lozano, F.; Huisingh, D.; Lambrechts, W. (2013). Declarations
541 for sustainability in higher education: Becoming better leaders, through addressing the
542 university system. *Journal of Cleaner Production*, 48.
543 DOI:10.1016/j.jclepro.2011.10.006
- 544 • Maffei, S.; Villari, B. (2006). Design for local development. Building a design approach
545 for the territorial capital resources based on a situated perspective. In: *CUMULUS*
546 *Working Paper*, 4(1).
- 547 • Magrinyà, F. (2017). *Reflexió estratègica metropolitana per a un territori resilient*. Ed.
548 Autoritat Metropolitana de Barcelona, Barcelona.
- 549 • Manzini, E.; Jégou, F. (2003). Sustainable Everyday: The Voice of Sustainment. *Design*
550 *Philosophy Papers*, 1:187-191. DOI:10.2752/144871303X13965299302271
- 551 • Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J. (2023). Traditional knowledge 10 min far from
552 Barcelona: ethnobotanical study in the Llobregat river delta (Catalonia, NE Iberian
553 Peninsula), a heavily anthropized agricultural area. *Journal of Ethnobiology and*
554 *Ethnomedicine*, 19(1). DOI: 10.1186/s13002-023-00615-2
- 555 • Marín, J.; Garnatje, T.; Vallès, J. (2024). Agro-Food Supply Chains in Peri-Urban
556 Agricultural Areas: Do They Contribute to Preserve Local Biodiversity? The Case of
557 Baix Llobregat Agrarian Park. *Sustainability*, 16(7):2882. DOI:10.3390/su16072882
- 558 • Martos, C. (2023). *Key elements for local development: practical examples for*
559 *teaching*. Universidad de Jaén. UJA Editorial.

- 560 • Mochizuki, Y.; Fadeeva, Z. (2010). Competences for sustainable development and
561 sustainability: significance and challenges for ESD. *International Journal of*
562 *Sustainability in Higher Education*, 11(4):391-403. DOI:10.1108/14676371011077603
- 563 • Parente, M.; Sadini, C. (2018). Design as mediator between local Resources and global
564 visions. Experiences of Design for Territories. In: Oriol Moret (ed.), *Back to the Future /*
565 *The Future in the Past. Conference Proceedings Book*, 1:125-129, Barcelona.
- 566 • Paül, V.; Mckenzie, F.; Araújo, N.; Rodil, X. (2014). Alternative Food Networks or
567 Agritourism? The 'Vegetable Tourism' Experience in the Barcelona Peri-Urban Area
568 (Catalonia, Spain). In: *Globalization and New Challenges of Agricultural and Rural*
569 *Systems*. Nagoya University, Japan.
- 570 • Nichols, M.; Cator, K.; Torres, M.; Henderson, D. (2016). Challenge based learner user
571 guide. *Digital Promise*, 24-36. Redwood City, USA.
- 572 • Otero, I. (2000). Paisaje y educación ambiental. *Observatorio Medioambiental*, 3:35-50.
- 573 • Pardo de Santayana, M.; Gómez, E. (2003). Etnobotánica: aprovechamiento tradicional
574 de plantas y patrimonio cultural. *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 60(1):171-182.
- 575 • Piera, P.; Verde, A.; Valdés, A.; Rivera, D.; Fajardo, J.; Obón, C.; Ruiz-Gallardo, J.;
576 Benlloch, V.; Ciudad, R.; Núñez, P.; Piera, A. (2009). La etnobiología como materia
577 transversal en el currículo de educación secundaria. Una experiencia en Castilla La
578 Mancha. *Ensayos: Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, 24, 149-162.
- 579 • Rieckmann, M. (2012). Future-oriented higher education: Which key competencies
580 should be fostered through university teaching and learning? *Futures*, 44:127-135.
- 581 • Rieckmann, M. (2017). *Education for sustainable development goals: learning*
582 *objectives*, UNESCO Publishing: France.

- 583 • Stewart, A. (2008). Whose place, whose history? Outdoor environmental education
584 pedagogy as ‘reading’ the landscape. *Journal of Adventure Education & Outdoor*
585 *Learning*, 8(2):79-98.
- 586 • United Nations Conference on Environment and Development Rio de Janeiro, Brazil
587 (1992). *Agenda 21: programme of action for sustainable development; Rio Declaration*
588 *on Environment and Development; Statement of Forest Principles: The final text of*
589 *agreements negotiated by governments at the United Nations Conference on*
590 *Environment and Development (UNCED), 3-14 June 1992, Rio de Janeiro, Brazil.*
591 United Nations Department of Public Information.
- 592 • Vallès, J. (2019). *Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals,*
593 *situació i perspectives als Països Catalans.* Institut d’Estudis Catalans. Barcelona.
- 594 • van der Bijl-Brouwer, M.; Malcolm, B. (2020). Systemic Design Principles in Social
595 Innovation: A Study of Expert Practices and Design Rationales. *She Ji: The Journal of*
596 *Design, Economics, and Innovation*, 6(3):386-407.
- 597 • Vargas, J.O. (2022). *Santa Carxofa.* Final Master Project, Istituto Europeo di Design,
598 Barcelona.
- 599 • Villari, B.; Parente, M. (2010). Design, system, territory: a multidisciplinary didactic
600 activity to enhance places. *Connected 2010, 2nd International Conference on Design*
601 *Education.* [https://www.d4t.polimi.it/wp-content/uploads/2019/02/12_Connected_369-](https://www.d4t.polimi.it/wp-content/uploads/2019/02/12_Connected_369-bst.pdf)
602 [bst.pdf](https://www.d4t.polimi.it/wp-content/uploads/2019/02/12_Connected_369-bst.pdf)
- 603 • Zamora-Polo, F.; Sánchez-Martín, J. (2019). Teaching for a Better World. Sustainability
604 and Sustainable Development Goals in the Construction of a Change-Maker University.
605 *Sustainability*, 11:4224. DOI: 10.3390/su11154224

- 606 • Zazo, A. (2013). El Parc Agrari del Baix Llobregat. Breve análisis de la figura de
607 preservación de su espacio agrario periurbano. In: *Percepcions de l'espai agrari*
608 *periurbà*. Roca, A.; Tous, C. [Eds.] Fundació Agrotèrritori, Spain.

609

610

611

612

5.Discussió general

En aquest apartat es presenta una discussió general per blocs dels resultats més rellevants obtinguts en el marc de la present tesi doctoral. Les discussions específiques de cada article poden ser consultades dins del compendi de publicacions.

5.1. Prospecció etnobotànica

La prospecció etnoflorística de la plana deltaica del riu Llobregat és rellevant per diversos motius. En primer lloc, la comarca catalana del Baix Llobregat és un dels pocs territoris de parla catalana que no havia estat estudiat fins ara (Vallès 2019). En segon lloc, es tracta d'una zona eminentment periurbana i agrícola, trets que li confereixen unes característiques interessants des del punt de vista etnobotànic i que la comunitat científica encoratja prospectar (Hurrell i Pochettino 2014, Pardo de Santayana *et al.* 2010, Pochettino *et al.* 2012).

Els 83 informants entrevistats han reportat 1.965 usos de 292 tàxons. El 23% són usos medicinals, el 63% són usos alimentaris i el 14% restant correspon a altres usos. L'eminent caràcter agrícola del territori permet comprendre aquests resultats, com s'esmenta en altres estudis etnobotànics de zones agrícoles (Gras *et al.* 2020). De fet, és en aquests indrets on es percep una major intensitat de mencions d'ús d'aliments funcionals, és a dir, plantes mengívols amb propietats medicinals. A partir d'aquest fet, es proposa un nou índex etnobotànic (índex d'aliments funcionals populars, FI), que mesura la freqüència relativa dels reports d'ús alimentaris en relació amb els reports d'ús medicinals i s'utilitza per a avaluar la importància relativa dels tàxons emprats com a aliments funcionals. L'ús d'aquest índex ens permet confirmar que la farigola (*Thymus vulgaris*) és un dels aliments funcionals més utilitzats, com en tota la conca mediterrània. De la mateixa manera, a la carxofa (*Cynara scolymus*) -un dels productes agrícoles paradigmàtics de la zona-, li correspon un alt FI, fet que suggereix una clara percepció de continuïtat entre plantes alimentàries i plantes medicinals (Rivera *et al.* 2005, Vallès *et al.* 2017).

Els altres usos són aquells que no són ni medicinals ni alimentaris. El 28% dels usos reportats en aquesta categoria fan referència a utilitzacions agrosilvopastorals, conseqüència, un cop més, de la natura agrícola del territori estudiat. S'ha fet una subcategorització que es considera interessant de cara a futures prospeccions en altres

indrets agrícoles. Les diverses categories dels usos agrosilvopastorals són: per a l'elaboració d'eines i elements d'ús agrícola com, per exemple, l'ús de la canya (*Arundo donax*) per a fer enramar tomaqueres o mongeteres o l'ús de fibres vegetals per a lligar enciams i altres verdures de fulla; l'ús en benefici de l'equilibri ecosistèmic; l'ús com a fertilitzants; l'ús en la formació del paisatge, com la plantació de peus d'*Opuntia maxima* per a delimitar i protegir parcel·les agrícoles; l'ús com a pesticides naturals; o l'ús com a encoixinat.

L'ús de plantes amb finalitats artístiques és també important en el territori estudiat, principalment a Gavà i Viladecans, on la realització de les anomenades paneres artístiques és una pràctica popular molt arrelada, que s'associa a les fires agrícoles. Un total de 65 tàxons són utilitzats per a la realització dels murals i diorames creats amb llavors i altres elements vegetals per part de les famílies pageses, que s'exposen al públic durant les fires agrícoles de Gavà (fira de l'espàrrec) i de Viladecans (fira de Sant Isidre). Aquesta forma d'expressió artística duta a terme amb elements vegetals és única a Catalunya i a Europa i té un paper fonamental en la preservació de les pràctiques agrícoles locals, la revitalització del territori, i en la creació d'identitat i de sentit de pertinença comunitaris (Francès-Tudel 2018). És per aquest motiu, i perquè són pocs els estudis etnobotànics que descriuen propòsits culturals o artístics, que s'ha cregut convenient aprofundir en aquesta temàtica, duent a terme una investigació etnobotànica específica.

A nivell lingüístic, l'índex de diversitat lingüística és similar al d'altres estudis dins de l'àrea catalanoparlant, si bé es troba un alt percentatge de noms que refereixen a races de plantes cultivades, quelcom típic de zones amb una forta presència agrícola (Gras *et al.* 2020). L'estudi contribueix a enriquir la ja prou rica nomenclatura vernacular botànica amb mots com “sargués” per a referir-se a l'espècie *Rubus ulmifolius*, “vordolaga” per a *Portulaca oleracea*, o “galerà” per a *Ruscus aculeatus*.

Els resultats d'aquests estudis revelen que, tot i la davallada progressiva del coneixement ecològic local que pateixen els territoris industrialitzats a Europa, encara és consistent, i emfatitza la importància de preservar-lo i aplicar-lo com a potenciador del territori.

5.2. Agrobiodiversitat comercialitzada

En aquest apartat es presenta l'estudi de l'agrobiodiversitat comercialitzada al Parc Agrari del Baix Llobregat. Per una banda, es realitza un inventari dels productes agrícoles localitzats en les diferents tipologies de centres de distribució del territori, identificant la seva categoria taxonòmica, la seva procedència, i les èpoques de l'any en què es troben comercialitzats. S'han analitzat les diferències més rellevants entre els productes agrícoles que es troben en els centres de distribució de circuit curt (mercats de pagès) i els que es troben en els de circuit convencional (supermercats). En els mercats de pagès hi ha més productes locals (un 98% dels productes comercialitzats) que en els supermercats (tan sols un 6%). Així mateix, en els mercats de pagès s'observa una estacionalitat més marcada i una diversitat intraespecífica més elevada que en els supermercats. Tanmateix, s'ha observat que un seguit de centres de distribució (mercats municipals, fruïteries i botigues de queviures) segueixen un patró híbrid, ja que s'hi veuen reflectides característiques d'ambdós tipus de circuits. Aquest fenomen s'ajusta al que prèviament han confirmat altres autors (Filipinni *et al.* 2016, Sonnino i Marsden 2006). El tret diferencial més important és que un terç dels productes agrícoles que es troben en aquests establiments procedeixen de proveïdors locals, fet que posa de relleu el potencial d'aquests comerços per a fomentar el consum i el coneixement de l'agrobiodiversitat cultivada local en àrees agrícoles periurbanes, on la producció i l'alta demanda d'aliments es donen de forma simultània. D'aquesta manera, el paper com a custodi de la sobirania alimentària, que normalment s'atribueix als centres de distribució de circuit curt - específicament, en aquest context, als mercats de pagès- (Renting *et al.* 2003) es veuria reforçat per altres centres de distribució d'aliments agrícoles igual o més accessibles per al consumidor local final.

Per tal d'aprofundir en la relació que hi ha entre l'agrobiodiversitat comercialitzada i l'agrobiodiversitat cultivada en els mercats de pagès, s'han realitzat dos inventaris de dos mercats de pagès del Parc Agrari del Baix Llobregat en dos períodes de temps separats set anys (2015-2016 i 2022-2023). Els mercats de pagès juguen un paper essencial en la conservació i promoció de l'agrobiodiversitat local, perquè són el canal directe entre els pagesos i els consumidors finals i promouen pràctiques agrícoles més sostenibles (Brown i Miller 2008, Gillespie *et al.* 2007). L'alta diversitat intraespecífica observada -amb una ràtio entitat intraespecífica/tàxon superior a 1, molt superior a la resta de centres de

distribució- és un bon indicador de la riquesa agrícola del territori (Galluzzi *et al.* 2010, Gemmill-Herren *et al.* 2021). No obstant, entre ambdós períodes estudiats s'observa un menor nombre de paradistes i una relaxació en la procedència dels productes agrícoles, que baixa del 97% de productes locals en 2015-2016 al 74% en 2022-2023. Aquestes diferències són atribuïbles a múltiples causes interrelacionades entre sí. Principalment, són conseqüència de factors socioeconòmics (ajust a la demanda, política de preus, industrialització o pèrdua de productors), però també degudes a la percepció dels agricultors dels efectes del canvi climàtic, com afirmen també altres estudis (Blanch-Ramírez *et al.* 2022).

Cada vegada existeix un major interès per part dels consumidors per productes alimentaris de qualitat, segurs i amb arrelament tradicional local (Casals *et al.* 2018, Paül i McKenzie 2013). Això hauria d'encoratjar els productors -que també són prescriptors i venedors als mercats de pagès- a adaptar-se a la demanda tot potenciant el cultiu -la prescripció i la venda- de variants agrícoles tradicionals. En aquest estudi, hem comparat les entitats intraespecífiques de les espècies amb major diversitat intraespecífica localitzades als mercats de pagès amb les mencionades pels informants en la prospecció etnoflorística del primer apartat de la present tesi doctoral. La meitat d'elles no apareixen als mercats perquè, en algun moment, han deixat de produir-se. La recuperació, producció i explotació comercial d'aquestes variants pot ser una aproximació prometedora per a millorar tant la salut de l'agrobiodiversitat local com la competitivitat dels agricultors del Parc Agrari del Baix Llobregat.

5.3. El paper del disseny

El paper del dissenyador en el desenvolupament local és fonamental, ja que té la capacitat de visualitzar i materialitzar solucions innovadores que responguin a les necessitats específiques d'una comunitat o territori. El dissenyador no només actua com a facilitador en la creació de productes, serveis o espais, sinó que també pot tenir un paper crucial en la promoció de la identitat cultural, la preservació del patrimoni i la promoció del desenvolupament sostenible. En treballar en estreta col·laboració amb diferents actors locals, el dissenyador pot fomentar la participació ciutadana, reforçar les xarxes de col·laboració i contribuir a l'empoderament de la comunitat. A més, mitjançant la integració de coneixements locals i tradicionals en els seus projectes, el dissenyador pot

enriquir l'oferta de productes i serveis, impulsant així l'economia local i millorant la qualitat de vida dels habitants del territori.

Resulta evident que l'educació en sostenibilitat és un problema complex (*wicked problem*, en anglès), que cal atomitzar per a poder-ho treballar de forma adequada (Earle i Leyva-de-la Hiz 2021, Murphy 2012). La inclusió del coneixement ecològic local en la docència universitària en disseny permet treballar les competències lligades a la sostenibilitat i fer que els alumnes aprenguin en un context real. Això fa que els futurs dissenyadors siguin conscients de la dificultat de dissenyar sobre sistemes complexos (Deniz 2016), però també permet que tant els alumnes com els projectes resultants actuïn com a altaveus transmissors dels valors territorials, retornant, d'alguna manera, el coneixement ecològic local a la societat (Vallès 2019, Verde *et al.* 2009).

Aquest retorn també és significatiu en el disseny de producte, ja que ha estat possible construir una narrativa transmèdia entorn del disseny i la comercialització d'un calendari d'advent que ofereix llavors tradicionals catalanes i coneixements botànics associats a un públic, a priori, no familiaritzat amb aquests temes. Per altra banda, en aquest projecte també s'ha experimentat el paper del dissenyador com a peça fonamental en la facilitació de processos, tal i com apunten Maffei i Villari (2004) i Manzini (2015), en actuar d'intermediari de coneixements endògens entre entitats de custòdia del coneixement local, empresa i societat.

5.4. Etnobotànica, agrobiodiversitat i disseny

El delta del Llobregat és un espai altament perturbat per l'acció antròpica des de fa segles. Tanmateix, la seva biodiversitat ha estat àmpliament estudiada i catalogada per la seva importància ecològica dins d'una àrea periurbana que cal preservar (Roa i Esteban 2018).

En aquest sentit, la prospecció etnobotànica no només revela els usos locals de les plantes, sinó que també proporciona una comprensió més profunda de la relació entre la comunitat i els sistemes ecològics. A través de l'estudi dels usos de les plantes, queda reflectida la interdependència entre la biodiversitat i la salut humana, l'alimentació, l'economia o la cultura del territori. Conservar els coneixements etnobotànics esdevé fonamental per a

protegir la pròpia biodiversitat i el maneig sostenible dels recursos naturals, i preservar la identitat cultural d'aquest indret especialment vulnerable (Esteban *et al.* 2018).

Existeix una clara relació entre els coneixements etnobotànics i l'agrobiodiversitat perquè aquests influeixen en la selecció, conservació i millora d'espècies i entitats intraespecífiques adaptades a les condicions locals i als usos tradicionals. No obstant, la mercantilització de l'alimentació esdevé el major problema a l'hora de conservar el patrimoni vegetal d'una comunitat. La mercantilització en el context dels productes agrícoles fa referència al procés pel qual aquests productes es converteixen en mercaderia estandarditzada, perdent les seves característiques distintives i essent comercialitzats principalment en funció dels seus preu i disponibilitat en el mercat. Aquest procés implica la reducció de la diversitat de productes agrícoles a un petit nombre de varietats o tipus estandarditzats, els que siguin més fàcils de produir, processar i comercialitzar a gran escala (Vivero-Pol 2017). L'estudi de l'agrobiodiversitat comercialitzada ressalta la importància dels circuits de distribució locals, com els mercats de pagès, en la preservació, revitalització i difusió dels productes agrícoles tradicionals. Aquests mercats no només actuen com a canals de venda, sinó que també representen una plataforma per a la transmissió de coneixements sobre la diversitat agrícola i les pràctiques de cultiu més amables per al medi.

En aquest context, el paper del dissenyador emergeix com a agent de canvi i catalitzador entre el territori, el coneixement ecològic local existent i la societat. La pràctica del disseny permet esdevenir agent de canvi. Integrant els resultats dels estudis etnobotànics i de l'agrobiodiversitat sota la perspectiva del disseny, esdevenen possibles solucions que contribueixen a la preservació i a un desenvolupament coherent del territori i dels seus actius culturals, socials, econòmics i naturals.

6.Conclusions

A continuació es presenten les conclusions dels diferents capítols i dels articles presentats:

6.1. Prospecció etnobotànica

6.1.1. Coneixement tradicional a deu minuts de Barcelona: estudi etnobotànic a la plana deltaica del riu Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica), una àrea agrícola fortament antropitzada

- Es recullen 1.965 reports d'ús de 292 tàxons, dels quals 451 amb finalitats medicinals, 1.247 amb finalitats alimentàries i 267 amb altres finalitats.
- Es recullen 779 noms vernaculars per a 287 tàxons, incloent espècies, subespècies i races.
- L'índex d'etnobotanicitat (25,50%) demostra que la quarta part de la flora del territori és útil, i el factor de consens d'informants (0,74) revela un bon i coherent coneixement tradicional sobre plantes medicinals, malgrat que és un valor més baix que el d'altres estudis del territori catalanoparlant.
- El 56% de les plantes medicinals reportades són també considerades plantes amb usos alimentaris, de manera que poden entrar a l'àmbit dels aliments funcionals o productes nutricèutics.
- Es proposa l'índex d'aliments funcionals populars (*folk functional food index*, en anglès), que permet avaluar la importància relativa dels tàxons emprats com a aliments funcionals. *Thymus vulgaris* i *Cynara scolymus* són les dues espècies amb l'índex més elevat.
- S'han recollit altres usos rellevants en el territori, entre els quals destaquen els usos agrosilvopastorals i els usos amb finalitats artístiques.
- Queda demostrat que el coneixement ecològic local, tot i el seu declivi, com és habitual en àrees industrialitzades arreu del món, existeix i sobreviu en l'àrea agrícola periurbana del delta del Llobregat.

6.1.2. Usos etnobotànics amb finalitats artístiques. *Crop Art* al Baix Llobregat (Catalunya, NE de la península Ibèrica)

- Es recullen 157 reports d'ús de 65 tàxons amb finalitats artístiques.
- El 22% dels tàxons identificats en l'estudi etnoflorístic tenen finalitats artístiques, a banda d'altres usos, com els alimentaris o els medicinals.
- Existeixen dos tipus de creacions artístiques: les paneres artístiques fetes amb verdura fresca i les paneres artístiques fetes amb granes. En les primeres, les espècies més utilitzades són *Allium porrum*, *Solanum melongena* i *Asparagus officinalis*, identificades en més del 60% de les paneres analitzades. En les segones, l'espècie més utilitzada és *Oryza sativa*, que apareix en el 100% de les creacions.
- Les paneres artístiques compleixen una funció fonamental en la dinamització del comerç agrícola de la comarca i en la revitalització del territori i de la seva identitat.

6.2. Agrobiodiversitat comercialitzada

6.2.1. Circuits de distribució d'aliments agrícoles en àrees periurbanes: contribueixen a la preservació de la biodiversitat local? El cas del Parc Agrari del Baix Llobregat

- Els habitants de la zona estudiada (Viladecans) tenen un fàcil accés als aliments agrícoles produïts a la mateixa zona.
- Es recullen 124 tàxons en els centres de distribució al llarg de tot l'any.
- Els centres de distribució amb més diversitat específica són les fruïteries, tot i que els que tenen una diversitat intraespecífica més elevada són els mercats de pagès.
- L'estacionalitat és elevada als mercats de pagès i a les botigues de queviures. Tanmateix, l'estacionalitat és baixa en fruïteries i supermercats.
- El 98% de les espècies trobades en el mercat de pagès procedeixen del Parc Agrari del Baix Llobregat. Per contra, tan sols el 6% de les espècies trobades en els supermercats té origen local.
- Entre el 31% i el 38% de les espècies que es troben a fruïteries, mercats municipals i botigues de queviures són d'origen local. Aquests establiments funcionen com a circuits híbrids de distribució d'aliments, amb característiques combinades dels circuits de distribució convencionals i dels circuits curts.

- En els mercats de pagès, l'estacionalitat i l'origen local dels productes disminueix entre 2015 i 2023. Aquestes diferències són atribuïbles a diverses causes relacionades entre elles. Principalment, es deuen a factors socioeconòmics, com la recerca de preus més baixos i l'adaptació a la demanda, però també als impactes percebuts pels agricultors/comerciants sobre els efectes del canvi climàtic.
- La diversitat intraespecífica es manté elevada, fet que permet remarcar els mercats de pagès com a reflex de l'agrobiodiversitat cultivada i com a potenciadors de la mateixa.

6.3. El paper del disseny

6.3.1. Regalant llavors. El disseny de productes culturals com a mitjà per a preservar i promoure la biodiversitat local tradicional

- Es presenta un projecte real de disseny i implementació de producte cultural arrelat en el coneixement ecològic local, dissenyat i comercialitzat per l'empresa de la qual el doctorand és fundador.
- Es tenen en compte diversos aspectes culturals a diferents nivells -tangible, comportamental i intangible- per a definir un calendari d'advent de 24 llavors d'espècies silvestres i cultivades tradicionals recuperades per una entitat que actua com a reservori de llavors a Catalunya.
- Es realitza una avaluació del producte per tal d'analitzar el grau d'acceptació de la proposta per part dels possibles compradors/distribuïdors i dels usuaris finals, fent evident la seva adequació als objectius plantejats.
- A través d'aquesta experiència, queda palès el potencial del disseny de producte per al foment i la difusió del patrimoni etnobotànic català.

6.3.2. Local ecological knowledge as a resource for design studies

- Es presenta una proposta pedagògica realitzada en diferents estudis superiors de disseny amb l'objectiu d'apropar els coneixements ecològics locals als estudiants i, així, poder treballar competències enfocades en la sostenibilitat.
- Aquesta proposta es basa en un enfocament d'educació activa en la qual els estudiants es centren en un context real -en aquest cas, el delta del Llobregat- per a desenvolupar els seus projectes.

- Hi participa un total de 37 alumnes i se'n deriven 26 projectes, en més o menys estat de maduració. En qualsevol cas, tots ells representen escenaris especulatius i ajuden a comunicar i difondre el potencial dels recursos territorials i dels coneixements locals associats.
- Es profunditza en un dels projectes com a cas d'estudi, que pren la carxofa com a element principal per a estudiar el seu sistema i desenvolupar una proposta de paper fet amb residus de carxofa amb una interessant aplicabilitat real. El grau d'innovació i la viabilitat del projecte li han valgut diversos premis a nivell internacional. A més, el s'ha estès més enllà dels límits de l'aula, evolucionant cap a un esforç col·laboratiu que involucra diversos actors locals per aconseguir la seva materialització.
- La percepció d'aquesta pràctica per part dels estudiants és positiva quan es refereix a l'adquisició de competències sobre sostenibilitat i a la capacitat d'entendre millor el territori i els sistemes complexos.

7.Bibliografia

- Agelet, A. *Estudis d'etnobotànica farmacètica al Pallars*, 1999. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Agència Europea del Medi Ambient. *The European Environment State and Outlook. Land Use*, 2010. <http://www.eea.europa.eu/soer/europe/landuse>. Accés, 3 de març de 2023.
- Aldea, C., Almeida, B., Garnatje, T., Vallès, J. *Estudi etnobotànic ena Val d'Aran. Sabença populara e patrimoni naturau e culturau*, 2019. Universitat de Barcelona Edicions, Barcelona.
- Anderson, L. Analytic Auto-Ethnography. *Journal of Contemporary Ethnography*, 2006; 35:373-395. DOI:10.1177/0891241605280449
- Bañuelos, N., i Salido, P. Consideraciones metodológicas para el diseño de propuestas de desarrollo local/regional sustentable en comunidades indígenas. *Ra Ximhai: Revista Científica de Sociedad, Cultura y Desarrollo Sostenible*, 2007. DOI:10.35197/rx.03.01.2007.02.nb
- Baránková, Z. Ethnobotanical Knowledge Through the Slovak Folk Songs as a Reflection of Intangible Biocultural Heritage. *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, 2022; 91. DOI:10.5586/asbp.9116
- Berkes, F., Colding, J., Folke, C. Rediscovery of traditional ecological knowledge as adaptive management. *Ecological Applications*, 2000; 10:1251-1262. DOI:10.2307/2641280
- Barrau, J. L'Ethnobotanique au carrefour des sciences naturelles et des sciences humaines. *Bulletin de la Société Botanique de France*, 1971; 118:237-248.
- Batet, D., Cartanyà, J., Castells, R., Piñas, I., Salat, X. *Etnobotànica a les muntanyes de Prades*, 2011. Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà, Montblanc.
- Blanch-Ramirez, J., Calvet-Mir, L., Aceituno-Mata, L., Benyei, P. Climate change in the Catalan Pyrenees intersects with socioeconomic factors to shape crop diversity and management. *Agronomy for Sustainable Development*, 2022; 42. DOI:10.1007/s13593-022-00806-3
- Bofill, M. *El Pas de la societat agrària a industrial al Baix Llobregat. Agricultura intensiva i industrialització* 1995. Ed. Abadia de Montserrat. Barcelona.
- Bonet, M.À. *Estudis etnobotànics a la vall del Tenes (Vallès Oriental)*, 1991. Tesi de llicenciatura. Universitat de Barcelona.
- Bonet, M.À. *Estudi etnobotànic del Montseny*, 2001. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Bonet, M.À., Roldán, M., Camprubí, J., Vallès, J. *Etnobotànica de Gallecs. Plantes i cultura popular al Baix Vallès*, 2008. Centre d'estudis molletans, Mollet del Vallès.
- Brown, C., Miller, S. The impacts of local markets: a review of research on farmers markets and community supported agriculture (CSA). *American Journal of Agricultural Economics*, 2008; 90(5):1296-1302. DOI:10.1111/j.1467-8276.2008.01220.x
- Bye, R., Linares M.E. The role of plants found in the Mexican markets and their importance in ethnobotanical studies. *Journal of Ethnobiology*, 1983; 3(1):1-13.
- Casals, J., Rivera, A., Figàs, M., Casanova, C., Camí, B., Soler, S., Simó, J. A Comparison of Landraces vs. Modern Varieties of Lettuce in Organic Farming During the Winter in the Mediterranean Area: An Approach Considering the Viewpoints of Breeders, Consumers, and Farmers. *Frontiers in Plant Science*, 2018; 9:1491. DOI:10.3389/fpls.2018.01491

- Calvet-Mir, L., Gómez-Baggethun, E., Reyes-García, V. Beyond food production: Ecosystem services provided by home gardens. A case study in Vall Fosca, Catalan Pyrenees, Northeastern Spain. *Ecological Economics*, 2012; 74:153-160. DOI:10.1016/j.ecolecon.2011.12.011
- Camarasa, J. M. Pius Font i Quer, un precursor de l'etnobotànica farmacèutica de Catalunya. *Arxiu d'Etnografia de Catalunya*, 1984; 3:175-186.
- Carvalho, A.M., Pardo-de-Santayana, M., Morales, R. Traditional knowledge of basketry practices in a Northeastern region of Portugal. In: Ertug, F. (ed.). *Proceedings of the IVth International Congress of Ethnobotany (ICEB 2005)*, 2006; 335-338.
- Ceuterick, M., Vandebroek, I., Torry, B., Pieroni, A. Cross-cultural adaptation in urban ethnobotany: the Colombian folk pharmacopoeia in London. *Journal of Ethnopharmacology*, 2008; 120:342-59. DOI:10.1016/j.jep.2008.09.004
- Ceuterick, M., Vandebroek, I., Pieroni, A. Resilience of Andean urban ethnobotanies: a comparison of medicinal plant use among Bolivian and Peruvian migrants in the United Kingdom and in their countries of origin. *Journal of Ethnopharmacology*, 2011; 136:27-54. DOI:10.1016/j.jep.2011.03.038
- Clark, H., Brody, D. *Design Studies: A Reader*, 2009. Ed. Berg, UK.
- D'Ambrosio, U., Pozo, C., Vallès, J., Gras, A. East meets west: using ethnobotany in ethnic urban markets of Barcelona metropolitan area (Catalonia) as a tool for biocultural exchange. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2023; 19:63. DOI:10.1186/s13002-023-00636-x
- Del Giorgio Solfa, F., Lagunas, F., Sierra, M. *La necesidad de integrar diseño, emprendedorismo y marketing en los territorios locales*, 2014. Conference paper at VII Jornadas de Investigación en Disciplinas Artísticas y Projectuales, National University of La Plata, La Plata, Argentina. DOI:10.13140/2.1.2760.6727
- Deniz, D. Sustainable Thinking and Environmental Awareness through Design Education. *Procedia Environmental Sciences*, 2016; 34:70-79. DOI:10.1016/j.proenv.2016.04.008
- Diputació de Barcelona. <https://diba.cat/hermes>. Accés, 1 de febrer de 2023.
- Direcció de Serveis Ambientals de l'Autoritat Metropolitana de Barcelona. *Pla d'adaptació al canvi climàtic de l'àrea metropolitana de Barcelona*, 2015.
- Doloreux, D. What We Should Know about Regional Systems of Innovation. *Technology in Society*, 2002; 24:243-263. DOI:10.1016/S0160-791X(02)00007-6
- Earle, A.G., Leyva-de la Hiz, D.I. The wicked problem of teaching about wicked problems: Design thinking and emerging technologies in sustainability education. *Management Learning*, 2021; 52(5):581-603. DOI:10.1177/1350507620974857
- Ellis, C., Adams, T., Bochner, A. Autoethnography: An Overview. *Forum Qualitative Sozialforschung*, 2010; 12(1):273-290. DOI:10.2307/23032294
- Ember, C.R., Ember, M. *Antropología cultural*, 1997. 8th ed. Madrid: Prentice Hall.
- Esteban, P., Laredo, S., Pino, J., Valverde, A. El context deltaic: situació, origen geològic i història del poblament humà. In: *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*, 2018; 1:27-39. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona.

- European Commission, Directorate-General for Communication, Directorate-General for Research and Innovation. *Responsible research and innovation (RRI), science and technology - Report*, 2013. Publications office. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/45726>
- Evenson, R., Gollin, D. Assessing the Impact of the Green Revolution, 1960 to 2000. *Science*, 2003; 300:758-762. DOI:10.1126/science.1078710
- Fajardo, J., Verde, A., Rivera, D., Obón, C., Leopold, S. Traditional craft techniques of sparto grass (*Stipa tenacissima* L.) in Spain. *Economic Botany*, 2015; 69:370-376. DOI:10.1007/s12231-015-9323-x
- Filippini, R.; Marraccini, S.; Lardon, S. Contribution of periurban farming systems to local food systems: A systemic innovation perspective. *Bio-Based Applied Economics*, 2021; 10:19-34. DOI:10.36253/bae-10855
- Filippini, R., Marraccini, E., Houdart, M., Bonari, E., Lardon, S. Food production for the city: hybridization of farmers' strategies between alternative and conventional food chains. *Agroecology and Sustainable food systems*, 2016; 40:1058-1084. DOI:10.1080/21683565.2016.1223258
- Fonseca, F., Balick, M. Plant-knowledge adaptation in an urban setting: Candomblé ethnobotany in New York City. *Economic Botany*, 2018; 72:56-70. DOI:10.1007/s12231-018-9405-7
- Font, P. *Plantas medicinales: El Dioscórides renovado*, 1961. Barcelona: Labor [12a ed.: 1990].
- Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). <https://idescat.net>. Accés, 21 de març de 2023.
- Francès-Tudel, G. Circuits curts de comercialització per a l'agricultura metropolitana i ecològica: El cas del parc agrari del Baix Llobregat. *Quaderns Agraris*, 2018; 44:69-91.
- Galluzzi, G., Eyzaguirre, P., Negri, V. Home Gardens: Neglected Hotspots of Agro-Biodiversity and Cultural Diversity. *Biodiversity and Conservation*, 2010; 19:3635-3654. DOI:10.1007/s10531-010-9919-5
- Garner, B., Ayala, C. Consumer supply-chain demands and challenges at farmer's markets. *British Food Journal*, 2018; 120:2734-2747. DOI:10.1108/BFJ-03-2018-0154
- Gemmill-Herren, B., Jaiswal, D., Heindorf, C., Com, C., van't Hooft, A., Reyes-Agüero, J.A. Local Markets: Agrobiodiversity Reservoirs and Access Points for Farmers' Plant Propagation Materials. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 2021; 5:597822. DOI:10.3389/fsufs.2021.597822
- Gillespie, G., Hilchey, D., Hinrichs, C.C., Feenstra, G.W. Farmers' markets as keystones in rebuilding local and regional food systems. In: Hinrichs, C.C., Lyson, T.A. (eds.). *Remaking the North American Food System: Strategies for Sustainability*, 2007. University of Nebraska Press, Lincoln, NE.
- Girard, F., Frison, C. (eds.) *The Commons, Plant Breeding and Agricultural Research*, 2018. New York, NY, USA. Routledge.
- Gispert, M. Els estudis etnobotànics a Mèxic. La perspectiva americana. In: Blanché, C., Vallès, J. (eds.). *Seminari d'Etnobotànica. Seminari d'Estudis Universitaris*, 1994; 8:25-27. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona.
- Gómez, M. *El Prat pagès*, 2005. Arxiu municipal del Prat de Llobregat.
- González, J.A., García-Barriuso, M., Ramírez-Rodríguez, R., Bernardos, S., Amich, F. Plants used in folk cosmetics and hygiene in the Arribes del Duero Natural Park (western Spain). *Lazaroa*, 2012; 33:9-18. DOI:10.5209/rev_LAZA.2012.v33.40276

- González-Ball, R., Bermúdez-Rojas, T., Romero, M., Ceuterick, M. Medicinal plants cultivated in urban home gardens in Heredia, Costa Rica. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2022; 18:7. DOI:10.1186/s13002-022-00505-z
- Goodman, L.A. Snowball sampling. *The Annals of Mathematical Statistics*, 1961; 32:148-70. DOI:10.1214/aoms/11777 05148
- Gras, A. *Dades etnobotàniques de Catalunya: metanàlisi i bioprospecció*, 2019. Tesi doctoral, Universitat de Barcelona.
- Gras, A., Garnatje, T., Bonet, M., Carrió, E., Mayans, M., Parada, M., Rigat, M., Vallès, J. Beyond food and medicine, but necessary for life, too: Other folk plant uses in several territories of Catalonia and the Balearic Islands. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2016; 12:23. DOI:10.1186/s13002-016-0097-8
- Gras, A., Serrasolses, G., Vallès, J., Garnatje, T. Traditional knowledge in semi-rural close to industrial areas: ethnobotanical studies in western Gironès. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2019; 15:19. DOI:10.1186/s13002-019-0295-2
- Gras, A., Vallès, J., Garnatje, T. Filling the gaps: ethnobotanical study of the Garrigues district, an arid zone in Catalonia. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2020; 16:34. DOI:10.1186/s13002-020-00386-0
- Grup Català d'Etnobotànica. Un exemple de treball de camp. *Butlletí del Grup Català d'Etnobotànica*, 1986; 1:4-11.
- Guarrera, P.M. Household dyeing plants and traditional uses in some areas of Italy. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2006; 2:9. DOI:10.1186/1746-4269-2-9
- Guarrera, P.M. Handicrafts, handlooms and dye plants in the Italian folk traditions. *Indian Journal of Traditional Knowledge*, 2008; 7:67-69.
- Gutiérrez-García, L., Blanco-Salas, J., Sánchez-Martín, J., Ruiz-Téllez, T. Cultural Sustainability in Ethnobotanical Research with Students Up to K-12. *Sustainability*, 2020; 12:5664. DOI:10.3390/su12145664
- He, L., Timothy, D. Souvenirs and place: suppliers' perspectives. *Current Issues in Tourism*, 2023; 1:16. DOI:10.1080/13683500.2023.2277391
- Hernández-Barco, M., Sánchez-Martín, J., Blanco-Salas, J., Ruiz-Téllez, T. Teaching Down to Earth. Service-Learning Methodology for Science Education and Sustainability at University Level. A practical approach. *Sustainability*, 2019; 12(2):542. DOI:10.13140/RG.2.2.25320.42242
- Hurrell, J.A., Pochettino, M.L. Urban ethnobotany: theoretical and methodological contributions. In: Alburquerque, U.P. (ed.). *Methods and techniques in ethnobiology and ethnoecology*, 2014. Springer protocol handbooks, Nuevo México.
- International Society of Ethnobiology. *International Society of Ethnobiology Code of Ethics*, 2008. www.ethnobiology.net/ethics.php. Accés, 10 de març de 2022.
- IPES Food (International Panel of Experts on Sustainable Food Systems). *The New Science of Sustainable Food Systems: Overcoming Barriers to Food System Reform*, 2015. Brussels, Belgium: International Panel of Experts on Sustainable Food Systems.

- Jickling, B., Wals, A.E.J. Globalization and environmental education: Looking beyond sustainable development. *Journal of Curriculum Studies*, 2008; 40:1-21. DOI:10.1080/00220270701684667
- Jiménez-Martínez, C. *Cultura del diseño y desarrollo local sostenible: aportes teóricos, metodológicos y casos prácticos en las Islas Canarias*, 2014. Tesis doctoral, Universidad de la Laguna.
- Kate T., Laird, S. *The Commercial Use of Biodiversity: Access to Genetic Resources and Benefit-Sharing*, 1999. Ed. Earthscan, UK.
- Kotler, P., Rath, A. Design: A Powerful but Neglected Strategic Tool. *Journal of Business Strategy*, 1984; 5(2):16-21.
- Leitão, F., Leitão, S., Almeida, M., Cantos, J., Coelho, T., Silva, P. Medicinal plants from open-air markets in the State of Rio de Janeiro, Brazil as a potential source of new antimycobacterial agents. *Journal of Ethnopharmacology*, 2013; 149(2):513-521. DOI:10.1016/j.jep.2013.07.009
- Lin, R. Transforming Taiwan Aboriginal Cultural Features Into Modern Product Design. A Case Study of Cross Cultural Product Design Model. *International Journal of Design*, 2007; 1(2)..
- Llongarriu, M., Sala, E. *Herbes remeieres de la Garrotxa. Recull de medicina tradicional*, 2005. Ed. Llibres de Batet, Olot.
- López, D., Valle, J., Velázquez, S. Híbridas y multicanal. Estrategias alternativas de distribución para el mercado español de alimentos ecológicos hortofrutícolas. *Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros*, 2015; 241:424-438.
- Lozano, R., Lukman, R., Lozano, F., Huisinigh, D., Lambrechts, W. Declarations for sustainability in higher education: Becoming better leaders, through addressing the university system. *Journal of Cleaner Production*, 2013; 48:10-19. DOI:10.1016/j.jclepro.2011.10.006
- Łuczaj, Ł. Primroses versus Spruces: Cultural differences between flora depicted in British and Polish children's books. *Ethnobotany Research and Applications*, 2009; 7:115-121. DOI:10.17348/era.7.0.115-121
- Macía M., García, E., Vidaurre, P. An ethnobotanical survey of medicinal plants commercialized in the markets of La Paz and El Alto, Bolivia. *Journal of Ethnopharmacology*, 2005; 97(2):337-350. DOI:10.1016/j.jep.2004.11.022
- Maffei, S., Villari, B. Designer as a Learning Enabler for Strategic Design Processes in Local Development. Evidences from ME.Design research case studies. In: *Cumulus Working Papers*, 2004; 90-98. University of Art and Design Helsinki, Finland.
- Maffei S., Villari, B. Design for local development. Building a design approach for the territorial capital resources based on a situated perspective. In: *Nantes Cumulus Working Papers*, 2006; 29-38. Publication Series G. University of Art and Design, Helsinki.
- Manzini, E. *Design, when everybody designs: An introduction to design for social innovation*, 2015. Cambridge MA: The MIT Press.
- Margolin, V. Design for development: towards a history. *Design Studies*, 2007; 28:111-115. DOI:10.1016/j.destud.2006.11.008
- Martin, G.J. *Ethnobotany: A Methods Manual*, 1995. London: Chapman & Hall.

- Mathrani, S., Ibrahim, S. Strategy for Cultural Inclusion in New Product Development Processes: A New Zealand Study. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 2022; 8:217. DOI:10.3390/joitmc8040217
- Menezes, L., Ewerton, A., Garcia, A., Dominici, S., Fernandes, F., Campos, L., Marinho, L. The Flora of Azulejos in Maranhão. *Ethnobiology Letters*, 2021; 12:94-102. DOI:10.14237/ebl.12.1.2021.1764
- Montenegro de Wit, M. Are we losing diversity? Navigating ecological, political, and epistemic dimensions of agrobiodiversity conservation. *Agricultural and Human Values*, 2016; 33:625-640. DOI:10.1007/s10460-015-9642-7
- Monteiro, J., Araújo, E., Amorim, E., Albuquerque, U. Local markets and medicinal plant commerce: a review with emphasis on Brazil. *Economic Botany*, 2010; 64:352-66. DOI:10.1007/s12231-010-9132-1
- Motti, R., Motti, P. An ethnobotanical survey of useful plants in the Agro Nocerino Sarnese (Campania, Southern Italy). *Human Ecology*, 2017; 45:865-878. DOI:10.1007/s10745-017-9946-x
- Mullalija, B., Mustafa, B., Hajdari, A., Quave, C.L., Pieroni, A. Ethnobotany of rural and urban Albanians and Serbs in the Anadrini region, Kosovo. *Genetic Resources & Crop Evolution*, 2021; 68:1825-1848. DOI:10.1007/s10722-020-01099-9
- Muntané, J. *Aportació al coneixement de l'etnobotànica de Cerdanya*, 1991. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Muntané, J. *Etnobotànica, etnofarmàcia i tradicions populars de la Catalunya septentrional (Capcir, Cerdanya i Conflent)*, 2005. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Murphy, R. Sustainability: A Wicked Problem. *Sociologica, Italian journal of sociology on line*, 2012; 2. DOI:10.2383/38274
- Nedelcheva, A., Dogan, Y., Obratov-Petkovic, D., Padure, I.M. The Traditional Use of Plants for Handicrafts in Southeastern Europe. *Human Ecology*, 2011; 39:813-828. DOI:10.1007/s10745-011-9432-9
- Palheta, I., Tavares, A., Lucas, F., Jardim, M. Ethnobotanical study of medicinal plants in urban home gardens in the city of Abaetetuba, Pará state, Brazil. *Boletín Latinoamericano y del Caribe de Plantas Medicinales y Aromáticas*, 2017;16:206-62.
- Parada, M. *Estudi etnobotànic de l'Alt Empordà*, 2007. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Parada, M., Vallès, J. *Figueres, natura i cultura. Una aproximació etnobotànica*, 2015. Ed. Ajuntament de Figueres, Figueres, Spain.
- Pardo de Santayana, M., Gómez, E. Etnobotánica: aprovechamiento tradicional de plantas y patrimonio cultural. *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 2003; 60(1):171-182.
- Pardo de Santayana, M., Pieroni, A., Puri, R. 2010. The ethnobotany of Europe, past and present. In *Ethnobotany in the New Europe. People, Health and Wild Plant Resources*, 2010; 1-15. Berghahn Books, New York. DOI:10.1515/9781845458140-004
- Pardo de Santayana, M., Quave, C., Sökand, R., Pieroni, A. Medical Ethnobotany and Ethnopharmacology of Europe. In *Ethnopharmacology*, 2015. edited by M. Heinrich, M., Jäger, A. (eds.). Wiley, New Jersey. DOI:10.1002/9781118930717.ch29

- Rigat, M., Vallès, J., D'Ambrosio, U., Gras, A., Iglésias, J., Garnatje, T. Plants with topical uses in the Ripollès district (Pyrenees, Catalonia, Iberian Peninsula): ethnobotanical survey and pharmacological validation in the literature. *Journal of Ethnopharmacology*, 2015; 164:162-179. DOI:10.1016/j.jep.2015.01.055
- Parente, M., Villari, B. Design, system, territory: a multidisciplinary didactic activity to enhance places, 2010. *Conference paper at CONNECTED 2010- 2nd international conference on design education*, University of New South Wales, Sydney.
- Päül, V., Haslam McKenzie, F. Peri-urban farmland conservation and development of alternative food networks: Insights from a case-study area in metropolitan Barcelona (Catalonia, Spain). *Land Use Policy*, 2013; 30:94-105. DOI:10.1016/j.landusepol.2012.02.009
- Peltoniemi, M. Cultural Industries: Product–Market Characteristics, Management Challenges and Industry Dynamics. *International Journal of Management Reviews*, 2014; 17(1):41-68. DOI:10.1111/ijmr.12036
- Pinna, S. *The Role of Alternative Food Networks in Agricultural Landscape Conservation: Some Evidence from Italy and Spain*, 2017. Tesi doctoral, Università degli Studi di Cagliari, Cagliari.
- Pochettino, M., Hurrell, J., Lema, V. Local Botanical Knowledge and Agrobiodiversity: Homegardens at Rural and Periurban Contexts in Argentina. In: *Horticulture*, 2012; 105-132. Ed. Maldonado, L. InTech Open, Rijeka.
- Poot-Pool, S., van der Wal, H., Flores-Guido, S., Pat, J., Esparza-Olguin, L. Home garden agrobiodiversity differentiates along a rural-peri-urban gradient in Campeche, Mexico. *Economic Botany*, 2015; 69:3. DOI:10.1007/s12231-015-9313-z
- Pretty, J., Adams, B., Berkes, F., Ferreira de Athayde, S., Dudley, N., Hunn, E., Maffi, L., Milton, K. The intersections of biological diversity and cultural diversity: Towards integration. *Conservation & Society*, 2009; 7:100-112. DOI:10.4103/0972-4923.58642
- Pujadas, J.J., Comas, D., Roca, J. *Etnografia*, 2004. Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona.
- Raja, D. *Estudis etnobotànics de la comarca de la Segarra*, 1995. Tesi de llicenciatura. Universitat de Barcelona.
- Recaño, J. *La immigració al Baix Llobregat. L'onada migratòria dels anys seixanta*, 2020. Centre d'Estudis Demogràfics, Barcelona.
- Renting, H., Marsden, T.K., Banks, J. Understanding alternative food networks: exploring the role of short food supply chains in rural development. *Environment and Planning A*, 2003; 35:393-411. DOI: 10.1068/a3510
- Reyes-García, V. Conocimiento ecológico tradicional para la conservación: dinámicas y conflictos. *Papeles de Relaciones Ecosociales y Cambio Global*, 2009; 107:39-55.
- Rigat, M. *Estudi etnobotànic de la Vall de Camprodon (Alta Vall del Ter, Pirineus)*, 2005. Tesi de màster experimental. Universitat de Barcelona.
- Rigat, M., Gras, A., Vallès, J., Garnatje, T. *Estudis etnobotànics a la comarca del Ripollès (Pirineu, Catalunya, península Ibèrica)*, 2017. *Collectanea Botanica*, Barcelona. 36:e003. DOI:3989/collectbot.2017.v36.003

- Rist, S., Buergi, E., Giger, M., Hett, C., Scharrer, B., Jacobi, J., Lannen, A. *Variety is the Source of Life: Agrobiodiversity Benefits, Challenges, and Needs*, 2020.
- Rivera, D., Obón, C., Heinrich, M., Inocencio, C., Verde, A., Fajardo, J., Llorach, R. The ethnobotanical study of local Mediterranean food plants as medicinal resources in Southern Spain. *Journal of Physiology and Pharmacology*, 2005; 56:97-114.
- Roa, E., Esteban, P. Els reptes actuals i futurs per a la conservació de la biodiversitat en el delta del Llobregat. In: *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*, 2018; 1:679-689. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona.
- Royo, F., Torres, L., de Curto, R., Cardero, S., Beltran, J., Arrufat, M., Arasa, A. *Plantes del Port, I. Equisets i falgueres. Arbres i arbustos. Arbres monumentals*, 2008. Grup de Recerca Científica "Terres de l'Ebre", Tortosa.
- Royo, F., Torres, L., de Curto, R., Cardero, S., Beltran, J., Arrufat, M., Arasa, A. *Plantes del Port, II. Mates i plantes herbàcies angiospermes dicotiledònies*, 2009. Grup de Recerca Científica "Terres de l'Ebre", Tortosa.
- Royo, F., Torres, L., de Curto, R., Cardero, S., Beltran, J., Arrufat, M., Arasa, A. *Plantes del Port, III. Plantes herbàcies angiospermes monocotiledònies. Arbres singulars*, 2010. Grup de Recerca Científica "Terres de l'Ebre", Tortosa.
- Salerno, G., Guarrera, P.M., Caneva, G. Agricultural, domestic and handicraft folk uses of plants in the Tyrrhenian sector of Basilicata (Italy). *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2005; 1:2. DOI:10.1186/1746-4269-1-2
- Saura, S. *Usos i cultura popular de les plantes a les Gavarres*, 2009. Consorci de les Gavarres, Monells.
- Selga, A. *Estudis etnobotànics a les Guílleries*, 1998. Tesi de llicenciatura. Universitat de Barcelona.
- Serrasolses, G. *Estudi comparatiu de les tendències de consum i recol·lecció de plantes alimentàries silvestres i cultius menors a l'Alt Empordà i a l'Alta Vall del Ter (Ripollès)*, 2014. Tesi de llicenciatura. Universitat de Barcelona.
- Sheehy, C. *Seed Queen: The Story of Crop Art and Amazing Lillian Colton*, 2007. Ed. Minnesota Historical Society Press, Minnesota.
- Simpson, P.H. Cereal Architecture: Late-Nineteenth-Century Grain Palaces and Crop Art. *Perspectives in Vernacular Architecture*, 2005; 10:269-282.
- Sonnino, R., Marsden, T. Beyond the divide: rethinking relationships between alternative and conventional food networks in Europe. *Journal of Economic Geography*, 2006; 6:181-199. DOI:10.1093/jeg/lbi006
- Sunyer, M. *El veïnat de la meva infantesa*, 2004. Arxiu històric de Viladecans
- Talavera, M. *Estudi etnobotànic de la comarca de l'Anoia, desenvolupament de nous cultius amb espècies silvestres, i acceptació per part dels consumidors dels productes elaborats amb espècies silvestres i varietats tradicionals*, 2018. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Taylor, J., Lovell, S. Urban home food gardens in the global north: research traditions and future directions. *Agricultural Human Values*, 2014; 31:285-305. DOI:10.1007/s10460-013-9475-1

- Thompson, P., Sherwin, C. Awareness. Sustainability by industrial design. In: *Sustainable Solutions*, 2001. Routledge, Oxfordshire.
- Vallès, J. *Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals, situació i perspectives als Països Catalans*, 2019. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.
- Vallès, J., Garnatje, T. Reivindicació de l'etnobotànica, entre les ciències naturals i les socials. *Mètode Science Studies Journal*, 2015; 86:22-27.
- Vallès, J., D'Ambrosio, U., Gras, A., Parada, M., Rigat, M., Serrasolses, G., Garnatje, T. Medicinal and food plants in ethnobotany and ethnopharmacology: Folk functional foods in Catalonia (Iberian Peninsula). In: Muñoz-Torrero, D., Riu, M., Feliu, C. (eds.). *Recent advances in pharmaceutical sciences*, 2017; 7:1-17.
- van den Berg, M.E. Ver-o-Peso: The Ethnobotany of an Amazonian Market. *Advances in Economic Botany*, 1984; 1:140-149.
- Verde, A., Valdés, A., Rivera, D., Fajardo, J., Obón, C., Ruíz-Gallardo, J.R., Benlloch, V., Ciudad, R., Núñez, P., Piera, A. La Etnobiología como materia transversal en el currículo de educación secundaria. Una experiencia en Castilla La-Mancha (España). *Ensayos, Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, 2009; 24.
- Verganti, R. *Design Driven Innovation: Changing the Rules of Competition by Radically Innovating What Things Mean*, 2009. Harvard Business Press, Brighton.
- Vivero-Pol, J.L. The idea of food as commons or commodity in academia. A systematic review of English scholarly texts. *Journal of Rural Studies*, 2017; 53:182-201. DOI:10.1016/j.jrurstud.2017.05.015
- Wiersum, K.F. New Interest in wild forest products in Europe as an expression of biocultural dynamics. *Human Ecology*, 2017; 45:787-794. DOI:10.1007/s10745-017-9949-7
- Wolff, F. Industrial Transformation and Agriculture: Agrobiodiversity Loss as Sustainability Problem. In: *Governance for Industrial Transformation. Proceedings of the 2003 Berlin Conference on the Human Dimensions of Global Environmental Change Environmental Policy Research Centre*, 2004; 338-355, Berlin.
- Ysamat, S. *Etnobotànica del Garraf*, 2020. Ed. Letras de Autor, Madrid.
- Zazo, A., Hernández, A. El parque agrario. Preservación de la actividad agraria en espacios periurbanos. El caso del Bajo Llobregat, 2010. *CONAMA 10. Congreso Nacional de Medio Ambiente*. Conference paper.

Annexos

Annex 1. Catàleg de plantes

Acacia dealbata Link. (papilionàcies)

BCN 129006

NOMS POPULARS

Mimosa (2188, 2189, 2192)

ALTRES USOS

Part aèria florida

Elaboració de rams

FONT 2188, 2189, 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Als anys 1950, per Rams se'n venien de 200 a 400 manats a la Rambla de Barcelona (2188). Es collien les branques florides per a vendre en manats (2189). Ornamental. Es collien les branques florides per a vendre (2192).

Actinidia chinensis Planch. (actinidiàcies)

BCN-E-233

NOMS POPULARS

Kiwi (fruit) (2194, 2199, 2200, 2206, 2223)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2194, 2199, 2200, 2206. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Epicarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques, sobretot per a fer vestimenta.

Aesculus hippocastanum L. (sapindàcies)

BCN 132987

NOMS POPULARS

Castanya borda (llavor) (2221)

USOS MEDICINALS

Llavor

Antihemorroidal

FONT 2221. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se'n feia un remei contra les morenes. Es ficaven en oli i s'untava la part dolorida amb l'ungüent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Agaricus bisporus (Lange) Imbach. (agaricàcies)

BCN-E-216

NOMS POPULARS

Xampinyó (2178, 2193)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2178, 2193. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Aloe vera (L.) Burm.f. (asfodelàcies)

BCN 27242

NOMS POPULARS

Àloe vera (2190, 2217)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antipiròtic

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tallada i aplicada superficialment. Per a les cremades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc de la fulla

Antipruriginós

FONT 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Al gos, li posava el suc de les fulles a les orelles per a curar-li els talls i aconseguir que no es rasqués. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina veterinària.

Alyssum maritimum (L.) Lam. (crucíferes)

BCN 129699

USOS MEDICINALS

Summitat florífera

Diürètic

FONT 2214. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT 2214. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Allium cepa L. (amaril·lidàcies)

BCN-E-214

NOMS POPULARS

Calçot (2160, 2178, 2188, 2193, 2194, 2199, 2200, 2202, 2206, 2212)

Ceba (2172, 2174, 2178, 2181, 2193, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2204, 2210, 3700, 2221, 2212, 2215, 2220, 2223, 2228)

Ceba bavosa (raça) (2226)

Ceba blanca (raça) (2194, 2199)

Ceba campeia (raça) (2212)

Ceba de Figueres (raça) (2199, 2200, 2203, 2205, 2226)

Ceba platillo (raça) (2212)

Ceba dolça (2201, 2203, 2205)

Ceba dolça Fuentes de Ebro (raça) (2204)

Ceba morada (raça) (2193, 2200, 2205)

Ceba sang de bou (raça) (2226)

Ceba seca (2200, 2201, 2202, 2205)

Ceba tendra (2164, 2178, 2182, 2193, 2198, 2200, 2206, 3700)

Ceballot (2221)

Cebolleta (castellà) (2168, 2169, 2170, 2171)

USOS MEDICINALS

Bulb

Antitussigen

FONT 2172. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa un xarop que va bé per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2228. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Mucolític

FONT 2174. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es cou la ceba i es deixa en l'aigua del bull. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sinapisme (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Contra els furúncols anava bé un tall de ceba. Abans, era freqüent veure joves amb furúncols al coll. Doncs bé, aquests es curaven simplement amb un tros de ceba. Es parteix una ceba pel mig i n'agafem un tall que faci cassoleta i, a l'interior, hi posem un trosset de sabó de rentar roba, de la mida aproximada d'una avellana. Aleshores, el posem al foc i quan el sabó s'ha desfet i la ceba estigui mig cuita, s'aplica —el més calent possible— al furúncol, com si fos una boina i s'embena fortament. A les poques hores, ha deixat anar el [dit "la"] pus i es cura aviat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Activa el drenatge de les toxines del cos, per a eliminar-les. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bulb

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2168, 2169, 2170, 2171, 2182. CONSUMICIÓ. Amanida (2170, 2171). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2168, 2169, 2170, 2171, 2182).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONTS 2160, 2215. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Al vapor (2215). CONSUMICIÓ. Plat principal (2160). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2215).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2181. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan sopes. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2175, 2178, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2210, 2212, 2220, 2221, 2226, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2221). S'enforcaven amb trenes de sègol i es penjaven del sostre (2212). Comestible (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2175, 2178, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2210, 2212, 2220, 2221, 2226, 3700).

Planta sencera

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer caldo. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija amb fulles/branques

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2164, 3700. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONT 2188. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els calçots es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2200, 2203, 2206. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Bulb

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les pells de la ceba [catafil·les] serveixen per a elaborar les paneres artístiques.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Planta sencera

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Allium porrum L. (amaril·lidàcies)

BCN 129003

NOMS POPULARS

Porro (2164, 2178, 2193, 2196, 2198, 2199, 2200, 2202, 2205, 2212, 2225, 2223, 2218, 2227)

Puerro (castellà) (3933)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en greix

FONT 2164. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2196, 2198, 2199, 2200, 2202, 2205, 2218, 3933. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2193, 2196, 2198, 2199, 2200, 2202, 2205, 2218, 3933).

ALTRES USOS

Bulb

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2223, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les catafil·les [dit "fulles"] serveixen per a elaborar les paneres artístiques (2225). Les primeres fulles [catafil·les] són les que es fan servir per a fer les paneres artístiques. Es netegen, s'estenen per tal que s'assequin una mica i llavors és quan es poden manipular. Es tallen i se'ls dona forma (2223).

Allium sativum L. (amaril·lidàcies)

BCN-E-295

NOMS POPULARS

All (2182, 2190, 2199, 2200, 2204, 3700, 2221, 2212, 3935, 2225, 2223, 2228)

All de Lleida (raça) (2212)

All morisc (raça) (2212)

All sec (2184, 2201, 2202)

All tendre (2165, 2167, 2178, 2193, 2194, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2203)

USOS MEDICINALS

Bulb

Antisèptic intern

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als penellons

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a curar els penellons als dits o a les orelles es fregava un gra d'all tallat directament al penelló. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Activa la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bulb

Condiment

FONT 2184. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adobat d'olives. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2182, 2190, 2194, 2199, 2200, 2201, 2202, 2212, 2221, 3700, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2221). S'enforcaven amb trenes de sègol i es penjaven del sostre (2212). Potencia el gust de la carn, el peix i les verdures (3935). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2182, 2190, 2194, 2199, 2200, 2201, 2202, 2212, 2221, 3700, 3935).

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es van tallant les fulles joves per a posar-les sobre amanides. Deixa un gust picant. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONTS 2167, 2202. CONSUMICIÓ. Truita (2167, 2202). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2202).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2203. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Bulb

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2223, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. L'epidermis del bulb [dit "pell de la cabeça d'all"] serveix per a elaborar les paneres artístiques (2225). Les pells de la cabeça d'all serveixen per a elaborar les paneres artístiques. Sobretot, per a fer coses petites, com la vestimenta. Es van tallant les pells i es van folrant les mànigues, la faldilla... (2223).

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si es penja del marc de la porta, foragita els mals esperits.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Bulb

FONT 2192. Conserva de tomàquet.

FONT 2192. Olives arreglades.

Allium schoenoprasum L. (amaril·lidàcies)

BCN 129686

NOMS POPULARS

Cebollí (3935)

Cebollino (castellà) (2194)

USOS MEDICINALS

Fulla

Diürètic

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2194, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a amanir plats (2194). El cebollí tallat ben petit va bé per a les amanides, els formatges tous, els ous, les patates i les salses. És aconsellable posar-ho a darrera hora, ja que conservarà més el sabor (3935). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 3935).

ALTRES USOS

Planta viva *ex situ*

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És un bon purificador i protector de la casa.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Plantat a la vora de les pastanagues, repel·leix les mosques. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

Amaranthus retroflexus L. (amarantàcies)

BCN 126572

NOMS POPULARS

Blet (2161, 2219, 3934)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2219, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es poden menjar les fulles com una verdura (2219). Abans se'n menjava bullida (3934). DESTINACIÓ. Alimentació humana (3934, 2219).

Ampelodesmos mauritanica (Poir.) T.Durand et Schinz (gramínies)

BCN 130953

NOMS POPULARS

Càrritx (2213)

Escarç (2192)

Mauritana (2214)

ALTRES USOS

Fulla

Agrosilvopastoral

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer lligalls.

OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola.

Elaboració de cordes i sogues

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'ha fet servir per a fer cordes i trenats per a cistells.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És una planta que ajuda que no es degradin els talussos. OBSERVACIONS. Elements paisatgístics.

***Anagallis arvensis* L. (primulàcies)**

BCN 130959

NOMS POPULARS

Gallinassa (2184)

***Ananas comosus* (Stickm.) Merr. (bromeliàcies)**

BCN-E-262

NOMS POPULARS

Pinya (infructescència) (2200, 2216)

USOS ALIMENTARIS

Infructescència

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2200, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja. Abans era només per Nadal. Ara n'hi ha sempre (2216). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2200, 2216).

Anethum graveolens L. (umbel·líferes)

BCN 126575

NOMS POPULARS

Eneldo (castellà) (2163, 2165)

Fonoll pudent (3935)

USOS MEDICINALS

Fruit

Cardiotònic

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es prepara una infusió de llavors picolades per a enfortir les ungles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Condiment

FONTS 2165, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sobre carns i peixos. Es fa servir també en pastissos (2165). En plats d'ous, carn i peix (3935). CONSUMICIÓ. Postres (2165). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2165, 3935).

Fulla jove

Condiment

FONTS 2163, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al peix (2163). En plats d'ous, carn i peix (3935). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2163, 3935).

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En plats d'ous, carn i peix. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Posat a prop de les figures dels sants, ajuda a trobar objectes perduts.

Annona cherimola Mill. (annonàcies)

BCN-E 303

NOMS POPULARS

Xirimoia (fruit) (2200, 2201, 2206)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)
FONTS 2200, 2201, 2206. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm. (umbel·líferes)

BCN 127874

NOMS POPULARS

Cerfull (3935)

Perifollo (castellà) (2194)

USOS MEDICINALS

Fulla

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). PREPARACIÓ. Una màscara de fulles de cerfull neteja la pell. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2194, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment per a tot tipus de menjar (3935). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 3935).

Apium graveolens L. var. *dulce* (Mill.) Pers. (umbel·líferes)

BCN 130965

NOMS POPULARS

Api (2170, 2171, 2173, 2174, 2178, 2194, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2205, 2218)

Àpit (2193, 2202, 2227, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Diürètic

FONTS 2173, 2174. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana (2173, 2174).

Hematocatàrtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depuratiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2170, 2171, 2197, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al caldo (2170, 2171, 2197). Per a fer caldo (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2170, 2171, 2197, 2228).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2200, 2201, 2202. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2200, 2201, 2202).

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2194, 2199, 2205, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al caldo (2194, 2205). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2199, 2205, 2218).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2193, 2196, 2198, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2193, 2196, 2198, 2227).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Apium graveolens L. var. *rapaceum* (Mill.) DC. (umbel·líferes)

BCN 46859

NOMS POPULARS

Api-nap (2196)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2196. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Arachis hypogaea L. (papilionàcies)

BCN-E-449

NOMS POPULARS

Cacauet (2221)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja sec.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Araujia sericifera Brot. (apocinàcies)

BCN 129696

NOMS POPULARS

Miraguà (2213)

Miraguano (castellà) (2219, 2232)

ALTRES USOS

Llavor

Farciments tèxtils

FONTS 2213, 2219, 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. El plomall de les granes s'ha fet servir per a omplir coixins (2213). Per a omplir coixins (2232).

Artemisia annua L. (compostes)

BCN 130945

NOMS POPULARS

Artemisa (2219)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antipirètic (per a febre periòdica)

FONT 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És utilitzada contra la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiprotozoari

FONT 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És utilitzada contra la malària. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Artemisia arborescens L. (compostes)

BCN 126569

NOMS POPULARS

Té moruno (castellà) (2163)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONTS 2163, 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Conreada per un veí marroquí. La fa servir per al te (2163). Els àrabs la bullen i la fan servir per al te (2190). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Artemisia dracunculus L. (compostes)

BCN 13328

NOMS POPULARS

Dragonet (3935)

Estragó (3935)

USOS MEDICINALS

Fulla

Digestiu

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Com a condiment en el menjar. DESTINACIÓ. Medicina humana. FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a condiment en el menjar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Arundo donax* L.** (gramínies)

BCN 129009

NOMS POPULARS

Canya (2160, 2162, 2164, 2167, 2179, 2186, 2188, 2190, 2191, 2204, 2210, 2212, 2214, 2218, 2226, 3700, 3934, 3936)

Canya americana (2219)

USOS MEDICINALS

Tija defoliada

Antiàlgic lumbar

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Hi havia qui curava la lumbàlgia amb aquest procediment: calia agafar dues canyes, d'un metre i mig o dos de llargada i aixafar-les amb els peus i, aleshores, partides pel mig i de llarg a llarg, l'esllomat les agafava per la punta i les estrenyia, una a cada costat de la cintura. S'havia de repetir el cerimonial uns quants dies fins que l'esllomat guaria. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Fulla

Jocs i joguines

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien unes flautetes que es deien trompetes.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2179. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La van fer servir per a aguantar els talussos de les rieres, però és molt invasiva i s'ha estès per tot arreu. OBSERVACIONS. Elements paisatgístics.

Tija

Agrosilvopastoral

FONTS 2160, 2162, 2164, 2167, 2179, 2186, 2188, 2191, 2204, 2210, 2218, 2226, 3700, 3934, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les assequen i les fan servir per a lligar tomaqueres i mongetes del ganxet (2160). S'assequen i les fan servir per a lligar tomaqueres i mongetes. Si es tallen en lluna vella duren més temps (2162). Per a encanyar tomaqueres (2164). Les fan servir per a enramar mongetes (2167). Per a emparrar tomàquets i mongeteres (2179). Per a fer enfilar tomaqueres i mongeteres (2186). S'obre la punta amb un ganivet i al mig es posa una pedra. S'utilitza per a agafar préssecs i figues (2188). Per a fer enfilar tomaqueres (2188). Per a fer enfilar les mongetes. Usa 14.000 canyes per cada hectàrea de mongetes. Les canyes es posen de quatre en quatre, fent una mena de piràmide, i es lliguen per dalt. D'això se'n diu "pollera". Les canyes es llossen (se n'afila la punta) i es claven al terra, per tal que no caiguin si bufa el vent (2191). Per a fer enfilar mongeteres i tomaqueres (2204). Per a fer enfilar tomaqueres (2210). Per a fer enramar les tomaqueres (3934, 3936). Per a fer enfilar tomàquets, mongetes, pebrots i pèsols (2218). Marcaven amb una canya les coliflors i els bròquils grans que volien deixar granar per a l'any següent (2218). Per a fer enfilar les mongeteres (2226). Per a lligar tomaqueres i mongeteres (3700). OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola (2160, 2162, 2164, 2167, 2179, 2186, 2188, 2191, 2198, 2204, 2210, 2218, 2226, 3700, 3936).

Elaboració d'estris de cuina

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feia el tub o canut de la sal. Amb un tros de canya gruixuda d'uns 20 centímetres, al qual es deixava una anella per a fer de fons, i es tancava amb un tap de suro.

Obtenció de combustible: llenya

FONTS 2167, 2179, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es tallen i es guarden per a encendre el foc i fer flama. Per a fer calçots van molt bé (2167). La canya que ja havia servit per a emparrar tomàquets i mongeteres es cremava per a escalfar la llar (2179). La canya que es trencava o no servia, la utilitzaven com a llenya per a encendre el foc (2218).

Obtenció de materials per a la construcció

FONTS 2179, 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Tot l'Eixample de Barcelona estava construït amb cel ras, fet de guix i canya. La canya, la

trencaven per tal que allargués més i la ficaven en guix (2179). Per a fer sostres i parets (2214).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Calia pagar un cop l'any els propietaris del canal de la Dreta per a fer-les servir. Les canyes es tallaven després de Tots Sants.

Asparagus acutifolius L. (asparagàcies)

BCN 126582

NOMS POPULARS

Esparreguera (2190)

Espàrrec (turió) (2190, 2192, 2204, 2210, 2212)

Espàrrec de marge (turió) (2165)

USOS MEDICINALS

Turió

Protector renal

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Turió

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Brots crus.
CONSUMICIÓ. Aperitiu. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONTS 2165, 2190, 2204, 2212. CONSUMICIÓ. Truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Asparagus officinalis* L. (asparagàcies)**

BCN 126563

NOMS POPULARS

Espàrrec (turió) (2164, 2167, 2200, 2201, 2210, 2221, 2212, 3933, 3939, 3946, 2225, 2218)

Esparreguera (2210, 2225)

Falluc (part aèria) (2212)

Mota (rizoma) (2212)

Perico (turió gruixut) (2212)

USOS MEDICINALS

Turió

Protector renal

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Menjats bullits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Turió

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2164, 2167. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Al febrer la planta s'asseca, s'arregla la terra i tornen a brotar. Si els vols blancs, s'han de tapar. Les plantes, però, han d'estar els tres o quatre primers anys sense tocar-les (2167). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2167).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 3933, 3939. CONSUMICIÓ. Truita (3933, 3939). DESTINACIÓ. Alimentació humana (3933, 3939).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2200, 2201, 2212, 2218, 2221, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2200, 2201, 2212, 2218, 2221, 3946).

ALTRES USOS

Fulla

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a elaborar les paneres artístiques.

Turió

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a elaborar les paneres artístiques. Dels espàrrecs, en fan làmines molt fines amb el pelador.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2210. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Quan es van començar a plantar aquí, es feia una mota rodona d'espergüeres calçada amb les sorres, però era dificultós. Més tard, començaren a fer rengles amb mates alternades.

***Asphodelus fistulosus* L. (asfodelàcies)**

BCN 130949

NOMS POPULARS

Gamonita (castellà) (2213)

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2213. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. És indicador que ve el bon temps.

Atriplex halimus L. (amarantàcies)

BCN 130944

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Elaboració d'escombres

FONT 2160.

Atropa belladonna L. (solanàcies)

BCN 19513

NOMS POPULARS

Belladona (2204)

USOS MEDICINALS

No consta

Antiparotidític

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Quan es tenien galteres, el mal alleugeria quan s'untava el coll i a sota de la barbeta amb un ungüent de belladona, aplicat amb un drap que es lligava al voltant del coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Pediculicida

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a matar els polls del cap, els apotecaris feien un ungüent amb belladona. S'untava directament les parts infectades. Al cap d'algunes hores, es rentaven les parts tractades i es passava una pinta espessa per tal de treure els insectes morts o les llémenes aferrades als cabells. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Avena sativa L. (gramínies)

BCN 130943

NOMS POPULARS

Civada (2204, 2212, 2217, 3947)

Civada Albacete (raça) (2204)

Civada Aurora 2 (raça) (2204)

Civada Blancaneus (raça) (2204)

Civada Kondor (raça) (2204)

Civada Nina (raça) (2204)

Civada Saia 6 (raça) (2204)

USOS ALIMENTARIS

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2212, 2217, 3947. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n cultivava pel gra. Conreu ja desaparegut en aquestes contrades (2212). En donaven als porcs (2217). Se'n menja (3947). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2212, 3947). Alimentació animal (2217).

Avena sterilis L. (gramínies)

BCN 130963

NOMS POPULARS

Civada borda (2210)

ALTRES USOS

Inflorescència

Jocs i joguines

FONTS 2210, 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'espiga s'enganxa a la roba. El nombre d'espigues que s'enganxaven era el nombre de xicotes que tenies (2210). De petits, es tiraven les espigues i s'enganxaven a la roba. El nombre d'espigues que s'enganxaven era el nombre de xicotes que tenies (2219).

***Beta vulgaris* L. subsp. *vulgaris* var. *vulgaris* (amarantàcies)**

BCN 132999

NOMS POPULARS

Acelga (castellà) (2173, 2174)

Bleda (2161, 2164, 2178, 2180, 2186, 2190, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2204, 2205, 3700, 2221, 2219, 2227)

Bleda de colors (2164)

USOS MEDICINALS

Fulla

Laxant

FONT 3700. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjada bullida, amb altres verdures. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONTS 2173, 2174, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Neteja l'intestí (2173, 2174). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern) (2173, 3700) PREPARACIÓ. Menjada bullida (2173, 3700). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern) (2174). PREPARACIÓ. Es fa un caldo amb l'aigua de bullir (2174). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Té propietats digestives. Menjada bullida, amb altres verdures (3700). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2161, 2164, 2173, 2174, 2180, 2193, 2195, 2197, 2221, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen bullides (2221). CONSUMICIÓ. Bullit

(2161, 2164, 2180, 2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2161, 2164, 2173, 2174, 2180, 2193, 2195, 2197, 2221, 3700).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2186, 2190, 2194, 2200, 2201, 2202, 2219, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2186, 2190, 2194, 2200, 2201, 2202, 2205, 2219, 2227).

Fulla jove

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2164. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2196, 2198, 2199. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Quan es cull la bleda, es deixa un brot de la planta, perquè al cap de 25 dies torna a sortir.

***Beta vulgaris* L. subsp. *maritima* (L.) Arcang. (amarantàcies)**

BCN 130939

NOMS POPULARS

Bleda boscana (2182, 2204, 2216, 2218, 3934)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2182, 2204, 2218, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Se'n trobaven en els marges dels camins. Se'n mengen bullides. De sabor similar als

espinacs. Ho cuinaven barrejat amb patates (2182). Se'n menja (2218). Abans se'n menjava bullida (3934). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2182, 2204, 2218, 3934).

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja, és molt bona, millor que els espinacs. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Beta vulgaris L. subsp. ***vulgaris*** var. ***conditiva*** Alef. (amarantàcies)

BCN-E-198

NOMS POPULARS

Remolatxa (2164, 2178, 2196, 2198, 2204, 2208, 2215, 3936)

USOS MEDICINALS

Arrel

Antianèmic

FONT 2215. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suc aquós fluid ensucrat (ús intern).

PREPARACIÓ. Se'n fa suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2164, 2178, 2208. CONSUMICIÓ. Amanida (2164, 2208). DESTINACIÓ.

Alimentació humana (2164, 2178, 2208).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2196, 2198, 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2215. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2215. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En batuts.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2196. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Beta vulgaris L. subsp. ***vulgaris*** var. ***crassa*** (Alef.) Helm (amarantàcies)

BCN 50761

NOMS POPULARS

Remolatxa (3700, 2217)

Remolatxa sucrera (2184)

Sucre (producte elaborat) (2184, 2192, 3700, 2211)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONTS 2184, 2192, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La polpa era la resta de la remolatxa sucrera un cop se n'havia extret el sucre. Això es tenia sec en sacs. Quan calia, es posava en remull i es barrejava amb el pinso dels porcs (2184). Per a la producció de sucre i extracció d'alcohol (3700). L'arrel servia per a alimentar el bestiar (3700). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2184, 3700). Alimentació humana (2192, 3700).

Planta sencera

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En donaven als porcs i als cavalls. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

FONT 2192, 3700. Arrop.

FONT 2211. Licor de llet.

***Bidens aurea* (Ait.) Sherff (compostes)**

NOMS POPULARS

Te verd (2167, 2190)

USOS MEDICINALS

Fulla

Tranquil·litzant

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es bullen en aigua unes quantes fulles, seques o no. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria florida

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2167. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n cull en flor, que és quan està en el seu punt òptim. Se'n pren en infusió. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

FONT 2190. Per al refredat.

***Borago officinalis* L. (boraginàcies)**

BCN 129710

NOMS POPULARS

Borraina (2204, 2208, 2214, 2215, 3952)

Borrajja (2187, 2190, 2192, 2202, 2210, 3935, 2228)

Penca (pecíol) (2215)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antiinflamatori

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinflama la pell i les mucoses. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Escaldar les fulles i fer un cataplasma. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONTS 3935, 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern) (3935). Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern) (3952). DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Augmenta la producció d'orina i l'eliminació d'urea (3952). DESTINACIÓ. Medicina humana (3935, 3952).

Expectorant

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És depuratiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern).

No consta

Antipirètic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Molt útil en malalties infeccioses i febrils com el xarampió i la varicel·la. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té acció expectorant, indicada en bronquitis, gripes i refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Diaforètic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sudorífica. Afavoreix la producció de la suor, eliminant impureses i residus que circulen per la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228, 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En amanida (2228). CONSUMICIÓ. Amanida (2228). DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es poden posar les flors als pastissos com a decoració. (3935). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2228, 3935).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb licor

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es poden posar les flors als còctels. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2204, 2210, 2215, 2228, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a menjar. Es preparen com si fossin bledes, bullides. (2210). El nervi central gruixut [dit "penca"], bullit (2215). Es cultiva a l'Aragó com a verdura. Es bullen les fulles tendres (3952). Com a verdura (2228). CONSUMICIÓ. Bullit (2210). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2210, 2215, 2228, 3952).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2190, 2192, 2210, 2215, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bunyols dolços (amb sucre, un cop tretes les punxes i bullides) o salats (només amb farina, un cop tretes les punxes i bullides) (2190). Posar en remull, enfarinar i fregir. (2192). Arrebossades (2210). La fulla, arrebossada amb farina i aigua i mel per sobre (2215). Se'n poden fer bunyols de les fulles arrebossades amb ou (3952). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2190, 2192, 2210, 2215, 3952).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2214. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2208. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2202. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2187. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Flor

Elaboració de bijuteria

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abans se'n feien collarets de flors.

Brassica juncea (L.) Czern. (crucíferes)

BCN 127887

NOMS POPULARS

Mostassa (2195)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2195. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Brassica napus* L. (crucíferes)**

BCN 127892

NOMS POPULARS

Nap (2160, 2178, 2182, 2193, 2194, 2196, 2197, 2200, 2206, 3700, 2212, 2225, 2227)

Nap blanc (raça) (2221)

Nap negre (raça) (2221)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2182, 2193, 2194, 2196, 2197, 2200, 2206, 2212, 2221, 2227, 3700.

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. L'arrel servia per a alimentar el bestiar (3700). Comestible (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2182, 2193, 2194, 2196, 2197, 2200, 2206, 2212, 2221, 2227). Alimentació animal (3700).

ALTRES USOS

Arrel

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'epidermis de l'arrel serveix per a elaborar les paneres artístiques.

Planta sencera

Agrosilvopastoral

FONT 2160. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Triturada, es deixa sobre la terra i es rega. El gas que es desprèn desinfecta el sòl. OBSERVACIONS. Plaguicides naturals.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

FONT 2212. Peus de porc amb naps

***Brassica oleracea* L. subsp. *oleracea* var. *botrytis* L. (crucíferes)**

BCN-E-209

NOMS POPULARS

Bròcoli (2228)

Bròquil (2164, 2194, 2198, 2205, 2210, 3700, 2221, 2218, 2227)

Bròquil bord (raça) (2226)

Bròquil de Sant Isidre (raça) (3700)

Bròquil lila (raça) (2193)

Bròquil morat (raça) (2178, 2198, 2202)

Bròquil negre (raça) (2226)

Bròquil verd (raça) (2193, 2198, 2203)

Coliflor (2160, 2164, 2178, 2190, 2193, 2195, 2196, 2199, 2201, 2202, 2203, 2205, 2221, 2220, 2223, 2218, 2227)

Coliflor Cheddar (raça) (2195)

Coliflor lila (raça) (2196)

Coliflor verda (raça) (2178, 2196, 2199, 2201)

Romanesco (2228)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Carminatiu

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiflatulent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2160, 2164, 2178, 2194, 2221, 3700. CONSUMICIÓ. Bullit (2160, 2164). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2164, 2178, 2194, 2221, 3700).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2190, 2193, 2195, 2196, 2198, 2199, 2201, 2202, 2203, 2205, 2210, 2218, 2220, 2226, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218, 2227). El bròquil negre era molt dolç. Es tracta d'una raça desapareguda. El bròquil bord era una verdura que estava entre el bròquil i la coliflor (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2190, 2193, 2195, 2196, 2198, 2199, 2201, 2202, 2203, 2205, 2210, 2218, 2220, 2226, 2227).

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es preparava un bullit amb restes d'aliments i es donava de menjar als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Inflorescència

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els trossos de coliflor serveixen per a fer ovelles.

Planta sencera

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2191. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. "Com ha canviat el bròquil!" (dita popular que fa referència al pas del temps).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Un camp que havia estat plantat amb coliflors quedava molt enriquit per a altres conreus, perquè les arrels desprenen molt nitrogen.

Brassica oleracea L. subsp. *oleracea* var. *capitata* L. f. *capitata* (crucíferes)

BCN 130930

NOMS POPULARS

Col (2160, 2164, 2180, 2190, 2191, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2199, 2200, 2202, 2203, 2205, 2206, 2208, 2210, 3700, 2221, 2220, 2226, 2228)

Col arrissada (raça) (2201, 2202)

Col d'espigall (2167)

Col d'olla (raça) (2227)

Col de brotons (raça) (2193)

Col de cabdell (raça) (2178)

Col de Milà (raça) (2198, 2204)

Col de paperina (raça) (2178, 2198, 2202, 2204, 3700, 2227)

Col francesa (raça) (2204)

Col híbrida (raça) (3700)

Col holandesa (raça) (2204)

Col kale (raça) (2178, 2195, 2196)

Col llombarda (raça) (2205, 2227)

Col setsetmanera (raça) (2204)

Col valenciana (raça) (2204)

Col verda (raça) (2204, 2226)

Col verda d'espigall (2165)

Espigall (raça) (2206, 2227, 2226)

Llombarda (2215)

USOS MEDICINALS

Fulla

Carminatiu

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiflatulent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Bullida, és bona per a mitigar el colesterol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a prevenir el càncer

FONT 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. [La col] bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fulla s'escalfava i es posava sobre els ronyons, per a guarir el seu mal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit medicamentós (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc de la fulla

Antianèmic

FONT 2215. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Se'n fa suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONT 2215. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Al vapor. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2160, 2164, 2167, 2178, 2180, 2194, 2197, 2199, 2210, 2221, 2227, 3700.
DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja bullida (2221). [La col d'espigall] és una col antiga que se'n menja bullida (2167). Se'n menja (2227).
CONSUMICIÓ. Bullida (2160, 2164, 2178, 3700). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2164, 2167, 2178, 2180, 2194, 2197, 2199, 2210, 2221, 2227, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua i greix

FONTS 2165, 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. [La col verda d'espigall] és la millor que hi ha per a fer el trinxat (2165). [La col de paperina] es fa servir per al trinxat (2178). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2165, 2178).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2190, 2191, 2193, 2195, 2196, 2198, 2200, 2201, 2202, 2203, 2205, 2220.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Gemma de la fulla

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2206. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els espigalls són utilitzats pels clients gallecs com a verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2208. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fulla

Recol·lecció per a la venda

FONT 2180. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Venen les fulles als pescaters per a posar-hi el peix a sobre.

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2160. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Triturada, es deixa sobre la terra i es rega. El gas que se'n desprèn desinfecta la terra. OBSERVACIONS. Element per a l'agricultura biològica.

***Brassica oleracea* L. subsp. *oleracea* var. *gemmifera* DC. (crucíferes)**

BCN-E-247

NOMS POPULARS

Col de Brussel·les (2178, 2193, 2199, 2200, 2205)

USOS ALIMENTARIS

Gemma de la fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2178, 2193. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Bullides (2193). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2193).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2194, 2196, 2199, 2200, 2205. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Brassica oleracea* L. subsp. *oleracea* var. *italica* Plenck (crucíferes)**

BCN-E-208

NOMS POPULARS

Bròcoli (2193, 2195, 2198, 2200, 2204, 2208)

Bròquil (2190, 2196)

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2195, 2208. CONSUMICIÓ. Bullit (2208). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2195, 2208).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2190, 2193, 2196, 2198, 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Bromus catharticus* Vahl (gramínies)**

BCN 126551

NOMS POPULARS

Ordi bord (2160)

***Calendula arvensis* L. (compostes)**

BCN 127886

NOMS POPULARS

Calèndula (2213, 2214)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antisèptic extern

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fan emplastres per a curar a ferides, ja que és desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les lígules del capítol [dit "els pètals"] es fan servir en amanides i en pastisseria. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Calendula officinalis* L. (compostes)**

BCN 127889

NOMS POPULARS

Boixac (3935)

Calèndula (2164, 2178, 3933, 3952, 2228)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Analgèsic

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Disminueix el dolor en càncers no operables. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiberrugós

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En aplicació local fa desaparèixer les berrugues víriques de la pell. S'aplica en compresa sucada en oli de calèndula. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidismenorreic

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Regulador de la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori. Hi ha pomades que en contenen i es comercialitzen. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiulcerós (per a úlceres gàstriques)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té la capacitat de cicatritzar les llagues d'estómac i duodè (antiulcerosa). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONTS 2164, 3933, 3935, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. L'oli de calèndula suavitza i hidrata la pell. L'oli i la pomada donen molt bons resultats en el tractament de cremades i èczemes (3952). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Crema (ús extern) (2164). Desconegut per l'informant / No consta (3933). Bany (ús extern) (3935). Liniment (ús extern) (3952). PREPARACIÓ. Es fiquen les lígules florals [dit "pètals"] a la banyera (3935). Es posen a macerar les seves inflorescències [dit "flors"] amb oli d'oliva i es deixen en un lloc fresc durant 12 hores. Després es filtra amb un colador i es guarda en un pot de vidre tapat i en un lloc fresc i sec (3952). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És efectiva en problemes digestius perquè desinflama. S'ha de prendre en infusió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aplicada localment, accelera la curació de ferides, cremades, furúncols i èczemes. S'aplica en compreses i rentats, cataplasmes de pètals frescos o suc fresc de les inflorescències [dit "flors"]. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

Condiment

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n posen les flors ligulades [dit "pètals"] a l'arròs, sopes i peix; els dona un bon sabor. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors ligulades [dit "els pètals"] en amanida. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONTS 2164, 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Repel·lent de la tuta absoluta (2164). És font de fauna auxiliar (2178). OBSERVACIONS. Plaguicides naturals (2164). Associació de cultius i equilibri sistèmic (2178).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

FONT 2228. Oli de boixac i rosa.

***Cannabis sativa* L. (cannabàcies)**

BCN 24735

NOMS POPULARS

Cànem (2231)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La llavor és aliment per als canaris. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

***Capsella bursa-pastoris* (L.) Medic. (crucíferes)**

BCN 129698

NOMS POPULARS

Bossa de pastor (2214)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Capsicum annuum L. (solanàcies)

BCN-E-267

NOMS POPULARS

Pebrot (3700, 2221)

Pebrot (fruit) (2167, 2186, 2200, 2210)

Pebrot del Vendrell (raça) (3700)

Pebrot de Reus (raça) (3700)

Pebrot del Padrón (raça) (fruit) (2201, 2205)

Pebrot morro de llebre (raça) (3700)

Pebrot picant (fruit) (raça) (2201)

Pebrot roig (fruit) (2218)

Pebrot verd (fruit) (2202, 2206, 2218)

Pebrot vermell (fruit) (2178, 2199, 2206, 2208)

Pimiento del Padrón (castellà) (2180)

USOS MEDICINALS

Fruit

Salutífer

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a incrementar les defenses de l'organisme. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2202. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONTS 2202, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer samfaina (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2202, 2218).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2202, 2205, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Fregit (2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2202, 2205, 2221).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2167, 2178, 2186, 2199, 2200, 2201, 2206, 2208, 2210, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2167). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2178, 2186, 2199, 2200, 2201, 2206, 2208, 2210, 3700).

ALTRES USOS

Fruit

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2180. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. *Unos pican y otros no* (castellà) [referit als pebrots del Padrón].

Carica papaya L. (caricàcies)

BCN-E-280

NOMS POPULARS

Papaia (fruit) (2200, 2205)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2200, 2205. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Carum carvi L. (umbel·líferes)

BCN 29642

NOMS POPULARS

Comí de prat (3935)

USOS MEDICINALS**Fruit**

Antiespasmòdic

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS**Fruit**

Condiment

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els fruits [dit "llavors"] donen bon sabor als formatges, pastissos, pa i les pomes al forn. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els afeccionats als coloms diuen que, si hi ha comí de prat torrat a la menjadora, els coloms sempre tornen. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

***Castanea sativa* Mill. (fagàcies)**

BCN 29844

NOMS POPULARS

Castanya (llavor) (2192)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Torrades.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT 2192. Platillo de Sant Climent.

***Celtis australis* L. (cannabàcies)**

BCN 126567

NOMS POPULARS

Lledó (fruit) (2212, 2224)

Lledoner (2167)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2224. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fruit

Jocs i joguines

FONTS 2167, 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Agafaven les boletes de dins i amb un canut de canya jugaven a fer guerres (2167). S'agafaven per a jugar a guerres (2212).

***Centaurea aspera* L. (compostes)**

BCN 142616

NOMS POPULARS

Escanyaboc (2191)

USOS MEDICINALS

Arrel

Antihemorroidal

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. La gent amb problemes de morenes se'n posa l'arrel a la butxaca i es guareixen. La seva dona encara ho fa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Centaurea cyanus* L. (compostes)**

BCN 27257

NOMS POPULARS

Blauet (3937)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Per a la conjuntivitis

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona per a la conjuntivitis i altres afeccions oculars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús

extern). PREPARACIÓ. Es fan banys amb l'aigua de bullir la planta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Ceratonia siliqua* L.** (papilionàcies)

BCN 127885

NOMS POPULARS

Garrofa (fruit) (2189, 2190, 2191, 2192, 2204, 2210, 2221, 2216, 2217, 2229, 2227, 3934)

Garrofa de sucre (raça) (fruit) (2190)

Garrofa negra (raça) (fruit) (2190)

Garrofa valenciana (raça) (fruit) (2190)

Garrofer (2162, 2189, 2212, 2222, 2226)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONTS 2204, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a aturar la diarrea (2229). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa un remei per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2190, 2191, 2192, 2209, 2210, 2216, 2217, 2221, 2222, 2227, 2229, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als conills (2209). Per als animals de tir. Se'ls en posava al morralet, un sarró petit per a donar-los de menjar (2210). Quan anaven al Born a vendre, en posaven al morralet, per a donar energia als cavalls (2216). Per als animals (2217). En menjaven els cavalls (2221). La polpa és per al pinso dels animals (2191). Abans, mastegàvem la garrofa (2210). De petita la xuclava (2227). Per als cavalls (2227). Per al menjar dels animals. Els cavalls en menjaven la polpa i escopien les llavors [dit "pinyols"] (2229). Per als cavalls. Ara se la mengen els porcs senglars (3934). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2191, 2192, 2209, 2210, 2216, 2217, 2221, 2227, 2229, 3934). Alimentació humana (2190, 2210, 2222, 2227).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En temps de la guerra, trinxaves les garrofes amb un morter, es feien bullir i eren com xocolata. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2189, 2190, 2204, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. És dolça i abans se'n menjava (2229). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2189, 2229). Alimentació animal (2190, 2204).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abans se'n feia cafè, amb la trituració del fruit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les llavors [dit "els pinyols"] servien per a adulterar el cafè. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Pasta de la llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2162. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La llavor [dit "el pinyol"] es molia i se'n feia una pols per als gelats, que feia que aguantessin més. El que

sobrava de la molta de la llavor [dit "pinyol"] es donava al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació humana. Alimentació animal.

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2189, 2191, 2204, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Se'n fa farina, que s'utilitza en pastisseria. Els germans Armengol en compren per a la seva aplicació industrial (2191). Es feia una mena de xocolata desfeta amb farina de garrofa, llet i sucre (2204). La farina era un substitut de la xocolata (2210). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2189). Alimentació humana (2191, 2204, 2210).

ALTRES USOS

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa terra vegetal quan les branques moren i es descomponen. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria jove

FONT 2190. Olives arreglades.

USOS MEDICINALS

Fruit

FONT 2229. Remei per a la tos.

***Chamaerops humilis* L. (arecàcies)**

BCN 23832

NOMS POPULARS

Margalló (3947)

Palma (producte elaborat) (3700)

Palma del Garraf (3947)

Palmó (producte elaborat) (3700)

ALTRES USOS

Fulla

Ajuda a la llar

FONT 3947. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Elaboració d'escombres. OBSERVACIONS. Molts valencians visitaven durant l'estiu les nostres terres per a recollir margalló.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les seves fulles servien per a fer les palmes i palmons de Diumenge de Rams.

Elaboració de calçat

FONT 3947. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien espadenyes.

***Chenopodium album* L. (amarantàcies)**

BCN 130957

NOMS POPULARS

Blet (2160)

Blet pudent (2216)

***Chenopodium murale* L. (amarantàcies)**

BCN 126548

NOMS POPULARS

Blet (2160, 2216, 2219)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es poden menjar les fulles com una verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Cicer arietinum L. (papilionàcies)

BCN 29659

NOMS POPULARS

Cigró (llavor) (2191, 2212)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2191. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2212. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Els cereals i llegums, per a conservar-los, es posaven en sacs ben curullats, amb ferradures i altres peces de metall intercalades i, a sobre, es col·locaven tres o quatre dits de sorra, que s'anava a buscar a la platja abans no sortís el sol.

Cichorium endivia L. subsp. *endivia* (compostes)

BCN 129004

NOMS POPULARS

Endívia (2178, 2200, 2208, 2212, 2224)

Escarola (2160, 2178, 2186, 2191, 2192, 2193, 2194, 2200, 2202, 2203, 2204, 2205, 2208, 3700, 2221, 2216, 2228)

Escarola de Santa Coloma (raça) (3700)

Escarola perroqueta (raça) (3700)

Escarolla (2185)

USOS MEDICINALS

Fulla

Hepatoprotector

FONT 2178. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. En cru. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2160, 2185, 2194, 2202, 2203, 2204, 2216, 2221, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja crua. Se'n fa el xató (3700). Ho sembraven per encàrrec i ho enviaven a fora. En menjaven a França (2185). CONSUMICIÓ. Amanida (2160, 2185, 2204). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2185, 2194, 2202, 2203, 2204, 2216, 2221, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2204, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer caldo (2228). CONSUMICIÓ. Bullit (2204). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2228).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Saltada a la paella o en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2191, 2193, 2200, 2205, 2208. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2191, 2193, 2200, 2205, 2208).

Fulla vella

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les vaques.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2216. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Quan fa fred és tendra. Amb tres dies lligada en té prou perquè quedi blanca.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2228. Caldo depuratiu.

***Cichorium intybus* L. (compostes)**

BCN 296600

NOMS POPULARS

Masteguera (3935)

Xicoira (3952, 2226)

Xicòria (2211)

USOS MEDICINALS

Arrel

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Infusió amb fulles i arrels fresques o seques. Se'n prenen dues o tres tasses diàries com a aperitiu abans de menjar o com a digestiu després. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Infusió amb fulles i arrels fresques o seques. Se'n prenen dues o tres tasses diàries com a aperitiu abans de

menjar o com a digestiu per a després. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONTS 2211, 2226, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Com a substitut del cafè (2211). En temps difícils, servia com a cafè (2226). L'arrel de la xicoira s'arrenca a la tardor, assecada, torrada i triturada, serveix per a preparar el cafè de xicoira (3952). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2211, 2226, 3952).

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fulles crues en amanida. S'han de collir abans de la floració per tal que no siguin tan amargants. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Cinnamomum verum* J.Presl (lauràcies)**

BCN47283

NOMS POPULARS

Canyella (escorça) (2211)

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT 2211. Licor de llet.

Cirsium arvense (L.) Scop. (compostes)

BCN 130947

NOMS POPULARS

Calcida (2210, 2219)

Cistus albidus L. (cistàcies)

BCN 129705

NOMS POPULARS

Jara blanca (castellà) (2214)

ALTRES USOS

Fulla

Ajuda a la llar

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les seves fulles s'han utilitzat per a netejar les sabates de pell.

Cistus salviifolius L. (cistàcies)

BCN 36767

NOMS POPULARS

Estepa borrera (2229)

Citrullus lanatus (Thunb.) Matsumara et Nakai (cucurbitàcies)

BCN-E-254

NOMS POPULARS

Meló de moro (fruit) (2212)

Síndria (2184, 2184, 3700, 2218)

Síndria (fruit) (2200, 2206, 2210, 2212, 3933, 3936)

Síndria de confiter (raça) (fruit) (2212)

Síndria ratllada (raça) (fruit) (2194)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2194, 2200, 2206, 2210, 2218, 3700, 3933, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2200, 2206, 2210, 2218, 3700, 3933, 3936).

Epicarpi

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'epicarpi [dit "pela"] de la síndria del confiter era ideal per a fer-ne confitura. Algunes peces feien fins a 40 quilos. Cultiu ja desaparegut. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Mesocarpi

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El mesocarpi [dit "pela"] de la síndria del confiter era ideal per a fer-ne confitura. Algunes peces feien fins a 40 quilos. Cultiu ja desaparegut. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fruit

Jocs i juguines

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a joc, la canalla les buidava, en feien quatre forats a la closca i a dins hi posaven una espelma.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2210, 2212. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. Es fa un vall amb fems orgànics per a plantar-hi a sobre (2210). Per a obtenir llavors per a l'any següent, els pagesos convidaven els seus veïns, durant qualsevol calorosa nit d'agost, a menjar un parell de les síndries més grans que tinguessin, a condició de deixar les llavors sobre un gran llençol de sac que estenien al mig del carrer (2212).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2184. Arrop.

***Citrus aurantiifolia* (Christm.) Swingle (rutàcies)**

BCN-E 307

NOMS POPULARS

Llima (fruit) (2200, 2206)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2200, 2206. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Citrus aurantium* L. (rutàcies)**

BCN 46080

NOMS POPULARS

Taronger bord (2204, 3700)

Taronja agra (fruit) (2204)

USOS MEDICINALS

Fulla

Desconegut per l'informant

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se'n bevia dos o tres cops al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Fruit

Ajuda en la matança del porc

FONTS 2204, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Servia perquè la mocadera netegés la moca dels animals (el conjunt d'estómac, budells i entranyes) durant la matança (3700). Servien per a la matança del porc, ja que, amb els àcids, s'havien de fregar i netejar els budells girats a l'inrevés (2204).

***Citrus deliciosa* Ten. (rutàcies)**

BCN-E-204

NOMS POPULARS

Mandarina (fruit) (2194, 2195, 2199, 2200, 2201, 2202, 2225)

Mandariner (3936)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2194, 2195, 2199, 2200, 2201, 2202, 2225, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2195, 2199, 2200, 2201, 2202, 2225, 3936).

***Citrus japonica* Thunb. (rutàcies)**

BCN-E-203

NOMS POPULARS

Cumquat (2193, 2194, 2200)

Mandariner xinès (2167)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2167, 2193, 2194, 2200. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Se'n menja amb pell i tot (2167). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2193, 2194, 2200).

Citrus limon (L.) Burm. (rutàcies)

BCN 129012

NOMS POPULARS

Limonero (castellà) (2176, 2177)

Llimona (fruit) (2174, 2176, 2184, 2188, 2189, 2193, 2194, 2198, 2199, 2201, 2202, 2204, 2206, 3700, 3932, 2225)

Llimoner (2173, 2174, 2188, 3936, 2218, 2228)

USOS MEDICINALS

Flor

Tranquil·litzant

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calmant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Per a trastorns del sistema sanguini

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra l'acidesa en sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Antiàcid

FONTS 2176, 2177. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Va bé per a l'acidesa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiferropènic

FONTS 2176, 2177. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n consumeix el suc per a absorbir el ferro de la carn i el peix. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a guarir el mal de gola, s'havien de fer gàrgares amb una barreja d'aigua, suc de llimona i mel, tot ben calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema sanguini

FONTS 2173, 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'acidesa de sang (2173). Contra l'acidesa en sang. (2174). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. Conté molta vitamina C. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pot fer aigua amb mel i llimona. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2202. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació.

FONTS 2188, 2193, 2194, 2198, 2199, 2201, 2206, 2218, 2225, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). Se'n menja el fruit (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2188, 2193, 2194, 2198, 2199, 2201, 2206, 2218, 2225, 3936).

ALTRES USOS

Epicarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques.

Fruit

Ajuda en la matança del porc

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Servia perquè la mocadera netegés la moca dels animals (el conjunt d'estómac, budells i entranyes) durant la matança.

Mesocarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2184. Arrop.

FONT 2192. Olives arreglades.

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Citrus paradisi Macfadyen in Hooker (rutàcies)

BCN-E-263

NOMS POPULARS

Pomelo (fruit) (castellà) (2199, 2200)

Aranja (fruit) (2206)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2199, 2200, 2206. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Citrus sinensis (L.) Osbeck (rutàcies)

BCN-E-237

NOMS POPULARS

Azahar (flor) (castellà) (2228)

Taronger (2204, 2212, 2224)

Taronja (fruit) (2193, 2195, 2196, 2198, 2199, 2202, 2211, 2216, 2225)

Taronja sanguina (raça) (fruit) (2205)

USOS MEDICINALS

Flor

Tranquil·litzant

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calmant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2205, 2216. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2193, 2195, 2196, 2198, 2199, 2202, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2193, 2195, 2196, 2198, 2199, 2202, 2225).

ALTRES USOS

Epicarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2211. Licor de llet.

***Cocos nucifera* L. (arecàcies)**

BCN-E 309

NOMS POPULARS

Coco (fruit) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Convolvulus arvensis* L. (convolvulàcies)**

BCN 126547

NOMS POPULARS

Corretjola (2163, 2167, 2170, 2171, 2178, 2192, 2216)

USOS ALIMENTARIS

Flor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2170, 2171. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De petit, se'n menjaven les flors perquè eren dolces. CONSUMICIÓ. Laminadura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2167. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. S'enreda pertot arreu i no la mates mai.

***Conyza bonariensis* (L.) Cronq. (compostes)**

BCN 126544

NOMS POPULARS

Miquelet (2178, 2219)

Trencadalles (2160)

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2160. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Els herbicides no li fan res.

***Conyza sumatrensis* (Retz.) E.Walker (compostes)**

BCN 130937

NOMS POPULARS

Miquelet (2160, 2216, 2219)

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Elaboració d'escombres

FONT 2216.

***Coriandrum sativum* L.** (umbel·líferes)

BCN 126574

NOMS POPULARS

Cilandre (2165)

Cilantro (castellà) (2163)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a salses, guacamoles i *cebiches*. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Coriaria myrtifolia* L.** (coriariàcies)

BCN 132990

NOMS POPULARS

Rondor (2187, 2191)

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Agrosilvopastoral

FONTS 2187, 2191. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es feia servir com a cobriment de les cireres quan es ficaven en les caixes (bitllots), per a protegir-les (2187). Se'n posava una capa a sobre de les cireres, per tal que la tapa de les caixes no les aixafés (2191).

***Coronopus didymus* (L.) Sm. (crucíferes)**

BCN 126549

NOMS POPULARS

Cervell de gat (2160)

***Corylus avellana* L. (betulàcies)**

BCN 29831

NOMS POPULARS

Avellana (bessó) (2192)

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Bessó

FONT 2192. Platillo de Sant Climent.

***Crataegus monogyna* Jacq. (rosàcies)**

BCN 150360

NOMS POPULARS

Arç blanc (3952)

USOS MEDICINALS

No consta

Antihipertensor

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té un efecte regulador de la tensió arterial. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Craterellus cornucopioides* (L.) Pers. (cantarel·làcies)**

BCN-E-604

NOMS POPULARS

Trompeta de la mort (2203)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONT 2203. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Craterellus lutescens* (Fr.) Fr. (cantarel·làcies)**

BCN-E-598

NOMS POPULARS

Camagroc (2194, 2210)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONTS 2194, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserven assecant-los (2210). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2210).

***Crocus sativus* L.** (íridàcies)

BCN 32170

NOMS POPULARS

Safrà (2212)

USOS ALIMENTARIS

Estil i/o estigma

Condiment

FONT 2212. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Cucumis melo* L. subsp. *melo (cucurbitàcies)

BCN-E-268

NOMS POPULARS

Meló (fruit) (2184, 2186, 2192, 2194, 2200, 2201, 2203, 2204, 2205, 2206, 2210, 3700, 2221, 2212, 2216, 2217, 3936, 2223, 2218, 2227)

Meló calent (raça) (fruit) (2204)

Meló d'atzavara (raça) (fruit) (2204)

Meló de la guatlilla (raça) (fruit) (2204)

Meló de la torre (raça) (fruit) (3700)

Meló escrit (raça) (fruit) (2204)

Meló francès (raça) (fruit) (2204)

Meló groc (raça) (fruit) (2200)

Meló pinyonet (raça) (fruit) (3700)

Meló tendral clar (raça) (fruit) (3700)

Meló tendral negre (raça) (fruit) (2204, 3700)

Meló tendral verd (raça) (fruit) (2204)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2186, 2194, 2200, 2201, 2203, 2206, 2210, 2212, 2216, 2217, 2221, 2227, 3700, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es conservaven fins a Nadal si es penjaven al lloc més sec de la casa (2212). Comestible. Se'n feien molts en aquesta zona. Ara no, perquè venen d'altres llocs (2216). Se'n menja (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2186, 2194, 2200, 2201, 2203, 2206, 2210, 2212, 2216, 2217, 2221, 2227, 3700, 3936).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2205, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2205, 2218).

Epicarpi

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell, per a fer confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Llavor

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les llavors serveixen per a elaborar les paneres artístiques.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. "Anar a fer melons", es deia per a referir-se al conreu d'aquesta fruita.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2184. Arrop.

***Cucumis melo* L. subsp. *flexuosus* (L.) Pangalo (cucurbitàcies)**

BCN-E-652

NOMS POPULARS

Alfícoz (castellà) (2194)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2194. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n menja, sobretot la gent del sud d'Espanya. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Cucumis sativus* L. (cucurbitàcies)**

BCN-E-277

NOMS POPULARS

Cogombre (2164, 2199, 2201, 2205)

Pepino (castellà) (2218)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2164, 2199, 2201, 2205. CONSUMICIÓ. Amanida (2164). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2199, 2201, 2205).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2218. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Si trepitges la punta de la planta del *pepino* (castellà), aquest s'amarga.

Cucurbita ficifolia C.D.Bouché in Verh. (cucurbitàcies)

BCN 29980

NOMS POPULARS

Carbassa (2170, 2171, 2187)

Carbassa (fruit) (2217)

Carbassa de cabell d'àngel (fruit) (2178, 2211, 2212)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONTS 2170, 2171, 2178, 2187, 2212, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n fa el cabell d'àngel (2170, 2171). Se'n fan dolços (2178). Confitura (2187). Per a fer confitura (2212). Per a fer melmelades (2217). CONSUMICIÓ. Postres (2178). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2170, 2171, 2178, 2187, 2212, 2217).

Cucurbita maxima Duch. in Lam. (cucurbitàcies)

BCN-E-200

NOMS POPULARS

Carabassa (fruit) (2175, 2212)

Carabassa de porc (raça) (fruit) (2212)

Carbassa (fruit) (2167, 2168, 2169, 2173, 2174, 2177, 2178, 2182, 2189, 2193, 2194, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2204, 2205, 2208, 2209, 2210, 2211, 2216, 2217, 2218, 3700, 3936, 3946)

Carbassa de bon gust (raça) (fruit) (2210)

Carbassa de rabequet (raça) (fruit) (2209)

Carbassera (2178)

USOS MEDICINALS

No consta

Per a la melsa

FONTS 2173, 2174. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2168, 2169, 2175, 2176, 2177, 2194, 2208, 2212, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Sopa (2175). Puré (2176, 2177). Per a fer cremes (2194, 2216). Per a fer sopa de carabassa. S'acostumava a fer els dies de pluja, quan els homes no podien anar al camp. Segons diuen, això és perquè les carbasses costaven molt de tallar i les dones no podien fer-ho soles (2212). Les carbasses de porc eren blanques i costelludes. Eren molt grans. Bullida, per a alimentar els porcs (2212). OBSERVACIONS. Es guardaven a l'aire lliure, col·locant-les als terrats o damunt les parets (2212). Sopes (2216). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2212). Alimentació humana (2168, 2169, 2175, 2176, 2177, 2194, 2208, 2212, 2216).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2182, 2193, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2205, 2210, 2211, 2217, 2218, 3700, 3936, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al bestiar (2211). El fruit s'utilitza per a alimentar el bestiar (3700). En donaven als porcs (2217). Se'n menja (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2182, 2193, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2205, 2210, 2211, 2218, 3700, 3936, 3946). Alimentació animal (2211, 2217, 3700).

ALTRES USOS

Fruit

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONTS 2167, 2204, 2209, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es diu "aquest xicot creix com una carabassa", en referència al fet que una única planta pot ocupar tot un camp (2167). "De carabassa, amb poca n'hi ha massa" (2204). "De carabassa,

no me'n donis massa i de rabequet ben poquet" [rabequet és una raça de carbassa] (2209).
"Creix més que les carbasses" (2218).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Es poden recollir quan s'asseca el peduncle [dit "la tija que uneix el fruit amb la planta"].

***Cucurbita pepo* L. var. *oblonga* Link (cucurbitàcies)**

BCN-E-258

NOMS POPULARS

Carbassó (2164, 2193, 2194)

Carbassó (fruit) (2199, 2200, 2201, 2221, 2224, 3936, 2225, 2228)

USOS ALIMENTARIS

Flor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2225, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En puré (2225). Per a fer caldo (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2225, 2228).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONTS 2164, 2224, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. A la planxa (2225). CONSUMICIÓ. Truita (2224). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2224, 2225).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2193, 2194, 2199, 2200, 2201, 2221, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2193, 2194, 2199, 2200, 2201, 2221, 3936).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2228. Caldo depuratiu.

***Cuminum cyminum* L. (umbel·líferes)**

BCN-E-275

NOMS POPULARS

Comí (2204, 2211)

USOS MEDICINALS

Fruit

Digestiu

FONT 2211. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Fruit

FONT 2204. Infusió de comí, romaní i sàlvia.

***Curcuma longa* L. (zingiberàcies)**

BCN-E-602

NOMS POPULARS

Cúrcuma (2200)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Condiment

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Cydonia oblonga Mill. (rosàcies)

BCN 126540

NOMS POPULARS

Membrillo (fruit) (castellà) (2168, 2169, 2173, 2174, 2199)

Codony (fruit) (2167, 2170, 2171, 2176, 2177, 2192, 2212, 2229, 2218)

Codonyer (3936)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONTS 2173, 2174, 2176, 2177. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern) (2174). Desconegut per l'informant / No consta (2173, 2176, 2177). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En codonyat (2174). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONTS 2167, 2168, 2212, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n fa codonyat (2167). Per a fer codonyat [dit "*membrillo*"] (2168). Per a fer confitura (2212). Se'n fa codonyat (3936). CONSUMICIÓ. Postres (2167). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2168, 2212, 3936).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2169, 2170, 2171, 2199, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer codonyat [dit "*membrillo*"] (2169). Dels seus fruits se'n fa el codonyat [dit "*carne de membrillo*"] (2170, 2171). Serveix per a fer la carn de codonyat (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2169, 2170, 2171, 2199, 2218).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb vi

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer arrop.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Cymbopogon citratus* Stapf (gramínies)**

BCN 72715

NOMS POPULARS

Citronel·la (2193)

USOS ALIMENTARIS

Tija

Condiment

FONT 2193. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Cynara cardunculus* L. (compostes)**

BCN 127872

NOMS POPULARS

Card (2193, 2194)

USOS ALIMENTARIS

Tija

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2194. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Da amv

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2194. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2193. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Cynara scolymus* L. (compostes)**

BCN 126536

NOMS POPULARS

Alcachofa (castellà) (2200)

Carxofa (2160, 2193, 2194, 2195, 2198, 2201, 2205, 2208)

Carxofa (inflorescència) (2196, 2197, 2198, 2199, 2202, 2204, 2215, 2220, 2217, 2225, 2228, 3932, 3934,)

Carxofera (2178, 2204)

Escarxofa (2184, 2185, 3700, 2216)

Escarxofa (inflorescència) (2167, 2182, 2186, 2191, 2221, 2227)

Escarxofa d'Aranjuez (raça) (3700)

Escarxofa de cardet (raça) (3700)

Escarxofa de Tudela (raça) (3700)

Escarxofera (2167, 2182, 2186, 2227)

USOS MEDICINALS

Fulla

Hepatoprotector

FONTS 2208, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Va bé per al fetge. En decocció (2228). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONTS 2208, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al colesterol (2216). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern) (2208). Infusió (ús intern) (2216). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Coadjuvant en el tractament antiobesitat

FONT 2178. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. S'ha de menjar bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONTS 2185, 2215. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). PREPARACIÓ. Se'n fa un caldo amb la inflorescència [dit "fulles"] (2215). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONTS 2160, 2178, 2204, 2217, 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es bull i se'n pren el caldo (2204). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta (2160, 2217). Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern) (2178). Decocció (ús intern) (2204, 3932). PREPARACIÓ. Consumida com a aliment (2160). S'ha de menjar bullida (2178). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Hepatoprotector

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Venien els renossos (les plantes ja velles) a una gent que feia uns complements medicinals bons per al fetge i el ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Venien els renossos (les plantes ja velles) a una gent que feia uns complements medicinals bons per al fetge i el ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bràctea

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer caldo. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Flor

Quall

FONT 2184. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb la flor, es quallava la llet per a fer mató. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2204, 2208, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Amb ous durs (3700). CONSUMICIÓ. Bullit (2204, 2208, 3700). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2208, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2204, 2208, 2228, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es més gustosa quan s'agafen ja fetes (madures) (2204). Arrebossades (2208). Truita (2204, 2208, 2228). DESTINACIÓ.

Alimentació humana (2204, 2208, 2228, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta sense vehicle

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A la brasa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2182, 2191, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2199, 2200, 2201, 2202, 2205, 2216, 2220, 2221, 2227, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les del Prat tenen molt bon gust (2216). Se'n menja (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2182, 2191, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2199, 2200, 2201, 2202, 2205, 2216, 2220, 2221, 2227, 3934).

Quall

FONTS 2198, 2217, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es posaven embolicades amb roba dins de la llet i es feia bullir tot junt. Les flors ajudaven a quallar la llet (3700). Per a quallar la llet (2198). Part de la inflorescència [dit "flor"] ajuda a quallar la llet i fer mató (2217). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2198, 2217, 3700).

No consta

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aiguardent

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi havia una licor aperitiu fet amb escarxofa. La marca comercial s'anomenava *Cynar®*. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les vaques es menjaven la planta, però llavors la llet no era tan bona. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Bràctea i inflorescència

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a elaborar les paneres artístiques.

Inflorescència

Elaboració de rams

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2167. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Plantades en rengleres, entre els altres cultius, provoquen un equilibri en els camps que fa que hi hagi menys plagues. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. De la soca vella de l'escarxofera se'n treia un brot. Amb el càvec es feia un forat a terra on es plantava aquest brot, que s'havia de regar abundantment.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Bràctea i inflorescència

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Cynodon dactylon (L.) Pers. (gramínies)

BCN 126543

NOMS POPULARS

Gram (2204, 2210, 3700, 2219)

Grama (2167)

USOS MEDICINALS

Arrel

Litotríptic renal

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Planta sencera

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. “[Ser] més dolent que el gram”.

***Cyperus rotundus* L. (ciperàcies)**

BCN 126545

NOMS POPULARS

Civatilla (3936)

Jonça (2161, 2163, 2178, 2221, 2216, 2219, 3936)

Xufla (arrel) (2219)

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2161, 2178, 2219. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. És una mala herba. Si et surt en el patatar, travessa fins les patates (2161). S'ha d'aprendre a conviure amb ella. És important saber combinar els cultius per a què causi la menor molèstia possible (2178). Els senlars en busquen l'arrel [dit “xufla”] (2219).

***Daucus carota* L. subsp. *sativus* (Hoffm.) Arcang. (umbel·líferes)**

BCN 129689

NOMS POPULARS

Pastanaga (2164, 2178, 2193, 2194, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2204, 2205, 2206, 2208, 2210, 3700, 2221, 2212, 2217, 3933, 2231, 2225, 2218, 2228)

Pastanaga morada (raça) (2178)

Pastanaga negra (raça) (2198)

USOS MEDICINALS

Arrel

Antidiarreic

FONT 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. L'aigua de pastanaga és bona per a aturar la diarrea. Es bullen quatre o cinc pastanagues i se'n beu l'aigua de bullir tèbia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan sucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2164, 2221. CONSUMICIÓ. Amanida (2164). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2221).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2221. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2221).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2194, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2205, 2206, 2210, 2212, 2218, 3700, 3933. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. L'arrel servia per a alimentar el bestiar (3700). Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació animal (3700). Alimentació humana (2178, 2193, 2194, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 2205, 2206, 2210, 2212, 2218, 3933).

Planta sencera

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En donaven als cavalls. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Arrel

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'epidermis de l'arrel serveix per a elaborar les paneres artístiques.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2212. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Al principi es feien dues anyades –setembre i febrer-, però després s'adonaren que es poden fer tot l'any.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

FONT 2228. Caldo depuratiu.

***Diospyros kaki* L.f. (ebenàcies)**

BCN-E-201

NOMS POPULARS

Palosanto (castellà) (2160, 2192, 2198, 2224, 2226)

Caqui (fruit) (2201)

Caquier (2218)

Palosanter (2218)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2192, 2198, 2201, 2218, 2224. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218, 2224). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2192, 2198, 2201, 2218, 2224).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2218. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Al voltant de l'arbre, en un radi de tres metres, no hi creix res.

***Diplotaxis eruroides* (L.) DC. (crucíferes)**

BCN 129685

NOMS POPULARS

Jaramago (castellà) (2174)

Ravenissa (2178, 2210, 2219, 2229)

USOS ALIMENTARIS

Flor i fulla

Condiment

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té gust de mostassa. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2161. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ocells. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És font de fauna auxiliar. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

***Equisetum arvense* L. (equisetàcies)**

BCN 126546

NOMS POPULARS

Cua de cavall (2162, 2164, 2178, 2204, 2217, 2229, 2226)

Cua de rata (2163)

USOS MEDICINALS**Part aèria**

Antihipertensor

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Rebaixa la pressió sanguínia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a guarir el mal de gola, calia bullir una mica d'herba, i, un xic tèbia, es gargaritzava quatre o cinc vegades al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONTS 2162, 2217, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Diürètic (2226). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2226). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipouricemiant

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a combatre l'àcid úric. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2164. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'extracte líquid resultant de la fermentació de la planta [dit "purins"] és un bon adob foliar. També prevé l'aparició de fongs en l'agricultura. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals. Plaguicides naturals.

Cosmètic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça les ungles i el cabell.

Equisetum ramosissimum Desf. subsp. *ramosissimum* (equisetàcies)

BCN 130960

NOMS POPULARS

Cua de cavall (2210)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Diürètic

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Equisetum telmateia Ehrh. (equisetàcies)

BCN 128109

NOMS POPULARS

Cua de cavall (2187, 2191, 2219)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antiartròsic

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).

Protector renal

FONT 2187. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT 2187. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És depuratiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Erica arborea* L. (ericàcies)**

BCN 113593

NOMS POPULARS

Bruc (2217)

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Elaboració d'escombres

FONT 2217.

Erica multiflora L. (ericàcies)

BCN 129704

NOMS POPULARS

Bruc (2214)

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cercats.

OBSERVACIONS. Elements paisatgístics.

Tija

Elaboració de pipes de fumar

FONT 2214.

Tija amb fulles/branques

Elaboració d'escombres

FONT 2214.

Obtenció de combustible: carbó

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbó.

Eriobotrya japonica (Thunb.) Lindl. (rosàcies)

BCN 127882

NOMS POPULARS

Nespra (fruit) (2170, 2171, 2186)

Nesprer (2160, 2170, 2171, 2172, 2186, 2189, 2218)

Nespro (fruit) (2179, 2192, 2225)

USOS MEDICINALS

Fulla

Protector renal

FONT 2172. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). PREPARACIÓ. Es fa bullir aigua (un litre), s'afegeixen 10 fulles, es fa bullir 10 minuts i es deixa reposar cinc minuts. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2170, 2171, 2179, 2186, 2192, 2218, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). Se'n menja el fruit (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2170, 2171, 2179, 2186, 2192, 2218, 2225).

Eruca vesicaria (L.) Cav. subsp. *sativa* (Mill.) Thell. in Hegi (crucíferes)

BCN 127875

NOMS POPULARS

Rúcula (castellà) (2200)

Ruca (2195)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2195, 2200. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Eryngium campestre L. (umbel·líferes)

BCN 125407

NOMS POPULARS

Panical (2210)

USOS MEDICINALS

Arrel

Per a trastorns del sistema musculoesquelètic

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a fer banys, bons per a les inflamacions musculars. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Arrel

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. “Arrel del panical, per a les cames del meu pare, que li feien tant de mal”.

Eryngium maritimum L. (umbel·líferes)

BCN 99733

NOMS POPULARS

Panical (2184)

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Arrel

FONT 2184. Per al refredat.

Eucalyptus globulus Labill. (mirtàcies)

BCN 132996

NOMS POPULARS

Caliptus (2182, 2210)

Calitus (2209)

Eucaliptu (2217)

Eucaliptus (2185, 2186, 2192, 2204, 2217, 2228, 2229, 3932, 3934)

USOS MEDICINALS

Flor i fulla

Per al refredat

FONTS 2204, 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bafs quan estàs refredat (2217). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posava una olla amb aigua bullent i s'hi ficava unes fulles i flors d'eucaliptus. Al cap d'una estona, el malalt es tapava amb una flassada gran, cap inclòs, com una petita tenda de campanya, amb l'olla també a dins. Aleshores, havia de respirar el baf que desprenia l'eucaliptus una bona estona (2204). PREPARACIÓ. Es feia una paperina de paper amb un forat petit a dalt; llavors la posaves al nas i aspiraves el bafs (2217). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Per a trastorns del sistema respiratori

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bafs [dit "bafos"] per a malalties dels pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONTS 2210, 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a fer bafs quan estem constipats (2210). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla

Antitussigen

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa un remei per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema respiratori

FONTS 2228, 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Va bé per a les afeccions a les vies respiratòries (3932). Bafs [dit "bafos"] per a malalties dels pulmons (2228). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal fer-ne bafs (3932). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONTS 2182, 2192, 2210, 2229, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En fan bafs [dit "bafos"] de caliptu amb les fulles per als constipats (2182). Els bafs d'eucaliptus són bons per als constipats (2229). Per a fer bafs quan estàs constipat (3934). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a fer bafs quan estem constipats (2210). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Flor i fulla

Elaboració de rams

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa servir per a decoració. OBSERVACIONS. Ornamental.

Fruit sec

Ambientador

FONT 2209. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En un plat de llauna, amb aigua calenta, es posaven alguns fruits per a escalfar i perfumar la llar.

Fulla

Ambientador

FONT 2209. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En un plat de llauna, amb aigua calenta, es posaven algunes fulles per a escalfar i perfumar la llar.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Fulla

FONT 2229. Remei per a la tos.

Euphorbia characias* L. subsp. *characias (euforbiàcies)

BCN 129701

NOMS POPULARS

Lechetrezna (castellà) (2213, 2214)

ALTRES USOS

Tija

Elaboració de fibres

FONT 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n poden treure les fibres per a fer corda.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Làtex

Irritant

FONT 2213, 2214. VIA D'INTOXICACIÓ. Externa. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És tòxica (2213, 2214).

***Euphorbia lathyris* L.** (euforbiàcies)

BCN 132994

NOMS POPULARS

Cagamucho (castellà) (2191)

Cagamuja (2191)

USOS MEDICINALS

Llavor

Laxant

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa en oli 15-20 llavors seques i després s'unta l'anus amb l'ungüent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Ficus carica* L. (moràcies)**

BCN 127891

NOMS POPULARS

Figa (infructescència) (2166, 2179, 2180, 2182, 2187, 2190, 2191, 2192, 2204, 2211, 2212, 2218, 3934, 3936)

Figuera (2166, 2179, 2182, 2184, 2189, 2212, 2217, 2218, 3934, 3946)

Secallona (infructescència dessecada) (2212)

USOS MEDICINALS

Infructescència

Expectorant

FONT 2166. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Làtex

Antiberrugós

FONTS 2204, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La llet era bona per a les berrugues. S'aplicava directament (2217) FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a guarir o treure berrugues ens fèiem aplicacions de figues verdes. S'havia d'aplicar, directament, damunt les berrugues la llet de les figues verdes, uns quants cops al dia (2204). DESTINACIÓ. Medicina humana (2204, 2217).

USOS ALIMENTARIS

Infructescència

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen seques. Se'ls diu "secallones". DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2179, 2180, 2182, 2190, 2191, 2192, 2218, 3934, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n mengen els fruits (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2179, 2180, 2182, 2190, 2191, 2192, 2218, 3934, 3936).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONTS 2187, 2192, 2211, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Confitura (2187). Mermelada (2192). Per a fer confitura (3934). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2192, 2211, 3934).

ALTRES USOS

Tija

Construcció de vehicles amb rodes

FONT 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La seva fusta és bona per a fer els frens dels carros.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2218. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. No hi creix res al voltant.

Foeniculum vulgare Mill. subsp. ***piperitum*** (Ucria) Cout. (umbel·líferes)

BCN 125404

NOMS POPULARS

Fonoll (2168, 2169, 2174, 2176, 2177, 2178, 2184, 2192, 2197, 2204, 2209, 2210, 2219, 2222, 2217, 2224, , 2225, 2228, 2232, 3934, 3946)

USOS MEDICINALS

Fruit

Carminatiu

FONTS 2174, 2178, 2228, 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es posen els fruits als potatges per tal que no donin gasos (2174). Va bé contra els gasos (2228). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern) (2174, 2228). Infusió (ús intern) (2178). Desconegut per l'informant / No consta (2232). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONTS 2178, 2210, 2217, 2228, 3934. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONTS 2184, 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

Antiespasmòdic

FONTS 2176, 2177. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bulb

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2168, 2169. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2197. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla jove

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2204, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amanida (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Summitat florífera

Condiment

FONTS 2219, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'adobat de les olives (2225). OBSERVACIONS. Adobat d'olives (2219, 2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2219, 2225).

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2184, 2192, 2210, 2217, 2222, 2224, 2228, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Adobat d'olives (2184, 2192, 2210). Per a fer els cargols. Es bullien amb unes branques de fonoll (2192). Per als cargols (2184, 2222, 2224, 3946). Per a cuinar els cargols (2217). Per a l'adobat de les olives (2224). Per a l'arròs, els cigrons i altres llegums (se'n posa una branqueta a l'aigua de bull) (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2184, 2192, 2210, 2217, 2222, 2224, 2228, 3946).

ALTRES USOS

Summitat florífera

Ajuda a la llar

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els cargols.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

FONT 2192. Olives arreglades.

***Foeniculum vulgare* Mill. subsp. *vulgare* (umbel·líferes)**

BCN 129017

NOMS POPULARS

Fonoll (2178, 2193, 2194, 2196)

USOS ALIMENTARIS

Bulb

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El bulb ratllat en amanides.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2178. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2193, 2194, 2196. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fragaria* × *ananassa Duchesne (rosàcies)

BCN 130936

NOMS POPULARS

Fresó (fruit) (2202, 2204, 2208)

Maduixa (fruit) (2167, 2199, 2205)

Maduixot (fruit) (2200, 2201, 2206)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2167, 2199, 2200, 2201, 2202, 2205, 2206. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se les mengen senceres (2167). Se'n menja (2199, 2202, 2205, 2206). Comestible (2200). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2199, 2200, 2201, 2202, 2205, 2206).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONT 2208. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan melmelades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fragaria vesca L. (rosàcies)

BCN 29697

NOMS POPULARS

Maduixa de bosc (fruit) (2189)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al consum propi.

Tothom en tenia a les vinyes. Algunes famílies s'havien especialitzat en el seu conreu i en la venda a l'engròs. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Galium aparine L. (rubiàcies)

BCN 126550

NOMS POPULARS

Gàlium (2160)

Genista scorpius (L.) DC. in Lam. et DC. subsp. ***scorpius*** (papilionàcies)

BCN 156592

NOMS POPULARS

Argelaga (2192)

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En feien feixines o gavelles, que servien per a cremar als forns.

***Globularia alypum* L.** (plantaginàcies)

BCN 132993

NOMS POPULARS

Foixarda (2191)

USOS MEDICINALS

No consta

Antihipertensor

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Glycyrrhiza glabra* L.** (papilionàcies)

BCN 130935

NOMS POPULARS

Regalèssia (2182, 2184, 2212, 2222, 2228)

USOS MEDICINALS

Arrel

Digestiu

FONTS 2182, 2222. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern) (2182).

Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern) (2222). MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després de dinar o de sopar (2182). Es llepa (2222).

DESTINACIÓ. Medicina humana (2182, 2222).

Salutífer

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Molt energètic.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). PREPARACIÓ. Es bull cinc

minuts. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n xuclava el suc.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Arrel

Altres informacions

FONT 2222. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a deixar de fumar, perquè substitueix la cigarreta.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Arrel

FONT 2184. Per al refredat.

***Hedera helix* L. (araliàcies)**

BCN 127880

NOMS POPULARS

Heura (2188)

***Helianthus tuberosus* L. (compostes)**

BCN 126581

NOMS POPULARS

Nyàmera (2163)

Tupinamba (2163)

USOS ALIMENTARIS

Tubercle

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan cremes.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Helichrysum stoechas* (L.) Moench (compostes)**

BCN 127877

NOMS POPULARS

Flor de Sant Joan (2187, 2189, 2190)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a condiment, pel seu aroma similar a la cúrcuma o al curri. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a beguda calenta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Part aèria florida

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2187. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es collia i es posava dins de casa perquè donava sort.

Elaboració de rams

FONT 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posava a les processons.

Hordeum murinum L. (gramínies)

BCN 130958

NOMS POPULARS

Blat del dimoni (2210)

Hordeum vulgare L. (gramínies)

BCN 156580

NOMS POPULARS

Malta (tritació del gra) (2210)

Ordi (2204, 2210, 2212, 2217)

Ordi Aurora (raça) (2204)

Ordi cabot (raça) (2204)

Ordi d'Igualada (raça) (2204)

Ordi de barbes llises (raça) (2204)

Ordi de sis ratlles (raça) (2204)

Ordi paner I (raça) (2204)

Ordi Samuntà (raça) (2204)

Ordi de Sant Isidre (raça) (2204)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2204, 2212, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els grans d'ordi servien per a l'engreix d'un o dos porcs i per a aquells animals domèstics del corral (2204). Se'n cultivava pel gra. Conreu ja desaparegut (2212). En donaven als porcs (2217). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2204, 2217). Alimentació humana (2212).

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La palla era aliment per als cavalls. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Torrat i triturat se'n feia malta, que era un substitut del cafè. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija

Agrosilvopastoral

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Era interessant sembrar gra per a obtenir-ne palla, que servia per a fer el jaç o llit a l'estable; després, mesclat amb els excrements i els pixums dels animals, s'obtenia l'adob biològic o fems per a l'hort de la casa. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals.

***Hypericum perforatum* L. (gutíferes)**

BCN 96760

NOMS POPULARS

Flor de Sant Joan (2222)

Herba de Sant Joan (2204)

Hipèric (2222)

Pericó (2228)

USOS MEDICINALS

Flor

Antidepressiu

FONT 2228. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Útil contra els cops i el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipouricemiant

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a prevenció del mal de gota. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les fissures cutànies

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calia collir-la durant la revetlla, a fi que fos plenament guaridora. Se'n feia servir per a molts tipus de ferides i nafres. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 2222. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es collia la flor per Sant Joan. Es ficava en oli 40 dies a sol i serena. Un cop macerada es colava i s'utilitzava l'oli per a cremades, inflamacions i problemes de pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi havia qui les prenia com a infusió per als trastorns intestinals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICIALS

Flor

FONT 2228. Oli de romaní, ortiga i pericó.

***Ilex aquifolium* L.** (aquifoliàcies)

BCN 29876

NOMS POPULARS

Boix grèvol (3952)

USOS MEDICINALS

No consta

Antipirètic (per a febre periòdica)

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diaforètic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sudorífic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

***Ipomoea batatas* Poir.** (convolvulàcies)

BCN-E-197

NOMS POPULARS

Moniato (2194, 2199, 2204, 3700, 2221, 2218)

USOS ALIMENTARIS

Tubercle

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONTS 2204, 2218, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Escalivats a la cendra (2204). Es ficaven sota el foc durant una nit per a coure'ls (2218).

CONSUMICIÓ. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2218, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fregit.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2194, 2199, 2218, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Es bullien i es donaven de menjar al bestiar (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2199, 2221). Alimentació animal (2218).

Jasonia saxatilis (Lam.) Guss. (compostes)

BCN 125409

NOMS POPULARS

Te de roca (2209, 2210, 2222)

USOS MEDICINALS

Fulla

Digestiu

FONT 2222. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Estomacal

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Juglans regia* L. (juglandàcies)**

BCN 126562

NOMS POPULARS

Nogal (castellà) (2229)

Noguera (2167, 2192, 3936, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fulla

Ajuda a la llar

FONTS 2192. 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'utilitzaven les fulles de noguera per netejar les botes de vi (2192). Les fulles bullides servien per a treure l'agre de la bota de vi (2229).

***Juncus acutus* L. (juncàcies)**

BCN 56530

NOMS POPULARS

Jonc (2185, 2190, 2204)

ALTRES USOS

Fulla jove

Agrosilvopastoral

FONTS 2160, 2185, 2190, 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Fins els anys 1990 anaven als Aiguamolls de l'Empordà a buscar joncs per a lligar escaroles i enciams. N'agafen dels més prims, que es vinclen sense trencar-se, no dels més gruixuts i buits per dins, que es trenquen. N'havien agafat anteriorment al Delta del Llobregat, però l'aviació (l'aeroport) va prohibir el pas a les jonqueres. Parlen de “passar jonc” per a referir-se a l'acte de lligar escaroles i enciams, activitat que acostumaven a fer les dones (2160). S'hi lligaven els enciams. Tallaven el jonc, el posaven estès al camp perquè es pansís i fos més flexible. Hi havia gent especialitzada que es dedicava a això (2185). Per a fer lligalls per a lligar enciams i escaroles. Anaven a les Filipines, perquè hi eren més prims i forts (2190). Per a lligar escaroles (2204). OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola (2160, 2185, 2190, 2204).

***Lactarius deliciosus* (L.) Gray (russulàcies)**

BCN-E-600

NOMS POPULARS

Rovelló (2192)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer conserva.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Lactuca sativa* L. (compostes)**

BCN 46842

NOMS POPULARS

Cabdell (2193)

Enciam (2160, 2168, 2169, 2178, 2182, 2192, 2193, 2198, 2204, 2210, 3700, 2221, 2212, 2216, 2220, 2217, 3946, 2218, 2226, 2228)

Enciam de fulla fina (raça) (2202, 2203)

Enciam del sucre (raça) (2226)

Enciam escaroler (raça) (2212)

Enciam francès (raça) (2205)

Enciam fulla de roure (raça) (2164, 2178, 2193, 2194, 2195, 2196, 2200, 2201, 2203, 2205)

Enciam fulla de roure verd (raça) (2195, 2201)

Enciam iceberg (raça) (2201, 2206, 3700)

Enciam Lollo rosso (raça) (2193)

Enciam Lollo verd (raça) (2193)

Enciam llarg (raça) (2178, 2193, 2199, 2200, 2201, 2202, 2226)

Enciam meravella (raça) (2164, 2196, 2198, 2200, 2202)

Enciam romà (raça) (2185, 2186, 3700, 2226)

Enciam Trocadero (raça) (2164, 2182, 2185, 2186, 2195, 2200, 2205, 3700)

Lechuga (castellà) (2173, 2174)

USOS MEDICINALS

Fulla

Hepatoprotector

FONT 2178. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONTS 2173, 2174, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. A la nit ajuda a dormir (2173, 2174). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Té propietats sedants. Menjada crua a la nit, ben amanida (3700). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2160, 2164, 2168, 2169, 2173, 2174, 2178, 2182, 2185, 2186, 2193, 2194, 2195, 2198, 2200, 2202, 2203, 2206, 2210, 2212, 2216, 2217, 2220, 2221, 3700. CONSUMICIÓ. Amanida (2160, 2164, 2168, 2169, 2174, 2182, 2185, 2186, 2195, 2210, 3700). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2164, 2168, 2169, 2173, 2174, 2178, 2182, 2185, 2186, 2193, 2194, 2195, 2198, 2200, 2202, 2203, 2206, 2210, 2212, 2216, 2217, 2220, 2221, 3700).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2196, 2199, 2201, 2205, 2218, 2226, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2218). Comestible (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2196, 2199, 2201, 2205, 2218, 2226, 3946).

Fulla vella

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les vaques. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2182, 2185, 2186, 2212, 3700. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. Es plantava en lluna vella (3700). Els embarcaven (exportaven en camió o tren, sobretot, a França) (2182). En feien enciam Trocadero [raça] per a embarcar-lo (exportar-lo). Abans el Trocadero [raça] no se'n menjava aquí. Aquí el que es menjava era l'enciam romà [raça] (2185). El Trocadero [raça] no és tan gustós com l'enciam romà [raça] (2186). [Relatiu a l'enciam escaroler] És un cultiu ja desaparegut; sobretot, s'exportava a Navarra (2212).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Lagenaria siceraria (Molina) Standley (cucurbitàcies)

BCN 50212

NOMS POPULARS

Carbassa (fruit) (2189)

Carbassa del pelegrí (3946)

Fruit

Ajuda a la llar

FONTS 2189, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un cop seques, es buiden per a fer recipients (3946). Es buidaven i es feien servir com a cantimplores (2189).

Laurus nobilis L. (lauràcies)

BCN 126566

NOMS POPULARS

Llaurer (2167, 2182, 2183, 2184, 2186, 2188, 2189, 2192, 2196, 2209, 2210, 2221, 2211, 2216, 2217, 2224, 2232)

Llorer (2197, 2206, 2212, 3952, 2218, 2227, 2226)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antireumàtic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es matxuquen en un morter baies de llorer madures. Es posen a bullir cobertes d'aigua durant 5-10 minuts. S'espremten després mitjançant un drap, es deixa refredar el líquid i es recull el greix que flota. S'aplica friccionant la zona afectada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bàlsam (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusió, es prepara amb 20 o 30 grams de fulles per litre d'aigua, s'hi pot afegir uns quants fruits

madurs, es pren una tassa després de dinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexigen

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). PREPARACIÓ. En infusió, es prepara amb 20 o 30 grams de fulles per litre d'aigua, s'hi pot afegir uns quants fruits madurs, se'n pren una tassa 10 minuts abans de cada menjar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla

Antiinflamatori

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern). PREPARACIÓ. Es prepara deixant macerar durant 10 dies al sol 30 grams de fulles en un litre d'oli d'oliva. S'aplica sobre la part dolorida. Serveix també per a espantar insectes paràsits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antireumàtic i antiinflamatori. Molt efectiu aplicant oli de llorer externament. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla jove

Antisèptic extern

FONT 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les embenaven a sobre de la pelada per a tirar el pus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

Per a la distensió muscular

FONT 2183. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Contra el flat. Es posen de tres a cinc cullerades a bullir i t'ho beus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2167, 2184, 2196, 2197, 2206, 2209, 2210, 2211, 2212, 2216, 2218, 2221, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a condimentar la pasta (2211). Per a fer rostits i estofats (2184). Per a guisats (2206). Sec, per a cuinar (2216). Com a herba per a cuinar (2218). S'utilitza per a cuinar (2221). Les fulles s'utilitzen per a molts plats de cuina, com estofats de carn (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2184, 2196, 2197, 2206, 2209, 2210, 2211, 2212, 2216, 2218, 2221, 2226).

ALTRES USOS

Fulla

Elaboració de rams

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Feien corones commemoratives i les venien a la floristeria.

Repel·lent

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es prepara deixant macerar durant 10 dies al sol 30 grams de fulles en un litre d'oli d'oliva. Serveix també per a espantar insectes paràsits.

Tija amb fulles/branques

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONTS 2189, 2232, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. S'utilitzava durant el Diumenge de Rams per a aquells que no es podien permetre una palma o palmó. No acostumaven a guarnir-se (3700). La setmana d'abans del Diumenge de Rams sortien de Sant Climent camions plens de feixos de llaurer per vendre a l'engròs i a la menuda. El volien per a anar a beneir (2189). El Diumenge de Rams és tradició beneir a l'església rams de llorer, que després es guarden a casa com a protecció contra tot mal (2232).

Elaboració de rams

FONTS 2188, 2192, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En collien i en venien per Rams (2188). Ornamental. Es venia a la menuda per Rams (2192). Ornamental (2210).

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulla jove

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La fulla tendra és tòxica. VIA D'INTOXICACIÓ. Interna.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2212. Peus de porc amb naps.

***Lavandula dentata* L. (labiades)**

BCN 126557

NOMS POPULARS

Espígol (2189, 2204, 2209, 2210, 2211, 2232, 3952, 2225, 2226)

Lavanda (2167, 2187, 2189, 3933)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antiinflamatori / Antiàlgic muscular

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Després d'un exercici físic intens, un bany amb aigua de lavanda activa la circulació i disminueix el dolor. El dolor també es redueix amb unes friccions amb un drap de llana untat amb oli d'espígol.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). Liniment (ús extern).

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma el dolor de les cremades lleus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern).

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT 3933. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa en saquets a sota el coixí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Antisèptic extern

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La infusió de lavanda es fa servir per a rentar llagues i ferides infectades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONTS 2226, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Només en olorar-la indueix el son i et tranquil·litza (2226). Només el fet d'aspirar l'aroma de la lavanda ja fa una acció sedant. És molt recomanable per a nens hiperactius o que dormen malament. Es posen unes gotes d'essència de lavanda en el coixí o un mocador al costat (3952). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n posava un manat a les gàbies d'ocells quan mudaven la ploma. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Flor

Ambientador

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors s'utilitzaven per a perfumar la roba i els armaris

Repel·lent

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors s'utilitzaven per a evitar que les arnes entressin als armaris i fessin malbé la roba.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cremant flors d'espígol s'aconsegueix purificar l'ambient.

Part aèria florida

Ambientador

FONT 2209, 2225, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perfums (2209). Ornamental. Per a fer olor a la llar (2225). Se n'obté perfum (2226).

Elaboració de rams

FONT 2187. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a decoració. En el mes de les cireres, en venien al mercat en manats petits.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Tija amb fulles/branques

FONT 2204. Esperit de vi amb espígol i romaní.

FONT 2209, 2211. Esperit de vi d'herbes.

Lavandula stoechas L. (labiades)

BCN 127879

NOMS POPULARS

Cap d'ase (2162, 2190, 3952, 2229)

USOS MEDICINALS

Summitat florífera

Orexigen

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusió, equilibra el sistema nerviós central. Va bé per al mareig, desmais o palpitations. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Part aèria florida

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El cap d'ase porta la sort a casa.

Summitat florífera

Cosmètic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona per al cabell.
Banys amb la infusió.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

Part aèria florida

FONT 2162. Per al cos.

***Lepidium draba* L.** (crucíferes)

BCN 150382

NOMS POPULARS

Capellans (2160, 2178)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Condiment

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les llavors s'utilitzen com la mostassa, per a aromatitzar menjars. En cru. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2160. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Es diuen així perquè són difícils d'exterminar, com els capellans.

Lilium candidum L. (liliàcies)

BCN 46841

NOMS POPULARS

Lliri de Sant Antoni (2204)

USOS MEDICINALS

Flor

Cicatritzant

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'aplicava un tall de la flor d'un lliri de damunt de la ferida. Calia anar canviant la flor cada dia. D'aquesta manera la ferida cicatritzava més ràpid. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Linum usitatissimum L. (linàcies)

BCN 47281

NOMS POPULARS

Lli (2224, 2225)

Llinosa (2204)

USOS MEDICINALS

Trituració del gra

Estomacal

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. S'havia de ficar uns grapedets de farina de llinosa dins d'un pot amb aigua, i posar-lo al foc. Quan hi havia bullit uns minuts, es posava la pasta de la farina en un drap. Aleshores, es col·locava damunt la panxa del malalt fins que el drap es refredava. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es feia un cataplasma de farina de llinosa per a curar el mal de panxa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es ficava aigua i gra de llinosa a bullir en una olla i un raig d'oli. L'olla tenia una mànega de goma adossada a sota, d'un metre de llargada, amb una cànula amb aixeta. El pacient havia de col·locar-se de cul enlaire mentre una segona persona sostenia l'olla ben alta, perquè la força de la gravetat hi actués i una tercera persona introduïa la cànula per l'anús, per on rajava el líquid calent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Llavor

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2224, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer paneres artístiques (2224, 2225).

Lippia triphylla (L'Hér.) O.Kuntze (verbenàcies)

BCN 126561

NOMS POPULARS

Marialluïsa (2167, 2191, 2204, 2210, 2211, 2219, 2217, 3935, 2229, 2218, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Analgèsic

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És antineuràlgica.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Digestiu

FONTS 2210, 2211, 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONTS 2204, 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Sedant

FONT 3935. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Tija amb fulles/branques

Antisèptic extern

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac, en infusió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El preparat a base de les seves fulles és una beguda refrescant. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fulla

Ambientador

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La utilització de les fulles seques en saquets, dins de l'armari, provoca que la roba faci bona olor.

Litchi sinensis Sonner (sapindàcies)

BCN 118017

NOMS POPULARS

Litxi (fruit) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Lolium multiflorum Lam. (gramínies)

BCN 130941

NOMS POPULARS

Raigràs (2216)

Lolium perenne L. (gramínies)

BCN 58204

NOMS POPULARS

Margall (2184)

Malva sylvestris L. (malvàcies)

BCN 127888

NOMS POPULARS

Malva (2160, 2162, 2170, 2171, 2174, 2178, 2179, 2182, 2192, 2204, 2209, 2210, 2214, 2216, 2219, 2217, 2232, 3937, 3939, 2229, 2226, 2228)

Panellet (fruit tendre) (2214)

USOS MEDICINALS

Flor

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar la panxa i l'aparell digestiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla

Antidiarreic

FONT 2182. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. L'aigua de malves es feia bullint fulles de malva en aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihemorroidal

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. Les molèsties s'alleugen des del primer bany. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es va mullant l'anús amb l'aigua del bull freda, sense tocar ni vagina ni penis. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure inflamacions (aigua de malves). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern).

Antipneumònic

FONTS 2209, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es feia un cataplasma per a curar la pulmonia. Es posava una nit a sobre del pit (2209). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En cataplasma, sobre el pit. Per a baixar la inflamació dels pulmons (2210). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 2182. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. L'aigua de malves es feia bullint fulles de malva en aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipí. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullint les malves es feia aigua de malves, que donàvem als porcs per a anar de cos (per a afavorir l'evacuació). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina veterinària.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2162. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bon remei per beure, contra el mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema respiratori

FONTS 2226, 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els bafs [dit "bafos"] de bullir les seves fulles van bé per a la respiració (2226). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern) (2226). DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als pulmons (2232). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2232). DESTINACIÓ. Medicina humana (2226, 2232).

Per al malestar

FONT 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Analgèsic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir el mal de ventre. S'havia de fer bullir les flors, les fulles o les llavors de les malves i, després d'haver colat el beuratge, beure'ns-el. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

FONT 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa aigua de malva, que és bona com a medicament (desconeix per a què). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Pecíol

Purgant

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Útil en bebès. S'agafa la cua [dit "el *rabo*"] de la fulla, s'unta amb oli d'oliva temperat i es fica en l'anús. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en oli (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors en amanida. CONSUMICIÓ. Amanida.

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2160. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El fruit [dit "la llavor"] sembla un pa de Viena i se'l menjaven de petits. CONSUMICIÓ. Laminadura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit immadur sencer

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2214, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De petits, se'n menjaven els fruits tendres [dit "panellets"] (2214). El fruit, encara immadur, era menjat pels infants en cru, com a llepolia [dit "*golosina*"] (2216). CONSUMICIÓ. Laminadura (2214). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2214, 2216).

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n mengen les fulles com si fos una verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2214, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als animals (2226). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2226). Alimentació humana (2214).

ALTRES USOS

Planta sencera

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. “Està al país de les malves”, frase popular que fa referència al fet que algú està mort.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És font de fauna auxiliar, tot i que dins del camp fa molta nosa perquè creix massa. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)**Part aèria florida**

FONT 2162. Per al cos.

***Mangifera indica* L. (anacardiàcies)**

BCN-E-281

NOMS POPULARS

Mango (fruit) (2200, 2201)

USOS ALIMENTARIS**Fruit**

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2200, 2201. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Manihot esculenta* Krantz (euforbiàcies)**

BCN-E-219

NOMS POPULARS

Iuca (2200)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Matricaria recutita L. (compostes)

BCN 130942

NOMS POPULARS

Manzanilla (castellà) (2182)

Bolix (2184)

Camamilla (2183, 2184, 2204, 2209, 2214, 2216, 2219, 2217, 2231, 2229, 2218, 2226)

Mançanilla (2217)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antisèptic ocular

FONTS 2183, 2226, 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a rentar-se els ulls (2183). Serveix per a fer banys oculars (2226). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern) (2183, 2226, 2231). DESTINACIÓ. Medicina humana (2183, 2226, 2231).

Digestiu

FONTS 2182, 2216, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan infusions per a afavorir la digestió. Hi havia unes dones de Barcelona que en feien manats per a emportar-se a vendre (2216). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2182, 2216, 2217). DESTINACIÓ. Medicina humana (2182, 2216, 2217).

Estomacal

FONTS 2204, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir el mal de ventre (2204). En infusió, per al mal d'estómac (2229). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cutis. Es feia un cataplasma: es bullia, es mullava un drap i es posava allà on feia mal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En infusió és bona per als problemes digestius. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als ulls

FONTS 2204, 2209, 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La infusió de camamilla es ficava dins d'unes copes. Aleshores, amb el cap cot, s'havia de col·locar la copa i empènyer-la tot al voltant dels ulls, s'aixecava el cap i movent els ulls rebien un bany, i així s'havia d'aguantar una bona estona, amb la infusió tèbia (2204). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern) (2204, 2209, 2214). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fa servir l'aigua de la infusió un cop tèbia (2214). DESTINACIÓ. Medicina humana (2204, 2209, 2214).

Sedant

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusió és sedant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2219. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. De vegades havien vingut a buscar-ne al camp per a vendre.

***Medicago sativa* L.** (papilionàcies)

BCN 126568

NOMS POPULARS

Alfals (2164, 2204, 2212)

Ufals (2166, 2181, 2182, 2184, 2186, 2209, 2210, 2217, 2218, 2229, 3700, 3934)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 2181. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan tenies la carn esqueixada, t'embenaven ufals picat a sobre del mal. FORMA

Per als traumatismes

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A vegades, a causa dels cops que els pagesos ens donàvem accidentalment als ossos mentre treballàvem al camp, per tal d'alleugerir-nos el dolor i com a cura d'emergència, havíem d'agafar grapats d'alfals tendre i el picàvem durant una estoneta. Ràpidament, ens l'aplicàvem damunt del cop amb un mocador lligat amb força. Això alleugeria força. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONTS 2184, 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Venien ufals per al bestiar, sobretot per al del Parc de la Ciutadella (2186). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2184, 2186).

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2164, 2182, 2184, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Conills i cavalls (2182). Per als animals (3946). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2164, 2182, 2184, 3946).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2209, 2210, 2212, 2217, 2218, 2229, 3700, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Cavalls, conills (2210). Per als animals de tir (2212). Per als animals (2217). Se'n feien manats i es venien per a donar de menjar als conills (2218). Menjar per a cavalls i conills (2229). Per al bestiar. A les vaques els espessa la llet (3934). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2209, 2210, 2212, 2217, 2218, 2229, 3700, 3934).

ALTRES USOS

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2164, 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Agafaven un pilot d'ufals tendre i fregaven la fulla de les dalles per a netejar-les (2182). OBSERVACIONS. Encoixinament. Adobs i fertilitzants naturals (2164).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Part aèria

FONT 2217. Per a treure els blaus.

Melissa officinalis L. subsp. *officinalis* (labiades)

BCN 156594

NOMS POPULARS

Melissa (2228)

Tarongina (2227)

Mentha ×gentilis L. (labiades)

BCN 126534

NOMS POPULARS

Menta (2173, 2176, 2177, 2178, 2182, 2188, 2191, 2196, 2197, 2198, 2204, 2216, 2217, 2224, 2229, 2218, 2227, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Digestiu

FONTS 2173, 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONTS 2182, 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a guarir el mal de ventre (2204). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT 2228. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2216, 2217, 2218, 2224, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a cuinar. En tens en un raconet i et dura sempre (2216). Cuinada amb les faves, els dona bon gust (2217). Per a les faves. Els dona bon sabor (2224). Per a cuinar (2229). Per a les faves (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2216, 2217, 2218, 2224, 2229).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2196, 2197, 2198. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a preparar alguns plats (2178). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2196, 2197, 2198).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONTS 2176, 2177, 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a donar sabor a l'aigua (2178). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2176, 2177, 2178).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb licor

FONTS 2176, 2177. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer *mojitos*. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

Fulla

FONT 2190. Per al refredat.

Mentha pulegium L. (labiades)

BCN 127884

NOMS POPULARS

Menta (2224, 2226)

Menta poliol (2222)

Poliol (2210, 2226)

Poniol (2191, 2204)

USOS MEDICINALS

Fulla

Digestiu

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusions, elimina les digestions pesades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2224. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusió és bona per als problemes de fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Digestiu

FONTS 2204, 2210, 2222. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a facilitar les digestions (2204). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Mercurialis annua L. subsp. ***annua*** (euforbiàcies)

BCN 129700

NOMS POPULARS

Mercurial (2214)

Mesembryanthemum crystallinum L. (aizoàcies)

BCN 130932

NOMS POPULARS

Ficoide (2165)

Ficoide glacial (2163)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Condiment

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan la menges, el seu gust recorda el de les escopinyes [dit "els *berberechos*"] al natural. Es fan sopes i, per sobre, hi tiren trossets de ficoide. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En amanides i decoració de plats. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A Tailàndia la fan servir en rebosteria. CONSUMICIÓ. Postres. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Mespilus germanica L. (rosàcies)

BCN 50768

NOMS POPULARS

Nespra (fruit) (2192)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2192. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Montia fontana L. (portulacàcies)

BCN 126578

NOMS POPULARS

Boruja (castellà) (2163)

Corruja (castellà) (2163)

Herba de la font (2163)

Pamplina d'aigua (2163, 2165)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2163, 2165. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Musa ×paradisiaca L. (musàcies)

BCN-E-207

NOMS POPULARS

Plátano (castellà) (2208)

Plàtan (2204)

Plàtan (fruit) (2199, 2200)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Per a aturar la diarrea. Ben triturat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2199, 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Musa acuminata Colla (musàcies)

BCN-E-253

NOMS POPULARS

Banana (2201)

Plàtan mascle (fruit) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2201. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Muscari neglectum Guss. ex Ten. (asparagàcies)

BCN 129694

NOMS POPULARS

All de bruixa (2214)

Calabruixa (2226)

USOS ALIMENTARIS

Flor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Algunes vegades se n'aprofitava alguna flor per a menjar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Narcissus tazetta L. subsp. *tazetta* (amaril·lidàcies)

BCN 129016

NOMS POPULARS

Jonquillo (2188, 2189, 2192)

ALTRES USOS

Part aèria florida

Elaboració de rams

FONT 2189. 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es collien per a vendre en manats (2189). Ornamental. En collien per a vendre (2192).

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2189, 2192. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. Diuen que en l'enterrament de Macià, al 1933, es van vendre molts jonquillos de Sant Climent (2189). Esmenta que les úniques flors que va tenir el president Macià en el seu funeral van ser jonquillos de Sant Climent (2192).

Nerium oleander L. (apocinàcies)

BCN 156616

NOMS POPULARS

Baladre (2191)

USOS MEDICINALS

Flor i fulla

Antialopècic

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ocimum basilicum L. (labiades)

BCN 126577

NOMS POPULARS

Albahaca (castellà) (2165)

Alfàbrega (2215, 2217, 2218, 2227, 2226, 2228)

Alfàbrega *mozzarella* (raça) (2165)

Alfàbrega genovesa (raça) (2165)

USOS MEDICINALS

Fulla

Digestiu

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor i fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alguns clients li demanen només les flors. Les fan servir en cru per decorar amanides. La més típica pel cultiu és l'alfàbrega genovesa [raça], però s'espiga molt ràpid i té problemes per a ser cultivada. L'alfàbrega *mozzarella* [raça] té una fulla més gran i aguanta més el fred i la humitat. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Condiment

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar va molt bé. Picada per sobre el peix li va molt bé. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pot usar per a fer *pesto*. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2215, 2218, 2226, 2227, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2218, 2226, 2227). Per a fer salsa *pesto* (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2215, 2218, 2226, 2227, 2228).

***Olea europaea* L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies)**

BCN 129008

NOMS POPULARS

Oli d'oliva (producte elaborat) (2182, 2189, 2192, 2204, 2221, 2213, 2222, 2224, 2232, 2228)

Oliva (fruit) (2187, 2189, 2208)

Olivera (2167, 2181, 2184, 2189, 2190, 2191, 2192, 2212, 2229, 2226)

USOS MEDICINALS

Fulla

Regulador de la tensió arterial

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiamigdalític

FONT 2181. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. El seu oli servia per a curar les angines [dit "trencar les angines"]. Es posava oli al canell i es feien fregues estrenyent fortament el dit polze sobre l'avantbraç. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'abelles

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les picades d'abelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (mescla medicamentosa) (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a treure espines

FONT 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les palles es feien servir per a "fer una palla". Quan el bestiar o els mossos es clavaven una punxa, agafaven una palla de blat -del paller-, ho posaven perpendicularment sobre la ferida i hi tiraven oli d'oliva per dintre; s'encenia amb una espelma per la part superior i l'oli calent arribava

fins a la zona adolorida, curant-la. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana i veterinària.

Tija amb fulles/branques

Vasotònic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la circulació, en decocció. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada en salmorra

FONTS 2187, 2189, 2208. CONSUMICIÓ. Aperitiu (2187). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2189, 2208).

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a menjar per a les cabres. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer oli. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La setmana d'abans del Diumenge de Rams sortien de Sant Climent camions plens de feixos d'olivera per a vendre a l'engròs i a la menuda. El volien per a anar a beneir.

Tija defoliada

Agrosilvopastoral

FONT 2167. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al pas d'una aixada. OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2190, 2192. Olives arreglades.

FONT 2192. Conserva de tomàquet.

FONT 2192. Platillo de Sant Climent.

USOS MEDICINALS

Suc del fruit

FONT 2182. Palla.

FONT 2192. Cataplasma per al mal d'esquena.

FONT 2204. Palla.

FONT 2213. Cataplasma per a les hemorroides.

FONT 2228. Oli de boixac i rosa.

***Opuntia maxima* Mill. (cactàcies)**

BCN-E-293

NOMS POPULARS

Figa de moro (fruit) (2189, 2190, 2211, 2213, 2224, 2218)

Figuera de moro (2210)

USOS MEDICINALS

Cladodi

Per al refredat

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). PREPARACIÓ. El cladodi [dit "la fulla"], bullida com a infusió, és bona per al constipat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2189, 2190, 2211, 2213, 2218, 2224. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els venien per a l'alimentació (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2189, 2190, 2211, 2213, 2218, 2224).

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONTS 2190, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es planta als marges dels camps per a evitar que la gent hi entri (2210). Per a fer tancaments en els camps i que no hi entri el porc senglar (2190). OBSERVACIONS. Elements paisatgístics (2210).

***Origanum majorana* L. (labiades)**

BCN 128107

NOMS POPULARS

Marduix (2191, 2226)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2191, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a adobar els cargols (2191). Per a aromatitzar estofats (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2191, 2226).

ALTRES USOS

Fulla

Altres informacions

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles seques serveixen per a les indústries farmacèutica i licorera.

***Origanum vulgare* L. (labiades)**

BCN 130951

NOMS POPULARS

Orenga (2189, 2190, 2207, 3933, 3952, 2229, 2226, 2228)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antiinflamatori / Antiàlgic muscular

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al torticoli i per al lumbago, aplicat externament tant en cataplasmes com en friccions sobre la pell (amb l'essència). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té una acció antitussígena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se'n fan bafs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té una acció expectorant. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se'n fan bafs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula les defenses. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Per a trastorns del sistema digestiu

FONTS 2226, 3933. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema respiratori

FONT 2226. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2190, 2207, 2228, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Per a condimentar la salsa de tomàquet (2207). Com a condiment en amanides i pizzes (3952). Per a la pizza (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2190, 2207, 2228, 3952).

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2189, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer sardines en escabetx (2189). Per a cuinar (2229). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2189, 2229).

***Oryza sativa* L. (gramínies)**

BCN 30000

NOMS POPULARS

Arròs (2185, 3700, 2216, 2224, 2225, 2223)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2216. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Llavor

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2223, 2224, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'elaboració de les paneres artístiques. Es posa cola blanca per a enganxar plastilina; quan està sec, s'enganxen els grans a sobre de la plastilina amb més cola blanca (2223). Per a fer les paneres artístiques, els grans es poden tenyir amb tint per a la roba. Pintar-los no està ben vist. Per a fer les paneres, els grans, els van col·locant d'un en un, amb cola blanca, ajudant-se d'un escuradents (2224). Per a fer paneres artístiques (2224, 2225).

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2185. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa molts anys se n'havia fet en terrenys salins. La terra estava lliure de sal l'any següent i s'hi podien plantar altres coses. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2216, 2224, 3700. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. Durant els primers anys del segle XX, l'arròs es va estendre al Prat de Llobregat. Als anys 1920 va ser prohibit per la seva incidència en l'extensió del paludisme. Després de la Guerra Civil, es va conrear en les finques properes a la costa (3700). Abans se'n feia molt en les maresmes, sobretot a cal Lluc i l'Estorac, a la Ricarda i a l'Aviació (2216).

***Oryzopsis miliacea* (L.) Asch. et Graebn. subsp. *miliacea* (gramínies)**

BCN 130940

NOMS POPULARS

Margall (2219)

Oxalis debilis Humb., Bonpl. et Kunth. (oxalidàcies)

BCN 133002

NOMS POPULARS

Trèvol (2219)

Papaver rhoeas L. (papaveràcies)

BCN 130964

NOMS POPULARS

Amapola (castellà) (3932)

Piripipí (2226)

Roella (2226)

Rosella (2210, 3952, 2226)

USOS MEDICINALS

Flor

Antiodontàlgic

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar la infusió dels seus pètals produeix un notable efecte analgèsic, útil per al mal de queixal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Llavor

Tranquil·litzant

FONT 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'insomni i el nerviosisme. En cru va bé. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Flor

Jocs i joguines

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Recorda el joc del “poll, gallina o pollastre”; es diu què sortirà del capoll: si surt blanc, és poll; rosa és gallina i vermell és pollastre.

***Papaver somniferum* L.** (papaveràcies)

BCN 24941

NOMS POPULARS

Cascall (2231, 3952)

USOS MEDICINALS

No consta

Sedant

FONT 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A cada casa en tenien. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3952. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Sempre n'hi havia a les cases de pagès.

***Parietaria officinalis* L. subsp. *judaica* (L.) Béguinot** (urticàcies)

BCN 126542

NOMS POPULARS

Herba morella roquera (2204)

Herba roquera (2226)

Paretària (2160, 2219)

Parietària (3952)

Trenca-roques (2178)

USOS MEDICINALS

Fulla

Diürètic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pot prendre en infusió -40 a 60 grams de planta fresca per litre d'aigua-, de la qual es prenen quatre o cinc tasses diàries- o en suc fresc, prenent-ne mig got tres cops al dia.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).

Litotríptic renal

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Contra el mal de ronyons a causa de pedretes. Calia fer-ne una “novenà”, és a dir, prendre durant nou dies seguits, cada matí i en dejú, una infusió d'herba morella roquera. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Antihemorroidal

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es bullia la planta i es posava en un gibrell i, col·locat estratègicament damunt d'una cadira, els afectats s'hi asseien una bona estona, almenys dues vegades al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Externament s'usa amb molt bons resultats per a curar ferides, cremades, llavis i pell tallats o fissures anals. Es fa un cataplasma de la planta fresca matxucada, que s'aplica sobre la zona afectada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema genitourinari

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxa i desinflama els òrgans urinaris. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Fulla

Ajuda a la llar

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar l'interior dels porrons de vi, amb aigua, ben esbaldit.

Paspalum dilatatum Poiret in Lam. (gramínies)

BCN 133005

NOMS POPULARS

Agram (2184)

Herba del gra d'arròs (2219)

Margall (2210)

Paspalum distichum L. (gramínies)

BCN 45022

NOMS POPULARS

Agram (2184)

Gram del Biscarri (2210)

Passiflora edulis Sims (passifloràcies)

BCN E-370

NOMS POPULARS

Fruita de la passió (fruit) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Pastinaca sativa* L. var. *hortensis* Ehrh. (umbel·líferes)**

BCN-E-255

NOMS POPULARS

Xirivia (2178, 2193, 2200, 2205, 2227)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2200, 2205, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2193, 2200, 2205, 2227).

***Pelargonium citrosum* Voigt ex Breiter (geraniàcies)**

BCN 127881

NOMS POPULARS

Malva-rosa (2190)

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2190. Anís de cireres.

***Persea gratissima* Gaertn.f. (lauràcies)**

BCN-E-230

NOMS POPULARS

Aguacate (castellà) (2199, 2200)

Alvocat (2201, 2205, 2207)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2199, 2200, 2201, 2205, 2207. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. El fa servir per a les amanides. També per a untar sobre el pa (2207). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2199, 2200, 2201, 2205, 2207).

Petroselinum crispum (Mill.) Hill (umbel·líferes)

BCN 127873

NOMS POPULARS

Perejil (castellà) (2180)

Julivert (2167, 2178, 2193, 2196, 2197, 2198, 2200, 2201, 2202, 3700, 2221, 3936, 2218)

USOS MEDICINALS

Fulla

Diürètic

FONT 3700. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Barrejada en el menjar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Condiment

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'utilitzen les arrels assecades al sol com a espècia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Condiment

FONTS 2167, 2178, 2221, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es pot menjar fresc, acompanyant plats (3700). Per a guarnir plats (2178). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2167, 2178, 2221, 3700).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2180, 2196, 2197, 2200, 2201, 2202, 2218, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a cuinar amb el peix (2180). Picat. En molts plats (2202). Comestible (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2180, 2196, 2197, 2200, 2201, 2202, 2218, 3936).

Llavor

Condiment

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. També s'utilitzen les llavors -prèviament assecades al sol- com a espècia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2193, 2198. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Si es plantava el matí de Divendres Sant, la planta no s'espigava en tot l'any.

***Phaseolus vulgaris* L. (papilionàcies)**

BCN 126564

NOMS POPULARS

Bajoca (2204)

Mongeta (2190, 2193, 2199, 2202)

Mongeta (fruit) (2186)

Mongeta afartapobres (raça) (2204)

Mongeta blanca (2174, 2223)
 Mongeta Bobi (raça) (2203)
 Mongeta Carolina (raça) (2204)
 Mongeta d'Alcanar (raça) (2204)
 Mongeta de Buenos Aires (raça) (2193, 2204)
 Mongeta de l'abundància (raça) (2204)
 Mongeta de l'avellaneta (raça) (2204)
 Mongeta de la mantega (raça) (2204)
 Mongeta de la neu (raça) (2226)
 Mongeta de mig dol (raça) (2192, 2221, 2212, 2218)
 Mongeta de Petrushka (raça) (2204)
 Mongeta del carall (raça) (2204)
 Mongeta del cuc (raça) (2204, 2212, 2226)
 Mongeta del cuc francès (raça) (2204)
 Mongeta del ganxet (raça) (2191, 2194, 2202, 2204, 2216, 2217, 2218, 2226)
 Mongeta del genoll de Crist (raça) (2204)
 Mongeta del mig dol negre (raça) (2204)
 Mongeta del mig dol ros (raça) (2204)
 Mongeta del pic (raça) (2204)
 Mongeta del rector (raça) (2204)
 Mongeta escurçatites (raça) (2204)
 Mongeta facciosa (raça) (2193, 2204, 2218, 2226)
 Mongeta fina (raça) (2206)
 Mongeta llaminera (raça) (2204)
 Mongeta Perona (raça) (2164, 2203, 2204, 2218, 2226)
 Mongeta seca (raça) (2218)
 Mongeta tendra (2200, 2204, 2206, 3700, 2212, 2218)
 Mongeta terrera del carall (raça) (2218)
 Mongetera (2179, 2186, 2188, 2226)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2164, 2179, 2212. CONSUMICIÓ. Bullit (2164, 2179). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2179, 2212).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2186, 2190, 2193, 2199, 2200, 2203, 2206, 3700. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Llavor

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2194, 2218, 2221, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es posa en aigua una nit i després es bull (2221). Se'n menja bullida (2218). Se'n mengen les llavors seques, un cop bullides (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2218, 2221, 2226).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua i greix

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En menja en potatges. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2191, 2202, 2216, 2217. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Llavor

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'elaboració de les paneres artístiques.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2192, 2212, 2216. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. [Relatiu a la mongeta de mig dol (raça)] Raça desapareguda (2192). [Relatiu a la mongeta del cuc (raça)] Creixia molt i molt ràpidament. Se sembrava pel maig i durant estiu i tardor se'n collien mongetes dia sí, dia no. Ja desapareguda (2212). [Relatiu a la mongeta de mig dol (raça)] Era la més fina del mercat. Ja ha desaparegut. Es feien dues anyades: la primera se sembrava a finals d'hivern i durant tota la primavera es collia. Es destinava, sobretot,

a l'exportació. La segona, a la tardor i de curta durada, es venia als mercats de Barcelona (2212). Abans se'n feia molt. Era la mongeta del Prat i se'n batien 15-20 mujades [unitat de mesura agrària equivalent a 4.896,5 m²] (2216).

***Phoenix dactylifera* L. (arecàcies)**

BCN 52783

NOMS POPULARS

Dàtil (fruit) (2200)

Palma (producte elaborat) (3700)

Palmó (producte elaborat) (3700)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Fulla

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les seves fulles servien per a fer les palmes i els palmons de Diumenge de Rams.

***Phormium tenax* Forst. (asparagàcies)**

BCN 129015

NOMS POPULARS

Fòrnio (2211)

Fòrnus (2209, 2210)

Forpa (2190)

ALTRES USOS

Fulla jove

Agrosilvopastoral

FONTS 2190, 2209, 2210, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Per a fer lligalls i per a lligar canyes. S'agafa la fulla tendra i se'n treuen les fibres (2190).

Les fibres serveixen per a lligar els enciams (2209). Les fibres de les fulles llargues

serveixen per a lligar els enciams i també les tomaqueres que vagin pujant amunt per les

canyes (2210). Per a lligar enciams (3946). OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús

hortícola/agrícola (2190, 2209, 2210, 3946).

Inflorescència

Elaboració de rams

FONTS 2210, 2211. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental.

***Phragmites australis* (Cav.) Steudel (gramínies)**

BCN 126573

NOMS POPULARS

Canyís (2167)

Canyota (2163)

ALTRES USOS

Planta sencera

Agrosilvopastoral

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reblir el terreny.

OBSERVACIONS. Encoixinament.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2167. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Es fica pertot arreu.

***Physalis alkekengi* L.** (solanàcies)

BCN 100516

NOMS POPULARS

Fisalis (2200)

***Pimpinella anisum* L.** (umbel·líferes)

BCN 47278

NOMS POPULARS

Anís (2182, 2228)

Anís verd (3932)

Matafaluga (2210, 3947)

USOS MEDICINALS

Fruit

Digestiu

FONTS 2182, 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2182, 2210).

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després de dinar o sopar (2182).

DESTINACIÓ. Medicina humana (2182, 2210).

Galactogen

FONT 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a promoure la secreció de llet. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les flatulències

FONT 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les flatulències.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Per a trastorns del sistema respiratori

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bafs per a malalties dels pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)
USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 3947. Pa de Sant Nicasi.

Pinus halepensis Mill. (pinàcies)

BCN 129014

NOMS POPULARS

Pi (2162, 2166, 2179, 2184, 2189, 2192, 2209, 2211, 2212, 2229)

USOS MEDICINALS

Fulla

Expectorant

FONT 2166. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop amb la decocció de les fulles i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria jove

Per al refredat

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els bafs de brots de pi són bons per als constipats. S'han de posar en nombre senar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2179. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aguantar les dunes de la costa. OBSERVACIONS. Elements paisatgístics.

Tija amb fulles/branques

Altres informacions

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una branca de pi penjada sobre el portal anunciava que allà hi havia un celler.

Construcció de vehicles amb rodes

FONT 2162. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer galgues per al carro.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2184. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'esqueixaven unes branques de pi de la Pineda del Delta en la nit de Sant Joan i es posava una a cada punta dels camps de melons, perquè així s'evitaven les pedregades.

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Feien feixines o gavelles, que servien per a cremar als forns.

Tronc

Obtenció de materials per a la construcció

FONTS 2162, 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bigues i puntals (2162). Se'n feien bigues per a la construcció (2189).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Gemma de la fulla

FONT 2209, 2211. Esperit de vi d'herbes.

Pinus pinea L. (pinàcies)

BCN 130950

NOMS POPULARS

Pi (2166, 2192, 2204, 3700, 2221)

Pinyó (llavors) (2192)

USOS MEDICINALS

Fulla

Expectorant

FONT 2166. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop amb la decocció de les fulles i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La vigília de Sant Joan, durant la nit, alguns pagesos anaven a la platja a buscar una branca ben grossa de pi. D'aquesta, es tallaven branques curtes d'un o dos pams, sempre en nombre senar, i es portaven a un camp plantat de melons. Les branques es clavaven al voltant del camp per tal de protegir la collita. S'havia de fer abans que sortís el sol. Les branques només es treien quan es collien els melons.

Tija defoliada

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2221.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT 2192. Platillo de Sant Climent.

USOS MEDICINALS

Escorça

FONT 2204. Per al mal de queixal.

***Piper nigrum* L. (piperàcies)**

BCN 47277

NOMS POPULARS

Pebre (2212)

USOS ALIMENTARIS**Fruit**

Condiment

FONT 2212. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS**Fruit**

FONT 2212. Peus de porc amb naps.

***Pistacia lentiscus* L. (anacardiàcies)**

BCN 129706

NOMS POPULARS

Llentiscle (2214)

USOS ALIMENTARIS**Fulla**

Condiment

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aromatitzar el menjar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antigament, per a fer xiclets. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de begudes - Beguda preparada amb licor

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer licors.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Elaboració de rams

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els marroquins
l'agafen per a ús ornamental.

***Pisum sativum* L. (papilionàcies)**

BCN-E-211

NOMS POPULARS

Pèsol (2178, 2190, 2193, 2194, 2200, 2202, 2205, 2206, 2208, 3700, 2225, 2218, 2227,
2226)

Pèsol caputxí (raça) (2226)

Pèsol negret (raça) (3700)

Tirabec (2205, 2226)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2205. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Llavor

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Abans se'n menjava
el gra sec. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2208. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es desgranen i es mengen bullits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2190, 2193, 2194, 2200, 2206, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2190, 2193, 2194, 2200, 2206, 2218).

ALTRES USOS

Fruit

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La beina del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques.

Plantago afra L. (plantaginàcies)

BCN 150357

NOMS POPULARS

Llavor de puça (2218)

ALTRES USOS

Llavor

Cosmètic

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ho compraven a una senyora. Eren unes llavors molt petites, que la seva mare bullia, colava i, quan es refredaven, quedaven convertides en una pasta tan espessa, que, estesa amb l'ajuda d'un raspall de dents gastat, servia de fixador per al cabell.

Plantago lagopus L. (plantaginàcies)

BCN 129697

NOMS POPULARS

Plantatge (2184, 2213)

USOS MEDICINALS

Fulla

Cicatritzant

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Plantago lanceolata L. (plantaginàcies)

BCN 133004

NOMS POPULARS

Cap d'ase (2219)

Plantatge (2229)

Plantatge menor (3952)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Per a la conjuntivitis

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En rentats, la decocció alleugereix la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als constipats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Plantago major L. (plantaginàcies)

BCN 133000

NOMS POPULARS

Llengua de vaca (2219)

Pleurochaete squarrosa (Brid.) Lindb. (pottiàcies)

BCN-Bryo-3959

NOMS POPULARS

Molsa (2188, 2189)

ALTRES USOS

Part aèria

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2188, 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer els pessebres. OBSERVACIONS. Ornamental.

Recol·lecció per a la venda

FONTS 2188, 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es recollia abans de Nadal i es venia a la menuda (2189). Ornamental. En venien per a fer els pessebres (2188).

Pleurotus ostreatus (Jacq.) P.Kumm. (pleurotàcies)

BCN-E-273

NOMS POPULARS

Gírgola (2203)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONT 2203. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Poa annua L. (gramínies)

BCN 126555

NOMS POPULARS

Herba de jardí (2160, 2178)

Polygonum aviculare L. (poligonàcies)

BCN 126554

NOMS POPULARS

Estiravelles (2162)

Passacamins (2219)

Tiravell (2216)

Tiravella (2160)

Travacavalls (2219)

Polypodium vulgare L. subsp. *serrulatum* Arcang. (polipodiàcies)

BCN 129709

NOMS POPULARS

Polipodi (2213)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antibronquític

FONT 2213. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Portulaca oleracea* L. (portulacàcies)**

BCN 130962

NOMS POPULARS

Verdolaga (2160, 2161, 2163, 2162, 2172, 2175, 2179, 2184, 2204, 2208, 2211, 2215, 2216, 2217, 2224, 2231, 2218, 2226, 2228, 3933, 3934, 3936, 3939, 3946)

Vordolaga (2178, 2210, 2221, 2219)

USOS MEDICINALS

Fulla

Per a les picades d'abelles

FONT 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les picades de les abelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es frega la picada i s'alleuja el dolor. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Hematocatàrtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2184, 2210, 2215, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2215). En amanida (3934). CONSUMICIÓ. Amanida (2184, 2210, 3934). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2184, 2210, 2215, 3934).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien truites. CONSUMICIÓ. Truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2216, 2221, 2224, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Quan són tendres, les fulles es mengen (2221). Comestible (2224, 2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2216, 2221, 2224, 2226).

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aliment per als canaris. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2160, 2161, 2162, 2163, 2172, 2204, 2208, 2211, 2219, 3936, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a amanides. No la conrea, però de vegades li'n demanen els seus clients (2163). Per a les vaques (2162). S'havia menjat en èpoques de guerra. Els pagesos no en menjaven, perquè sempre tenien coses millors per a menjar (2219). Per a les gallines (3936, 3946). CONSUMICIÓ. Amanida (2160, 2161, 2163, 2211). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160, 2161, 2163, 2172, 2204, 2208, 2211, 2219). Alimentació animal (2162, 3936, 3946).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2175. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2217, 3933, 3939, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En donaven als porcs i els anava molt bé (2217). Per als porcs (3939). Se'n menja (3946). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2217, 3933, 3939). Alimentació humana (3946).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer suc. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Prunus armeniaca* L. (rosàcies)**

BCN-E-296

NOMS POPULARS

Abrecoc (fruit) (2218)

Albercoc (fruit) (2186, 2217)

Albercoquer (2210)

Bercoc (fruit) (2179, 2225)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2179, 2186, 2218, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Comestible (2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2179, 2186, 2218, 2225).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer melmelades.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Prunus avium* (L.) L. (rosàcies)**

BCN 126541

NOMS POPULARS

Cirera (fruit) (2179, 2187, 2188, 2189, 2191, 2192, 2200, 2206, 2208, 3700, 2215, 3939, 2231, 2225, 2228)

Cirera forta (raça) (2189)

Cirerer (2179, 2188, 2218, 2226, 2228)

USOS MEDICINALS

Fruit

Diürètic

FONT 2228. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Energètic i remineralitzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Peduncle

Diürètic

FONT 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pecíols [dit “les cues”] dels fruits, en decocció, són útils per a fer pipí. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern).

Protector renal

FONTS 2215, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El peduncle [dit “la cua seca de les cireres”], en infusió, és bo per al ronyó. El peduncle [dit “mànec”] és bo per als ronyons, en decocció. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2215). Decocció (ús intern) (2228). DESTINACIÓ. Medicina humana (2215, 2228).

USOS ALIMENTARIS

Flor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors en amanida. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les seques són per fer el platillo (vegeu barreges alimentàries) i rostits. Un cop collides les cireres es posen 24 h a sol i serena amb un drap estès a terra. Passat aquest temps, s'aboca aigua bullint a sobre, quedant-se a sol i serena quaranta dies més. Es posen en caixes amb una malla per sobre per tal que no se les mengin les aus. Es recullen quan són ben seques. No s'han de guardar calentes perquè, si no, es podreixen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada en licor

FONT 2189. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2179, 2188, 2189, 2192, 2200, 2206, 2208, 2218, 2225, 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). Se'n menja el fruit (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2179, 2188, 2189, 2192, 2200, 2206, 2208, 2218, 2225, 3939).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONT 2187. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de begudes - Beguda preparada amb vi

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer arrop. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aiguardent

FONTS 2187, 2189, 2191. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n fa licor de cirera (2187). Se'n feia anís de cirera (o aiguardent de cirera): te'n menjaves les cireres i te'n beviess el licor. Es guardava per a celebracions importants, tot i que després ningú no es recordava d'obrir-lo (2189). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2189, 2191).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2192. Anís de cireres.

FONT 3700. Arrop.

FONT 2192. Platllo de Sant Climent.

***Prunus cerasifera* Ehrh. (rosàcies)**

BCN 127883

NOMS POPULARS

Mariana (2188)

Mirabolà (2160, 2162, 2192)

Mirabolà (fruit) (2216)

Pisardi (2204)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2204, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Són molt dolços. N'anaven a buscar de silvestres a la Ricarda (2216). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2216).

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONTS 2188, 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa servir com a peu per empeltar pruneres (2188). S'utilitza per a empeltar pruneres (2192).

***Prunus domestica* L. (rosàcies)**

BCN-E-279

NOMS POPULARS

Pruna (fruit) (2188, 2192, 2204, 2211, 2212, 3939, 2225, 2218)

Pruna Clàudia (raça) (fruit) (2200, 2204, 2212, 2218)

Pruna colló de mico (raça) (fruit) (2204)

Pruna geniva (raça) (fruit) (2204)

Pruna groga (raça) (fruit) (2203, 2205)

Pruna japonesa (raça) (fruit) (2204, 2212, 2218)

Pruna Santa Rosa (raça) (fruit) (2218)

Pruna vermella (raça) (fruit) (2205)

Prunell (raça) (fruit) (2204)

Pruner (2179, 2218)

Prunera (2188, 2189, 2212)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2188, 2200, 2203, 2205, 2212, 2218, 2225, 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225). Es mengen (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2188, 2200, 2203, 2205, 2212, 2218, 2225, 3939).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONT 2211, 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer conserves (2211). Per a fer confitura (2212). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2211, 2212).

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2179.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

Fruit

FONT 2192. Platillo de Sant Climent.

Prunus dulcis (Mill.) Weeb. (rosàcies)

BCN 126539

NOMS POPULARS

Ametlla (bessó/fruit) (2188, 2190, 2192)

Ametller (2160, 2188, 2190, 3936, 2226)

USOS ALIMENTARIS

Bessó

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2188, 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es trenquen, es bullen una mica i s'hi posa sal. Es mengen sobretot en les postres. CONSUMICIÓ. Postres. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Bessó

FONT 2192. Platllo de Sant Climent.

***Prunus mahaleb* L. (rosàcies)**

BCN 129711

NOMS POPULARS

Llúcia (2213)

Santa Llúcia (2188, 2189)

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2188. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa servir com a peu per a empeltar els cirerers. Es planta una Santa Llúcia, i quan és gruixuda, que té uns tres anys, es talla i s'hi posen dos eixarts amb pega calenta (2188). És el peu on es fa el cirerer. Tradicionalment, mai es planta directament un cirerer, sinó que es planta una

Santa Llúcia i als tres anys es talla i s'hi posa un eixart de cirerer amb pega calenta (2189).
És l'arbre on s'empelten els cirerers (2213).

***Prunus persica* (L.) Batsch (rosàcies)**

BCN 46832

NOMS POPULARS

Nectarina (fruit) (2200)

Paraguaia (fruit) (2200)

Préssec (fruit) (2170, 2171, 2179, 2187, 2188, 2189, 2192, 2204, 2208, 2210, 3700, 2211, 2212, 2217, 3939, 2218)

Préssec belga (raça) (fruit) (2204)

Préssec benvingut (raça) (fruit) (2204)

Préssec d'aigua (fruit) (2202, 2205)

Préssec de llei (raça) (fruit) (2212)

Préssec de Sant Miquel (raça) (fruit) (2204)

Préssec escarolita (raça) (fruit) (2204)

Préssec gavatx de Sant Jaume (raça) (fruit) (2204)

Préssec groc (raça) (fruit) (2194)

Préssec hamzam (raça) (fruit) (2204)

Préssec roquet gelat (raça) (fruit) (2204)

Préssec teclo (raça) (fruit) (2204)

Préssec vermell (fruit) (2200, 2212)

Préssec vinya (fruit) (2205)

Presseguer (2170, 2171, 2178, 2179, 2184, 2186, 2188, 2189, 2212, 2219, 3939, 2225, 2226)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2170, 2171, 2179, 2188, 2192, 2194, 2200, 2202, 2212, 2225, 3939.

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja el fruit (2225).

DESTINACIÓ. Alimentació humana (2170, 2171, 2179, 2188, 2192, 2194, 2200, 2202, 2212, 2225, 3939).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONTS 2187, 2189, 2192, 2208, 2212, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n fa en almívar (2189). Melmelada (2208). Per a fer confitura (2187, 2189, 2212). Per a fer melmelades (2217). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2189, 2192, 2208, 2212, 2217).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2205, 2210, 2211, 2218, 2219. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer conserves (2210, 2211). Se'n menja (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2205, 2210, 2211, 2218, 2219).

ALTRES USOS

Tija

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2179.

***Prunus spinosa* L. (rosàcies)**

BCN 156618

NOMS POPULARS

Prunell (fruit) (2212)

Pruneller (2212)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Preparació de begudes - Beguda preparada amb licor

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer licors.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Psidium guajava* L.** (mirtàcies)

BCN-E-217

NOMS POPULARS

Guaiaba (fruit) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Punica granatum* L.** (litràcies)

BCN 126538

NOMS POPULARS

Granada (fruit) (castellà) (2172, 2175, 2176, 2177)

Magrana (fruit) (2179, 2182, 2188, 2190, 2199, 2200, 2201, 2206, 2210, 2211)

Magraner (2179, 2182, 2188, 2190, 3700, 2218)

Mangraner (2184, 3936)

USOS MEDICINALS

Arrel

Antihelmíntic

FONT 2172. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'escorça de l'arrel serveix per a combatre els cucs intestinals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Macerat en aigua (ús intern). PREPARACIÓ. Es bull aigua, es fica l'arrel i es deixa macerant 24 hores. El líquid es pren en dejú, cada 15 minuts. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Antioxidant

FONTS 2176, 2177. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a prevenir el càncer

FONTS 2176, 2177. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2175, 2176, 2177, 2179, 2182, 2188, 2190, 2199, 2200, 2201, 2206, 2210, 2218, 3936. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja el fruit (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2179.

Tija amb fulles/branques

Ajuda a la llar

FONTS 2184, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La llar de foc, calia netejar-la. Es feia amb branques de magraner perquè tenien moltes punxes i rascaven molt (3700). Per a fer caure el sutge de la xemeneia, perquè rascava amb les punxes (2184).

Pyrus communis L. subsp. *communis* (rosàcies)

BCN 156582

NOMS POPULARS

Pera (fruit) (2179, 2192, 2200, 2204, 2212, 3933, 3939, 2218, 2227)

Pera blanquilla (raça) (fruit) (2202, 2206)

Pera camosina (raça) (fruit) (2204)
 Pera camosina del gra (raça) (fruit) (2204)
 Pera Campmany (raça) (fruit) (2192, 2204)
 Pera Castells (raça) (fruit) (2204, 2218)
 Pera Conference (raça) (fruit) (2193, 2199, 2202, 2205)
 Pera d'aigua (raça) (fruit) (2204)
 Pera d'hivern (raça) (fruit) (2212)
 Pera de la senyera catalana (raça) (fruit) (2204)
 Pera de Sant Jaume (raça) (fruit) (2204, 2212)
 Pera Forelle (raça) (fruit) (2205)
 Pera llimonera (raça) (2193)
 Pera moscatella (raça) (fruit) (2204)
 Pera picona (raça) (fruit) (2204)
 Pera rica (raça) (fruit) (2204)
 Pera Rocha (raça) (fruit) (2205)
 Pera santjoanes (raça) (fruit) (2204)
 Pera tendral de Reus (raça) (fruit) (2204)
 Perer (3933, 3939, 2225, 2218)
 Perera (2179, 2184, 2212)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2179, 2193, 2200, 2206, 2212, 2225, 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es conservaven fins a Nadal si es penjaven al lloc més sec de la casa (2212). Se'n menja (3939). Se'n menja el fruit (2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2179, 2193, 2200, 2206, 2212, 2225, 3939).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONTS 2192, 2212, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Melmelada (2192). Per a fer confitura (2212). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2192, 2212). Per a fer confitura (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2192, 2212, 2227).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2199, 2202, 2205, 2218, 3933. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja el fruit (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2199, 2202, 2205, 2218, 3933).

ALTRES USOS

Tija

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2179.

Pyrus malus L. subsp. ***mitis*** (Wallr.) O.Bolòs et J.Vigo (rosàcies)

BCN-E-205

NOMS POPULARS

Poma (fruit) (2179, 2187, 2188, 2189, 2192, 2200, 2204, 2208, 2211, 2215, 3933, 3939, 2227)

Poma àcida (fruit) (2206)

Poma camosa (raça) (fruit) (2192, 2204)

Poma de cara bruta (raça) (fruit) (2204)

Poma de gel (raça) (fruit) (2178)

Poma del ciri (raça) (fruit) (2192, 2204)

Poma Fuji (raça) (fruit) (2178, 2193, 2196, 2199, 2202, 2205)

Poma Golden (raça) (fruit) (2199, 2202, 2205)

Poma manyaga (raça) (fruit) (2192, 2204)

Poma mingueta (raça) (fruit) (2204)

Poma reineta (raça) (fruit) (2203, 2204)

Poma ronyosa (raça) (fruit) (2192)

Poma Royal Gala (raça) (fruit) (2193, 2202)

Poma Starking (raça) (fruit) (2193)

Poma ties (raça) (fruit) (2204)

Poma verd donzella (raça) (fruit) (2203, 2204)

Pomer (3700, 3933, 3939, 2225)

Pomera (2179, 2188, 2226)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Es pot fer crua ben triturada o cuita al microones o al forn. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONTS 2204, 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Es pot fer crua ben triturada o cuita al microones o al forn (2208). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2178, 2179, 2193, 2199, 2202, 2203, 2204, 2206, 2225, 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. [La poma de gel] té un aspecte de gelat a l'interior. Per madura que sigui, no queda seca (2178). Se'n menja (3939). Se'n menja el fruit (2225). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2179, 2193, 2199, 2202, 2203, 2204, 2206, 2225, 3939).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONTS 2204, 2215. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Al forn (2204). Al vapor (2215). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2204, 2215).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONTS 2187, 2189, 2192, 2225, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Confitura (2187, 2189). Melmelada (2192). En fa compota (2225). Per a fer confitura (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2189, 2192, 2225, 2227).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2188, 2196, 2200, 2205, 2211, 3933. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer conserves (2211). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2188, 2196, 2200, 2205, 2211, 3933).

ALTRES USOS

Tija

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2179.

Quercus humilis Mill. (fagàcies)

BCN 129002

NOMS POPULARS

Roure (2189)

ALTRES USOS

Tronc

Obtenció de combustible: carbó

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa 100 anys, se'n feia aquí.

Quercus ilex L. (fagàcies)

BCN 129010

NOMS POPULARS

Alzina (2189, 2192)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als porcs.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Tronc

Obtenció de combustible: carbó

FONT 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa 100 anys, se'n feia aquí.

***Quercus suber* L. (fagàcies)**

BCN 46829

NOMS POPULARS

Suro (escorça) (2212)

Suro (producte elaborat) (2218)

ALTRES USOS

Escorça

Ajuda a la llar

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tapar les ampolles en el procés d'elaboració de conserva de tomàquet.

Elaboració d'estris de cuina

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tapar el canut de la sal.

***Ranunculus sardous* Crantz (ranunculàcies)**

BCN 130956

NOMS POPULARS

Botó d'or (2213)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

No consta

FONTS 2213, 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PELS INFORMANTS. És tòxica.

***Raphanus raphanistrum* L. subsp. *sativus* (L.) Domin (crucíferes)**

BCN 129005

NOMS POPULARS

Rave (2178, 2182, 2193, 2194, 2196, 2198, 2205, 2221, 2226)

Ravenet (3936)

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2178. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2182, 2193, 2194, 2196, 2198, 2205, 2221, 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Reichardia picroides* (L.) Roth (compostes)**

BCN 113704

NOMS POPULARS

Coscúnia (2228)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En amanida.
CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Ricinus communis* L.** (euforbiàcies)

BCN 46089

NOMS POPULARS

Ricí (2204)

USOS MEDICINALS

Oli de la llavor

Purgant

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe)
(ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Rorippa nasturtium-aquaticum* (L.) Hayek** (crucíferes)

BCN 126579

NOMS POPULARS

Berro de agua (castellà) (2163)

Créixem (2187, 2191, 2192, 2211)

Creixen (2163, 2165)

USOS MEDICINALS

Suc de la fulla

Per a la intoxicació alcohòlica

FONT 2163. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe)
(ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En batut, contra la ressaca.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2165, 2187, 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els recollen de les rieres per a vendre'ls a la menuda [al mercat] (2187). CONSUMICIÓ. Amanida (2165, 2187, 2192). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2165, 2187, 2192).

Preparació de begudes - Beguda preparada amb aigua

FONT 2163. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer batuts contra la ressaca. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Planta sencera

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2191, 2211. CONSUMICIÓ. Amanida (2211). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2191, 2211).

***Rosa canina* L. (rosàcies)**

BCN 156597

NOMS POPULARS

Gratacul (fruit) (3952)

Pica-pica (part del fruit) (3952)

Rosa (2228)

Roser (2229)

Roser silvestre (3952)

Tapaculo (fruit) (castellà) (2229)

USOS MEDICINALS

Fruit

Per al refredat

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els “*tapaculos*” serveixen per als constipats, tot i que, segons a qui, produeix picor i irritació. Cal fer una

decocció del fruit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tònic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els fruits frescos són tonificants i combaten l'esgotament físic i l'astènia, i ajuden en les convalescències. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

Per a la conjuntivitis

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'aigua de roses és bona per a tractar la conjuntivitis i la inflamació de les parpelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Pètal

Vulnerari

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a macerar un grapat de pètals den un got d'aigua. Després d'un dia, cal espremer-los i llençar-los. L'aigua serveix per a guarir les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bàlsam (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Pètal

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pètals en amanida. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Llavor

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No s'han de menjar les llavors de dintre del fruit. Els pèls de dintre dels fruits són coneguts com “pica-pica”, ja que provoquen una gran coïssor quan es posen entre el coll de la camisa i la pell. VIA D'INTOXICACIÓ. Externa.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Flor

FONT 2228. Oli de boixac i rosa.

***Rosmarinus officinalis* L. (labiades)**

BCN 126559

NOMS POPULARS

Romaní (2162, 2167, 2183, 2184, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2194, 2195, 2204, 2209, 2210, 2221, 2211, 2215, 2216, 2222, 2217, 3932, 2224, 2232, 2229, 2218, 2227, 2226, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per al dolor d'ossos i músculs. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Part aèria

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONT 2191. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops, es fan fregues d'alcohol amb romaní. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema sanguini

FONT 2190. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Rebaixa la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Hepatoprotector

FONT 3932. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija amb fulles/branques

Antiàlgic lumbar

FONT 2232. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer olis i fer fregues a l'esquena. És bo per a relaxar els músculs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

FONTS 2217, 2224. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Macerat en oli, per a fer fregues que alleugen el dolor muscular (2224). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a fer fregues (2217). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). Aerosol (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona per a la circulació de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2183, 2189, 2194, 2211, 2215, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per posar gust a les salses. Com a condiment (2211). S'utilitza per a

cuinar com a condiment (2221). En cuina, com a condiment de plats (2215).
DESTINACIÓ. Alimentació humana (2183, 2189, 2194, 2211, 2215, 2221).

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2187, 2191, 2195, 2210, 2216, 2217, 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Com a condiment de carns rostides (2187). Confereix gust al menjar (2216). Per a donar sabor a la carn (2217). Té usos culinaris com a condiment (2226).
DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2191, 2195, 2210, 2216, 2217, 2226).

ALTRES USOS

Summitat florífera

Elaboració de rams

FONT 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Decoratiu.
OBSERVACIONS. Decoratiu.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

FONT 2192. Anís de cireres.

USOS MEDICINALS

Tija amb fulles/branques

FONT 2209, 2211. Esperit de vi d'herbes.

FONT 2204. Esperit de vi amb espígol i romaní.

Fulla

FONT 2204. Infusió de comí, romaní i sàlvia.

Summitat florífera

FONT 2228. Oli de romaní, ortiga i pericó.

FONT 2184. Infusió diürètica.

Part aèria florida

FONT 2162. Per al cos.

***Rubus ulmifolius* Schott (rosàcies)**

BCN 126565

NOMS POPULARS

Esbarzer (2167, 2184, 2192)

Mora (fruit) (2208, 2222, 2225, 2227)

Sargués (2229)

Sargués (fruit) (2188, 2189, 2224, 3934)

USOS MEDICINALS

Part aèria jove

Per a l'afonia

FONT 2229. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El brot del sargués, en infusió, per a constipats i catarros. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2188, 2224, 2225, 2227, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Comestible (2225, 2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2188, 2224, 2225, 2227, 3934).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONTS 2198, 2208, 2222. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Melmelada (2208). Per a fer melmelades (2222). Per a fer confitura (3934). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2208, 2222, 3934).

ALTRES USOS

Part aèria

Obtenció de combustible: llenya

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Feien feixines o gavelles, que servien per a cremar als forns.

Tija amb fulles/branques

Ajuda a la llar

FONTS 2184, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer caure el sutge de la xemeneia. Es feia una feixa de branques d'esbarzer, es lligava amb un cordill i un estirava per amunt i un altre per avall per tal de netejar la xemeneia (2184). Per a netejar les xemeneies (3934).

***Rumex cristatus* DC. (poligonàcies)**

BCN 130966

NOMS POPULARS

Anangadera (2216)

***Ruscus aculeatus* L. (asparagàcies)**

BCN 128108

NOMS POPULARS

Galerà (2162, 2189, 2210)

ALTRES USOS

Part aèria

Elaboració de rams

FONTS 2189, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Ornamental (2210). Es collia per a vendre per Nadal (2189).

***Ruta graveolens* L. (rutàcies)**

BCN 127876

NOMS POPULARS

Ruda (2184, 2190, 2204, 2209, 2210, 2211, 2213, 2214, 2217, 3937, 2231, 3952, 2229)

USOS MEDICINALS

No consta

Abortiu

FONTS 2214, 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Antisèptic ocular

FONTS 2210, 2211. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern) (2211). Infusió (ús intern) (2210). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per als ulls. Se'n fa un bany amb l'aigua de la infusió (2211). Per a netejar els ulls. Se'n fa una infusió i es renten els ulls amb l'aigua obtinguda (2210). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija amb fulles/branques

Per a la conjuntivitis

FONT 2217. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa amb un cotó fluix mullat amb aigua del bullit de ruda. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als ulls

FONTS 2204, 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es bullia un branquilló de ruda i, amb un cotó fluix amarat d'aquella aigua tèbia, calia fer-ne fregues als ulls. D'aquesta manera, es guarien les infeccions superficials dels ulls (2204). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

No consta

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Protectora de les famílies, expulsava el mal d'ull.

Literatura oral popular: llegendes, gloses, contes, dites, refranys, poemes, cançons

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. “Qui té ruda, Déu l'ajuda”.

Planta sencera

Repel·lent

FONT 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Expulsa els insectes.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

No consta

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El contacte de la planta amb la pell, sobretot si aquesta ha sofert l'acció del sol, pot provocar reaccions al·lèrgiques. VIA D'INTOXICACIÓ. Externa.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Part aèria

FONT 2213. Cataplasma per a les hemorroides.

Salicornia patula Duval-Jouve (amarantàcies)

BCN 126576

NOMS POPULARS

Herba salada (2165)

Salicòrnia (2163)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2163, 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja crua i serveix per a decorar plats (2163). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2163, 2165).

Salix fragilis L. (salicàcies)

BCN 31305

NOMS POPULARS

Vima (2218)

Vímet (2218)

ALTRES USOS

Tija

Agrosilvopastoral

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a lligar les canyes. Per a lligar els enciams. OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola.

Ajuda a la llar

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estrènyer els tomàquets dins les ampolles en el procés d'elaboració de conserva.

Salvia officinalis L. subsp. ***officinalis*** (labiades)

BCN 126558

NOMS POPULARS

Sàlvia (2167, 2187, 2189, 2191, 2204, 2210, 2231, 2229)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antihipertensor

FONT 2229. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT 2189. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Desconegut per a l'informant

FONT 2187. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONT 2210, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al pollastre (2229). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2210, 2229).

ALTRES USOS

Fulla

Cosmètic

FONTS 2191, 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Amb les fulles es netejaven les dents, refregant-les [dit "restregant-les"] (2191). Per a fregar-se les dents (2231).

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2167. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al camp. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

Fulla

FONT 2204. Infusió de comí, romaní i sàlvia.

***Sambucus nigra* L. (adoxàcies)**

BCN 130934

NOMS POPULARS

Saüc (2182, 2184, 2204, 2217, 3932, 3952, 2229, 2218, 2226)

USOS MEDICINALS

Fulla

Per a la conjuntivitis

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Conjuntivitis. S'apliquen compreses sobre els ulls i rentats oculars. Les fulles tenen propietats similars a les de les flors, encara que la infusió no és tan agradable per la seva olor més forta. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Antitussigen

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als ulls

FONTS 2204, 2217, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per rentar els ulls. Se'n fan bafs (2229). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Boira (ús extern) (2204). Bany (ús extern) (2217). Aerosol (ús intern) (2229). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'havia de col·locar unes brases mig apagades sobre una tapadora d'alumini girada. La tapadora es posava com si fos un plat a taula, i el malalt acostava els ulls a la tapadora i es tapava el cap amb un drap gran. Aleshores, ell mateix, col·locava les flors de saüc damunt les brases, amb els ulls ben oberts, per a aprofitar-ne els vapors (2204). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Restauratiu visual

FONT 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Feien bullir les flors i, la infusió resultant, la sucaven en draps, que es posaven sobre els ulls quan tenien cops d'aire (ulls vermells o aclucats com a conseqüència d'anar en bici o d'estar al camp). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

Antipirètic (per a febre periòdica)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En el xarampió, la rubèola i l'escarlatina fa que baixi la febre en provocar la sudoració i eliminar toxines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 3932. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En cas de furúncols donen molts bons resultats els rentats amb la infusió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les baies ben madures són bones. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mermelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2229, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bunyols (2229, 3952). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2229, 3952).

Suc del fruit

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en sucre

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es prepara un arrop de saüc amb els seus fruits. Es posa una part del suc dels fruits i dues de mel en una olla. Es bull fins que té la consistència de xarop. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Flor

Elaboració de rams

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ara en queden ben pocs, però es podien trobar a les vores dels camins i a les ribes dels rius. El saüc millora la terra, accelera la descomposició de la matèria orgànica. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antigament se'l considerava un arbre màgic. El plantaven a prop de les cases, perquè protegia de les males influències tots els que hi vivien.

Tija

Elaboració d'instruments musicals

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abans la mainada en feia xiulets amb la fusta.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Quan se'n mengen en massa quantitat poden arribar a ser tòxics. VIA D'INTOXICACIÓ. Interna.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2182. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Actualment, ja no hi ha saüc a la zona.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

FONT 2204. Per al refredat.

Santolina chamaecyparissus L. (compostes)

BCN 113709

NOMS POPULARS

Espernallac (2209, 2210, 2211, 3937)

Espernallat femella (3935)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antihelmíntic

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vermífug, es prepara en decocció, es té per costum posar-hi un parell de capítols [dit “caparrons”]. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONTS 2210, 2211. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija amb fulles/branques

Antisèptic bucal

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. També serveix per a fer gàrgares quan es té algun problema a la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fan banys amb un drap humitejat amb l'aigua del bull. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Summitat florífera

Ambientador

FONT 3935. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pot utilitzar per a fer saquets olorosos.

Satureja calamintha (L.) Scheele (labiades)

BCN 132991

NOMS POPULARS

Almorahú (castellà) (2174)

Rementerola (2192)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada en salmorra

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adobat d'olives.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Part aèria

Ajuda a la llar

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La decocció es fa servir per netejar les botes de vi.

Satureja fruticosa (L.) Briq. (labiades)

BCN 125387

NOMS POPULARS

Poliol blanc (2222)

Poniol (2192)

USOS MEDICINALS

Summitat florífera

Digestiu

FONT 2222. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

FONT 2192. Anís de cireres.

Satureja montana L. (labiades)

BCN 130952

NOMS POPULARS

Sajolida (2184, 2187, 2188, 2189, 2190, 2192, 2206, 2209, 2210, 2222, 2229, 2225, 2227, 2228)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Digestiu

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És digestiu i estimula l'apetit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONTS 2228, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a amanir la pasta (2228). OBSERVACIONS. Adobat d'olives (2229). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2228, 2229).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'adobat de les olives. OBSERVACIONS. Adobat d'olives. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2184, 2187, 2189, 2209, 2210, 2225, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'adobat d'olives (2184, 2187, 2189, 2209, 2210, 2225, 2227) DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

FONTS 2190, 2192. Olives arreglades.

***Scirpus holoschoenus* L. (ciperàcies)**

BCN 132988

NOMS POPULARS

Jonc boval (2184)

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

No consta

FONT 2184. Per al refredat.

Secale cereale L. (gramínies)

BCN 46828

NOMS POPULARS

Sègol (2212)

USOS ALIMENTARIS

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n cultivava pel gra per a fer farina. Conreu ja desaparegut. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Tija

Agrosilvopastoral

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les seves tiges servien per a enforçar alls, cebes i tomàquets. OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola.

Sedum sediforme (Jacq.) Pau (crassulàcies)

BCN 129708

NOMS POPULARS

Crespinell (2214)

Setaria verticillata (L.) Beauv. (gramínies)

BCN 133001

NOMS POPULARS

Panissola (2161, 3700, 2219)

Silene vulgaris (Moench) Garcke (cariofil·làcies)

BCN 126580

NOMS POPULARS

Colleja (castellà) (2165)

Silybum marianum (L.) Gaertn. (compostes)

BCN 129007

NOMS POPULARS

Cardo mariano (castellà) (2172)

Card (2161, 2178)

Card marià (3952)

Carxofa (inflorescència) (3952)

USOS MEDICINALS

Flor i fulla

Hepatoprotector

FONT 2172. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja el fetge.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Arrel

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 3952. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2172. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n pelen les fulles i se'n menja el nervi central. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla jove

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles joves es preparen en amanides. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 3952. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Llavor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ocells. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ocells. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Planta sencera

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta triturada serveix de menjar per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Tija

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2161. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pelen i es mengen les tiges. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Sisymbrium irio L. (crucíferes)

BCN 129702

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n mengen les llavors crues. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Smilax aspera L. (esmilacàcies)

BCN 130954

NOMS POPULARS

Zarzaparrilla (castellà) (2214)

USOS MEDICINALS

Arrel

Tònic

FONT 2214. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Solanum lycopersicum L. (solanàcies)

BCN-E-202

NOMS POPULARS

Cirerol (raça) (fruit) (3700)

Tomacó (raça) (fruit) (2205, 3700)

Tomaquera (2179, 2186, 2188, 2210, 3934)

Tomàquet (fruit) (2160, 2168, 2169, 2178, 2179, 2182, 2192, 2196, 2197, 2204, 2207, 2208, 2210, 3700, 2211, 2212, 2217, , 2218, 2227, 2226, 3934, 3936)

Tomàquet branca (fruit) (2202, 2203, 2205, 2206)

Tomàquet capollet (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet caramba (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet cor de bou (raça) (fruit) (2200, 2204)
Tomàquet Cherry (fruit) (raça) (2200, 2202, 2205)
Tomàquet d'amanida (fruit) (2205, 2221)
Tomàquet d'ampolla (fruit) (raça) (2198)
Tomàquet d'untar (fruit) (2194)
Tomàquet dàtil (raça) (fruit) (2204, 3700)
Tomàquet de Barbastro (raça) (fruit) (2202)
Tomàquet de conserva (raça) (fruit) (2192, 2204)
Tomàquet de pa (fruit) (2206)
Tomàquet de penjar (raça) (fruit) (2192, 2202, 2204, 2221)
Tomàquet francès (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet geperut (raça) (fruit) (2192)
Tomàquet holandès (raça) (fruit) (2192, 2204)
Tomàquet Kumato (raça) (fruit) (2194)
Tomàquet madur (fruit) (2202)
Tomàquet Montserrat (raça) (fruit) (2192, 2196, 2198, 2204)
Tomàquet Mutxamel (raça) (fruit) (2198)
Tomàquet Palosanto (raça) (fruit) (2204, 3700)
Tomàquet pera (raça) (fruit) (2199, 2203, 2204, 3700, 2221)
Tomàquet poma (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet poma gros (raça) (fruit) (2192)
Tomàquet poma verd (raça) (fruit) (2192)
Tomàquet pometa (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet Raf (raça) (fruit) (2200, 2203, 2205)
Tomàquet rosa (raça) (fruit) (2200, 2204)
Tomàquet rosa de Barbastro (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet tísic (raça) (fruit) (2204)
Tomàquet verd (fruit) (2202)
Tomàquet verd d'amanir (fruit) (2198)
Tomàquet vermell (fruit) (2220)
Tomata (fruit) (2193)
Tomata Cebrino (raça) (fruit) (2193)

Tomata de Barbastre (raça) (fruit) (2193)

Tomata de penjar (raça) (fruit) (2193)

Tomata Lobello (raça) (fruit) (2193)

Tomata Raf (raça) (fruit) (2193)

Tomata verda (fruit) (2193)

Tomata vermella (fruit) (2193)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada en oli

FONT 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2160, 2168, 2169, 2179, 2194, 2204, 2212, 2217, 2220, 3700, 3934, 3936.

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja en amanides (2179).

Molt bo per a menjar (2204). S'enforcaven amb trenes de sègol i es penjaven del sostre

(2212). CONSUMICIÓ. Amanida (2168). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2160,

2168, 2169, 2179, 2194, 2212, 2217, 2220, 3700, 3934, 3936).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONTS 2182, 2208, 2210, 2211, 2212, 2218, 2226, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA

PELS INFORMANTS. Per a fer conserva (2182). Es feien en conserva. Se'ls hi treia la

pell, es trinxaven i s'afegien uns pols que es compraven a la farmàcia (2208). Per a fer

conserves. S'escalfa el tomàquet, es pela, es fica dintre de pots, es tapa i al bany maria

(2210). Per a fer conserves (2211). Per a fer conserves. Es trinxaven i amb el suc resultant

s'omplien flascons juntament amb uns pólvores que es venien a la farmàcia. A la part de

sobre es posaven uns dits d'oli. Més endavant es feia tapant hermèticament el flascó i al

bany maria (2212). En feien conserva casolana (2218). Per a fer conserva (2226). Per a

fer conserva (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2182, 2208, 2210, 2211, 2212,

2218, 2226, 2227).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els menjats pels cargols es bullien i es donaven de menjar al bestiar (2218). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua i oli

FONTS 2179, 2207. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer salses (2179). Se'n fan salses (2207). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2179, 2207).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en sucre

FONTS 2212, 2217, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer confitura (2212, 3934). Per a fer melmelades (2217). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2212, 2217, 3934).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2202, 2203, 2205, 2206, i 2221, 2227. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2193, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2202, 2203, 2205, 2206, 2221, 2227).

Preparació de begudes - Beguda preparada per liquació

FONT 2179. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer gaspatxo. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Llavor

Recol·lecció per a la venda

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Extreïen les llavors del fruit i les venien a distribuïdors de llavors de Barcelona. Com que els tomàquets, quan es collien, ja eren madurs, tenien molt de suc. Amb paciència, l'anàvem colant, per a separar-ne les llavors. Aquestes, posades en una borrasa al sol, les deixàvem assecar els dies que fes falta. Una vegada seques, les anàvem a vendre a Barcelona. El Cultivador Modern, Llavors Fitó o Llavors Nonell eren els compradors habituals.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2218, 3700. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. S'ha d'esbrotar per tal que surtin bons tomàquets. S'arrencaven els brots que sortien a les vores de les fulles. Només en podien quedar dos, el principal i un altre (3700). Manera de fer tomàquet en conserva. Els tomàquets es pelaven i es tallaven en bocins petits i allargats per a facilitar el treball d'omplir les ampolles de gasosa que arplegàvem durant tot l'any. Fèiem servir un bastó de vímet per a estrènyer el tomàquet ja dins de l'ampolla, perquè, si no s'estrenyia, després de la bullida quedava l'ampolla mig buida, i no era acceptable per a la venda. Tapàvem les ampolles amb taps de suro que compràvem a la ferreteria de la Rambla, es bullien i, encara calents, els fèiem servir per a tapar les ampolles. Després, posàvem un tros de sac al fons de la caldera, i hi posàvem les ampolles plenes i tapades per a bullir-les durant quinze minuts. Quedava així feta la conserva (2218). S'han d'enramar perquè si es deixa la planta rastrejar, els tomàquets es podreixen amb la humitat (2218).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2192. Conserva de tomàquet.

***Solanum melongena* L. (solanàcies)**

BCN-E-272

NOMS POPULARS

Albergínia (2178, 2194, 2199, 2200, 2201, 2205, 2210)

Albergínia (fruit) (2218)

Albergínia ratllada (raça) (fruit) (2203, 2205, 2220)

Esbergínia (2168, 2169, 2192, 2202, 3700, 2221, 3936, 2225, 2223)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta sense vehicle

FONTS 2194, 2220, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Escalivada (2221). Al forn (2194). CONSUMICIÓ. Escalivada (2220). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2194, 2220, 2221).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONTS 2168, 2169, 2178, 2218, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Fregida (2221). Per a fer samfaina (2218). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2168, 2169, 2178, 2218, 2221).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2205, 2210, 3700, 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Epicarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONTS 2223, 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La pell del fruit serveix per a elaborar les paneres artístiques (2225). La pell serveix per a l'elaboració de les paneres artístiques (2223).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2192. Arrop.

Solanum nigrum L. (solanàcies)

BCN 127890

NOMS POPULARS

Tomaquet (2165, 2219)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És una herbota tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Indeterminat. VIA D'INTOXICACIÓ. Interna.

***Solanum tuberosum* L. (solanàcies)**

BCN 29797

NOMS POPULARS

Patata (2170, 2171, 2178, 2182, 2194, 2195, 2197, 2204, 2210, 2221, 2212, 2217, 3936, 2225, 2218)

Patata Alfa (raça) (2204)

Patata anglesa (raça) (2212)

Patata Bintje (raça) (2204)

Patata blanca (2164, 2193, 2196, 2198, 2199, 2200, 2216)

Patata Kondor (raça) (2204)

Patata d'Àlaba (raça) (2204)

Patata de guardar (2167)

Patata del bufet (raça) (2204)

Patata Desirée (raça) (2204)

Patata Étoile de Lyon (raça) (2204)

Patata Eureka (raça) (2204)

Patata Furore (raça) (2204)

Patata Kennebec (raça) (2202, 2204, 2206)

Patata Monalisa (raça) (2206)

Patata morada (raça) (2200)

Patata Olalla (raça) (2204)

Patata Palogan (raça) (2204)

Patata platillo (raça) (2200)

Patata Red Pontiac (raça) (2202, 2204)

Patata Royal Kidney (raça) (2204)

Patata Spunta (raça) (2204)

Patata Túria (raça) (2204)

Patata vermella (2164, 2198, 2206, 2216)

Patata Víctor (raça) (2204)

Patatera (2204)

USOS MEDICINALS

Tubercle

Antipiròtic

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. Es tallava per la meitat i s'aplicava directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Tubercle

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita sense vehicle

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es ficaven sota el foc durant una nit per a coure-les. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2164, 2167, 2182, 2212, 2216, 2218, 2221. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Bullida (2167). Per a guardar-les, es posaven a un racó de la porxada, fresc i fosc, tapades amb llençols fets amb roba de sac. La patata anglesa era la més primerenca i s'exportava a Anglaterra (2212). Es mengen bullides (2218). Les patates petites es bullien i es donaven de menjar al bestiar (2218). CONSUMICIÓ. Bullit (2182, 2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2167, 2182, 2216, 2218, 2221). Alimentació humana i animal (2212). Alimentació animal (2218).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONTS 2164, 2167, 2202, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer truita (2164). Per a fer truita o fregides (2167). CONSUMICIÓ. Truita (2164, 2167). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2164, 2167, 2202, 2216).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2170, 2171, 2178, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2206, 2210, 2217, 3936. DESTINACIÓ. Alimentació humana (2170, 2171, 2178, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2206, 2217, 3936). Alimentació animal (2210).

ALTRES USOS

Epicarpi

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La pell de la patata serveix per a elaborar les paneres artístiques.

Fulla

Fumable

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alguns homes a qui se'ls havia acabat el tabac trituraven fulles de patatera i ben seques se les fumaven.

***Sonchus oleraceus* L. (compostes)**

BCN 126553

NOMS POPULARS

Cerraja (castellà) (2172)

Llecsó (2182, 2210, 2211, 2219, 2229)

Lletera (2210)

Lletsó (2160, 2162, 2178, 2192, 2204, 2216, 2228)

Llisó (2161, 2175, 2218)

USOS MEDICINALS

No consta

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2172. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És depuratiu.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als animals.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es deixa pansir i l'endemà en donen als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2172, 2182, 2204, 2210, 2211, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als conills (2182). CONSUMICIÓ. Amanida (2172, 2210, 2211, 2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2172, 2204, 2210, 2211, 2228). Alimentació animal (2182).

Fulla jove

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2161. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2160. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La gent que té conills els en dona, però s'ha de deixar pansir per tal que no tinguin mal de panxa. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2162, 2175, 2192, 2211. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als conills (2162, 2192, 2211). Per a conills i tortugues (2175). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2162, 2175, 2192, 2211).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2210, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a menjar dels conills (2229). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2210, 2229).

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2178. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És font de fauna auxiliar. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

***Sorbus domestica* L. (rosàcies)**

BCN 130955

NOMS POPULARS

Serbal (castellà) (2213)

Serva (fruit) (2224)

Servera (2192)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2192, 2224. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen els fruits (2192). Comestible (2224). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2192, 2224).

ALTRES USOS

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'està reintroduint per a augmentar la biodiversitat. OBSERVACIONS. Elements paisatgístics.

***Sorghum bicolor* (L.) Moench (gramínies)**

BCN 31310

NOMS POPULARS

Sordo (castellà) (3700)

Sorgo (3700)

USOS ALIMENTARIS

No consta

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 3700. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Sorghum halepense (L.) Pers. (gramínies)

BCN 133003

NOMS POPULARS

Canyota (2210, 2219)

Spartium junceum L. (papilionàcies)

BCN 127878

NOMS POPULARS

Ginesta (2187, 2189, 2214, 3937, 2227)

Ginestera (2190, 2192, 2204)

USOS MEDICINALS

Flor

Antiedematós

FONT 3937. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Serveix per a treure la inflamació de les cames. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Es bull, es mullen uns draps amb l'aigua del bull i s'hi emboliquen les extremitats inferiors. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Flor

Elaboració de rams

FONT 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les catifes florals. OBSERVACIONS. Ornamental.

Fulla jove

Agrosilvopastoral

FONT 2189, 2190, 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feia servir per a fer lligalls per als enciams (2189). Per a fer lligalls (2190, 2192). OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola (2189, 2190, 2192).

Part aèria

Elaboració d'escombres

FONT 2214.

Part aèria florida

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els joves anaven a la muntanya el dia abans del Corpus a buscar-ne. El dia de Corpus, de matinada, ben proveïts de flors grogues de ginestera, preparaven l'altar.

Elaboració de rams

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental. Es collien les branques florides per vendre.

***Spinacia oleracea* L. (amarantàcies)**

BCN 129688

NOMS POPULARS

Espinac (2178, 2190, 2191, 2193, 2194, 2195, 2198, 2200, 2202, 2203, 2210, 3700, 2218, 2227, 2228)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3700. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2210, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer caldo (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2210, 2228).

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2190, 2191, 2193, 2194, 2195, 2200, 2202, 2203, 2218, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n mengen (2218). Comestible (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2190, 2191, 2193, 2194, 2195, 2200, 2202, 2203, 2218, 2227).

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2198. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

FONT 2228. Caldo depuratiu.

Stachys officinalis (L.) Trevisan (labiades)

BCN 25011

NOMS POPULARS

Herba brotònica (2204)

USOS MEDICINALS

No consta

Antihipertensor

FONT 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2204. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. L'herba brotònica només neix i creix a prop de les soques dels garrofers vius.

Stellaria media (L.) Vill. (cariofil·làcies)

BCN 126556

NOMS POPULARS

Gallinassa (2160, 2178, 2216)

Gallinassa d'hivern (2210)

Herba gallinera (2178)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2214. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Planta sencera

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2160. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A les gallines els encanta i la gent els en donava. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Stevia rebaudiana (Bertoni) Bertoni (compostes)

BCN 30644

NOMS POPULARS

Estèvia (2222)

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Condiment

FONT 2222. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Edulcorant. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Symphytum officinale L. (boraginàcies)

BCN 126537

NOMS POPULARS

Consolda (2164, 2179)

ALTRES USOS

Fulla

Agrosilvopastoral

FONT 2179. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tallades es posen sobre la terra com a adob verd. Posada sobre la terra, no deixa créixer massa el gra ni les males herbes. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals. Encoixinament.

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2164. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals. Encoixinament.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2179. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Agafa els minerals de set o vuit metres avall i els tira cap amunt. No fa cap perjudici a les plantacions. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

Syringa vulgaris L. (oleàcies)

BCN 132995

NOMS POPULARS

Lilà (2189, 2192, 2218)

ALTRES USOS

Part aèria florida

Recol·lecció per a la venda

FONTS 2189, 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n collien les branques florides per a vendre en manats (2189). Ornamental. Se'n collien les branques florides per a vendre (2192).

Syzygium aromaticum (L.) Merr. et Perry (mirtàcies)

BCN 47279

NOMS POPULARS

Clau (2228)

USOS MEDICINALS

Poncella

Antiodontàlgic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Anestèsic. És bo per al mal de queixal. Es tritura i es posa a la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Pólvores simples (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tamarindus indica L. (papilionàcies)

BCN-E-603

NOMS POPULARS

Tamarinde (2200)

USOS ALIMENTARIS

Mesocarpi

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Taraxacum officinale Weber in Wiggers (compostes)

BCN 150371

NOMS POPULARS

Dent de lleó (3932)

Pixallits (2219, 2229, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Hepatoprotector

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bo per al fetge.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulla jove

Diürètic

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètic. Se'n menja cru. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern).

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Diürètic

FONT 3932. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bo per al fetge.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Thymelaea hirsuta* (L.) Endl. (timeleàcies)**

BCN 96988

NOMS POPULARS

Bufalaga (2166)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antisèptic gingival

FONT 2166. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullida serveix per a glopejar i per a desinflamar les genives. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Bullida. Fer gàrgares amb el líquid d'ebullició. DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Thymus vulgaris* L. (labiades)**

BCN 126560

NOMS POPULARS

Farigola (2162, 2167, 2181, 2182, 2183, 2184, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2195, 2204, 2206, 2207, 2209, 2210, 2221, 2211, 2214, 2215, 2216, 2222, 2217, 3932, 2224, 2198, 2229, 2225, 2218, 2226, 2228, 3934, 3946)

Timó (2184)

USOS MEDICINALS

No consta

Antiinflamatori faringi

FONT 2221. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). PREPARACIÓ. En sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. L'aigua timolada [infusió] servia per a rebaixar la febre. Es mullava un drap en l'aigua timolada i es posava al front. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic bucal

FONT 2183. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT 2183. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Anticefalàlgic

FONT 2184. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feia aigua timolada, se'n mullava un drap i es posava al front quan tenies mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic extern

FONTS 2188, 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a curar ferides obertes o talls, calia fer-ne rentades amb aigua de farigola. Es bullia aigua amb farigola i amb cotó fluix es desinfectava la ferida (2204). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús extern) (2188). Infusió (ús extern) (2204). MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Com a desinfectant. S'assecava, es bullia i l'aigua servia per a netejar ferides (2188). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2184. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT 2210. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a fer aigua timolada. Per a la conjuntivitis, gases amb aigua timolada sobre els ulls. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema digestiu

FONT 2188. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En sopes era depuratiu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema sensorial

FONTS 2192, 2204. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a desfer els taps de les orelles (2192). L'aigua de farigola també servia per a guarir el mal d'orella. Calia agafar una xeringa, amb una pera de goma i una cànula, i introduir el líquid a l'orella (2204). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONTS 2190, 2192. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Restauratiu visual

FONT 2192. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT 2190. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Part aèria florida

Antiodontàlgic

FONT 2216. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). DESTINACIÓ.
Medicina humana.

Antisèptic extern

FONT 2216. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús extern).

Per a la conjuntivitis

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullida i en banys
als ulls, per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a prevenir el càncer

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'aigua de farigola
ben freda és bona, en fregues, per a prevenir el càncer de mama. FORMA
FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a trastorns del sistema respiratori

FONT 3932. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija amb fulles/branques

Antisèptic extern

FONTS 2214, 2217, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. És un gran desinfectant (2217). És desinfectant de les ferides (2229). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern) (2214, 2217). Desconegut per l'informant / No consta (2229). PREPARACIÓ. L'aigua timolada es feia bullint la farigola durant una estona i deixant refredar (2214). L'aigua timolada es prepara bullint branques de farigola en aigua (2217). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es feia aigua timolada i es posava sobre les ferides (2214). Es posa a sobre de les ferides (2217). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa un remei per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT 2204. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).

Per al refredat

FONT 2224. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Serveix per a fer banys oculars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És digestiva. En infusió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT 2226. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a calmar els nervis. En infusió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

Condiment

FONT 2221. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Condiment

FONTS 2183, 2206, 2215. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan sopes.

OBSERVACIONS. Sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2181, 2183, 2184, 2218, 2221, 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En sopa (2218). Sopa (3934). Se'n fan sopes (2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija amb fulles/branques

Condiment

FONTS 2184, 2187, 2195, 2210, 2221, 3946. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'adobat d'olives (2184). Com a condiment de carns rostides (2187). Per als llagostins bullits (2221). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2195, 2210, 2221, 3946).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2187, 2188, 2189, 2191, 2192, 2226, 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Sopa. En feien sopes escaldades amb farigola, pa sec i un ou (2187). Sopa (2188, 2191, 2192). Sopa . Amb pa sec i ou (2189). En sopes (2226). Per al caldo

(2228). OBSERVACIONS. Es fa bullir l'aigua, s'hi posa la farigola cinc minuts, es cola i després s'hi posa una mica de pa. A vegades s'hi posa també un ou cru (2192). Sopa (2226). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2188, 2189, 2191, 2192, 2226, 2228).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Tija amb fulles/branques

FONT 2192. Anís de cireres.

FONT 2228. Caldo depuratiu.

USOS MEDICINALS

Tija amb fulles/branques

FONT 2209, 2211. Esperit de vi d'herbes.

FONT 2229. Remei per a la tos.

Summitat florífera

FONT 2184. Infusió diürètica.

Part aèria florida

FONT 2190. Per al refredat.

FONT 2162. Per al cos.

***Tilia platyphyllos* Scop. (malvàcies)**

BCN 156595

NOMS POPULARS

Til·la (2217, 2231, 2229, 2228)

USOS MEDICINALS

Bràctea i inflorescència

Tranquil·litzant

FONTS 2217, 2228, 2229, 2231. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als nervis, en infusió (2229). Calmant (2228). Per a calmar els nervis (2231). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern) (2217, 2229, 2231). Decocció (ús intern) (2228). DESTINACIÓ. Medicina humana.

***Tribulus terrestris* L. (zigofil·làcies)**

BCN 130938

NOMS POPULARS

Queixal de vella (2162, 2204, 2208, 2210, 3946)

Rebentabicycles (2216)

USOS MEDICINALS

No consta

Hepatoprotector

FONTS 2204, 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta (2204). Infusió (ús intern) (2208). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a infeccions a la boca

FONT 2162. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONTS 2204, 2208. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta (2204). Infusió (ús intern) (2208). DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3946. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Punxa les rodes de les bicicletes.

***Trifolium alexandrinum* L. (papilionàcies)**

BCN 14003

NOMS POPULARS

Alfals d'hivern (3700)

Alfals francès (3700)

Bensim (2216)

Bersim (3700)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2216, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Herba de farratge per als animals. Es feia a l'estiu (2216). Sobretot es donava de menjar a cavalls i vaques (3700). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2216, 3700).

ALTRES USOS

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La part aèria seca [dit "palla"] del bensim se l'emportaven al Born per a facilitar la distribució dels melons. Feien com uns canals per on rodaven des del camió fins als coixins de bensim. Així, els organitzaven per mides. OBSERVACIONS. Elaboració d'estris d'ús hortícola/agrícola.

***Triticum aestivum* L. (gramínies)**

BCN 156578

NOMS POPULARS

Blat (2182, 2185, 2186, 2192, 2204, 2210, 2211, 2212, 2217, 3939, 3947, 2229)

Blat Aragó 3 (raça) (2204)

Blat Clàdor (raça) (2204)

Blat espelta (raça) (2204)

Blat foraster (raça) (2204)
Blat Fortunato (raça) (2204)
Blat Impeto (raça) (2204)
Blat Impetuoso (raça) (2204)
Blat Littorio (raça) (2204)
Blat Mentana (raça) (2204)
Blat Mistral (raça) (2204)
Blat Montjuïc (raça) (2204)
Blat paner (raça) (2204)
Blat Sasserres (raça) (2204)
Blat Velino (raça) (2204)
Farina (producte elaborat) (2212, 2215, 3947)
Pa (producte elaborat) (2187, 2189, 2207, 3947)
Segó (producte elaborat) (2210, 2211)
Segonet (producte elaborat) (2210)

USOS MEDICINALS

Segó

Antiinflamatori faringi

FONTS 2204, 2210, 2211. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sinapisme (ús extern) (2204). Cataplasma (ús extern) (2210, 2211). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per a guarir el mal de coll, s'havia de fer un cataplasma ben calent de segó de blat, ben pastat i aplicar-lo al coll, a l'hora d'anar a dormir (2204). Coixí calent de segó a dins i posat al coll, per al mal de gola (2210). Amb el segó del blat s'omplien uns coixins que, calents i posats al coll, servien per a guarir el mal de gola (2211). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Segó

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La clofolla de blat se'n diu segó i és un bon aliment per als animals. El segonet és el segó més fi i també se'n donava als animals. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Tija

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2185, 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cavalls (2185). La palla es donava de menjar a cavalls (2229). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2185, 2229).

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2187, 2189, 2207, 2212, 2215, 2217, 3939, 3947. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer sopes (2187, 2189). Per a arrebossar (2215). En donaven als porcs (2217). Per a fer pa (3939). Se'n menja (3947). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2187, 2189, 2207, 2212, 2215, 3939, 3947). Alimentació animal (2217).

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 2212. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Se sembrava a la tardor a les Sorres i als camps d'argila de sobre el camí Ral, en terra convenientment llaurada i adobada. La sembra es feia escampant la llavor a eixam o llençant la llavor dins els solcs. Abans de la sembra, la llavor es sotmetia a un bany de sulfat de coure o s'encalcinava per a evitar el carbó. A la primavera, s'escampava sobre el camp nitrat de Xile i, al juny, es començava la sega. La sega es feia amb el volant, una eina semblant a la falç, típica del Baix Llobregat, que aconseguia fer més palla. Conreu ja desaparegut.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Trituració del gra

FONT 2212. Peus de porc amb naps.

FONT 3947. Pa de Sant Nicasi.

USOS MEDICINALS

Tija

FONT 2182. Palla.

Trituració del gra

FONT 2192. Cataplasma per al mal d'esquena.

***Tropaeolum majus* L.** (tropeolàcies)

BCN 81721

NOMS POPULARS

Caputxina (2165)

USOS ALIMENTARIS

Flor i fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2165. CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2165. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer farcellets, que després es farceixen de carn o verdures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Typha latifolia* L.** (tifàcies)

BCN 31314

NOMS POPULARS

Boga (2209, 2210, 2211)

Coet (inflorescència) (2209, 2211)

ALTRES USOS

Fulla

Elaboració de mobles

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els culs de les cadires.

Tija florífera

Elaboració de rams

FONTS 2209, 2210, 2211. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT.
Ornamental. Es pintava o s'assecava (2211).

Ulex parviflorus Pourr. (papilionàcies)

BCN 129011

NOMS POPULARS

Gatosa (2187, 2188, 2189, 2192, 2213)

ALTRES USOS

Tija amb fulles/branques

Ajuda a la llar

FONTS 2187, 2188, 2189. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a netejar la xemeneia (2187). Per a netejar el sutge de la xemeneia. Se'n feia un lligall i, amb una corda, un des de dalt i un altre des de sota, anaven rascant el tub de la xemeneia (2188). Per a netejar el sutge de les xemeneies. Es feia un lligall i un des de dalt i l'altre des d'avall estiraven i treien la brutícia (2189).

Ajuda en la matança del porc

FONT 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'encenia i s'utilitzava per a cremar i treure el pèl dels porcs.

Obtenció de combustible: llenya

FONTS 2188, 2189, 2192, 2213. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per Sant Joan es collien per a encendre els focs (2189). En feien feixines o gavelles que servien per a cremar als forns (2192). Per a fer foc (2213).

Umbilicus rupestris (Salisb.) Dandy (crassulàcies)

BCN 129707

NOMS POPULARS

Barralets (2214)

Urtica dioica L. (urticàcies)

BCN 29814

NOMS POPULARS

Ortiga (2179, 3933, 3939, 3952, 2229, 2228)

USOS MEDICINALS

Fulla

Diürètic

FONTS 3933, 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT 2228. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Remineralitzant de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a detenir les hemorràgies, especialment les nasals, taponant amb una gasa xopa del suc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

FONT 3939. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa aigua d'ortigues, que és bona com a medicament (desconeix per a què). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Antihipertensor

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fan urticacions: s'agafa un ram d'ortigues i es pica suaument sobre l'articulació inflamada o en què es pateix reuma. Es produeix un efecte revulsiu que atreu la sang cap a la pell, descongestionant a la vegada els teixits interns. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En infusió, dona energia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern).

Suc de la fulla

Diürètic

FONT 3952. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És un bon aliment si es consumeix crua en amanida (a les 12 hores d'haver-la arrancat ja no pica). CONSUMICIÓ. Amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONTS 2228, 3952. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Bullida (3952). Escaldada, en amanida (2228). OBSERVACIONS. Sopa (3952). CONSUMICIÓ. Amanida (2228). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2228, 3952).

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en oli

FONT 3952. CONSUMICIÓ. Plat principal - Truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Fulla

FONT 2228. Oli de romaní, ortiga i pericó.

Urtica urens L. (urticàcies)

BCN 126571

NOMS POPULARS

Ortiga (2161, 2162, 2178, 2180, 2182, 2191, 2209, 2210, 2219, 2224, 3934)

USOS MEDICINALS

Fulla

Antialopèic

FONT 2162. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Desconegut per l'informant

FONT 2180. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

No consta

No consta

FONT 3934. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té propietats medicinals, però en desconeix l'ús. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria

Antihipertensor

FONT 2191. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2178. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT 2178. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe) (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en oli

FONT 2224. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Comestible. Se'n poden fer truites. CONSUMICIÓ. Plat principal - Truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Part aèria

Agrosilvopastoral

FONT 2182. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les picaven i en feien preparats contra totes les malures del camp. OBSERVACIONS. Plaguicides naturals.

***Vaccinium myrtillus* L. (ericàcies)**

BCN-E-231

NOMS POPULARS

Nabiu (fruit) (2205)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2205. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Valeriana officinalis* L. (caprifoliàcies)**

BCN 29816

NOMS POPULARS

Valeriana (2182)

USOS MEDICINALS

Arrel

Sedant

FONT 2182. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

***Valerianella locusta* (L.) Laterrade (caprifoliàcies)**

BCN 129693

NOMS POPULARS

Canonge (2200, 2203)

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2200, 2203. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Verbascum sinuatum L. (escrofulariàcies)

BCN 130948

ALTRES USOS

Fulla

Ajuda a la llar

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar-se el cul.

Cosmètic

FONT 2214. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Elaboració de sabons.

Verbena officinalis L. (verbenàcies)

BCN 132992

USOS MEDICINALS

No consta

Mucolític

FONT 2174. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a alleujar la mucositat al pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Veronica persica Poiret in Lam. (plantaginàcies)

BCN 25038

NOMS POPULARS

Verònica (2214)

***Vicia faba* L. (papilionàcies)**

BCN 129001

NOMS POPULARS

Fava (2178, 2184, 2186, 2191, 2193, 2194, 2195, 2198, 2199, 2205, 2206, 3700, 2221, 2212, 2217, 2224, 2225, 2218, 2227)

Fava tendra (2203)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De vegades es deixaven assecar per a donar-les a les vaques. Alimentació animal.

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua

FONTS 2217, 2224, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Cuites (2224). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2217, 2224, 3700).

Ingestió de la part de la planta cuita - Cuita en aigua i oli

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n mengen estofades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2178, 2193, 2194, 2195, 2198, 2199, 2203, 2205, 2206, 2221, 2227. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n menja (2227). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2178, 2193, 2194, 2195, 2198, 2199, 2203, 2205, 2206, 2221, 2227).

Part aèria jove

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les puntes de les faveres, que eren tendres quan les arrencàvem, les donàvem als conills i a les cabres. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2184, 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n feia farina (3700). En feien farinassa per a alimentar els porcs durant els últims tres mesos abans de la matança del porc (2184). DESTINACIÓ. Alimentació humana (3700). Alimentació animal (2184).

ALTRES USOS

Llavor

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2225. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a elaborar les paneres artístiques.

Planta viva *in situ*

Agrosilvopastoral

FONT 2191. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'avi se'n posava un grapat a la butxaca i les anava sembrant als marges, perquè atreien el pugó. OBSERVACIONS. Associació de cultius i equilibri sistèmic.

***Vicia sativa* L. (papilionàcies)**

BCN 130961

NOMS POPULARS

Trepadella (2210)

Veça (2160, 2216)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els coloms se'n mengen les llavors. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Llavor

Jocs i joguines

FONTS 2160, 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les llavors es posaven en un canó [dit "*canuto*"] i es llençaven amb la boca, per a jugar (2160, 2216).

Planta sencera

Agrosilvopastoral

FONT 2216. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a adob verd, per als camps. Es sega, s'asseca i es tira sobre els camps. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals.

***Vinca major* L. (apocinàcies)**

BCN 129695

NOMS POPULARS

Herba donzella (2214)

***Viola sylvestris* Lam. (violàcies)**

BCN 129013

NOMS POPULARS

Violeta (2229)

***Viola tricolor* L. var. *hortensis* DC.**

BCN 132997

NOMS POPULARS

Pensament (2165, 2193, 2225)

USOS MEDICINALS

No consta

Desconegut per l'informant

FONT 2165. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

Condiment

FONT 2225. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2165, 2193. CONSUMICIÓ. Amanida (2165). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2165, 2193).

***Vitis vinifera* L. (vitàcies)**

BCN 150353

NOMS POPULARS

Carràs de raïm (infructescència) (2212)

Cep (2188)

Gra de raïm (fruit) (2192)

Gotim (part de la infructescència) (2192)

Parra (2166, 2173, 2190)

Raïm (fruit) (2190, 2192)

Raïm (infructescència) (2229)

Raïm negre (fruit) (2200, 2203)

Raïm rosat (fruit) (2203)

Rastella de raïm (infructescència) (2192)

Vi (producte elaborat) (2184)
Vi dolç (producte elaborat) (3700)
Vinagre (producte elaborat) (2204)
Vinya (2168, 2169, 2185, 2204, 2212)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

Ingestió de la part de la planta crua - Conservada dessecada a l'aire

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a consumir-ne sec. Es posava una rastella de raïm de gra gros penjada d'un cordill del sostre o d'una canya en un lloc on passés l'aire. Aguantava durant tres o quatre mesos. Quedava pansit, però seguia sent raïm. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONTS 2168, 2169, 2190, 2200, 2203. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n mengen els seus grans crus (2168). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2168, 2169, 2190, 2200, 2203).

Preparació de begudes - Beguda preparada per fermentació

FONT 2192. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'elaborava vi per al consum propi. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fulla

Ingestió de la part de la planta cuïta - Cuïta en aigua

FONT 2166. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer farcelletts. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2173. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fulla es pot cuinar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Infructescència

Ingestió de la part de la planta crua - Fresca (sense preparació)

FONT 2212. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conservaven fins Nadal si es penjaven al lloc més sec de la casa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de begudes - Beguda preparada per fermentació

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feia mistela amb el primer raïm que es trepitjava. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Oli de la llavor

Cosmètic

FONT 2166.

ALTRES OBSERVACIONS

FONTS 2185, 2192. DESCRIPCIÓ FETA PELS INFORMANTS. Fa cent anys se n'havia fet al Delta del Llobregat (2185). El gotim és el raïm que queda a la planta després de la verema (2192).

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT 2192. Arrop.

USOS MEDICINALS

Suc del fruit

FONT 2184. Per al refredat.

FONT 2204. Per al mal de queixal.

FONT 2217. Per a treure els blaus.

Xanthosoma sagittifolium (L.) Schott (aràcies)

BCN-E-215

NOMS POPULARS

Malanga (2200)

USOS ALIMENTARIS

Tubercle

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2200. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Zea mays L. (gramínies)

BCN-E-196

NOMS POPULARS

Blat de moro (2160, 2179, 2182, 2184, 2185, 2186, 2187, 2191, 2192, 2209, 2210, 3700, 2211, 2212, 2223, 2218)

Cabellera (estil i estigmes) (2209, 2211)

Cor de la panotxa (eix de la infructescència) (2229)

Espigot (eix de la infructescència) (2179)

Moresc (2212)

Notari (eix de la infructescència) (2160, 2185)

Panotxa (infructescència) (2183, 2187, 2192, 2204, 2209, 2210, 2217, 2229, 2223)

Pèl de la panotxa (estils i estigmes) (2217)

USOS MEDICINALS

Estil i/o estigma

Antiprostàtic

FONT 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els estils i estigmes [dit "pèl de la panotxa"], en infusió, eren bons per als que tenien problemes de pròstata.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONTS 2187, 2191, 2192, 2204, 2210, 2211, 2217. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La cabellera, en infusió, per a orinar (2211). La pelussa de les panotxes, en infusió, serveix per a fer orinar (2191). El pèl de la panotxa, en infusió, eren bons per

a fer pipí (2217). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. La pelussa de les panotxes va bé per orinar (2192). La cabellera de panotxa era molt bona per a fer orinar. Calia bullir la cabellera de panotxa i beure'n un got al dia, en dejú, durant nou dies seguits (2204). La cabellera de la panotxa, per a orinar (2210). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT 2183. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El pèl de panotxa va bé per al ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT 2187. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Infructescència

Antitussigen

FONT 2229. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa un remei per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant / No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT 2209. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. La cabellera de la panotxa va bé per a orinar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bràctea

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2185, 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les vaques (2185). Les bràctees [dit "la pellofa"] es donaven de menjar a les vaques (2186). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2185, 2186).

Llavor

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONTS 2182, 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a l'aviram (2182). DESTINACIÓ. Alimentació animal (2182, 2210).

No consta

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2184. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Trituració del gra

No consta el tipus d'ingestió - No consta el mode de preparació

FONT 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Feien una espècie de pa, molent el gra, fent una pasta i ficant-lo a la paella, com si fossin unes coquetes. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als animals. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Bràctea

Elaboració de fibres

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bràctees [dit “pellofa”] trenades servien per a decorar les botelles de rom. OBSERVACIONS. Ornamental.

Elaboració de joguines

FONT 2186. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bràctees [dit “pell de la panotxa”] les comprava una senyora de Barcelona per a fer nines artesanes.

Elaboració de matalassos

FONT 3700. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bràctees [dit “pellofa”] servien per a omplir matalassos i coixins.

Elaboració d'obres artístiques

FONT 2223. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bràctees [dit “pell de la panotxa”] serveixen per a l'elaboració de les paneres artístiques.

Infructescència

Obtenció de combustible: llenya

FONTS 2179, 2185. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els espigots del blat de moro també es guardaven i es cremaven a l'hivern (2179). Els notaris es cremaven a la llar de foc perquè feien una bona brasa (2185).

Raquis

Obtenció de combustible: llenya

FONTS 2160, 2218. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Els fan servir per a cremar i fer brasa (2160). Les panotxes, les penjaven al sol de tres en tres. El raquis [dit "pinya seca"], el feien servir per a encendre el foc (2218).

Tija

Agrosilvopastoral

FONT 2210. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les cames [tiges] servien com a adob orgànic per a les síndries. OBSERVACIONS. Adobs i fertilitzants naturals.

ALTRES OBSERVACIONS

FONT 3700. DESCRIPCIÓ FETA PER L'INFORMANT. Es retirava la pellofa de la panotxa [acció denominada "espanotxar"] i s'anaven lligant fent manats de sis o vuit panotxes. Es posaven al voltant d'un pal perquè s'assequessin.

BARREGES AMB AQUEST TÀXON (vegeu catàleg de barreges)

USOS MEDICINALS

Infructescència

FONT 2229. Remei per a la tos.

***Zingiber officinale* Roscoe (zingiberàcies)**

BCN-E-213

NOMS POPULARS

Gingebre (2206)

Jengibre (castellà) (2200)

USOS ALIMENTARIS

Rizoma

Condiment

FONTS 2200, 2206. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a plats exòtics (2206). DESTINACIÓ. Alimentació humana (2200, 2206).

Annex 2. Catàleg de barreges medicinals

Analgèsic

Esperit de vi d'herbes

FONTS 2209, 2211. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Lavandula dentata L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

Pinus halepensis Mill. (pinàcies) - Gemma de la fulla

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

Thymus vulgaris L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se'n feien fregues (2211).

PREPARACIÓ. Es fica tot en alcohol de 70°. Serveix per a fer fregues, per a mitigar el dolor (2209). Es fica romaní, farigola, espígol i brots de pi en alcohol de 70°. Es deixa macerar i es cola. És útil per a fer fregues i alleugerir el dolor (2211).

Antiàlgic lumbar

Cataplasma per al mal d'esquena

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Suc del fruit

Triticum aestivum L. (gramínies) - Trituració del gra

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cataplasma de farina de blat amb un raig d'oli, es posava sobre els ronyons tota la nit per a apaivagar el mal.

Antidismenorreic

Infusió de comí, romaní i sàlvia

FONT 2204. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Cuminum cyminum L. (umbel·líferes) - Fruit

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Fulla

Salvia officinalis L. subsp. *officinalis* (labiades) - Fulla

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori / Antiàlgic / Antiequimòtic

Esperit de vi amb espígol i romaní

FONT 2204. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Lavandula dentata L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per al dolor d'ossos i músculs. Prèviament, i durant algun temps, calia haver ficat dins d'una ampolla esperit de vi, amb espígol i romaní -això era una pràctica habitual en moltes cases-. Aleshores, es feien fregues a les articulacions, a les zones dels ossos i dels ronyons per a calmar el dolor.

Oli de romaní, ortiga i pericó

FONT 2228. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Hypericum perforatum L. (gutíferes) - Flor

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Summitat florífera

Urtica dioica L. (urticàcies) - Fulla

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bo per al dolor. Se'n fan fregues.

PREPARACIÓ. Es fiquen les plantes en un pot amb oli d'oliva i es deixa 40 dies a la foscor tapat amb una gasa. Es cola i es guarda en una ampolla de color ambre.

Per a treure els blaus

FONT 2217. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Medicago sativa L. (papilionàcies) - Part aèria

Vitis vinifera L. (vitàcies) - Suc del fruit

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És útil per a treure els blaus.

PREPARACIÓ. Es pica l'ufals amb vinagre.

Antihemorroidal

Cataplasma per a les hemorroides

FONT 2213. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Suc del fruit

Ruta graveolens L. (rutàcies) - Part aèria

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern).

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

PREPARACIÓ. Es fa un cataplasma amb l'oli d'oliva en el qual prèviament s'ha fregit lleugerament la ruda.

POSOLOGIA. Es posa a sobre de la part afectada durant una bona estona.

Antiodontàlgic

Per al mal de queixal

FONT 2204. Gavà (Baix Llobregat).

INGREDIENTS:

Pinus pinea L. (pinàcies) – Escorça

Vitis vinifera L. (vitàcies) - Suc del fruit

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern).

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

PREPARACIÓ. Per a alleugerir-ne el mal de queixal, calia bullir una mica de vinagre i una teia de pi dins d'una olleta.

POSOLOGIA. Un cop fred, s'havia de glopejar diverses vegades al dia.

Antitetànic

Palla

FONTS 2182, 2204. Gavà (Baix Llobregat).

INGREDIENTS:

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Suc del fruit

Triticum aestivum L. (gramínies) - Tija

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit medicamentós (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana i veterinària (2182). Medicina humana (2204)

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feia servir quan et punxaves, contra el tètanus (2204).

PREPARACIÓ. Les palles es feien servir per a "fer una palla". Quan el bestiar o els mossos es clavaven una punxa, agafaven una palla de blat -del paller-, la posaven perpendicularment sobre la ferida i hi tiraven oli d'oliva per dintre, s'encenia amb una espelma per la part superior i l'oli calent arribava fins a la zona adolorida, curant-la (2182). S'agafava una palla llarga, s'amarava d'oli d'oliva i es posava vertical, se li calava foc per la punta de baix i l'oli anava baixant per la palla. Quan arribava al foc, s'escalfava i, aleshores, regalimava a l'interior de la ferida, com una boleta de foc (2204).

Antitussigen

Remei per a la tos

FONT 2229. Viladecans (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Ceratonia siliqua L. (papilionàcies) - Fruit

Eucalyptus globulus Labill. (mirtàcies) - Fulla

Thymus vulgaris L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

Zea mays L. (gramínies) - Infructescència

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

PREPARACIÓ. Es bull tot en aigua i, opcionalment, s'hi afegeix un rajolí de conyac.

Diürètic

Infusió diürètica

FONT 2184. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Summitat florífera

Thymus vulgaris L. (labiades) - Summitat florífera

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

Hematocatàrtic

Caldo depuratiu

FONT 2228. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Allium cepa L. (amaril·lidàcies) - Planta sencera

Apium graveolens L. var. *dulce* (Mill.) Pers. (umbel·líferes) - Fulla

Cichorium endivia L. subsp. *endivia* (compostes) - Fulla

Citrus limon (L.) Burm. (rutàcies) - Fruit

Cucurbita pepo L. (cucurbitàcies) - Fruit

Cynara scolymus L. (compostes) - Bràctea i inflorescència

Daucus carota L. subsp. ***sativus*** (Hoffm.) Arcang. (umbel·líferes) - Arrel

Lactuca sativa L. (compostes) - Fulla

Spinacia oleracea L. (amarantàcies) - Fulla

Thymus vulgaris L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. El caldo es pren mitja hora abans dels àpats, amb mitja llimona espresmuda a dins.

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És depuratiu.

PREPARACIÓ. Tres cebes, tres pastanagues, carbassó (a l'estiu), carxofa (a l'hivern), àpit i farigola. Es posen en una cassola dos litres d'aigua i es porta a ebullició durant 30 minuts. Al cap de 15 minuts s'hi afegeixen fulles verdes: escarola, enciam, fulles de les cebes, espinacs. Es deixa reposar cinc minuts, es cola i ja tenim el caldo.

Per a trastorns de la pell o del teixit subcutani

Oli de boixac i rosa

FONT 2228. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Calendula officinalis L. (compostes) - Inflorescència

Rosa canina L. (rosàcies) - Flor

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bo per a la pell. Se'n fan fregues.

PREPARACIÓ. En un pot es fiquen les plantes en oli d'oliva i es deixa 40 dies en la foscor tapat amb una gasa. Es cola i es guarda en una ampolla de color ambre.

Per al refredat

Per al refredat

FONT 2184. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Eryngium maritimum L. (umbel·líferes) - Arrel

Glycyrrhiza glabra L. (papilionàcies) - Arrel

Scirpus holoschoenus L. (ciperàcies) - No consta

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

PREPARACIÓ. Es feien bullir tots els ingredients en vi negre.

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una tassa abans d'anar a dormir.

Per al refredat

FONT 2190. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Bidens aurea (Ait.) Sherff (compostes) - Part aèria florida

Mentha ×gentilis L. (labiades) - Fulla

Thymus vulgaris L. (labiades) - Part aèria florida

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Infusió (ús intern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al refredat

FONT 2204. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Sambucus nigra L. (adoxàcies) - Inflorescència

Vitis vinifera L. (vitàcies) - Suc del fruit

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern).

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

PREPARACIÓ. S'havia d'agafar un mocador o drap, esquitxar-lo amb un poquet de vinagre, i, damunt d'unes brases mig apagades, s'hi tiraven flors de saüc, mentre

s'aguantava el drap, aproximadament uns quatre dits per sobre, perquè s'impregnés de fum.

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A l'hora d'anar a dormir, el drap es col·locava damunt del pit.

Salutífer

Per al cos

FONT 2162. Viladecans (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Lavandula stoechas L. (labiades) - Part aèria florida

Malva sylvestris L. (malvàcies) - Part aèria florida

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Part aèria florida

Thymus vulgaris L. (labiades) - Part aèria florida

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús extern)

EFFECTES SECUNDARIS. No consta

DESTINACIÓ. Medicina humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La seva dona, cada nit, feia un bullit amb moltes herbes, que venia bé per al cos.

Annex 3. Catàleg de barreges alimentàries

Beguda preparada amb aiguardent

Licor de llet

FONT 2211. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Beta vulgaris L. subsp. *vulgaris* var. *crassa* (Alef.) Helm (amarantàcies) - Arrel

Cinnamomum verum J.Presl (lauràcies) - Escorça

Citrus sinensis (L.) Osbeck (rutàcies) - Fruit

CONSUMICIÓ. Es beu quan és freda

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Els ingredients són: un litre d'alcohol de 98°; un litre de llet fresca; una branca de canyella; 600 grams de sucre; sis taronges (només la pell de taronja raspada). Es té uns dos o tres mesos macerant en flascons grans tapats amb un drap. Passat aquest temps es filtra amb una gasa.

Beguda preparada amb licor

Anís de cireres

FONT 2190. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Pelargonium citrosum Voigt ex Breiter (geraniàcies) - Fulla

Prunus avium (L.) L. (rosàcies) - Fruit

DESTINACIÓ. Alimentació humana

Anís de cireres

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Prunus avium (L.) L. (rosàcies) - Fruit

Rosmarinus officinalis L. (labiades) - Tija amb fulles/branques *Satureja fruticosa* (L.)

Briq. (labiades) - Tija amb fulles/branques

Thymus vulgaris L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

CONSUMICIÓ. Es beu aquest licor en festes i grans dinars familiars

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Es posen cireres fortes en un pot amb anís, farigola, romaní i poniol. Es poden posar amb peduncle [dit "cua"] o sense. Es pot substituir l'anís per conyac o, fins i tot, whisky, tot i que queda millor amb anís sec.

Conserva en salmorra

Olives arreglades

FONT 2190. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Ceratonia siliqua L. (papilionàcies) - Part aèria jove

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Fruit

Satureja montana L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

CONSUMICIÓ. Se'n mengen com a aperitiu

DESTINACIÓ. Alimentació humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adobat d'olives.

PREPARACIÓ. Es posen les olives uns 15 dies en aigua salada amb algun brot de garrofer. Passats aquests 15 dies, es treuen i s'arreglen amb sajolida i sal.

Olives arreglades

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Allium sativum L. (amaril·lidàcies) - Bulb

Citrus limon (L.) Burm. (rutàcies) - Fruit

Foeniculum vulgare Mill. subsp. *piperitum* (Ucria) Cout. (umbel·líferes) - Tija amb fulles/branques

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Fruit

Satureja montana L. (labiades) - Tija amb fulles/branques

CONSUMICIÓ. Abans o durant els àpats

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Durant nou setmanes l'aigua es canvia cada dia; en acabat, s'hi posa sal i un tros de llimona a sobre. Es fan bullir sajolida i fonoll i l'aigua es posa en pots amb les olives quan es refreda. També s'hi pot posar all.

Cuita en aigua

Peus de porc amb naps

FONT 2212. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Brassica napus L. (crucíferes) - Arrel

Laurus nobilis L. (lauràcies) - Fulla

Piper nigrum L. (piperàcies) - Fruit

Triticum aestivum L. (gramínies) - Trituració del gra

CONSUMICIÓ. Recepta que es feia el dia de Sant Antoni Abat, el 17 de gener

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Es deixen reposar els peus de porc amb sal a la nevera durant tres dies. S'esbandeixen en el moment de cuinar-los. Es posa a coure en olla exprés amb els naps, altres verdures, llorer i pebre. Un cop freds els peus, s'enfarinen i es fregeixen.

Cuita en aigua i oli

Conserva de tomàquet

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Allium sativum L. (amaril·lidàcies) - Bulb

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Oli de la llavor

Solanum lycopersicum L. (solanàcies) - Fruit

CONSUMICIÓ. No consta

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Es renten i es posen a l'olla, amb sal, oli i grans d'all. S'hi posa mig got d'aigua i es deixa bullir. Es deixa refredar i s'envasa. El [tomàquet] de pera és el millor per a fer conserva.

Platillo de Sant Climent

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Castanea sativa Mill. (fagàcies) - Llavor

Corylus avellana L. (betulàcies) - Bessó

Olea europaea L. subsp. *europaea* var. *europaea* (oleàcies) - Oli de la llavor

Pinus pinea L. (pinàcies) - Llavor

Prunus avium (L.) L. (rosàcies) - Fruit

Prunus domestica L. (rosàcies) - Fruit

Prunus dulcis (Mill.) Weeb. (rosàcies) - Bessó

CONSUMICIÓ. Plat principal

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Recepta tradicional que es fa per la festa major (23 de novembre) i Nadal (25 de desembre). Porta cireres seques, costella de porc, salsitxes, pollastre en trossos petits, rovellons, prunes seques, pinyons, picada d'ametlles, avellanes i fetge de conill, castanyes i botifarra negra.

Cuita en vi

Arrop

FONT 2192. Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Beta vulgaris L. subsp. *vulgaris* var. *crassa* (Alef.) Helm (amarantàcies) - Arrel

Solanum melongena L. (solanàcies) - Fruit

Vitis vinifera L. (vitàcies) - Fruit

CONSUMICIÓ. No consta

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Albergínies en trossos i grans de raïm, tot plegat bullit en vi amb sucre.

Es tracta d'una mermelada compacta de color negre.

Arrop

FONT 2184. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Beta vulgaris L. subsp. *vulgaris* var. *crassa* (Alef.) Helm (amarantàcies) - Arrel

Citrullus lanatus (Thunb.) Matsumara et Nakai (cucurbitàcies) - Fruit *Citrus limon* (L.)

Burm. (rutàcies) - Fruit

Cucumis melo L. subsp. *melo* (cucurbitàcies) - Fruit

CONSUMICIÓ. No consta

DESTINACIÓ. Alimentació humana

DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És una confitura de fruita feta bàsicament amb vi, sucre, pell de meló, pell de llimona i pell de síndria.

Arrop

FONT 3700. El Prat de Llobregat (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Beta vulgaris L. subsp. *vulgaris* var. *crassa* (Alef.) Helm (amarantàcies) - Arrel

Prunus avium (L.) L. (rosàcies) - Fruit

CONSUMICIÓ. No consta

DESTINACIÓ. Alimentació humana

PREPARACIÓ. Molt típic de Sant Climent. Es feien amb diverses races de fruita, sobretot de cirera, que es feien bullir amb vi dolç i sucre, i quedava com una mena de confitura.

Cuita sense vehicle

Pa de Sant Nicasi

FONT 3947. Gavà (Baix Llobregat)

INGREDIENTS:

Pimpinella anisum L. (umbel·líferes) - Fruit

Triticum aestivum L. (gramínies) - Trituració del gra

CONSUMICIÓ. És una tradició local molt arrelada el fet de fabricar uns panets especials per a la diada de Sant Nicasi, el 14 de desembre.

DESTINACIÓ. Alimentació humana

OBSERVACIONS. Es tenia la creença que protegien contra les malalties contagioses. Per a fer aquests pans, cada veí donava una part de la farina, excepte els pobres, que rebien el pa de franc. Els panets, un cop cuits, els portaven a l'església, on eren beneïts pel senyor rector i, tot seguit, eren repartits.